IOAN IANCU

Culoarea visului

EDITURA DACIA

IOAN IANCU

CULOAREA VISULUI

EDITURA DACIA
CLUJ-NAPOCA 1980

Coperta de IOAN HORVATH-BUGNARIU

Pentru
Mina și Jo

E rîndul meu. Sînt al treilea din cei cinci bărbați ce își așteaptă hainele. Îmi vine să rîd, fiindcă așa goi cum sîntem arătăm destul de jalnic. De fapt, ultimul cuvînt nu mi se potrivește întru totul, deoarece chiar dacă coastele îmi împung pielea, în comparație cu ei sînt, cel puțin, bronzat. Mă întrece doar Spirea, tuciuriu din naștere; ba, nu, e gălbejit iar prin lumina ce se strecoară prin geamul prăfuit, vitraliu cu o singură culoare, am impresia că pielea lui are nuanțe ce bat în albastru. Ceilalți sînt albi, albi precum cașul și numai mîinile — de la coate în jos — gîtul și fața îi trădează că au fost alături de mine pe frig, pe arșiță, cînd vîntul ne răcorea sau ne zvînta de ploi și nu arareori de sudoare.

— Zaharie Rîpan! mîrîi destul de tare șifonierul, care, întîmplător, avea și chip de om.

Dacă nu luam în considerare greșeala, minoră după unii, nu mare după mine, dar pe care altădată n-o lăsam necorectată: Zaharia în loc de Zaharie, însemna că era vorba despre mine. N-am nici un chef să-i explic că doresc să mi se spună așa cum sînt trecut în acte, căci după cîte îl cunosc, ar fi capabil să mă întrebe dacă nu cumva o fi greșit cel de la primărie cînd m-a înscris în registrul noilor născuți.

Adevăru-i că n-avem chef de nimic, îmi era lehamite de tot ce mă înconjura și poate și de mine, dacă aș sta să mă gîndesc. Or, tocmai asta nu voiam în acele momente. Am făcut-o, mai bine de un an — uneori simțeam că o să latru la stele — dar nicicînd n-am reușit să-mi lămuresc unele lucruri pînă la capăt. Ar fi prea frumos să am acum o revelație, fie ea și dureroasă, însă ideea mă sperie,

în adevăratul sens al cuvîntului. M-am chinuit atît şi teama că în acele clipe aş putea afla adevărul mi se părea de-a dreptul şocantă, să nu-i zic, impudică. Gol pe dinăuntru, gol pe dinafară, mă temeam de adevăr, mă temeam să stau faţă în faţă numai cu el, fiindcă n-aveam ce-i răspunde, fiindcă nu exista certitudinea că nici cei cinci — iarăşi cifra cinci — nu l-ar cunoaşte odată cu mine, iar mîinile lor nu l-ar pipăi şi buzele lor nu l-ar lua în derîdere. Era al meu, adevărul meu şi trebuia să mi se înfăţişeze doar cînd o să fiu singur, să-mi pot rîde sau plînge de timpul ce m-a terorizat cu implacabilele lui ore, pierdute pentru totdeauna.

Eram şi obosit, pentru că, trecuseră trei nopţi de cînd nu mai dormisem. Nu eram bolnov, însă emoţiile plecării au fost mai puternice decît nevoia de somn. Au fost, numai că acum le resimţeam.

Fac doi paşi pînă ajung lîngă cel ce nu ştia decît să mîrîie şi îi întind biletul primit în camera cealaltă, acolo unde ne-am lăsat cazarmamentul şi hainele. Rămîn cu mîna întinsă; cel din faţa mea găseşte de cuviinţă că-i mai important să-mi privească ochii şi cicatricea ce îmi brăzdează, în diagonală, pieptul.

Văd că ceva nu-i place; dealtminteri, nici mie nu-mi convine să stau cu mîna întinsă. Fiecare cu motivele lui. El să nu greşească şi să-şi piardă slujba, fiindcă dacă i s-ar face vînt, cu dramul de minte pe care-l are, n-o să-i fie prea uşor. Eu, dar ce să mai vorbim de mine — o să mă cunoaşteţi de acum încolo — am suficiente cusururi ca să-mi aducă şi singure necaz după necaz. Dintre cei ce pretind că îmi sînt prieteni n-o să găsiţi măcar pe unul care să nu-mi reproşeze că nu ştiu să-mi aplec spatele, ori să mă ridic în două labe şi să aştept cuminte bucăţica de ciocolată. Numai că de data aceasta chiar că n-am ce pierde. Las biletul să cadă pe masa de stejar, lustruită de ani şi de hainele ce s-au şters de ea. Duc mîna la cap şi mă scarpin, exact aşa cum face şi „Mătreaţă", care se holbează la mine. Ceilalţi încep să rîdă fără ruşine, iar cel imitat îşi duce mîna la spate. Mai bine s-ar aşeza pe ea că n-o să treacă minutul şi iar o să-şi chinuie pielea capului. Din cauza aceasta l-au şi poreclit aşa.

Mai verifică o dată pe fişa lui şi negăsind ceea ce căuta, păru de-a dreptul iritat.

— De cînd o ai? şi întinde un deget butucănos, cu o unghie îngălbenită de nicotină spre cicatricea mea.

— Din civilie, răbufnesc eu, satisfăcut că în tot acest timp păstrasem un secret, al meu, numai al meu pe care ei nu reuşiseră să mi-l treacă în acte.

— Nu se poate, nu se poate să fie aşa cum spui. La noi nu se omite nimic.

— Dacă vrei, facem pariu... O am din civilie şi încă de cînd eram mic. Nu mă contrazice că ştiu mai bine...

Abia termin fraza şi izbucnesc în rîs, deşi nu era nimic caraghios în toată povestea asta; poate doar faptul că după mai bine de un an pot şi eu să am o părere şi să-l contrazic pe unul din plutonierii sau sergenţii majori reangajaţi, pe unul dintre cei care nu ştiau altceva decît să comande: „Încolonarea!", „ia pe cinci", adică, să fim cinci într-un rînd, „drepţi!", „la dreapta", „la stînga!" şi mai ştie sfîntu' cîte alte direcţii.

În singurătatea mea n-am încercat niciodată să-mi descarc sufletul faţă de alţii — se zice că ar fi o uşurare — încît, uneori, mă temeam că de atîta amărăciune am să înnebunesc. Acum rîdeam fără să mă pot controla, rîdeam isteric. O clipă mi-am spus că mi-am pierdut minţile, însă tot eu m-am contrazis, dîndu-mi seama că sînt în stare să judec. Văzîndu-mă cum fac eforturi să mă calmez, ceilalţi s-au molipsit şi ei. Îmi ţineau isonul şi se hlizeau fără să sesizeze că formam un grup de manechine jalnice care se comportă grotesc. Voiam să curm delirul, dar cînd credeam că sînt pe cale să-i potolesc, unul, sau altul o lua de la capăt. Aproape mi se făcea rău să-i văd goi, urlînd sau behăind, tropotind sau, pur şi simplu, dansînd ca într-o viziune de apocalips. Desigur, nervii mei au cedat, de vină trebuie să fi fost satisfacţia aceea copilărească, poate prostească, de a contrazice cu orice preţ. Lacătul cu care îmi ferecasem inima o fi plesnit şi în locul reproşurilor, în locul acuzaţiilor pe care aveam dreptul să le strig în gura mare, a răbufnit din mine — ca aburul dintr-un cazan sub presiune — rîsul, în locul vorbelor, rîsul, o fărîmă din zilele şi nopţile chinurilor mele. Cu ceilalţi, cu siluetele astea descărnate, s-o fi întîmplat la fel?

Încet, cu pauze, cu reizbucniri, ne potolim. Ne-am oprit apoi, un pic ruşinaţi. Cel puţin eu am lacrimi în ochi. Şi

nu sînt singurul, dar mă feresc de ochii lor, fiindcă nu pot suferi să văd un bărbat smiorcăindu-se, chiar dacă o face de fericire. Cumplită treabă să-ți fie rușine și să nu poți face nimic. Încăperea-i prea strîmtă ca să poți face un pas într-o parte sau alta, de plecat nu poți, gol cum ești n-ai măcar posibilitatea să-ți faci de lucru cu un buzunar, ori cu o batistă.

Ne scoate din încurcătură ușa ce se deschide. Intră un sergent care avusese grijă de instruirea mea. „Mătreață" îl trase deoparte, însă tot aud ce îi spune. Aiurea săracul. Cică, avea de-a face cu o substituire de persoană. A încercat să-i explice că eu sînt Zaharia Rîpan și nimeni altul, însă văzînd că n-are cu cine vorbi, îl lăsă să se descurce cum l-o tăia capul. Ca să fie cu cugetul împăcat — dacă o fi avut așa ceva — sau tocmai pentru că îi umblau și alte bazaconii prin țeastă, îl chemă pe căpitan la telefon. Acesta trimise pe altcineva și pînă la urmă mă trezii cu hainele în brațe.

Mă îmbrac grăbit, cu furie chiar. Știu, firește, că nu de asta depinde momentul plecării. În ultimele trei zile am putut să-mi dau seama, uneori doar după zgomote numai de mine cunoscute sau după strigătele ce anunțau o nouă lansare. Îmi zic că m-am dezobișnuit să mă îmbrac ca un civil și îmi dau seama că o fac alandala. Trag un ciorap, al doilea îl las ca să-mi pun ceasul la mînă, apoi sar la cravată, dau jos pantalonii fiindcă am uitat altceva. Mai mult mă încurc.

Spirea a terminat și doar atunci observ cît este de elegant. Caraghios de elegant cu melonul, vesta și getrele lui albe. Scoate o pereche de mănuși din piele de porc și cu toate că afară-i iunie, bagă mîinile în ele. Totuși, avem un lucru comun: hainele ne sînt șifonate, pantofii scîlciați și răsuciți de căldură și asta datorită repetatelor deparazitări făcute în timpul cît purtam uniformă. Am impresia că tot ce-i pe mine este cel puțin cu două numere mai mic.

Părăsim magazia și ne oprim alături. Primim acte și bani. Deschid buletinul ca și cum aș vrea să mă conving că de acum înainte va trebui să am o altă identitate. Totu-i în ordine, numai că mai trebuie să așteptăm. Răbdarea ne-am călit-o de mult, așa că nu mai are nici o importanță pentru noi, ce și cît așteptăm. Deocamdată, știm

doar că timpu-i mort și cronometrul se va pune în mișcare odată cu lansarea. Cine știe cîți dintre noi vor reuși să reziste, cîți se vor mai întoarce; bănuiesc că nu peste toți vom fi întîmpinați cu flori.

Căpitanul își făcu apariția, voind probabil să ne dea un ultim sfat. Încă n-a deschis gura, dar sînt sigur că va începe cu una din plăcile lui preferate. Noroc că nu are prea multe și nu cred să fie vreunul dintre noi care să nu le știe pe de rost. Omul ăsta pare cocoșat de slab și înalt ce-i. A fost mulți ani parașutist și numai un accident l-a făcut să ajungă șef aici. Mult n-o să mai fie, fiindcă accidentul i-a atacat un ochi și de atunci se uită, cum s-ar zice, cu unul la făină, cu altul la slănină. Gurile rele șoptesc că într-o bună zi nici doctorii n-o să-i mai poată înlătura albeața, dar asta chiar că nu mă interesează mici cît negru sub unghie. Nu știu cît de mult își iubea meseria, însă la fiecare două fraze vîră un termen din aviație, din parașutism. Își umflă pieptul, dacă așa se poate numi cutia de chibrituri pe umerii căreia au fost cusuți epoleții, pregătindu-se să țină discursul. Pare plictisit, ceea ce înseamnă că vom avea noroc.

— Se apropie ora cînd veți fi lansați. Individual, sau, cel mult, cîte doi. Să nu uitați sfaturile noastre... Să fiți...

Nu-l mai scult, nu mai vreu să-l ascult și uite că reușesc. Lui îi este ușor să dea cu gura, să spună lucruri mari. Vorbește atît de searbăd încît nu s-ar putea convinge nici pe el, cu adevărat. De ce face pe mironosița cînd nici măcar nu crede în noi. Mai bine ne lipsea de discurs și, dacă tot simțea nevoia, să se fi mulțumit să ne drăcuiască și să ne azvîrle din avionul lui. Lasă-ne singuri și om vedea noi ce știm... Ei, asta-i culmea. Ca semn suprem de prețuire ne strînge mîna la fiecare în parte. Oare de cînd nu mi-a mai strîns nimeni mîna?

Ne conduc la masă și ne pun în față farfurii de tinichea pline cu nu știu ce. Ultimul prînz aici. De cîte ori nu m-am gîndit la el și uite acum nu simt nevoia să-l ating, cu toate că sînt flămînd. Ceilalți pățesc la fel și nimănui nu-i poți băga o firimitură pe gît. Observați că, de cîte ori îi amintesc, nu pronunț numele lor? Sînt încă lîngă mine dar nu-i mai cunosc, nu am voie să-i mai cunosc, iar dacă peste zile, săptămîni sau ani o să-i regăsesc, voi trece se-

nin și numai o strîngere de inimă o să-mi amintească vremea cînd am fost instruiți împreună. Și ei vor face la fel! Știu asta de la Spirea și pe el îl cred, fiindcă a fost lansat de mai multe ori. Dacă totuși am pronunțat numele lui Spirea, să nu credeți că am să mă abat de la cele hotărîte. Este ultima lui lansare, așa am convenit, mi-a promis că se va liniști. Se va retrage lîngă cine știe el și va aștepta să închidă ochii pe perna lui.

Iarăși nu mai știu cît a trecut — minutele se contopesc într-un singur cuvînt, de care eram sigur, cuvînt ce însemna: azi sau cel tîrziu la noapte — pînă am pășit pe betonul încins. Soarele puternic mă orbea, obligîndu-mă să închid ochii. Pornim pe fîșia de beton și doar după cîțiva pași ne ajunge din urmă un subofițer.

— Spirea rămîne! strigă el, dar mie mi se părea că a explodat tot cerul.

Fără nici un ordin ne oprim cu toții și din mîini vlăguite lăsăm să ne cadă lucrurile. „Pînă nu ești lansat, nu poți fi sigur de nimic. Nu ai nici o putere", îmi aminteso de vorbele prietenului meu Spirea.

— Tu pleci altădată, explică subofițerul, așteptînd ca Spirea să-l însoțească.

Mă apropii de el cu inima strînsă, citindu-i în ochi toată durerea pe care nici zîmbetul lui trist n-o poate ascunde. Ce să-i spun cînd orice cuvînt l-ar răni? Nu-l pot ajuta și el știe acest lucru. Ne îmbrățișăm, parcă ferindu-ne să ne privim. Înainte de a se smulge din brațele mele îmi șoptește atît de încet, încît mai mult intuiesc „Caut-o, caut-o și spune-i ... știi tu ce". Ne întoarce spatele și pleacă cu subofițerul.

— Ia pe cinci și după mine marșșș! comandă cel ce ne însoțea.

Întîmplarea cu Spirea a produs iritare; aud cum unul din grup bombăne ceva de „mă-ta ... nu vezi c-am rămas doar patru" și răspunsul pe care-l cunosc: „ai noroc că pleci, altfel te-aș învăța eu minte", îmi fluieră pe la urechi în timp ce calc pe urmele celorlalți. Luîndu-l pe Spirea, parcă au mai rupt o bucățică din mine. Întorc capul să-l mai văd o dată, însă în spatele nostru nu mai era nimeni.

Trebuie să mă gîndesc la altceva și asta cît mai repede pînă nu mă înecă plînsul. Pășesc bezmetic și reușesc să trag spre mine amintirea primului salt cu parașuta. Era

tot într-o zi ca asta, să mori de cald, nu alta... Urc cîteva scări și mă las să alunec în primul scaun de care mă impiedecasem. Curînd capul îmi vîjîie de atîta zgomot, de parcă înăuntru ar lucra o echipă de cazangii. Îmi îngrop fața în palme și aștept. La primul salt, da, îmi amintesc, n-am simțit frica de acum, eram chiar foarte vesel, iar pilotul se tot juca la manșă, încercînd, prin „capacele" lui, să ne întoarcă stomacul pe dos. Se trudea zadarnic, fără să știe că cei din aeronavă absolviseră de curînd o școală de pilotaj. Mă uit pe geam și văd undeva, sus, tare sus, nori grei. Îi cunosc și-mi zic că nu peste mult o să plouă. Nu știu de ce, dar deodată îmi dau seama că sîntem într-o zi de duminică. Și cu toate că n-are nici o importanță, mă străduiesc să ghicesc în ce zi am făcut primul salt. Nu reușesc, dar în compensație îmi vine în minte un sfat de care, în nici un caz, nu am nevoie: „dacă întîlniți în drumul vostru nori compacți de furtună, încercați să-i ocoliți..."

„O să mă aștepte careva?" mă încercă un gînd nebun pentru a nu știu cîta oară, cu toate că aveam certitudinea că așa se va întîmpla. De sute de ori mi-am imaginat cum va fi revederea și pare-se că nu m-a satisfăcut niciodată, mereu îi găseam cîte ceva de reproșat. În ultimele trei zile, cînd știam că nu poate fi prea departe, nu mai aveam puterea să anticipez. Știam că, indiferent de ora cînd voi sosi dincolo, voi fi așteptat, chiar dacă va fi noapte, ploaie, ori, printr-o minune, ar ninge în iunie.

Afară norii au îmbrățișat tot cerul și chiar dacă nu aud tunetele, fulgerele aprind norii, undeva la orizont. „În cazul în care condițiile atmosferice s-au schimbat în ultimul moment, iar parașutarea nu mai poate fi amînată, căutați să prelungiți cît mai mult căderea liberă, apoi acționați asupra suspantelor așa cum v-am învățat. Imediat ce ați atins pămîntul, descotorosiți-vă de parașută, fiindcă vîntul vă poate tîri sute de metri..." Fac un efort și vocea instructorului care mi-a pus prima oară parașuta în spate dispare, sau mie mi se pare că a luat-o furtuna ce s-a stîrnit afară.

Cu încăpățînare privesc doar pe geam pentru a nu observa ce se întîmplă în jurul meu. Desigur, se vorbește, dar ce anume... O idee, o singură idee mă preocupă și am s-o realizez chiar de-ar fi să mănînc pămînt, vorba

preferată a tatii. Ajuns dincolo, am să rup orice legătură și n-au decît să mă aștepte cît or pofti, pentru că înapoi n-am să mai vin! Mi-e gura uscată, aș cere apă. Rabd și într-un tîrziu cineva îmi pune mîna pe umăr. Întorc capul, văd doar niște ochelari fumurii și buzele celui ce îmi vorbește. N-am știut niciodată ce-a vrut, cu toate că uneori am încercat să reconstitui acele clipe. Dădeam aprobator din cap, fără să-mi mai dezlipesc privirea de la ușa metalică ce urma să se deschidă în fața mea. Bănuiam că sosise momentul lansării, moment de care căpitanul făcea atîta paradă. Mă apropii, legănîndu-mă, de ușă și aștept. Iat-o cum se deschide, cu toate că nu-mi vine să cred. Soarele, scăpat printr-o fereastră, mă orbește. „S-a dus ploaia", îmi zic prostește, de parcă n-ar fi pe lumea asta lucruri mai importante. Iarăși mă bate pe spate, semn că trebuie să dispar. Nu știu cum am ghicit că lîngă ușă se află un ceas. „Șaisprezece douăzeci și cinci", a fost ultima imagine luată de acolo și cu ea am trecut prin golul lăsat de poarta din fier și duraluminiu.

Cînd mi-am revenit de-a binelea eram cu picioarele solid înfipte în pămînt. Spre mine venea în fugă o femeie pe care n-o mai văzusem niciodată pînă atunci. Pe măsură ce se apropia, îmi dădeam totuși seama cine este și ce vrea. Aceeași față, aceeași ochi, ba, chiar și același păr roșcat ce acoperea un cap mic și o frunte îngustă. Vreau să o ocolesc, femeia parcă simte și mă prinde de mînă.

— Băiatul meu, pe băiatul meu nu l-ai văzut? Pe Aurică, pe Aurel, țipă femeia ca să se facă înțeleasă, fiindcă, între timp, fusesem înconjurat și de alte întrebări.

Deznădejdea din ochii ei, deznădejde amestecată cu speranță — dacă asemenea asocieri pot să existe, oricum, eu asta am văzut — m-a determinat să o cruț:

— Vine, vine și el în cel mult o zi două, dacă nu chiar azi. Credeți-mă pe cuvînt.

Mai îndrug ceva, răspund și altora, pe sărite, căutînd să mă îndepărtez, să ies din cercul celor ce mă înconjurau cu necazurile lor. Trebuia să ajung cît mai degrabă la ai mei, pe care bucuria îi paralizase lîngă un castan, ceva mai încolo. Alerg să-i îmbrățișez, înciudat că mi-am călcat promisiunea făcută mie însumi, aceea de a păși drept, de a spune numai adevărul. Și asta doar la cîțiva pași de poarta penitenciarului. Aveam vreo scuză?

Simțisem că nu-i pot spune adevărul; suferința din ochii ei așteptа doar un singur răspuns, așa cum sperase atîta amar de vreme. A fost o cruzime din partea mea, dar nu la asta m-am gîndit atunci; legănîndu-i speranța, am amăgit-o cu bună știință, neîndrăznind să-i amintesc că de amnistie nu se bucură și recidiviștii. Iertată fie-mi minciuna, iertat să fiu și eu de tine, femeie, pentru stropul de soare picurat perfid pe inima ta, fericire ce se va evapora, curînd, ca roua dimineții.

Lumea toată dispare pentru mine cînd simt căldura cu care mă strînge mama la pieptul ei, lacrimile tatălui pe care nu l-am văzut plîngînd niciodată și mîngîierile celor doi frați mai mici, care mă pipăiau ca și cum ar fi vrut să se convingă că sînt, cu adevărat, în mijlocul lor.

Oricît de meșteșugit aș încerca să redau întîlnirea aceea, ar fi o palidă reflectare a ceea ce am simțit atunci. De fapt, nici n-am prea vorbit și doar după ce ne-am urnit spre casă am schimbat cîteva fraze anoste. Aveam atîtea să ne spunem încît nu știam cum și cu ce să începem. Eram fericit că nu mi-au înșelat speranțele, că m-au așteptat și poate, m-au iertat pentru cîte avuseseră de îndurat de pe urma mea. Totuși, undeva, într-un ungher al sufletului o presimțire mocnită, ce niciodată nu se lăsase stinsă, s-a întețit din nou, transformîndu-se, treptat, în realitate: Maria Imaculatta lipsea. Aș fi vrut s-o am alături, să fie părtașă la bucuria mea, la bucuria noastră. Încercam să mă amețesc cu vorbe, să mă ascund după deget căutîndu-i tot felul de scuze, dar curînd a trebuit să recunosc singur că ăsta-i începutul sfîrșitului. Eram prea lucid să nu-mi dau seama că drumurilee noastre s-au despărțit cu luni în urmă și toate jurămintele ei — nu le-am crezut niciodată, chiar dacă n-am contrazis-o — fuseseră apă de ploaie, poate mai puțin, fiindcă ploaia, în general, are și ea un rost.

Seara, cînd am rămas singur, gîndurile, gîndurile ce m-au chinuit trei sute nouăzeci și șase de zile au năvălit iarăși peste mine. Am reușit să le opresc doar atunci cînd am stins lumina, cînd întunericul ce m-a învăluit a șters de pe retină tot atîtea nopți în care becul zăbrelit din tavan nu s-a stins măcar o dată. Din ghemul încîlcit am apucat la întîmplare o frază a căpitanului, a fostului parașutist: „Veți fi lansați în viață, vă reîntoaceți în societate . . .“

Dacă ar fi să ne luăm după spusele celor ce s-au născut și trăiesc aici pe litoral, așa timp frumos în luna mai n-a mai fost în ultimii treizeci de ani. Era de-a dreptul cald, iar lumea se îmbrăca de parcă s-ar fi aflat în plină vară. De fapt, valul neobișnuit de căldură determinase luarea unei hotăriri oficiale — după dezbateri furtunoase și consultări cu cei mai avizați meteorologi — ca sezonul estival să se deschidă cu toată capacitatea la cincisprezece mai.

Poate că lucrurile s-ar mai fi tărăgănat, dar oamenii descoperiră că își pot lua concediile și primăvara. Am uitat să spun că și în restul țării se instalase aceeași timpurie caniculă. Și asta după ce, vara trecută, — cel puțin în prima parte — fuseseră zile cînd aveai nevoie de umbrelă, nu de costum de baie. Cei ce își amintesc or să înțeleagă de ce oficiile județene de turism erau, pur și simplu, asaltate pentru un bilet la mare. Lumea voia să profite de zilele călduroase și dacă vă mai amintiți, seară de seară, la televizor se anunța că toată Europa avea parte de ceață, de frig și de ploaie. Să nu-ți scoți ciinele din casă! Acesta-i și motivul pentru care din străinătate cererile de locuri erau mai numeroase ca altădată, prilej ideal pentru suplimentarea contractelor. Grăbite, cîteva agenții din țările baltice instituiseră deja curse regulate cu aeroportul Kogălniceanu, altele bombardau cu telexuri cerînd prioritate ofertei lor. Dar erau mulți dintre cei obișnuiți să-și rezolve singuri treburile, iar aceștia au ajuns pe litoral pe cont propriu; nu exagerăm cu nimic dacă vom spune că plaja și stațiunile făceau zilnic cunoștință cu nordice chipuri blonde.

Unii, firește, nu s-au prea bucurat de redeschiderea, atît de grabnică, a sezonului. Nu fiindcă ar fi fost ei ursuzi din fire, ci pentru că trebuiau să termine lucrările de întreținere și renovare pînă la jumătatea lunii. Cincisprezece zile în plus, sau în minus contează și de aceea nu-și mai vedeau capul de treburi. Au căutat și adunat aproape toți meseriașii din județ și cu disperare s-au apucat, uneori chiar în trei schimburi, să termine ceea ce mai era de făcut.

Dar să mai facem o precizare: sîntem doar în 12 mai, ora șase și treizeci de minute, deci cu trei zile înainte de amintitul eveniment.

La Inspectoratul județean Constanța al Ministerului de Interne, telefonul din biroul ofițerului de serviciu începu să sune strident. Să nu credeți că ofițerul de serviciu s-a re-

pezit la telefon încă de la primul semnal și cu mîna cealaltă a apăsat pe clapa unui magnetofon ca să înregistreze convorbirea. Trebuie să vă dezamăgesc, dar ofițerul de serviciu nu era nici frumos precum Colombo, nici sprinten ca Mannix, nici nu avea zîmbetul subtil al lui Kojak. Era doar obosit după o noapte nedormită iar în acele momente, mai mult ca sigur, se gîndea la cel ce urma să-l schimbe.

Ridică receptorul și o femeie se auzi țipînd:

— Alo, miliția? Miliția? Veniți repede...

Un glas de bărbat se suprapuse și din cîte pricepu căpitanul, individul preluase receptorul, dar era preocupat mai ales de educația celei ce formase numărul, explicîndu-i că în asemenea cazuri nu... Legătura se întrerupse fără ca ofițerul să afle ce anume i se reproșează femeii. Gîndi că trebuie să fie vreun cuplu după o noapte de chef; odată cu zorile și-au dat seama că nu se potrivesc — ori și-au găsit tocmai atunci să-și împartă ideile și palmele — iar cel mai slab cheamă în ajutor. N-ar fi pentru prima oară cînd niște nesăbuiți formează numărul miliției și pînă să se deplaseze cineva la fața locului se și împacă.

Telefonul sună din nou. Cînd ridică receptorul, căpitanul recunoscu vocea de bărbat de adineaori, îndulcită cu un kilogram de miere:

— Alooo! Miliția? Bună ziua, salută, la fel de afectat după ce primi confirmarea. N-am vrea să vă deranjăm, însă după a mea părere s-a ivit un caz care este de competența dumneavoastră. Vă vorbește inginerul pensionar Mendi Avadic. Știți, mai mult din plictiseală, în fiecare vară, atît cît permite legea sînt angajat ca recepționer. Astăzi trebuia să-mi iau în primire serviciul la ora șase, dar, independent de voința mea, am întîrziat. Cînd am venit...

— Dragă tovarășe, te rog, oprește numai o clipă povestirea ce mi se pare foarte interesantă și spune-mi de unde se telefonează și la ce număr vă pot suna. Bine, mulțumesc!

Simțise că mult n-o să se mai poată abține și o să ridice tonul dacă nu va întrerupe convorbirea. În noaptea ce doar trecuse avusese parte de un pisălog, mai bine zis, de un nevropat de care nu putuse scăpa cu una cu două. Îi tot telefona, plîngîndu-se că aude prin casă și pe afară zgomote, că vede lumini ciudate, că are presimțiri și alte prăpăstii de acest gen. Cînd s-a întors primul echipaj din patrulare a trimis mașina la adresa respectivă, dar omul n-a

vrut să le deschidă, din contră, l-a sunat tot pe el, urlînd că au venit să-l prade. Degeaba au încercat cei de le ușă să-i explice cine sînt, degeaba s-a străduit căpitanul să-l liniștească, să-l facă să înțeleagă că el i-a trimis ajutoare. Omul știa una și bună și cu asta-i toca nervii, amenințînd chiar că a doua zi se va plînge inspectorului șef dacă nu i se acordă atenție. Mașina s-a întors iar subofițerii au raportat că aflaseră de la vecini că și ei pățesc același lucru cu maniacul ce se teme de hoți. Ziua doarme iar noaptea deranjează cu telefonul. Și-a pus în gînd ca, după ce va preda serviciul, să meargă la respectivul și să-i spună, așa de la obraz, cîteva vorbe.

Recepționerul cu vorbă lungă i-a amintit de celălalt și oboseala și-a spus cuvîntul. Mai știa că atunci cînd se întîmplă lucruri grave, de regulă, oamenii se grăbesc să-ți comunice, cît mai scurt posibil, ceea ce i-a determinat să se adreseze miliției.

„Poate că m-am pripit cerîndu-i să se oprească, dar dacă n-o făceam, cine știe cînd ajungea la subiectul propriu-zis. Și-apoi, era de datoria mea să verific dacă nu cumva este vreo farsă", căuta căpitanul să-și motiveze decizia în timp ce răsfoia cartea de telefon.

— „Alo, hotel „Zalis"? Da, tovarășe Avadic, sîntem de la miliție. Vă ascult. Despre ce este vorba?

După ce termină convorbirea, ofițerul de serviciu se uită la ceas, ridică din umeri ca și cînd ar fi vrut să se scuze față de cel pe care urma să-l deranjeze și formă un număr de telefon.

— Colonelul Anghel, se auzi la capătul celălalt al firului.

— Ofițerul de serviciu, căpitanul Timiraș, raportează . . .

Cel chemat își trase lîngă telefon un scaun pe care se așeză cît mai comod posibil. Nu pierdea nici un cuvînt din ceea ce i se raporta, cu toate că părea preocupat doar de nasturii pijamalei ce se dovedea pe zi ce trece tot mai neîncăpătoare.

— Bine, Timiraș, pe maior îl găsesc eu. Mergem direct acolo. Tu ai grijă să-i anunți pe locotenenții Chita și Comloșan, pe doctorul Ionescu Valentin și procuratura . . .

— S-a întîmplat ceva? îl întrebă soția.

— Mai nimic, ofițerul de serviciu se interesa cum am dormit. Simpatic, căpitanul Timiraș, nu găsești? schimbă Anghel Dorel vorba.

— Pentru că știu ce urmează după asemenea telefoane, scoală-te și comunică-i vestea lui Pollux, pînă îți pregătesc ceaiul.

— E maior...

— Știu, dar cum voi doi sînteți mereu împreună, nici că vi se potrivea altă poreclă.

Acum nu-l mai supăra, însă cu ani în urmă cînd colegii i-au botezat, în glumă, Castor și Pollux, tare s-a mai înfuriat. Amintindu-și unde trebuie să meargă, gîndi că era mai indicat să nu mănînce nimic. O să se eschiveze pretextînd cura, altfel numai el știe ce-o să pătimească. Nu-i vina lui și orice ar face nu se putea obișnui. Îl sună pe maiorul Miloș Georgevici, care nu întîmplător locuia în același bloc.

— Dacă ai un loc în mașină îți fac companie pînă la Mamaia.

— Peste zece minute, răspunse maiorul, bănuind ce poate însemna telefonul șefului său.

Pe drum, în cîteva cuvinte — mai multe date nu cunoștea nici el — colonelul îl informă pe maior unde și de ce se grăbesc. Au rămas tăcuți, fiecare gîndindu-se la cazul ivit, încercînd să găsească cele mai viabile puncte de plecare în cercetarea ce va urma. Era greu, absurd, vor afirma unii, să-ți faci un plan pînă n-ai ajuns măcar la locul faptei. Totuși, acesta-i adevărul, fiindcă cei doi ofițeri nu lucrau de un an sau doi în miliție și din experiența dobîndită știau că punctele de plecare sînt aproape aceleași în oricare din cazuri; ordinea lor de aplicare urmează să fie hotărîtă de cel ce întreprinde cercetarea, bineînțeles, după ce va poseda acea sumă de informații adunate la fața locului.

Parcară în fața hotelului „Zalis", apoi intrară la recepție, împingînd ușa turnantă ce se învîrtea scîrțiind în jurul axei sale. Locotenuntul Chita Ovidiu le ieși în întîmpinare raportînd că sosise împreună cu locotenentul Comloșan, care se urcase la etajul nouă. El adunase personalul de serviciu ce se afla la ora aceea în hotel.

Maiorul Georgevici întoarse capul și în semiobscuritatea holului, în unul din colțuri, descoperi două femei îmbrăcate în halate albastre și un bărbat ce nici în zilele lui bune nu părea să fi depășit cincizeci de kilograme. Observînd că sînt priviți se ridicară din uriașele fotolii în care aproape se pierdeau. Stăteau spășiți de parcă ei ar fi fost vinovați de cele întîmplate.

– Dacă nu aveți nimic împotrivă, propun să aprindeți vreun candelabru ori să dați la o parte draperiile astea din pluș ce acoperă geamurile, se adresă colonelul celor trei.

Se făcură prezentările, iar cînd lumina zilei inundă încăperea, colonelul îi rugă să nu plece nicăieri, urmînd ca peste cîteva minute să povestească fiecare ce a făcut pînă s-a telefonat miliției. S-a mai interesat dacă și altcineva a fost încunoștințat de cele petrecute la hotel. Răspunsul negativ l-a mulțumit pe colonel. Se îndreptară apoi spre lift. Ajunși la etajul nouă, locotenentul Chita îi conduse spre partea de vest a imobilului, acolo unde se afla scara de serviciu. Au deschis o ușă metalică cu ochiuri mari de sticlă, adevărate vitrine și au trecut în balcon de unde se vedea o bună parte din stațiune. Acolo l-au întîlnit pe blond-șatenul Comloșan, preocupat cu aparatele lui de fotografiat. Tocmai înlocuia filmul consumat, ceea ce însemna că se și apucase de treabă.

S-au apropiat de zidul ce închidea balconul, zid ce nu depășea în înălțime optzeci de centimetri și peste care constructorii – pentru a-l face mai funcțional, mai estetic, ori poate pentru a mări siguranța vizitatorilor – au montat și o bară metalică, orizontală, ce se sprijinea pe niște picioare, tot din metal, bine înfipte în beton.

– Proaspăt vopsit, îi avertiză Comloșan, ferindu-i, în felul acesta să constate pe propriile lor haine cît de frumoasă este culoarea albastră ce se asemăna atît de mult cu cerul din ziua aceea.

Atenți să nu distrugă eventualele urme din locurile însemnate de locotenent cu cretă albă, s-au aplecat peste balustradă, privind spre planșeul holului de acces ce făcea legătura între restaurant și hotel. Fiecare a reacționat în felul lui, reușind să-și mascheze repulsia. Jos, la cîțiva zeci de metri, se afla corpul unei femei cu aspect de cadavru ars prin flacără, prezentînd resturi carbonizate de îmbrăcăminte.

– Crimă? Sinucidere? vorbi maiorul, mai mult pentru sine, dar suficient de tare ca să fie înțeles, poate dînd glas și întrebărilor celorlalți.

– Ai exclus accidentul și cred că bine ai făcut, reluă colonelul ideea. La prima vedere se exclude aproape în totalitate... Doar dacă-i vorba despre cineva din personalul hotelului. Dar chiar dacă ar fi de-al casei, presupu-

nînd că a umblat cu materiale inflamabile care s-au aprins, nu-mi vine să cred că de groază să-şi fi pierdut într-atîta stăpînirea de sine încît să caute salvarea aruncîndu-se în gol, cînd şi numai din instinct s-ar fi putut refugia spre interior, spre locuri atît de bine cunoscute. Şi-apoi, recepţionerul a precizat ofiţerului de serviciu că este vorba de o persoană necunoscută... Pe de altă parte, urmele lăsate de foc, distanţa de la care a privit, emoţia .. ar fi tot atîtea motive să nu mai recunoască pe nimeni.

— Admit ipoteza doar teoretic. Practic, nu cred în accident, deoarece dacă el s-ar fi întîmplat, nimic nu ar fi împiedicat victima să ţipe, să urle de disperare; or nu s-a auzit nimic.

— Ai dreptate, maiorule, dar cînd te cuprinde groaza, totul este posibil iar lucrurile cele mai elementare, fireşti în alte împrejurări, îşi pierd sensul, se transformă sau se anulează dînd naştere la cele mai diverse reacţii. Nici eu nu susţin accidentul, dar pînă nu ne lămurim complet, zic să nu-l pierdem din vedere. Vrei să spui ceva?

— Dacă era cineva din personal, cel puţin la terminarea programul i s-ar fi observat lipsa, căci, după cum aţi văzut, sînt prea puţini în clădire, completă locotenentul Chita. Pînă să veniţi dumneavoastră am aflat că şi ieri au fost în hotel doar cele două femei care sînt acum în hol. Mîine vine şi restul personalului.

— Şi eu am un argument împotriva accidentului, declară Comloşan. Am măsurat înălţimea pînă la bara metalică. O sută treizeci de centimetri nu este un fleac pentru o femeie cînd este vorba să-i sară.

— Se vede că nu eşti însurat, locotenente, se auzi din spate o voce groasă, bărbătească. Însoară-te şi o să te convingi cum sare şi peste tine şi face numai ce vrea ea.

Remarca o făcuse doctorul Valentin Ionescu, şeful serviciului medico-legal al judeţului. Ca de obicei, bine dispus, voi să descreţească frunţile celor cu care colaborase în atîtea rînduri. De data aceasta nimerise puţin pe de lături, dar se vede treaba că acest lucru nu-i deranja prea mult. Îşi făcu loc spre balustradă, aruncă o privire şi numai după aceea se decise să-i salute.

— Continuă, dragul meu, spune ce ai de spus, altfel simt că eşti în stare să mă mănînci pentru că te-am întrerupt, îl sfătui pe Comloşan, în timp ce îi strîngea mîna. Re-

nunță, pentru altădată, la răzbunare, fiindcă azi și poate încă mîine șeful tău are nevoie de mine.

Nu te puteai supăra pe el și locotenentul îi urmă sfatul.

— Vă rog, priviți aici pe bara metalică unde vopseaua, insuficient uscată, a fost ștearsă. Urma atestă categoric că este vorba de o impresiune palmară. Înclin să cred că victima și-a proptit brațul ca să dobîndească mai multă forță în momentul cînd și-a făcut vînt, dincolo, arătă el spre exterior. Gestul ar fi firesc și îl întîlnim destul de des la bărbații care sar un obstacol nu prea înalt. De ce n-am admite că l-ar folosi și femeile?

— Pînă la proba contrară n-avem motive să infirmăm spusele tale, dar dacă le acceptăm mai putem deduce două lucruri. Femeia trebuia să fie, cel puțin teoretic, tînără și să fi practicat vreun sport, preciză maiorul. O să coborîm și doctorul o să aibă cuvîntul hotărîtor.

La parter s-au întîlnit cu procurorul Gradl Ferdinand, criminalist șef la procuratura județului, care tocmai sosise. I s-a spus pentru ce a fost chemat apoi, conduși de recepționer, au urcat la etajul întîi, de unde printr-o fereastră au ieșit pe planșeul holului de acces.

Apropiindu-se de cadavru au rămas surprinși de chipul victimei, care chiar și după moarte păstra o frumusețe rar întîlnită.

— Vai de capul ei, amărîta, rupse tăcerea doctorul, exprimîndu-și în felul acesta dezaprobarea. Nu pare să fi avut mai mult de douăzeci și cinci de ani. Putea să se bucure de viață, să iubească, să facă fericit un bărbat și dintre toate astea a ales cea mai proastă soluție, ireparabilă.

— Crezi că s-a sinucis? vru să știe colonelul.

Doctorul nu răspunse imediat, preferînd să studieze — numai el știe de ce — resturile carbonizate de îmbrăcăminte ce lăsau complet descoperită regiunea abdominală. Apoi se aplecă spre mîna stîngă pe care se afla o legătură de sîrmă în formă de brățară. Tot fără să scoată vreun cuvînt le arătă palma mîinii drepte pe care se observa un depozit superficial de vopsea albastră sub forma unei dungi orizontale. Sub această dungă, în plan vertical, se aflau alte două linii paralele, dar de culoare roșie.

— Dunga albastră din palmă ar putea arăta că s-a sinucis. Așa cum spunea locotenentul, adică, s-a prins de bara aceea proaspăt vopsită și a sărit. Credeam că am

aflat şi cauza... dar... deocamdată... nu mă pot pronunţa; poate că abdomenul e puţin proeminent ca urmare a focului ce a învăluit-o.

— Nu-i exclus să ai dreptate, dar vă rog să priviţi balconul de la etajul nouă de unde presupunem că s-a aruncat, ceru colonelul.

Pe peretele exterior al balconului, vopsit în alb, erau vizibile urme de afumare, chiar în dreptul poziţiei în care se afla victima. Puţin mai jos de pata afumată, o linie de culoare închisă, un arc de cerc ce cîştiga în intensitate spre partea inferioară. Dacă ar fi să judecăm logic, trebuia admis, de la bun început, că victima ardea ca o torţă cînd a trecut peste balustrada balconului.

— Urmele de afumare nu se explică decît dacă acceptăm că femeia a zăbovit, cel puţin cîteva clipe, în dreptul zidului, a fost de părere Chita. În cazul acesta trebuie să răspundem cum anume a trecut balustrada. De voie, sau...

— Vreţi să spuneţi că ar fi aruncat-o cineva? deveni mai atent procurorul.

— Tot ce afirm este că, în această variantă, lucrurile se puteau petrece astfel: hotărîtă să se sinucidă, îşi dă foc, se prinde de bară şi sare. S-ar fi putut ca instinctul de conservare să fie totuşi mai puternic decît voinţa ei, şi atunci, în disperare, rămîne agăţată. Prea tîrziu, deoarece propria-i greutate, arsurile, slăbiciunea o vor împiedica să se redreseze.

Maiorul Georgevici, fără să se atingă de ceva, dar atent la ceea ce se vorbea, stătea îngenuncheat lîngă unul din pantofii victimei. Găsise ceea ce căutase şi în mintea lui îşi imagina scena petrecută acolo sus.

— Cealaltă alternativă ar fi, într-adevăr, crima, continuă locotenentul. Numai că şi aici, după mine, lucrul se complică. Nu-mi vine să cred că victima a stat liniştită pînă ce criminalul a vărsat pe ea benzină sau alt lichid inflamabil.

— Putea s-o imobilizeze dinainte, s-o lege, de exemplu.

— Nu vă contrazic, numai că atunci nu s-ar mai fi obosit s-o descotorosească de legături. Îi dădea foc şi o arunca.

— Dar dacă a vrut să înscenеze o sinucidere?

— Aveţi dreptate, tovarăşe colonel, nu m-am gîndit la o eventuală regizare. Vă asigur că nu mi-ar fi scăpat, dar cred că am descoperit un adevăr de care va trebui să ţinem seamă. Anume: victima n-a fost moartă în clipa cînd a fost

aruncată – dacă admitem această variantă. Putea fi ameţită, printr-o lovitură, să zicem, pentru ca respectivul să-şi pună în aplicare planul.

– Te referi la urma rămasă pe balustradă?

– Da. O face inofensivă, o stropeşte cu acel lichid inflamabil, îi dă foc şi apoi o aruncă. De ce n-am admite că durerea arsurilor o trezeşte şi, conştientă de pericol, sau instinctiv, se prinde cu mîna dreaptă de balustradă încercînd să se salveze? Nu reuşeşte şi îşi continuă căderea. Iată deci că şi în cazul acesta putem explica proveniența impresiei palmare de pe balustradă, confirmată de vopseaua albastră rămasă pe mîna victimei, precum şi urmele de afumare de pe zid.

– Urma cealaltă, interveni maiorul, acel arc de cerc, de-abia schiţat, întăreşte ipoteza că victima a rămas agăţată cîteva secunde de balustradă. Urma provine de la pantoful drept, mai precis, de la bombeul pantofului, unde pielea este bine roasă. Privind mai atent, veţi observa că au mai rămas urme uşoare de var sau vopsea, exact nu pot să-mi dau seama de la distanţă cu ce a fost acoperit zidul balconului, dar analiza cred că va confirma spusele mele. Corpul, reţinut de mîna încleştată şi-a oprit căderea şi a fost tras înapoi spre zid. Urma arată că a fost o mişcare de pendulare, de sus în jos, fiindcă spre baza balconului ea devine mai lată, mai vizibilă şi asta se explică prin mărirea forţei de frecare dintre bombeu şi zid, viteza crescînd odată cu forţa de gravitaţie. Frecarea trebuie să fi fost mare şi, în momentul în care pantoful a întîlnit muchia de la baza balconului, el a fost smuls din picior. Numai astfel se explică distanţa actuală dintre locul unde se află pantoful şi victimă.

– Mergînd mai departe cu presupunerile în varianta omuciderii, să încercăm să ne imaginăm începutul, intră în vorbă procurorul. Criminalul prezumtiv putea fi, tot atît de bine, un bărbat sau o femeie. Dacă a fost femeie, trebuia să fie mai vînjoasă ca să poată ridica victima, cu toate că acest lucru nu-i chiar obligatoriu, încercă procurorul să-i convingă. Totuşi, pentru că o femeie n-ar avea prea multe motive să ucidă o altă femeie, să cedăm rolul unui bărbat Motive? O sută dacă vreţi, sau nici unul. Cînd s-a hotărît să scape în acest fel de femeie, individul trebuie să fi cunoscut căile de acces spre interiorul hotelului. Cu sigu-

ranță, el știa și faptul că hotelul nu și-a deschis încă porțile pentru turiști; nu-i exclus să-și fi procurat o cheie falsă cu ajutorul căreia a pătruns în clădire. Era riscant să folosească intrarea principală așa că, bănuiesc, a recurs la cea de serviciu. Cunoscînd situația din hotel, oare n-ar trebui să ne gîndim la cineva care are, sau a avut, vreo tangență cu „Zalis"? Mă refer la personal, la muncitorii ce s-au perindat în ultimul timp, cum ar fi: zidari, zugravi, instalatori și, de ce nu, chiar la cunoștințele acestora, cărora ei ar fi putut să le povestească — cu totul întîmplător — despre hotelul pe care-l renovează...

— Dacă nu vă supărați, v-aș ruga să vă dați puțin mai încolo, ceru locotenentul Comloșan care își desfășura netulburat munca.

În tot acest timp făcuse zeci de fotografii ale cadavrului și ale obiectelor din jur. Căuta cele mai potrivite unghiuri și colegii știau că planșele ce vor fi atașate la dosar vor fi ireproșabile, ajutînd vizual materialul scriptic. Mînuia cu atîta dexteritate aparatele „Extra Varex II B" și „VX-1 000" acesta din urmă cu obiectiv Tessar, încît mai că te tenta să-l rogi să-ți facă și ție o poză, chiar numai pentru plăcerea de a-l vedea cum se agită. Ba se urca la etaj, ba trecea pe blocul alăturat, imortalizînd hotelul „Zalis" în fel și chip. Trebuia să se grăbească, fiindcă urmau celelalte faze cînd intrau în acțiune doctorul și colegii din echipă și cînd trebuia să fotografieze oricare urmă depistată.

— Pretextînd cine știe ce, continuă procurorul, bărbatul aduce femeia la hotel, urcă cu ea la etajul nouă unde își pune în aplicare planul. Cam așa văd eu că s-au petrecut lucrurile, încheie el.

Colonelul oftă și zîmbi îngăduitor.

— La teorie nu ne întrece nimeni, dar după cum observați, au rămas în picioare aceleași două întrebări: crimă sau sinucidere? Doctore, crezi că ai putea descoperi eventualele urme de violență, dacă ele s-au produs înainte de moartea victimei?

Doctorul Ionescu îl privi cu reproș, parcă imputîndu-i întrebarea.

— Bănuiam că nu te îndoiești de acest lucru, dar se vede treaba că degeaba colaborăm noi doi de atîta vreme.

— Fiecare cu resortul lui, glumi Anghel. Sincer să fiu, cu medicul legist îmi place să colaborez mai mult la o bere

decît pe teren. Uite, Vali, despre ce a vorba: mă gîndeam că impactul cu planşeul a produs o seamă de fracturi...

— Dacă ştii şi singur, de ce mă mai întrebi? Vrei să-mi testezi perspicacitatea? Ei, bine, ca să fii cu sufletul împăcat, urmele despre care te interesai ar putea fi localizate, dar... numai în anumite condiţii. Aşteaptă pînă fac necropsia.

Maiorul Georgevici îşi cunoştea prietenul şi după ticul colonelului, după acea frămîntare mecanică a buzelor îşi dădea seama că ceva îl nemulţumeşte.

— Care dintre întrebări te supără?

— Crima! Încă nu o exclud, dar toţi am scăpat din vedere un amănunt. Admiţînd crima, închipuiţi-vă ce s-ar întîmpla cu cel care a pus-o la cale. Toarnă, să zicem, benzină pe victimă — acum nu mai are importanţă cum — îi dă foc şi o aruncă. Aţi uitat însă cum arde benzina? Oricît de îndemînatic ar fi cineva, tot i-ar trebui cîteva secunde pînă să treacă victima peste balustradă. În mod normal ar însemna ca şi criminalul să fi suferit arsuri destul de grave. Oricîtă imaginaţie aş avea, nu-mi vine să cred că cineva ar putea accepta aşa ceva, deoarece trebuie să recunoaştem că şi-ar risca propria viaţă. Impresia palmară de pe bară, singura dealtminteri, arată cît se poate de clar că victima n-a fost urcată întîi pe bară şi după aceea i s-a dat foc. Nu pot merge nici pînă acolo încît să presupun că respectivul s-ar fi echipat cu un costum, mănuşi şi cască — precum pompierii — pentru a se proteja de flăcări.

Se părea că argumentele colonelului n-au făcut altceva decît să încurce şi mai tare lucrurile. Procurorul a fost primul care să-l susţină, pînă la un punct, însă maiorul Georgevici, cu toate că le dădea dreptate nu era de acord să se neglijeze pista omuciderii. Cînd locotenentul Comloşan a raportat că echipa poate intra în acţiune, luaseră deja hotărîrea să acţioneze în ambele direcţii, chiar dacă primele semne erau destul de evidente şi înclinau spre sinucidere. Oricum, tot trebuia ca victima să fie identificată şi să fie lămurite cauzele ce au generat începerea anchetei.

Cu ocazia cercetării la faţa locului s-a mai constatat că înălţimea victimei nu depăşea 1,59 centimetri. Cadavrul parţial ars prezenta semnele unei morţi reale, iar rigiditatea parţal instalată. Părul oxigenat — ars în bună măsură — manichiura şi pedichiura, cu unghiile acoperite cu un strat

de lac violaceu, precum şi resturile arse din vestimentaţie arătau că femeia era o persoană îngrijită, că îi plăcea să se îmbrace cochet, poate chiar extravagant. S-a putut dovedi că înainte de oxigenare avusese un păr şaten.

Resturile de îmbrăcăminte scăpate de foc proveneau dintr-o vestă din stofă cu carouri albe, maro şi roşu închis, căptuşită cu saten gri-fer. Bluza fusese ţesută din fire artificiale de culoare muştar, pe buret de culoare verde cu dos de jerse galben. Se mai distingeau resturi dintr-un pulovăr din jerse de culoare verde-închis, dintr-un pantalon din acelaşi material cu vesta, precum şi cîteva petice din desuurile din material supraelastic cu floricele verzi pe un fond bleumarin. Procedîndu-se la răsucirea cadavrului s-au descoperit în locurile de contact cu suprafaţa planşeului, acolo unde lipsa aerului n-a permis flăcărilor să mistuie îmbrăcămintea, resturi de material textil bine conservat.

— Îmbrăcămintea asta modernă în componenţa căreia intră tot felul de materiale sintetice a ajutat substanţial la ardere, remarcă procurorul, făcîndu-şi schiţa ce urma să fie ataşată procesului-verbal.

Le mai sosi în ajutor un subofiţer şi echipa îşi extinse cercetările. Chita cu subofiţerul coborîră să cerceteze în jurul hotelului. Maiorul Georgevici şi locotenentul Dan Comloşan pornesc să cerceteze scara de serviciu a hotelului „Zalis" pe unde se presupune că a urcat victima, iar procurorul şi colonelul Anghel se reîntorc la cei trei care-i aşteaptă la recepţie.

Era doar o părere personală, sau poate avea, într-adevăr, dreptate, dar strada pe care locuia — în aprilie — numai în luna aprilie se transforma în cea mai frumoasă dintre sutele ce se aflau în oraş. Departe de zgomotele obişnuite unei aşezări urbane, aveai impresia că păşeşti pe strada unui sat maramureşan, cînd merii, bătrînii meri înfloriţi îşi întind ramurile dincolo de uluci, mult dincolo, peste capetele trecătorilor. Era luna cînd îndrăgostiţii îşi făceau drum pe acolo, atraşi de ineditul locului, de parfumul gingaşelor flori de măr sau de zăpada petalelor cînd sorocul le încredinţează vîntului ce le răsfiră prin părul fetelor, ori le aşterne covor neţesut, purtînd în el, încă proaspăt, sărutul infidelelor albine.

Casa lui era undeva pe la mijlocul străzii şi nu făcea excepţie de la amplasarea celorlalte: retrasă cîţiva metri spre interior, cu grădiniţă în faţă. Tocmai intra cînd telefonul începu să sune. Soţia, profesoară de limba română, era, desigur, plecată, fiindcă preda ore şi la seral. Mai mult din obişnuinţă se uită la ceas: 16,45. Cu toate că nu-i erau de trebuinţă, dintr-un vizor al ceasului-brăţară, ochiul citi şi alte două date: aprilie, 13.

Încercă să ghicească cine poate fi; fu tentat să nu răspundă, murmurînd un „ia mai lăsaţi-mă şi singur", după care se reîntoarse în vestibul să-şi lase haina. Telefonul continua să sune, transmiţînd încăpăţînarea celui ce formase numărul. „Dar dacă, totuşi e un prieten?" Îi surîse gîndul şi parcă uitînd de supărare se grăbi să ridice receptorul.

— Bungescu, ascult!

— Tovarăşe procuror-şef, Savii vă deranjează...

— Dacă singur o spui, nu-mi rămîne decît să te ascult.

— Am mai telefonat de două ori. La cinsprezece minute după plecarea dumneavoastră am fost sesizaţi că într-un imobil situat pe strada Republicii s-ar fi comis o crimă. Poate, chiar două, completă procurorul de serviciu, pe un ton mai puţin sigur.

— Dane, cînd ne-am despărţit erai treaz, ce-mi faci? Pune-ţi frîu imaginaţiei! Sîntem la Satu Mare, nicidecum pe un platou de filmare. Un cadavru nu-ţi ajunge?

— Radule... tovarăşe procuror, nu glumesc, se corectă Savii. Am verificat personal şi din spusele celui care a sesizat procuratura se pare că este vorba de doi bătrîni. Lîngă uşa închisă, ba chiar şi lîngă una din ferestre se simte un miros puternic de cadavru.

— Măsuri?

— Am anunţat miliţia, iar după dumneavoastră...

— Mulţumesc, a şi sosit. O aud cum claxonează. Am plecat.

Ajuns la adresa indicată, procurorul şef intră în curtea imobilului: aici constată că o să aibă parte de spectatori, deoarece pe lîngă chiriaşii celorlalte apartamente, stăteau gură-cască şi o parte din funcţionarii birourilor I.L.L.-ului, despre care ştia că se află la etajul apartamentului cu pricina.

Apropiindu-se, îl zări acolo pe Dragoş, comandantul miliţiei municipiului şi pe locotenentul major Ştefan Crăciun din formaţiunea tehnico-ştiinţifică. Lîngă ei, procurorul Savii şi un bătrîn, îmbrăcat destul de ponosit, însă, cum arătau gesturile ce-i însoţeau vorbele, încă vioi. Fără să-şi dea seama mări pasul, cu toate că, oricum, cîteva secunde mai devreme, ori mai tîrziu nu foloseau la nimic.

— Urîtă treabă, îl atenţionă Dragoş, ieşindu-i în întîmpinare. O să avem de lucru şi teamă mi-e că nu vom şti ce să răspundem.

— De fapt, ce s-a întîmplat?

— Doar acum am sosit şi noi; n-am apucat să ascultăm prea mult din relatarea bătrînului ce pretinde că este înrudit cu femeia din apartamentul opt.

Între timp, ajunseră lîngă Savii şi lîngă bătrînul cu pricina.

— Aţi început cercetările? se interesă procurorul şef, fără să se adreseze cuiva anume. Însă întrebarea suna, evident, a reproş.

Dragoş care cunoştea meticulozitatea procurorului, găsi agasantă bănuiala acestuia. „Adică, ce, noi coacem castane la colţ de stradă şi nu avem habar în ce condiţii trebuie să înceapă cercetarea cîmpului infracţional?"

Ca să preîntîmpine vreo „împunsătură", Savii se grăbi să-i asigure că totul a rămas neatins.

— Atunci, de unde suspiciunea de crimă?

— După miros, după miros, dragă Bungescule, răbufni comandantul miliţiei, mai mult în glumă.

— Te rog, repetă în cîteva cuvinte ceea ce mi-ai povestit mai înainte, se adresă Savii, bătrînului.

— Mă chiamă Hortoban Mihai, pensionar. Sînt un fel de nepot al bătrînei. Din cînd în cînd trec pe la mătuşa să văd ce mai face. Joia trecută a fost baba mea dar n-a găsit pe nimeni acasă. Azi, am venit eu şi tot nu i-am găsit.

— Vorbiţi de două persoane?

— Da. Mătuşa Marta şi soţul ei nelegitim Ghedeon. Sînt oameni în vîrstă şi nu aveau obiceiul să plece de acasă. Am încercat să privesc pe geam şi atunci am simţit miros greu. Neştiind ce să mai cred am telefonat la procuratură . . .

— Femeia aceea grasă, care stă în uşa apartamentului alăturat, zicea că nu şi-a mai văzut vecinii de cinci zile. Se mira şi ea de dispariţia lor. Susţine că în data de opt sau nouă aprilie bătea un vînt, ceva mai aspru, iar ea, ca să nu se tot lovească uşa de perete, a proptit-o cu pietroiul ce se află şi acum în aceeaşi poziţie.

Mulţumit, pare-se, de primele explicaţii, Bungescu ceru să înceapă cercetările.

Locotenentul major Crăciun fotografiase deja intrarea apartamentului, apoi la ordinul procurorului şef îndepărtă pietroiul şi deschise o primă uşă de lemn. În spatele acesteia, se afla o a doua, în care era încastrat un ochi de sticlă. Cea de-a doua uşă era închisă, la rîndu-i cu un lacăt aplicat pe dinafară, lacăt ce se sprijinea în două solide belciuge „ţigăneşti". Mirosul, de-a dreptul greţos, se accentuă, însă Crăciun era mai preocupat cu fotografierea a două urme de sînge, în formă de picături mici, aflate pe tocul uşii, în partea stîngă. Făcînd măsurătorile de rigoare, notă distanţa de 152 centimetri.

Peste alte cîteva minute, lacătul a fost înlăturat iar locotenentul major, atent să nu strice vreo eventuală urmă, dispăru în apartament.

Cînd aerul deveni mai respirabil, intrară şi ceilalţi. La prima privire nu se observă nici un deranj, toate obiectele părînd să fie la locul lor firesc. O încăpere obişnuită, încăperea unor bătrîni.

La vreo trei paşi de uşa plasată aproape în colţul încăperii, puţin în faţă, se afla o masă dreptunghiulară, acoperită cu un şervet peste care tronau în diagonală trei vaze cu flori artificiale. Lipit de peretele din dreapta se afla un bufet vopsit grosolan în verde; lîngă el o noptieră iar în faţa ei un scaun. Urmau două paturi alăturate, de modele diferite, apoi o altă noptieră, alt scăunel. O sobă de tuci masca unghiul făcut de zidul din dreapta cu cel din faţa intrării. În colţul opus un scrin vechi cu trei sertare şi, perpendicular pe peretele din dreapta, trei dulapuri desperechiate.

Se trece în bucătăria sărăcăcios mobilată: o masă, o sobă şi un pat de fier. Din bucătărie se ajunge într-o altă încăpere, cîndva cămară de alimente, transformată în cameră de locuit; în cei vreo şase metri pătraţi, se afla o dormeză, un scrin şi un cuier pom.

De la intrare și pînă la masa cu flori artificiale, pe podea, aceleași picături cafenii; după aspect nu puteau fi decît de sînge. Petele reapar lîngă pat, în parte acoperite cu preșuri țărănești. Paturile au cuverturile puse. Sînt puțin prea înalte, însă asta nu spunea nimic, deoarece este obiceiul — și prin partea locului — ca gospodinele să-și încarce patul cu multe perne, apoi să pună o cuvertură. O privire sub primul pat descoperă, din nou, urme de sînge și un ziar cu care s-a încercat ștergerea acestuia. Pe prima noptieră o pipă afumată tare, pe cealaltă două cutii de chibrituri, una goală. Pe scăunelul de lîngă pat, alte pete cafenii.

Cercetarea dinamică începe cu ridicarea preșurilor. Ele avuseseră rolul de a acoperi o altă pată mare de sînge. Lucrurile păreau destul de clare, avîndu-se în vedere și mirosul pestilențial ce nu dispărea. Se ridică cuvertura, apoi pilotele. Deși obișnuiți cu atrocitățile, cei din echipa de cercetare se simt, totuși, depășiți. Întinse în paturi, două cadavre, peste care cineva aruncase propriile lor haine, zăceau cu capetele mutilate de mai multe plăgi adînci. Așternutul plin de sînge, precum și tabloul putrefacției completau scena de neînchipuit.

— Lovituri de topor, conchise Bungescu, întorcîndu-și dezgustat privirea.

— Numai un sadic a putut proceda astfel, completă Dragoș.

Mai puțin afectat se dovedi locotenentul major Crăciun. Învîrtindu-se printre aparatele sale începu să-și facă meseria, stăpîn deplin al cîmpului infracțional. Bătrînul Hortoban recunoscu victimele, dar fură nevoiți să-l scoată pe brațe, aproape leșinat. A fost dat în primire căpitanului Han, chemat, între timp, de comandantul miliției prin radio-telefonul din mașină.

— Încearcă să-l pui pe picioare și vezi ce mai poți afla de la el. Continuă investigațiile și la vecina de apartament. Cum afli ceva deosebit, mă anunți, ordonă Dragoș și reintră la victime.

Se terminase fotografierea cadavrelor. Pe scrinul verde se afla o casetă încrustată cu scoici în care găsiră buletinele de identitate.

— Nouă bețe de chibrit arse, precizează procurorul Savii, aplecat lîngă patul femeii. Nu cred că victima s-a folosit

de ele, fiindcă dacă ar fi făcut-o, nu le arunca pe jos, ci le aşeza pe noptieră. Asta mă face să cred că omorul s-a petrecut noaptea. Bănuiesc că ucigaşul le-a aprins, după comiterea dublei crime, căutînd ceva anume.

— După tine, înseamnă că a operat pe întuneric, replică Bungescu. Mă îndoiesc totuşi să fi acţionat aşa, orbecăind. Loviturile arată limpede că a ţintit numai partea superioară a corpurilor. Lumina trebuie să fi fost aprinsă. Cît despre chibrituri, eu ştiu? Poate bătrîna obişnuia, totuşi, să le arunce pe jos...

— Dar de ce să le fi aprins? Pe noptieră nu era nici un ceas. Ai auzit dumneata vreun om normal să se scoale noaptea şi să aprindă chibriturile, aşa, degeaba? Ş-apoi, cu lumina aprinsă criminalul putea fi văzut de afară, fiindcă geamurile nu au rulourile trase.

— Le-a putut ridica după comiterea faptei. Dacă eşti atît de bine informat, explică-mi cum de a reuşit — pe întuneric — să acţioneze cu atîta precizie?

Dragoş ieşi din locuinţă şi, după nici un minut, se reîntoarse.

— Cred că tovarăşul Savii are dreptate. Omorul s-a produs fără ca făptaşul să aprindă lumina electrică. Aşa cum bănuiam, afară străjuieşte — chiar lîngă intrare — deasupra scărilor ce duc la birourile I.L.L.-ului, un bec cu vapori de neon. Noaptea rămîne aprins şi în cazul acesta criminalul a avut suficientă lumină, prin fereastră şi prin ochetele din uşă.

În scrin, prin dulapuri nu se observau urme de scotocire. După ce termină cu prăfuirea obiectelor lucioase la care, eventual, făptuitorul a avut acces, Ştefan Crăciun descoperi mai multe urme latente.

— În vederea expertizării şi stabilirii grupei de sînge, am să decupez părţi din pernele de sub capul victimelor, anunţă el, scoţîndu-şi din trusă cele necesare.

Cercetînd bucătăria, atenţia le-a fost atrasă de o pereche de cizme aruncate sub patul acela din fier. Ceea ce părea de neînţeles era faptul că cizmele, deşi noi, din piele, cu carîmbii tari, erau tăiate pe la căpute.

— Tăietură recentă, atenţionă locotenentul major, introducîndu-le, separat în nişte pungi de plastic.

Pe sobă o cratiţă mică păstra mîncare alterată. Pe masă, mai multe vase şi un pahar răsturnat. În spatele

uşii, un suport în care se afla un lighean albastru ce conţinea un lichid roşiatic-brun. Crăciun umplu o eprubetă pentru analiză.

Căpitanul Han îl chemă afară pe comandant.

— Bătrînii ţineau în gazdă un chiriaş. Un bărbat mai tînăr. Lucru confirmat din două surse: vecina şi bătrînul. Prima afirmă că nu l-a mai văzut de vreo săptămînă.

„Să fie el făptaşul?" se întrebă Dragoş, încercînd să găsească vreun motiv ce l-ar fi putut determina pe acesta să curme viaţa unor oameni.

— Situaţia materială a victimelor?

— Săraci lipiţi, susţine Hortoban

— Să te ajute Petru Rada. Trimite maşina după el. Trebuie să aflăm cine a fost chiriaşul şi asta urgent de tot!

Adevărata surpriză le-a furnizat-o cămăruţa, unde se ştia de acum că locuise o persoană străină. Cînd Dragoş odronase identificarea chiriaşului, nici nu bănuia că doar după cîteva minute avea să rămînă uimit. Uimit de simplitatea cazului, uimit de prostia evidentă ori de înscenarea grosolană, prea ţipătoare ca să nu bată la ochi. Oricum, chiriaşul trebuia găsit şi lucrurile lămurite.

— Te bucuri prea devreme cu personajul ăsta nou, declară Bungescu, nevenindu-i să creadă că ar putea ieşi ceva din audierea lui. Ascultă-mă pe mine, prea seamănă a lucrătură ca să nu mă tem că cineva a vrut să-l împingă în apă pe chiriaşul bătrînilor. Judecaţi şi voi...

Asta cam aşa era, dar deocamdată probele existau — bune sau false, vor constata ulterior. Cel puţin una părea autentică: toporul era sub dormeză, cu partea fieroasă plină de sînge. Tot acolo se mai aflau o mulţime de cutii de conserve.

— Se pare că individul se hrănea doar cu conserve, mai ales de peşte, constată Savii, preocupat să le numere Douăzeci şi trei!

Agăţată într-un cui deasupra dormezei, o cămaşă albastră, bărbătească, curată, călcată, avînd piepţii scrobiţi, era singurul lucru ce odihnea privirea în dezordinea şi mizeria din cămăruţă. În cuierul-pom, printre alte vechituri se descoperi o cămaşă flanel, tricotată, avînd la nivelul pieptului un ac de siguranţă, iar pe mîneca stîngă stropi de sînge. Dînd deoparte pătura ce acoperea dor-

meza s-a putut constata că cineva își ștersese mîinile de cearșaf, lăsînd ușoare urme ce se bănuiau a fi de sînge.

— Cel ce a comis dublul asasinat s-a clătit pe mîini în ligheanul din bucătărie, apoi s-a șters de cearșaf. După cum a procedat, aș zice că nu-i era străin locul, declară Crăciun.

— Totul pledează împotriva chiriașului, cel puțin pînă în acest moment. Dacă se dovedește că și cămașa flanelată este a lui, sincer să fiu, nu mai știu ce să cred. Rareori mi-a fost dat să întîlnesc asemenea bicișnici, cu mintea cît o nucă. Comite fapta și lasă probele ce îi pot fi fatale. Vă întreb atunci, ce a urmărit? Să fie prins, în nici un caz, altfel n-ar fi dispărut de la domiciliu. E oare chiar atît de mărginit? Nu știu de ce, însă persistă în mine ideea că altcineva este autorul. Prea evidente sînt urmele astea, încheie Bungescu, terminîndu-și și schița ce urma să fie atașată la dosar.

Cercetară apoi o bucată de hîrtie, decupată dintr-un sac în care fusese ciment. Hîrtia încă păstra urmele toporului: probabil, fusese învelit în ea cînd a fost adus în casă. Dar, pe de altă parte, de ce să păstrezi în casă un topor învelit în hîrtie? Dacă el aparținuse victimelor iar acestea îl aveau la îndemînă — temîndu-se de ceva, lucru absolut credibil — cu atît mai mult nu l-ar fi ținut împachetat, fapt dovedit de urmele sforii imprimate pe hîrtia de sac și de sfoara propriu-zisă, găsită și ea lîngă cuierul-pom. Urmează la rînd un borcan ce conținea un lichid ce părea a fi urină, precum și o sticlă cu spirt, sticlă pe care și cu ochiul liber se disting urme de desen papilar.

— Tovarășe procuror, părerea mea este că porniți de la ceva preconceput, reluă Dragoș discuția. Este părerea mea și luați-o ca atare. Vă lăsați antrenat pe o posibilă pistă falsă, eliminîndu-l, de la bun început, pe chiriaș. Știu că nu-i ceva definitiv, totuși în sinea dumneavoastră înclinați să avansați posibilitatea unei înscenări. De ce? Fiindcă, în majoritatea cazurilor alergăm, ne zbatem, ne enervăm pînă găsim fărîme de probe, nu probe concludente ca acestea. De aceea, pare de neconceput să te trezești cu probele vinovăției la îndemînă, rămînînd doar să le ridici. Restu-i floare la ureche.

— Asta se vrea o prelegere?

— Nicidecum: Ascultă Radule, noi lucrăm împreună nu de ieri-alaltăieri. Cînd aveai dreptate recunoşteam fără fasoane şi era bine, chiar dacă, uneori, nu mă convingeai de la bun început. Am păţit şi eu ceva asemănător, mai demult. Căutam de îmi stîlceam creierii, fiindcă mă încăpăţînam să admit un lucru simplu, la îndemîna oricui.

— Dar nici nu m-am gîndit că este vorba numai de o înscenare.

— Poate, dar îi acorzi mai multe procente. Hai, mai bine, să aruncăm o privire atentă în jur.

— Să cazi şi tu în greşeala de care îmi vorbeai, trecînd în cealaltă extremă, aruncînd totul pe umerii chiriaşului.

— Nici o teamă, Bungescule. Priveşte şi ai să-ţi faci o imagine despre cel ce locuia aici. Un individ care se respectă, cît de cît, nu admite să trăiască în asemenea condiţii, bineînţeles dacă nu urmăreşte ceva anume. Şi ce putea urmări în casa aceasta? Sărăcia bătrînilor? Poate se ascundea aici pînă să-şi găsească un alt loc, mai sigur.

— De ce mai sigur? Cine îl căuta? Şi de ce?

— Ştiu eu... miliţia, procuratura, de ce n-am admite? De ceea ce sînt însă sigur este că, locuind aici, mulţumindu-se doar cu conserve, comportîndu-se ca şi cînd ar sta într-o cocină, individul pare nu numai strîmtorat cu banii, dar, mai ales complet needucat. Poate fi vorba de un parazit ori de un declasat. Nu trebuie să ne mire că am găsit probe în cămăruţa închiriată. De cîte ori ne-am întîlnit cu indivizi ce comiteau o faptă oarecare, urmărind doar ţelul propus, negîndindu-se nici un moment la corpurile delicte ce îi vor duce în faţa judecătorilor? Am impresia că şi aici ne aflăm în faţa unui caz oarecum asemănător. Că nu e complet tîmpit o dovedeşte grija cu care a căutat să ascundă cadavrele, lucru ce după a lui gîndire i-ar fi permis să se îndepărteze cît mai mult de locul faptei şi ar fi întîrziat cercetările...

Nu ştiu cum se face, însă — de cînd mă ştiu — cele mai importante lucruri, cele mai semnificative, mi se întîmplă după-amiaza, pe la ora cinci; cîteva minute înainte, ori după, desigur, nu mai contează.

„Trebuie să ai ceva de englez în tine", şi-a dat un amic cu părerea, explicîndu-mi foarte erudit că vreun strămoş de-al meu o fi participat la dresarea leului britanic, fapt ce a făcut ca viaţa lui să capete alt curs, lucru ce mi-a fost transmis prin gene. (Voiam să-l întreb dacă sprîncenele n-au nici un amestec, numai că timid cum sînt am renunţat). Adică, după teoria lui (sînt sigur că era numai a lui), un lucru ce îţi intră în sînge, rămîne acolo nu ştiu cîte generaţii. S-ar fi putut ca strămoşul ăla al meu să-şi fi făcut un mod de viaţă din a servi ceaiul la amintita oră, fiindcă se ştie că five o'clok-ul nu-i vorbă goală, ci ceva real. Asta să fie substratul întîmplărilor mele? Toată ziua nu intervenea nimic, dar cînd ne apropiam de five o'clock, belelele şi, mai rar, satisfacţiile găseau teren prielnic. Dar ce au comun toate acestea cu ceaiul?

Nu mai avea nici un rost să ne încrîncenăm la bani mărunţi, să-i amintesc de diferenţa de fus orar dintre noi şi insula aceea cu „iarbă verde, verde de acasă", demonstrîndu-i, la rîndul meu, că după teoria lui, bucuriile şi restul ar fi trebuit să-mi cadă în cap la cu totul altă oră. Mi-ar fi explicat din nou, dar atunci ar fi făcut-o tehnico-ştiinţific, că tocmai în asta constă toată chichiţa. Gena, el pronunţa geana — fiindu-i mai uşor — a rămas aceeaşi (oare cum o fi: blondă sau brună?), însă din cauza depărtării, neavînd ce să o susţină pură, s-a adoptat folclorului local, deci şi după ora Bucureştiului.

M-am prefăcut, oricum, că îi sînt recunoscător şi m-am grăbit să-mi văd de treburi, cu toate că de cîteva zile nu făceam nimic, dacă nimic se poate numi frecventarea bodegilor şi a restaurantelor, nicicînd mai nobile decît a treia categorie. Nu amicul era prost, ci eu care-l ascultam. Poate că mă temeam de puterea lui de convingere, fiindcă mereu am avut parte de aşa ceva, încît mă şi miram uneori că nu-mi plesneşte capul de atîta „prelucrare". Ce rost ar fi avut să-i dau apă la moară, recunoscînd cît de puţine lucruri ştiam despre cei ce întemeiaseră, cîndva familia Zaharia? Să mă privească apoi chiorîş, cu neîncredere?

Aşa obişnuieşte cînd află asemenea treburi, uitînd că neam de neamul lui n-a făcut altceva decît să potcovească cai. Minte mai multă nu are nici acum şi dacă nu

s-ar fi descoperit tractorul ar fi rămas să bată caiele. Împuținîndu-se caii, a plecat la oraș să-și caute un rost. Un concurs de împrejurări — cînd cu bună știință se scria pe ciomege „ucideți caii, sînt nerentabili" — a făcut ca întreaga lui viață să se schimbe. Mult mai tîrziu lumea și-a dat seama de prostia făcută și aruncînd cît colo ciomegele, punîndu-și cenușă în cap, așa de formă — adevărații vinovați muriseră, între timp, de moarte naturală, adică colesterol, trai bun, se pensionaseră, ori fuseseră trecuți în alte munci — încerca să mai salveze ceea ce a mai rămas din vestitele herghelii de altădată.

„Vino acasă și continuă tradiția familiei" i-a trimis vorbă bătrînul lui înainte de a închide ochii. Nu l-a ascultat, dar nici nu l-a contrazis pe bătrîn, lăsîndu-l să moară fericit cu gîndul la exemplare pursînge. Știa el ce știa, iar dacă e să bată cuie, o putea face și la oraș, mai elegant, mai eficient, renunțînd definitiv la șorțul de piele. Norocul i-a pus mîna în cap și cînd s-a răsturnat șareta cu care făcea teren; și-a zis că a venit momentul să se pensioneze. A reușit și de atunci, din lipsă de ocupație, a devenit specialist de necontestat în toate domeniile.

Răsturnarea șaretei — gurile rele zic că ar fi fost beat, el susține cu totul altceva — a avut un efect neașteptat prin șocul produs. Amicul a uitat definitiv de unde a plecat. Amnezia pare gravă și în plină evoluție, deoarece acum el nu mai concepe să-și trăiască viața decît printre titrați și tipi bine înrădăcinați material. Se pare că făcea o excepție cu mine, dar mă lasă să înțeleg că-mi face o favoare. Unui astfel de om să mă destăinui? N-avea decît să afle pe alte căi, nu din gura mea, că lipsa de documentare se datorează faptului că acasă nu avem o galerie cu portretele strămoșilor. Singura amintire scumpă pentru mine o constituie o poză de-a bunicului — îngălbenită de timp — de pe vremea cînd era tînăr și se mîndrea cu o pereche de mustăți ce îi ajungeau pînă aproape la urechi; mai era și ceasul de aur al cărui lănțișor, atîrnat de vestă, se observă clar în fotografie.

Atît în ceea ce privește fotografiile; tablouri vedeau, săracii, numai în biserici. Dacă i-aș fi spus că n-am moștenit decît cîteva blide pe care preabunii mei le țineau agățate sub grindă, n-aș fi avut siguranța că a doua zi

nu le-ar fi cerut, să le plaseze vreunui turist străin. Cît despre sîngele meu corcit, nici nu poate fi vorba, îmi spune mie inima că nu-i așa. Pe unul dintre bunici l-am mai apucat, deci am mai aflat cîte ceva. A plecat din Ardeal să se îmbogățească în America. A ajuns acolo după optsprezece ani, fiindcă a încercat mai întîi să-și facă un rost angajîndu-se în marina comercială franceză. Dorul de casă nu-l lăsa să se stabilească prea departe — amărîtul mai mult colinda mările — tot sperînd că astfel o să ajungă mai des la căsuța de sub poalele lui Codru-Moma. Și cînd ajungea, în sfîrșit, rămînea exact atîta cît că aducă banii, cu țîrîita, băncii Marmorosch ce amenința cu ipoteca și să-i facă mult-răbdătoarei lui soții cîte un prunc. De trei ori a revenit, trei feciori i-a născut Mina.

Dar în America a făcut bună treabă. La Detroit a ajuns cineva, angajîndu-se la o sucursală de-a lui Ford. În fiecare dimineață punea țara la cale cu directorul, un bărbat „pita lui dumnezeu" de bun ce era, mare iubitor al semenilor săi și al florilor. Nu scăpa măcar odată ocazia să se consulte cu Zaharia și din invariabilul: Hallo, boy! nu-l mai scotea, atît de mult îi plăceau florile pe care bunicul, în calitatea lui de grădinar, i le punea pe masă.

Dar cum omului îi este dat să trăiască lîngă ai lui, s-a gîndit bătrînul că o fi vremea și s-a întors acasă. Avea în buzunar cetățenia americană și pașapoarte pentru restul familiei. Atît s-a foit Mina — „cum să-mi las eu căsuța și să merg la marginea pămîntului?" — pînă a început cel de-al doilea război mondial. Americanii încă nu debarcaseră cînd bunicu' s-a stins, nu de inimă albastră, ci de tuberculoză. L-au dus la groapă cu patru boi albi, care purtau în coarne colaci și ștergare — pomană pentru sufletul lui, fie-i țărîna ușoară și amintirea cît lumea, că nimic din ce-ar fi vrut nu i-a reușit.

Spuneți-mi, ați descoperit pînă acum ceva de englez în mine? Dar cum mie îmi place să joc cu cărțile pe față am să vorbesc și despre tatăl bunicului, adică, despre străbunicul. Și el a fost un om umblat, a ajuns chiar pînă la Fiume, unde i-au și rămas oasele, luptînd pentru imperiul cezaro-crăiesc. Că n-a mers de bună voie, asta-i altă poveste.

Iată că nici din partea lui nu putea să mi se trans-

mită nici măcar un fir de păr, darămite o „geană". Dacă încerc să merg mai în urmă pe crengile arborelui genealogic, n-am de ce mă prinde. Nu cred că vreunul dintre ai mei să fi colindat prea des mai departe de marginea satului. Însă, dacă accept că în mine se află o părticică din ei — după cît sînt eu de aprig — atunci cu siguranță l-au urmat pe Horea. Or, pînă acum nu știu să se fi descoperit că țăranii lui Horea s-ar fi amestecat cu vreo armată de cruciați, care la întoarcere spre casele lor să fi ademenit la ei, la huzur, pe vreunul cu gace de cînepă și clop de paie . . .

Mendi Avadic nu se desmințea. Mic și stafidit, cu îmbrăcămintea croită după vreun jurnal de pe la 1900, cu piepții cămășii scrobiți și guler tare, cu un papion enorm ce îi acoperea o parte din reverele înguste ale hainei — tăiată rotund la poale — părea o arătare din vremea cinematografului mut, rămasă acolo prin cine știe ce minune.

Se vede că le pîndise întoarcerea, fiindcă numai astfel se explică promptitudinea cu care îi întîmpină. Vorbea atît de mult, dar mai ales se învîrtea atît de abil în jurul colonelului și al procurorului, încît aceștia aproape că nu și-au dat seama cînd ajunseseră în două fotolii. Gazda își însoțea frazele cu gesturi de orator, amestecate — cînd nici nu te așteptai — cu ceva ce putea semăna, tot atît de bine, cu un ritual păgîn sau cu mișcările unui dirijor ce maltrata o simfonie. Împungea aerul cu brațele, sau mîngîia o boltă închipuită, cîntărea pămîntul și lua ca martor Zenitul, ori Nadirul, degetele-i claviau pe roza vînturilor și toate acestea pentru a dovedi ce nenorocire se abătuse asupra reputației hotelului.

Vorbea cu atîta patimă încît colonelul Anghel avu convingerea că tot ce-i mai rămăsese bătrînului era plăcerea slujbei de recepționer. De fapt, întredeschidea atît de puțin gura încît aveai impresia că vorbește mai ales prin gesturi și că mișcarea buzelor, glasul sînt numai un ados.

Le pregătise cafele și nu putea concepe să fie refuzat. Aproape că au trebuit să-l rețină cu forța să nu trimită femeile de serviciu cu tava celor ce continuau cercetările afară și pe scara de serviciu.

Colonelul zîmbi, imaginîndu-și o scenă în care locote-

nentul Chita umblă aplecat prin iarbă, căutînd, în timp ce, alături, stă cineva cu tava.

În cele din urmă, au aflat cum a fost descoperit cadavrul:

Femeile sosiseră primele. Cu cîteva minute înainte de ora şase, Mendi Avadic apăruse cu cheile, după care fiecare îşi văzuse de treburi. Cele două îngrijitoare se pregăteau să pună lenjerie curată la ultimele etaje. Atît mai rămăsese de făcut pînă la deschiderea sezonului. S-au schimbat şi, după puţină pălăvrăgeală, se porniră la lucru. Deoarece hotelul fusese zugrăvit, pe coridoare mai stăruia acel miros specific de var şi vopsea. Una din ele, Neacşa, care era gravidă, a început să deschidă toate geamurile de pe culoar. Întîmplarea a făcut să iasă pe acel balcon şi dacă n-ar fi auzit un claxon ce insista, undeva jos, nici nu s-ar fi uitat peste balustradă. A scos un ţipăt şi aproape a leşinat. A venit colega ei, a văzut şi ea, apoi au coborît la recepţie. Recepţionerul era afară cu un şofer. L-au strigat şi pînă să vină, colega mai curajoasă a dat un telefon la miliţie. Tocmai se întorcea Avadic; i-a luat receptorul din mînă, mustrînd-o apoi pentru felul ei pripit de a vorbi. Le ceruse să fie calme, dar după cum reacţiona cînd se aducea vorba de femeia de pe terasă se vedea că nici el nu stă mai bine la capitolul curaj.

Cum era şi firesc, toţi trei au fost rugaţi să urce pe terasă pentru o eventuală identificare a victimei. Avadic a acceptat, relativ uşor, însă femeile se lăsară greu înduplecate. După o scurtă privire recepţionerul îşi ceru scuze că nu le poate fi de nici un folos. În schimb, femeile se dovediră de data aceasta mai inimoase. Ţinîndu-se de mînă, şuşotind între ele, dădură de vreo două ori ocol victimei. Păreau totuşi nehotărîte. În cele din urmă, voiră să plece.

— Cunoaşteţi cumva pe această femeie? întrebă procurorul?

— Am... cred că am mai văzut-o, declară Neacşa, rugîndu-se apoi să i se permită să intre în hotel, fiindcă, după cum singură mărturisea „i se muiau picioarele".

Coborîră din nou în holul de la recepţie şi, după ce se mai linişti, colonelul o rugă să-şi amintească tot ce ştia despre persoana respectivă.

— Multe lucruri n-aş avea de povestit, le ştie şi colega. Ieri, să tot fi fost ora unsprezece dimineaţa, în nici un caz mai mult, mă pomenesc cu ea la etajul şapte. Acolo lucram

eu. Urca pe scara de serviciu și cînta ceva, destul de tare. Altfel nici n-aș fi observat-o fiindcă eram ocupată prin camere.

— Cînta? Ce anume?

— Păi, asta de unde să știu eu? Zicea și ea acolo ceva pe limba ei. Lălăia de parcă ar fi făcut o slujbă. M-am dus spre scări și cînd am văzut-o am crezut că am de-a face cu o nebună. Ținea mîinile departe de corp, pînă la înălțimea umerilor, capul în piept și urca. Cînd a dat ochii cu mine a început să rîdă. Făcea gropițe în obraji și tare frumoasă mai era. A început să-mi vorbească în italiană, n-am priceput nimic. Atunci a venit colega, atrasă de vocile noastre. În cele din urmă am înțeles că vrea să urce pe terasă, să admire de acolo stațiunea. Ica a zis s-o lăsăm că așa-s străinele astea, ce-și bagă o dată în cap...

— De unde știți că vorbea italiana și nu altă limbă?

— Apăi, tovarășe ofițer, la atît ne-om pricepe și noi. Să am eu atîtea sute cîți italieni au fost cazați la „Zalis" și, zău, că n-ar mai trebui să lucrez pînă la pensie.

— Mi-am dat seama că nu poate fi o hoață și de aceea i-am zis Neacșei s-o lăsăm, interveni Ica, cealaltă femeie de serviciu. Știam că la etajele superioare toate camerele sînt încuiate, așa că n-am văzut nimic rău... După vreo zece-cincisprezece minute a coborît, a mai boscorodit ceva și la plecare ne-a mulțumit cu un „grația". Așa-i Neacșo?

— Poate vă amintiți, ducea ceva cu ea?

O clipă femeile se consultară din priviri, de parcă ar fi vrut să se pună de acord.

— Avea în mînă o sacoșe verde, destul de încărcată.

— Și pe umăr o geantă din alea ce îți ajung pînă la șold — tot verde — o completă Ica.

Din discuțiile care au urmat s-a înfiripat o primă imagine a victimei, insistîndu-se în mod deosebit asupra semnalmentelor sale.

Cercetările efectuate în jurul hotelului descoperiră în spațiul verde, pe o suprafață de aproximativ șapte sute metri pătrați, prin iarbă și tufișuri, resturi carbonizate de hîrtie. Și aceste posibile urme au fost ridicate și conservate prin metodele clasice folosite de criminalistică. Făcîndu-se asocierea dintre focul ce a cuprins victima și hîrtia carbonizată, era absolut necesară examinarea în condiții de laborator.

Continuîndu-se cercetările în exterior, la rădăcina unui arbust ornamental s-au găsit două toarte din material plastic; prevăzute cu capse metalice, ele purtau şi urmele topite ale unei materii de culoare verde.

Cei care au început căutările pe scara de serviciu au avut o primă surpriză găsind uşa neîncuiată. Recepţionerul susţinea că o încuiase şi de la plecarea ultimilor meşteri — cu patru zile în urmă — n-a mai deschis-o. Probabil, omul crezuse doar că a zăvorît-o. Numai astfel putuse victima să urce cu o zi în urmă. Femeile de serviciu au recunoscut că, prinse cu treaba, au uitat curînd de italiancă şi nu i-au spus recepţionerului că cineva a urcat pe scara de serviciu. Neexistînd nici o urmă de violenţă asupra uşii sau a broaştei metalice, era de presupus că victima n-a trebuit decît să apese pe clanţă. S-au relevat unele amprente, însă locotenentul Comloşan era prea sceptic în privinţa utilizării lor.

Etaj după etaj cercetările continuară fără nici un rezultat. La cinci, pe palierul scării un prim rest — cît unghia de la degetul mare — de hîrtie scrumizată. De aci în sus, urmele scrumizate se înmulţesc şi, după părerea locotenentului, par a proveni din acte de identitate şi de la bani. Tot la cinci au mai fost descoperite două beţe arse de chibrit.

La etajul nouă, pe ultima treaptă a scării se observă un loc de focar. Acolo unde treapta făcea corp comun cu zidul exterior se mai distingeau uşoare urme topite de material plastic, iar dacă le studiai cu lupa, printre culoarea maronie dată de foc se întrezăreau firişoare de culoare verde. Din nou se găsesc beţe arse de chibrit, de data aceasta, curios, zece bucăţi.

— După părerea mea, declară maiorul Georgevici, arătînd spre locul de focar, focul a fost foarte iute, o vîlvătaie de cîteva momente, altfel zidul ar fi avut mai mult de suferit. Se vede clar că cineva a împrăştiat apoi cu piciorul ceea ce a mai rămas. Dungile arată că a făcut-o de mai multe ori, cu intenţia vădită de a distruge orice posibilitate ulterioară de identificare. Astfel se explică cum au ajuns resturile scrumizate la etajele inferioare.

La cîţiva metri depărtare, în spatele unei vaze enorme în care se afla un fel de tufiş ornamental — parcă intenţionat ascunsă privirilor — a fost găsită o sticlă goală, de culoare alb-verzuie, avînd o etichetă ce făcea reclamă vi-

nului de Murfatlar. Înăuntru, un rest infim de lichid cu miros de benzină. Pe suprafaţa exterioară a sticlei se observau, chiar şi cu ochiul liber, urme digitale şi palmare. Dincolo de vază s-au mai găsit doi nasturi îmbrăcaţi în stofă ce părea că au fost smulşi de la locul lor. Cu aceştia numărul nasturilor găsiţi se ridica la trei. Stofa era asemănătoare cu cea din vesta victimei.

Pentru o verificare completă s-a trecut la cercetarea tuturor camerelor şi dependinţelor de care dispunea hotelul „Zalis". Se căutau urme care să ateste dacă, pe ascuns, victima — singură, ori însoţită — nu şi-a petrecut acolo o parte din timp, urme care trebuiau să întregească celelalte descoperiri. Niciunde nu s-a observat vreo forţare a uşilor, iar camerele au rămas la fel de mute, ascunzînd între pereţii lor tainele atitor sezoane estivale. Dacă vom aminti că au fost cercetate aproximativ trei sute de încăperi, vă imaginaţi, desigur, cîtă muncă s-a irosit.

— Am avut măcar noroc că hotelul nu şi-a deschis încă porţile. Gîndiţi-vă ce ne-am fi făcut peste trei zile, bîjbîind, cerîndu-ne scuze pentru deranj şi asta de cîteva sute de ori, fără să mai punem la socoteală atmosfera creată în jurul cazului, îi tot îmbărbăta colonelul.

Cadavrul a fost de mult ridicat şi trimis la morga cimitirului pentru necropsie. Procurorul putea nota în procesul-verbal că cercetarea la faţa locului a început la ora 8,30, pe timp senin şi a luat sfîrşit la ora 14.

Căpitanul Han Dorinel ceruse paznicului ce avea grijă de birourile I.L.L. să-i dschidă unul. Se retrase acolo cu bătrînul Hortoban reluînd de la zero audierea. Moşul repeta mecanic aceleaşi fraze pe care le rostise în faţa procurorilor, puţine şi sărace în informaţii. Afectat puternic de ceea ce văzuse, vorbea ca şi cum ideile i-ar fi fost imprimate — cîndva, hăt, demult, pe o placă de patefon ce, între timp, se hodorogise.

Pe chiriaş nu-l văzuse la faţă şi în afara faptului că ştia că locuieşte acolo, altceva nu putea spune. Demnă de reţinut i se păru căpitanului afirmaţia că victimele nu deţinuseră nici un fel valori ce ar fi putut constitui mobilul dublei crime.

Bătrînul îşi scrise declaraţia, timp în care căpitanul

coborî în apartament să raporteze comandantului. Personal, n-avea nimic cu Hortoban, însă, fără voia lui, simţea cum se înverşunează împotrivă-i. „Dacă tot susţine că îşi vizita mătuşa, îi mai făcea şi unele servicii, cum se poate să nu fi discutat, măcar în treacăt despre chiriaş? Un lucru firesc la vîrsta lor, că doar nu tocau numai subiecte cu sfîrşitul lumii. Din cîte afirmă, victimele închiriaseră pentru prima oară o cameră; or, evenimentul trebuia să producă mulţumiri sau regrete. Şi cui să fie împărtăşite dacă nu rudelor?“ Gîndindu-se ce bine i-ar prinde acum cîteva date, Han îi reproşa, în gînd, lipsa de orientare. Se feri din uşa apartamentului, lăsînd să treacă pe cei ce urmau să transporte cadavrele.

„Nu mai fă pe scorţosul că nu se ştie dacă la vîrsta bătrînilor ăstora n-o să ai altă preocupare decît că nopţile ţi se vor părea totdeauna prea lungi. Ai să uiţi şi anul în care te-ai născut şi acum pretinzi altora să gîndească ca un veritabil poliţist, să le ştie pe toate, aşa, pentru orice eventualitate“, se simţi dator să completeze căpitanul.

— Continuaţi cercetările! decise Dragoş, după ce află că de la Hortoban nu se mai putea scoate nimic.

La cererea procurorilor, bătrînul a fost rugat să reintre în apartament pentru a vedea dacă lipsesc oarecari obiecte. Uşor de spus, greu de înfăptuit. A fost nevoie de intervenţia vecinei care puse în mîna lui Hortoban un sfert de ţuică. S-a învîrtit moşul prin casă, s-a uitat prin sertare şi dulapuri, ştergîndu-şi mereu obrajii brăzdaţi de lacrimi, dar n-a putut spune dacă lipseşte ceva.

Vecina, în schimb, era o „mină“ de informaţii. Îşi băga nasul peste tot, pipăia lenjeria, o răsucea, o cîntărea din ochi, ca şi cînd ar fi vrut să o cumpere. Aveai impresia că dintr-o clipă în alta o să înceapă să se tocmească la preţ. Uneori, părea chiar intrigată, cînd descoperea cîte un lucru despre care, cu siguranţă, nu avusese habar.

Edificîndu-se, Dragoş îi mulţumi pentru bunăvoinţă şi discret îi făcu semn lui Han să o scoată afară.

Căpitanul pricepu ce i se cere şi o rugă pe Şarolta Cnoblo să-l însoţească.

— Cum adică, să las totul baltă şi plec cu dumneata? Păi nici n-am început să mă uit bine şi vrei să mă iei.

Poate că tovarășii mai au nevoie de mine, fiindcă eu știu multe despre bătrîni. Din '40 de cînd sîntem vecini...

— Tocmai de aceea am eu nevoie de dumneavoastră.

— Las' pe mai tîrziu, acuma-s curioasă cum o să-l prindeți pe ăl ce i-o omorît.

Cunoștea dinainte funcția, sau a bănuit că Dragoș are un cuvînt de spus în cazul respectiv, cert este că i-a întors spatele căpitanului și s-a năpustit asupra comandantului, prinzîndu-l grațios de reverul hainei și rugîndu-l să n-o expedieze de la locul cercetărilor.

„Scapă-mă, altfel nu știu ce îți fac", amenințau ochii lui Dragoș căutînd să se facă înțeles de Han. Să rîzi cu lacrimi, nu alta, văzînd disperarea și zădărnicia manevrelor comandantului de a se desprinde de scaiul ce i se agățase de piept. S-o bruscheze, fie și cu un cuvînt, nu putea, iar timidele lui încercări de a se face înțeles n-aveau nici un ecou la inima dezlănțuitei martore.

Bungescu se simțea pe deplin „răzbunat", Savii zîmbea și el și cu cît căuta să se abțină, cu atît fața i se schimonosea în grimase dintre cele mai caraghioase; bine dispus și el, procurorul șef se exterioriza ca un tractor lăsat să meargă la relanti. Știind că șefii nu uită, Ștefan Crăciun își luă trusa criminalistică și dispăru ca mînat de uragan. Han reuși, în final să o determine pe Șarlota să lase reverul și să-și așeze mînuța grăsuță pe brațul său, oferit, dacă nu cu tandrețe, cel puțin cu deosebită eleganță.

„Dați-mi un punct fix și vă răstorn pămîntul" se lăudase cineva, cîndva. Șarlota Cnoblo avea acum un sprijin, numai că nu s-a apucat să facă minuni. Fie că nu auzise de declarația respectivă, fie că nu-i displăcea lîngă bărbatul ce o întrecea în înălțime cu cel puțin un cap. Poate că amintirile au readus lîngă ea un alt bărbat, din tinerețea ei, lîngă care se simțise tînără, frumoasă și, de ce nu? iubită. Făcu ceea ce fac majoritatea femeilor primei pasiuni, adică, întoarse spatele lui Dragoș și se lăsă condusă spre ieșire.

Din prag Han mai avu timp să-l audă pe comandant blagoslovind.

Afară îl aștepta locotenentul major Rada, chemat să-l ajute. Îi făcu semn să-i urmeze, iar el și femeia mică, bondoacă s-au îndreptat spre apartamentul alăturat. Noroc că

şoferul îndepărtase curioşii din curte, altfel trecerea lor ar fi prilejuit felurite aluzii la Pat şi Pataşon. Rada, oricum, aflat la vreo doi paşi în urmă, nu pierdu ocazia să fredoneze în surdină marşul nupţial.

Intrînd în locuinţa ei Cnoblo refuză să spună chiar şi un singur cuvînt despre victime. Cine pretinde că există pe lumea asta martori de rea-credinţă, dispuşi să mintă, să jure în fel şi chip, să încurce, sau să tergiverseze aflarea adevărului, are perfectă dreptate. Dar Şarlota neni nu putea fi asemuită cu acei încurcă-cercetări, fiindcă ea dorea „din tot sufletul" să ajute miliţia şi de aceea se oferi să le servească o îngheţată. La slabele proteste ale viitorilor beneficiari puse piciorul în prag:

— Întîi îngheţata, apoi tot ce doriţi!

Au încercat să se eschiveze.

— Îngheţata, sau nimic! glumi amabila gazdă, trecînd să-şi pună în aplicare invitaţia. Şi ca să-i dea gata îi anunţă că i-a mai rămas şi ceva tort prin frigider.

Zicîndu-şi că scopul scuză mijloacele, căpitanul acceptă. Nu voiau să se întindă la vorbă. Aveau atîta experinţă ca să-şi dea seama ce înseamnă o conversaţie cu o persoană în vîrstă, apăsată de singurătate.

Curăţenia precară din apartament, dar mai ales cele două pisici tolănite la întîmplare prin toată camera, adevăraţi pui de tigru, — după zgomotele ce se auzeau de sub o dormeză, numărul jivinelor trebuia să fie mult mai mare — erau motive suficiente pentru Han şi Rada să se întrebe dacă n-ar fi mai înţelept să renunţe la martor în favoarea aerului primenit de afară.

De ce s-au temut au avut parte; constatară, de pildă, numaidecît, că bolurile în care le era servită îngheţata făceau parte din vesela doamnelor mîţe, fapt dovedit de apartenenţa la aceeaşi garnitură a farfurioarelor de pe masă şi a celor răspîndite prin odaie. Cine i-a pus să-şi închipuie că asemănarea dintre acele castronaşe poate fi o certitudine că se folosesc de-a valma şi că pisicile şi-au vîrît, ieri-alaltăieri, botul în obiectul în care se afla mult lăudata îngheţată?

Aţi mîncat vreodată îngheţată din iaurt, amestecată cu dulceaţă de prune şi miere de stup? Dar tort de căpşuni cu gust de scrumbie afumată şi înecată în ulei dietetic, totul preparat după reţeta 1 la 1, adică, un pui şi

un cal! Deci, douăzeci la sută căpşuni, restul: „doamne, dacă mor acuma, ai grijă de copilaşii mei că de nevastă s-o găsi cine". Ei bine, Han şi Rada se puteau lăuda cu o asemenea performanţă, iar Şarlota neni cu musafiri ce nu mai pridideau să-i laude priceperea. Topită de complimente, bătrîna nici nu vru să audă cînd Rada declară că suferă de diabet, şi-l servi cu o altă felie de tort.

„Ce, diabetu-i boală? Putea să inventeze altceva. E sănătos ca un urs", gîndi căpitanul, căutînd o oglindă în care voia să-şi vadă albul ochilor, să afle dacă făcuse icter.

Toate-s trecătoare pe lumea asta, lucru de care aveau să se convingă şi cei doi cînd înghiţiră, în sfîrşit, ultimul strop de îngheţată. Între timp reluară discuţia.

Dar Şarlota ştia multe şi dacă ar fi lăsat-o de capul ei n-ar fi epuizat subiectul despre husari nici într-o săptămînă, căci, oricum, primul război mondial a fost o grozăvie, fiindcă numai ea...

— Vă cred şi sînt convins că pe cineva mai autorizat n-am să găsesc în tot oraşul, declară Han, blestemîndu-şi în gînd norocul. Am să revin altădată, dacă nu vă deranjează. Acum poate ne spuneţi cîte ceva despre chiriaşul ce locuia la vecinii dumneavoastră.

— Păi, am spus cam tot ce ştiam, declară ea senină, fără să se supere că i se impune alt subiect.

Căpitanul simţea cum cravata se transformă într-un veritabil şreang, nu unul oarecare, ci un adevărat odgon ce se strînge în jurul gîtului. Inima se zbuciuma neputincioasă, accelerîndu-şi bătăile. „Sînt prea nervos şi într-o bună zi n-ar fi de mirare să mă pricopsesc cu un infarct", gîndi Han punînd palma în dreptul inimii ca şi cum s-ar fi temut să nu-i cadă afară. Făcu un adevărat efort ca-să se stăpînească:

— Haideţi să repetăm ce cunoaşteţi în legătură cu persoana în cauză.

Văzînd că bătrîna părea descumpănită, Rada vru să o ajute:

— Încercaţi să vă amintiţi, de pildă, cam de cît timp au închiriat vecinii dumneavoastră cămăruţa.

— Cum arăta chiriaşul, ce obiceiuri avea, cine-l vizita, completă Han. Poate îi cunoaşteţi şi numele, reveni el, apropiindu-şi scaunul de aceea care în acel moment era singura lor speranţă.

Şarlota neni le zîmbi recunoscătoare, dar după felul timp în care se hlizea se vedea că mai degrabă avea nevoie de o greblă ca să-şi adune dezlînatele gînduri, de n-or fi pentru totdeauna pierdute. Îşi lăsă ochii pe mîinile-i zbîrcite şi, odată cu buzele, începu să-şi mişte şi degetele. Numai ea ştia ce bolborosea, ce anume socotea. Încerca, probabil, prin analogie, prin asociere cu alte fapte, să ajungă la un răspuns. Indiscutabil, făcea un adevărat efort şi chiar dacă trecuseră cîteva minute bune de cînd în încăpere nu se rostise nici un cuvînt, ofiţerii nu o mai zoreau, lăsînd-o să ajungă singură la liman.

O nouă întrebare putea să strice ceea ce bătrîna se străduia cu atîta trudă să clădească, să scoată din caierul amintirilor. Nu erau în faţa primului caz cînd o persoană îşi amintea foarte bine, chiar cu lux de amănunte, evenimente petrecute cu mulţi ani în urmă, însă despre cele mai recente nu putea relata mare lucru. Trebuia să-i laşi timp, uneori zile-săptămîni, pînă să-şi amintească. De asta se temea Han. Unde ar mai găsi ei un martor care să le furnizeze date despre chiriaş? Acesta era, mai mult ca sigur străin de oraş; venise, probabil, să se angajeze pe vreun şantier. După crimă şi-o fi luat tălpăşiţa. Şi acum caută-l dacă ai unde. Amprentele descoperite n-au nici o valoare, cel puţin deocamdată, dacă individul n-a mai avut încurcături cu miliţia... E drept, tot atît de bine putea rămîne în oraş, convins că nimeni n-o să-i dea de urmă...

Bătrîna se scutură dintr-o dată, ca şi cum s-ar fi trezit din transă, inspiră zgomotos şi aşa, din senin, îi trase un ghiont locotenentului major, făcîndu-i complice cu ochiul.

— Mi-am amintit, declară ea, mai mult decît binedispusă. Ei, ce mai ziceţi acum? Exact nu mai ştiu, dar trebuie să fi venit de o lună, o lună jumătate, fiindcă la cîteva zile după aceea am primit cu lemnele. Mişca le-a adus după ce i-am dat banii, că cele cumpărate anul trecut erau pe terminate şi mă temeam de iarnă lungă. El are un carnet în care scrie transporturile, deci vă poate spune. Cam tot atunci au închiriat şi vecinii mei camera. Da, acum îmi amintesc foarte bine cum Marta mi-a anunţat noutatea. M-am şi mirat, dar să ştiţi că i-am spus că o sută cincizeci de lei nu-i chirie. Prima

dată l-am văzut pe chiriaș în ziua cînd m-a ajutat să bag lemnele în pivniță. Singur s-a oferit, frumos din partea lui, nu credeți?

— Cum arăta? se grăbi Rada.

— Credeți că el e? încercă bătrîna să-și satisfacă curiozitatea.

— Asta o vom stabili dacă ne ajutați dumneavoastră.

Șarlota își reluă rolul de persoană bine informată:

— Drept mulțumire pentru gestul lui, mie mi-ar fi trebuit trei zile să le bag în pivniță, l-am servit cu o bucată de tort...

„Sărmanul!" gîndiră cei doi ofițeri, amintindu-și de supliciul prin care trecuseră.

— Aproape că nu vorbea, continuă Șarlota lăsîndu-se în voia aducerilor aminte. Era un bărbat roșcovan cu pielea cam gălbejită. Zicea că a fost bolnav și că lucrează, sau a lucrat la aur, controlor parcă. Se mișca el încet, da asta nu mă supăra. De obicei era toată ziua plecat și numai seara venea acasă. L-am văzut doar de cîteva ori, după aceea.

— Știți cumva cum a ajuns să locuiască aici? Au dat vecinii dumneavoastră vreun anunț? A fost recomandat de vreo cunoștință?

Han avea impresia că bătrîna își cam deșertase sacul și nădăjduia să-i îndrume spre altcineva, ceea ce l-ar mulțumi întru totul.

— Habar n-am, recunoscu bătrîna, răspuns de care se temea cel mai mult căpitanul. Am întrebat-o pe Marta, numai că ea a schimbat vorba.

— Nu se poate ca dumneavoastră, așa din întîmplare — bineînțeles fără nici o intenție — să nu fi băgat de seamă dacă îl vizita cineva. Mă gîndeam că, poate din plictiseală, privind pe fereastră...

Șarlota făcu ochii mari, mari de tot, căutînd să ghicească ce-i în mintea celui ce o întrebase. O clipă, păru chiar revoltată dar asta numai o clipă, deoarece în momentul următor își plecă privirile, ceea ce putea să însemne un reproș pentru căpitan: „Bine, omule și de asta te legi? Oare nu știi că bătrînilor atît le-a mai rămas — să privească?" Murmură, abia auzit:

— Femei.

— Îl vizitau femei? se arată neîncrezător căpitanul,

de parcă acesta ar fi fost lucrul cel mai grav auzit la viața lui. Cîți ani să fi avut chiriașul?

— Cel mult patruzeci, însă părea mai bătrîn. Poate că nici atîta.

— Cînd anume îl vizitau, dacă spuneați că era mai toată ziua plecat? Veneau multe, ce ziceau bătrînii, erau de acord cu aceste vizite?

Femeile se dovediră, pînă la urmă, una singură. Bătrînii o tolerau, pentru că, ziceau ei, venea să-i facă chiriașului un tratament.

— Ați putea să ne spuneți și altceva despre femeia aceea?

— Despre Niculina? Nu, nu prea am ce spune că doar eu n-am avut nevoie de ea. Marta, ea ar fi putut...

— Cum adică? Știți cumva, de unde anume o cunoștea?

— Asta nu, dar cred că de la spitalul al mare. Acum un an a fost internată acolo și cînd a ieșit a venit Niculina asta ca să-i mai facă niște injecții.

Gestul ar fi fost deplasat, dar Șarlota merita o îmbrățișare. Nu știa nimic precis, dar jalona, totuși, niște poteci spre ceea ce urmăreau.

— Cum am putea-o recunoaște pe Niculina?

— Păi, nu-i deloc greu așa mică și slabă cum îi. Poate-i cu ceva mai înaltă ca mine, dar nu mult tare. De slabă ce-i, umblă oleacă aplecată, dar nu-i urîtă, mînce-o amarul, cu părul ei blond cu tot — lung cum îl poartă — în loc să-l strîngă conci așa cum îi stă bine unei neveste.

— Căsătorită?

— Bănuiesc că la vîrsta ei și-o fi găsit petecul.

Rada se ridică, fără ca Han să-l privească a doua oară.

— Iau mașina și îl caut pe administratorul de la Spitalul județean. Dacă nu mă descurc, apelez la vreo soră-șefă și la alte surori, iar dacă nici ele n-o cunosc voi încerca să aflu la ce secție a fost internată victima de azi. Poate că astfel... Unde te găsesc?

— După ce termin aici, vin și eu la „județean". Dacă pleci în altă parte, lasă-mi vorbă la portar, ori anunță ofițerul de serviciu...

Asta-i nu știu a cîta săptămînă de cînd lucrez numai în schimbul de noapte. Dacă aș face un efort, cît de mic, v-aș putea spune, dar sincer să fiu prefer să-mi continui somnul, dacă somn se poate numi ceea ce fac eu în dulapul din vestiar. Înghesuit din toate părțile, cu capul proptit pe genunchii ridicați, trebuie să am poziția unui pui înainte de a ieși din ou. Și, totuși, patruzeci și cinci de minute mă odihnesc în felul acesta, iar dacă n-ar veni afurisitul ăla de Puia, aș zice că somn mai dulce nu poate exista pe pămîntul ăsta. Că uneori trebuie să mă trag afară — într-atît sînt de amorțit — asta-i altă mîncare de pește.

Acum m-am trezit singur, fiindcă punctualitatea jandarmului meu mi-a creat un reflex. În noaptea asta întîrzie, numai dumnezeu știe de ce; lucru nemaiîntîmplat pînă acum, cu toate că o dată l-am blestemat în gînd, dorindu-i ca atunci cînd s-o îndrepta spre refugiul meu, la primul pas să-și rupă amîndouă picioarele. De nu s-o putea, m-aș fi mulțumit și cu unul, ori să-i cadă o grindă în cap și să rămînă leșinat pînă se termină schimbul.

A mai trecut un minut și aproape îmi vine să cred c-am scăpat de el. Dacă-i așa, nimeni nu mă mai scoate din dulap. Am să ies tocmai cînd o suna sirena la „Industria liniî", că urlă de scoală și morții.

„Un puturos"! vor zice unii și alții. Puțin îmi pasă ce gîndesc aceste persoane-moralizatoare cînd este vorba de altcineva. Sînt sătul, sătul pînă în gît de ifose și vorbe. Probabil că nici unul dintre ei n-a lucrat măcar o singură noapte ca să știe ce înseamnă să ajungi la capătul puterilor, să te cuprindă toropeala și să cazi de-a-npicioarelea peste strungul al cărui cap se învîrtește ametitor. Mă poate condamna oricine, dar adevăru-i că pe la ora patru dimineața nu mai rezist. De cîteva ori era să adorm, ba odată mîna mi-a alunecat spre cuțit. Nici nu știu cum am scăpat numai cu o zgîrietură. De atunci Puia a venit cu ideea dulapului.

„Cum își permite dumnealui să frustreze statul de munca individului aceluia aflat la periferia societății?" Bineînțeles că eu sînt acel individ, însă — așa, pe gratis — le-aș da sfatul să nu-l vorbească de rău pe Puia. Să nu zică apoi să nu i-am prevenit. Mie pot să-mi spună, într-un fel sau în altul, au dreptate, aproape că m-am

obișnuit sau, poate, m-am înrăit și nu-mi mai pasă. Cezar Puia o fi el mic și îndesat, cu mersul legănat de rață și totdeauna cu priviri întrebătoare, cu vorbă blîndă, însă asta nu înseamnă că-i un neisprăvit. Că uneori îmi vine să-l string de gît pentru cît mă bate la cap, nu-i totuși un motiv să dau cuiva voie să-l vorbească de rău. Cred că am fost cît se poate de clar iar ca să le vină inima la loc celor ce sînt preocupați numai de producția netă, am să-i liniștesc, dacă ajunge cuvîntul unui fost pușcăriaș, actualmente încadrat pe post de om de serviciu.

Văzînd că nu rezist nopțile, Puia a recurs la acel lucru nepermis, sperînd că încet, încet mă voi obișnui. Sincer să fiu, nu-i tot ceea ce-mi doresc de la viață. Vreo lună m-a lăsat să dorm cîte o oră, apoi mi-a redus porția la patruzeci și cinci de minute. Dacă ar fi să-l cred, din păcate n-am motive să-mi fac iluzii, va veni curînd și noaptea cînd mă va înțărca. Ce-i drept, plecînd de la întreprindere aș scăpa de toate și, poate că m-aș descurca mai bine. Am reluat gîndurile astea de atîtea ori, era, chiar să le înfăptuiesc, numai că afurisita mea de încăpățînare a fost mai tare. Ce vreau să dovedesc rămînînd? Nimic! Ba da, dar, deocamdată nu îndrăznesc nici să mă gîndesc, fiindcă am de suportat — string din fălci și pumni — scuipații și balele veninoase ce mi se aruncă din cînd în cînd în obraz.

Dar să revin la dulapul cu pricina, precizînd că Puia a aranjat în așa fel încît, tot eu recuperez timpul dormit: mă ține lîngă strung după ce schimbul nostru pleacă. Regret că tocmai strungul pe care lucrez eu este liber încă o oră. „Altfel nu se poate", mi-a explicat Puia, numai că bănuiesc, n-ar recunoaște, să-l tai, că ăsta-i un aranjament de-al lui cu directorul, alt căpos. S-au găsit ei doi să-mi poarte de grijă, rău am ajuns!

Cum am ajuns aici asta-i treaba mea, dar mă întreb de ce nu mă lasă în pace? Ce speră de la mine? Recunoștință? S-așteptе mult și bine! Uneori, nu sînt în stare să-mi plîng de milă, dară-mite să mă prefac că îi iubesc pe alții. Atunci de unde o vorbă bună, un gînd? Poate din cele primite pe la ședințele de sindicat, cînd se găsește cîte unul să sară coarda cîntînd despre armonie, agățîndu-se de si bemol la refrenul ce se vrea tril de privighetoare, despre întreprinderea care este a doua noas-

tră familie? Aș face-o, numai că familie mai e aia cînd nu toți au drepturi egale?

La frumoasele reuniuni despre care vorbeam, subsemnatul avea dreptul să stea cît mai retras, să-și țină gura ferecată cu cel puțin patru lacăte. Dacă din prostie, hai să fiu indulgent: din nesăbuință, consideram că fac și eu parte din cea de-a doua familie, propunînd ceva, indiferent ce, sau aduceam vorba despre un lucru folositor tuturor, o sugestie, nici nu mă băgau în seamă. Da, majoritatea considerau că-i firesc să se poarte așa, întrucît domniile lor nu erau „pătați".

Între noi trebuia să fie o linie clară de demarcație, încît să-mi pot vedea lungul nasului și niciodată să nu uit de unde am venit. De la ei „plecasem" — pînă atunci fusesem un tînăr cu perspective pe care se străduiau, teoretic, să-l ajute toți — însă, odată întors mă vedeau altfel: fără caracter și fără pic de inteligență, de parcă zeghea ar fi putut să ți le răpească. Nu mă așteptam să fiu considerat buricul pămîntului, ci doar egal cu ei. Or, tocmai asta se străduiau, din răsputeri, să-mi scotă din cap. Nu aveam nevoie de mila lor, de „favoarea" lor, atîta timp cît mă bizui pe două brațe cu care să-mi cîștig pîinea.

Puțini au fost, în secție, aceia care nu s-au străduit să mă lase să pricep că dacă am revenit mă acceptă numai fiindcă n-au dreptul să decidă în privința desfacerii contractului de muncă. N-am să uit cîte zile voi avea ce frumos s-au purtat cu mine în prima zi cînd am revenit. Nu mă așteptam să-mi iasă cu flori în întîmpinare, chiar dacă, personal, n-am deranjat pe nimeni din cei de acolo, cu nimic. N-am adus nimănui vreun prejudiciu și din toată afacerea eu am ieșit singurul păgubit. Totuși, îmi crăpa obrazul de rușine, gîndindu-mă cum voi fi privit, compătimit. Și? Tocmai împingeam un cărucior cu materiale, cînd cineva strigă: „Păziți buzunarele?" Hohote deșănțate s-au revărsat în hală, cu atît mai dureroase pentru mine, cu cît chiar atunci se întrerupsese curentul și mașinile amuțiseră. Am rămas ca paralizat, înțepenit lîngă cărucior.

Adică, cum? Dacă am fost „acolo" însemna că am ajuns manglitor, spaima oamenilor cinstiți? Închid ochii și-i strîng pînă simt că dor. Încerc să nu reacționez violent,

dar de efort am senzația că îmi vuiește capul, că cineva bate înăuntru ca într-un cazan cu aburi. Dangăt dureros ce se transmite și în urechi, care pocnesc de parcă cineva m-ar fi ridicat brusc pe un munte. Tîmplele nu suportă nici ele mai bine schimbarea asta de altitudine. Nu știu cum arătam cînd am ridicat capul, nu mă interesa, dar mi-au spus mai apoi că am făcut-o după vreun minut și eram cu fața golită de sînge, desfigurat, cu părul zbîrlit — cîine turbat. Se lăsase o tăcere dintre acelea ce nu prevesteau decît furtună.

— Nu sînt hoț și o știți prea bine. Am greșit, mi-am primit pedeapsa. Lăsați-mă în pace . . .

N-am vorbit prea tare, așa cum aș fi dorit-o, n-am fost nici dur, așa cum o meritau, am încercat să fiu cuviincios, dar cred că plîngea sufletul în mine și vocea mă trăda.

— Hoțule, lasă gargara și treci la măturăl mă îndemnă, dintr-un colț, unul ce se credea glumeț.

„Ia pe cinci, hoților!" îmi răsună în minte refrenul pe care l-am auzit de atîtea ori la sculare, la mîncare, la culcare, cu orice ocazie, ba pînă și în somn și asta nu o zi sau două, ci trei sute nouăzeci și șase de zile și de nopți.

Fier înroșit să-mi fi picurat pe creier și nu m-ar fi ars mai rău ca vorbele ăluia. Mă întorc spre locul de unde venise vocea și în întoarcere smulg din cărucior o piesă pe care o azvîrlu într-acolo, cu disperarea celui ce nu se poate face altfel înțeles. Mișcarea a fost atît de neașteptată, încît nimeni n-a putut interveni, iar cel vizat — spre nenorocirea lui, dar și a mea — n-a mai apucat să se ferească. Afurisită precizie, să-mi mușc mîna, însă faptul era consumat și omul urla cu capul spart. Distanța și bascul ce-l purta atenuaseră lovitura, altfel, cine știe, l-aș fi omorît.

O clipă de stupoare generală, apoi se dezlănțui vacarmul: „Huliganul", „criminalul", „așa-i trebuie", fluierături, risete (ce or fi găsit amuzant în toată treaba asta n-am priceput niciodată), zburau din toate părțile. Distingeam că s-au făcut două tabere, mie ținîndu-mi partea doar cîțiva. Prietenii victimei, sau ce or fi fost, se apropiară amenințător, hotărîți să-și arate vitejia. Mai aveam timp să fug. N-am făcut-o. Îmi ziceam că nu-i drept să

fiu batjocorit şi tot eu să plec cu coada între picioare. Ochesc o rangă lîngă un strung şi o iau în mînă. Avîntul celor ce voiau să-mi administreze o lecţie se evaporă. Le declar că eu n-am ce pierde şi ca să mă fac mai bine înţeles ridic ranga. Ezită cîteva clipe, însă încurajaţi de binevoitori îşi reiau înaintarea. Cu toate că doi dintre cei ce mă încolţesc au feţe ameninţătoare, nu mai sînt atît de convinşi că fac bine apropiindu-se. Totuşi înaintează. Încet, dar sigur, iar pe măsură ce pasul lor pierde din lungime, cresc în intensitate sudălmile şi ameninţările. Au fost clipe ce mi s-au părut nesfîrşite, clipe în care mi-am spus că nu trebuie să-i lovesc, chiar dacă se vor repezi la mine.

Şi asta, nu de frica urmărilor, ci fiindcă eu, dacă încep un lucru îl duc pînă la capăt. Dacă nu se opresc mă obligă, îmi forţează mîna, cum s-ar zice. Ripostez cu gura, caut să-i bag în sperieţi, îi implor să nu se apropie, să nu iasă vreo dandana, ba chiar mă străfulgeră gîndul să mă las bătut. Vorbăria mea i-a încrîncenat; au luat-o drept semn de slăbiciune. Prea tîrziu să las ranga din mînă, fiindcă, între timp, s-au înarmat şi ei, care cu ce a apucat. Numai pentru faptul că i-am înfruntat, „ăştia mă mănîncă cu pene cu tot", vorba lui Spirea cînd dădea de cîte un necaz.

Pare incredibil ca într-un timp atît de scurt să te poţi gîndi şi la altceva şi mai ales să ai pretenţia că judeci lucid. Zice-se că, cei ce au fost la un pas de moarte, în rătimp de cîteva clipe, şi-au revăzut cu ochii minţii întreaga viaţă. Eu am avut mai multe clipe la dispoziţie înainte de a aduce moarte. Paradoxal sau nu, filmul meu se derula doar din momentul cînd am părăsit penitenciarul. Am făcut un efort ca să-l alung, însă imaginea cinematografică începea cu aceleaşi secvenţe. Clare, foarte clare, dureros de clare, mult mai intense, mai dureroase şi mai umilitoare decît mi s-au părut în realitate; bucuria eliberării întunecată curînd, de casa părintească pustiită de multe lucruri, vîndute pentru a plăti avocaţii care pretinseseră că mă vor scăpa; şi apoi, despărţirea de Maria Imaculatta ce nu voise să schimbe un post de perspectivă cu un individ ce nu putea fi decît un balast pentru dosarul ei. Am înţeles-o, iar în gînd am sfătuit-o să sustragă o anumită filă, s-o distrugă, să uite că atunci

cînd rămăsese singură, eu urcam deja pe scară, hotărît să n-o fac fără ea. Imaginea se deformează şi — ceea ce nu s-a întîmplat în realitate — vrea să suplinească o explicaţie. Maria Imaculatta îmi zîmbeşte cu ochii şi buzele subţiri pe care de atîtea ori le-am sărutat, buzele ei catifelate îmi şoptesc: „credeam că te iubesc". Senină, fără regrete, se întoarce şi dispare fredonînd.

Şi iată reîntîlnirea cu cei pe care îi credeam prieteni. Mă privesc de parcă pe chip mi-ar fi rămas întipărite dungile hainelor de penitenţă. Iarăşi mă revolt în tăcere, fiindcă ei ştiu că n-am omorît, n-am furat, n-am trădat. Şi totuşi, totuşi nu mai sînt cei de altă dată. Atunci se prefăceau, nu acum. Îi alung, pe rînd din inima mea, lăsînd pustiul să-şi poarte nisipul pe aripile vîntului iscat de singurătate. Să n-am oare pe lumea asta nici un prieten? mă întrebasem adeseori, fără să-mi pot răspunde.

Dacă toţi te privesc cu neîncredere, dacă ai ajuns să bei pînă la fund din cupa amărăciunii, ce-ţi rămîne de făcut? Să devii un individ nesimţitor şi să te întorci în mocirlă? Rotind ranga desupra capului îmi aminteam de crizele făcute, cînd preferam să fiu întemniţat — unde nu mă ştia nimeni — decît să suport meschinăria şi neostoita aducere aminte a oamenilor ce nu pierd nici un prilej să-ţi amintească că eşti pătat. Nu-i cuvîntul potrivit, dar nici de un ciumat nu s-ar feri mai rău. Nu interesează pentru ce, cînd — dacă erai necopt, sau, pur şi simplu, ai fost tras pe sfoară — pentru ei era de ajuns să afle că ai fost închis. Nimeni nu-ţi întinde o mînă şi dacă o face, alţi zece, poate douăzeci te suspectează.

Am convingerea că nu toţi cei ce au fost cîndva după gratii sînt iremediabili pierduţi. În nopţile mele de nesomn vă imploram să mă ajutaţi să dovedesc că am rămas cinstit, că n-am să-mi plec ochii la soare şi copiilor mei n-o să le fie ruşine să spună cine le este tată.

Dar cine să înţeleagă toate astea? şi, mai ales, de ce să se complice vreunul pentru un ostracizat? Nu omul contează, ci trecutul lui, însăilat într-o fişă scrisă cu tuş, dintr-acela ce nu se şterge la intemperii şi nici din mintea celor ce pretind, dar, în fond, poartă numai pe buze iubirea de oameni şi echitatea. Desigur, greşesc, neamintindu-i pe cei ce rămîn simpli spectatori şi pe puţinii,

foarte puțini, dispuși să privească cu alți ochi viața celor ce au călcat pe alături. Nu de pilde, precum bunul samaritean, au nevoie cei hotărîți să-și refacă viața, nu pîinea și apa de la gura ta, omule, ci învață-l — dacă nu știe, dacă șovăie — să calce drept, să-și cîștige cinstit existența...

Pas de melc să fi avut cei ce se apropiau și tot ar fi ajuns. Așa-mi trebuie dacă am încercat să schimb orînduirea lucrurilor, să ies din balta în care nepriceperea m-a aruncat. Mai bine îmi înmormîntam sub șapte brazde ceea ce consider că se cheamă demnitate și mă apucam de altceva. Sînt destul de inteligent ca să nu mă las prins cu mîța în sac. De idei nu duc lipsă și, mai mult ca sigur, mi-aș fi organizat o întreagă rețea. Cînd mi-am „completat studiile", am deschis bine urechile și fiecare caz auzit l-am analizat temeinic. Învîrtindu-mă în aceași ciorbă mi-am dat seama unde sînt punctele lor slabe. Un băiat ca mine ar putea face carieră — scuzați-mi cuvîntul, dar tot „urci", chiar dacă o faci prin dos, pe scara de incendiu — punînd pe alții să „muncească". Dumnezeule, de cîte ori n-am fost tentat să mă las pradă nebuniei ce-mi încețoșa simțurile. Dulce nebunie, sau poate o răzbunare împotriva celor ce deliberat refuză să-ți dea posibilitatea să te așezi cu ei la masă, mîncînd din merindele pe care singur, cu sudoarea frunții, le-ai obținut.

Nici atunci nu mi-a lipsit curajul, însă cred că Spirea avea dreptate cînd afirma că nu pot să devin de-al lor pînă nu ucid în mine omenia. Dacă o făceam, nu mă aflam azi aici, batjocura oamenilor ăstora care nu știu, nu-și închipuie măcar cum se poate jindui după un petic de cer și o carte poștală. Dacă o făceam, aș fi organizat cele mai fabuloase furturi, aș fi pus la cale cele mai răsunătoare escrocherii. Dacă o făceam nu eram aici printre strungari unde am încercat să rămîn cinstit cu mine însumi. Dacă o făceam, azi nu trebuia să omor ca să mă apăr. Poate mă omoară ei...

Era o idee, în orice caz, mult mai fericită decît reîntoarcerea la penitenciar. Astfel scăpam și de „înțelegerea" de care mă izbeam la tot pasul. Adineaori m-am lăudat cînd ziceam că așa și pe dincolo, fiindcă am știut-o dintotdeauna că nu pot depăși o anumită stare. Sînt un visător, chiverniseala nu-i de mine și mai ales niciodată

n-am să mă pot întoarce în mediul celor schilodiți sufletește.

Urlu dement, în timp ce mă arunc spre cel mai hotărît dintre agresorii mei. La nici un pas distanță mă opresc și las să-mi cadă ranga din mînă. Iarăși am închis ochii, nu cumva instinctul de conservare să-mi joace festa și să-mi dea ghes să mă feresc. Îi deschid contrariat că nu sînt încă pe lumea aialaltă. Adevăru-i că mă temeam de durere și așteptarea mă exaspera. Nu știu ce s-o fi petrecut în mintea celor pe care i-am înfruntat, însă se pare că nici ei nu erau pregătiți să facă moarte de om.

Mult mai tîrziu mi-am dat seama că voiseră doar să-mi dea o lecție, o chelfăneală; metodele educative, trebuie să recunoașteți, sînt variate. Văzîndu-mă că nu sînt dispus să primesc pomană, s-au ambalat și ei, numai să nu arate altora că se tem. Poate că ar fi ripostat, însă surprinși de gestul meu au rămas înlemniți. Nu-i mîna vreo patimă care să le întunece mintea. În clipa aceea de derută apăru directorul în secție.

— Ce dracu' se petrece aici? țipă el, înroșindu-se tot. Unde-i maistrul?

„Aiurea sau în altă parte", mă mînca limba să-i spun; mă lăsai păgubaș ascultînd pe cei din jur cum mă pictează. Directorul, am să-l descriu altădată cum arată cînd este calm, parcă era o minge ce se înfoaie. Pe măsură ce vorbeau — iubiții mei strungari — el creștea în volum și fălcile începură să mestece mărunt.

— Marș la mine în birou! Mă aștepți acolo. Auzi? La mine în birou!

Nu eram surd și o asemenea invitație politicioasă nu poate decît să mă umple de încîntare. Părăsesc, fără grabă, locul ostilităților, tîrșindu-mi pantofii pe cimentul ce scrîșnește amuzical. Ceea ce însemna că plec doar așa ca să-i fac plăcere directorului. Ajung totuși și la etajul doi.

— La șefu', zic secretarei și pun mîna pe clanța ușii capitonate.

— Tovarășul director lipsește, așteptați afară! îmi aruncă ea din vîrful buzelor.

Săraca fată, degeaba se uită cu ochi critic la pantalonii mei ieșiți din modă și răriți pe la genunchi. Mi-aș răci

gura de pomană dacă i-aș spune că n-am apucat încă să-mi scot echipamentul de protecție și, ce-i mai important, că nici nu va mai fi nevoie după ce se întoarce boss-ul din secție. Nici restul de pe mine nu miroase a nou, că nu era să încep slujba cu țoale de ginerică. Pe lîngă ea, încliftată foc, par în haine de căpătat. Văd eu că cel mai mult o deranjează pantoful meu sting, cu bombeu șulit și puțin descusut — de mi se văd patru din cele cinci degete, numărate de la dreapta spre stînga. Îi plac atît de mult, încît mă lasă să-i citesc gîndurile pe față. Păi, dacă-i așa, știm și noi să criticăm și i-o arăt deschis, lăsîndu-mi privirea să alerge peste genunchii ei bine dezveliți, pînă ajung să mă visez grăjdar fruntaș, mîngîindu-și favorita pe . . .

— Dumneata, ești surd?

Crupă, am vrut să spun, dar pasă-mi-te, în biroul secretarei critica nu-i binevenită, cel puțin din partea mea, neînțelegîndu-se ce rol . . .

— Am spus să așteptați afară!

Mereu mă întrerupe. N-am s-o cer de nevastă că are gură rea și îmi distruge personalitatea.

— Dar tovarășul director a insistat să-l aștept în biroul domniei-sale. Mi-a spus-o de două ori! Din cîte am priceput, n-o să întîrzie, fiindcă-i dornic să bem împreună un ceai de mentă. Pune, te rog, apă să fiarbă, că n-aș vrea să-l supărăm.

O las ca la dentist și intru la director. Ce mai turavura, plictiseală mare de unul singur, mai ales cînd mă gîndesc la discuția cu „Taurul". O să mă împungă cît o să mă împungă, apoi o să mă întrebe dacă cunosc singur drumul pînă la poartă, ori am nevoie de însoțitor. Dacă tot îmi dă un picior în fund, să mă scutească măcar de dădăceală. „Element declasat, antisocial, ta-ta-ta", parcă-l aud. De-mi face una ca asta, îl enervez cerîndu-mi să-mi plătească cele patru ore lucrate.

Trec douăzeci de minute pînă apare. Intră în birou, însă înainte de a închide ușa în urma lui, îi spune secretarei:

— Nu lași pe nimeni la mine.

Mă ridic din fotoliu, cu toate că avusesem intenția să n-o fac. Pare calm și simt că într-un minut am isprăvit. Părul albit îi luminează și mai mult ochii verzi, lucru

de care abia acum îmi dau seama. Păşeşte spre scaunul lui iar eu mă întreb dacă între el şi secretară...

Ce-a fost asta? Îmi sînt necesare cîteva momente pînă să pricep că mă pocnise directorul cu un dos de labă şi, drept urmare, mi-am schimbat poziţia. Din biped am ajuns în genunchi, proptit cu mîinile pe covor. Dau să mă ridic, numai că, zdruncinat cum sînt, nu realizez altceva decît o întoarcere în cerc, de parcă în poziţia de care vă spusei aş fi căutat Mecca la ceas de rugăciune. Oare, de asta i se spune „Taurul"? mă străfulgeră un gînd. Grea izbitură mai are! Cînd m-am documentat îndeajuns cu privire la covorul din birou, m-am ridicat scîrbit, concluzionînd că persanul nu-i de mînă, ci veritabil Cisnădie. Era şi timpul, fiindcă intră secretara cu o tavă pe care abureau două pahare.

— Am cerut să nu fiu deranjat, se răsti directorul, de parcă bibilica şi nu eu am întors secţia pe dos.

— Ceaiul dumneavoastră, preciză secretara, cu un ton ce încerca parcă să-l asigure că nu încălcase consemnul şi nici un străin n-o să-i tulbure liniştea scumpului tovarăş director. Cît despre ea, doar nu-i o străină.

— Ceaiul?

— De mentă, încercă scretara să-i împrospăteze memoria, aruncînd spre mine un zîmbet dintr-acelea despre care se susţine că topesc pînă şi icebergurile.

Îi eram recunoscător pentru strădanie, aş fi vrut s-o răsplătesc în acelaşi fel, dar cînd am încercat să-mi pun sentimentele pe buze mi-am dat seama că n-o să reuşesc nici pe sfert să fiu tot atît de drăgălaş. Şi asta nu pentru că trădam vreun jurămînt făcut alteia, însă n-am zîmbit pentru simplul motiv că în locul unde, de regulă, maxilarul inferior se leagă cu cel superior, la mine s-au copt nişte prune ce nu-mi permiteau să am decît mimica unei măşti mortuare. Ca imaginea să vă fie completă, luaţi o minge de tenis, îndesaţi-o în gură şi veţi simţi douăzeci la sută din euforia ce mă năpădise. Bucuria dumneavoastră ar fi deplină dacă aş putea să vă ofer şi reţeta după care aţi obţine un tremur al genunchilor, aidoma celui cunoscut de un individ ce n-a mîncat două săptămîni nimic. Regret, nu mai am idei. Poate încercaţi o cură de slăbire. Nu mai am chef să fiu nici grăjdar-şef. Singura dorinţă este să mă las îmbrăţişat de

fotoliu. Alunec în el ca un butuc. Purtarea mea, desigur, a mîhnit-o pe secretară şi sînt gata să fac prinsoare că mă considera un dur. Aşa-i trebuie; în plus, de la mine n-o să afle nicicînd cîţi muşchi sînt antrenaţi cînd vrem să zîmbim.

— Mentă? îşi reveni contrariat directorul. De cînd beau eu ceai de mentă? Nu-l pot suferi.

— Dar, tovarăşul...

Urmărind degetul acuzator, ochii verzi ajung la mine. Directorul nu pricepe, însă grimasa mea satanică îl ajută. În sfîrşit, îi pică fisa.

— Da, uitasem. Lasă-l aici, mulţumesc.

Rămaşi singuri îmi împinge în faţă amîndouă paharele. Iau unul şi îmi umplu gura. Încă o dată şi apoi din nou. Nu cald, nici rece, adevărat balsam. Îmi face bine şi sînt gata să mă jur că tot restul vieţii n-am să mai pun altceva în gură. Cînd eram pe terminate cu cel de-al doilea pahar, aproape să-l muşc de surprins.

— Bine i-ai făcut. Şi eu îi spărgeam capul nenorocitului.

Asta îşi bate joc de mine sau... Nu, n-a fost aşa şi timp de două ore nu am scos nici o vorbă, mie nevenindu-mi rîndul să bag în coş. Ce nu mi-a spus, ce nu mi-a fost dat să aud! În concluzie trebuia să-mi bag minţile în cap, să arăt că puşcăria a fost un accident.

— Să nu-ţi închipui că de mîine n-o să mai ai parte de răutăţi. Se va mai găsi cîte unul să-ţi facă zile amare, însă dovedeşte-le că eşti mai inteligent ca ei. La mine să nu vii să te plîngi, să-mi ceri să-ţi ţiu parte. Am s-o fac de data aceasta, din convingere, dar şi pentru că Puia zice că eşti brînză bună în burduf de cîine. Ce ai de gînd?

— Să-mi cer scuze pentru capul ăla.

— Şi să-i plăteşti concediul medical! Auzi?

— Bine, dar...

— Ar cam fi timpul să ştii că prostiile se plătesc. Ai înţeles?

Ba bine că nu. Aş vrea să-i mulţumesc, dar afurisita mea de mîndrie, încăpăţînarea asta a mea nu mă lasă. Dar poate că dacă aş încerca m-ar podidi plînsul ale cărui gheare simt că mă zgîrîie în piept.

— N-am să vă fac de rîs, îi promit eu şi mă grăbesc

spre uşă, pentru a fi sigur că n-o să afle ce vreau să ascund.

Degeaba; numai ca să nu par învins, bag capul pe uşă şi îl rog, încruntat:

— Să nu-mi mai spuneţi niciodată: marş!

M-am convins încă o dată că-i iute de mînă: n-am apucat bine să termin şi a zvîrlit scrumiera după mine. Dar fulger să fi fost tot nu m-ar fi ajuns: aveam aripile bucuriei prinse la picioare.

Parcă am amintit de Puia? Mă chinui să adorm şi gîndurile mă răscolesc tembele. Unde o fi afurisitul? Nici vorbă să fi uitat că trebuie să mă scoale. Dar altă explicaţie nu găsesc; sau, poate, s-a îndurat cerul de mine şi i-a răsturnat grinda aia în cap?

Iar mă străduiesc să alung ce n-am chemat, da' nu-i chip. Acum mă hîrîie piesele alea pe care le tot fac de trei luni. Nişte inele, pare-se pentru ţesătorii, sau filaturi, naiba să le poarte de grijă. Rotunde, lucioase, în fiecare noapte cîteva sute. Cine să aibă nevoie de atîţea că, după a mea socoteală, chiar dacă le-am exporta şi tot am ghiftui piaţa pe cinci continente. Am devenit specialistul numărul unu în făcut inele. „Dacă te pricepi, continuă, sîntem mulţumiţi". Am ajuns să nu mai suport tot ce este rotund şi cred că din acelaşi motiv nici verighetă n-am să port.

Nu, nu-i cazul să vă miraţi. Dreptu-i că m-am reîncadrat să fac minuni cu mătura, numai că ăsta-i un truc. Dacă mă calificam la locul de muncă, primeam, acolo, cîţiva bănuţi. Postul cu mătura era liber, l-am luat, că pe spatele bătrînilor mă săturasem să stau. De fapt, era mai mănos ca prima variantă, iar de lucrat, încă de la început am trecut ca ucenic. Şi apoi, a văzut cineva vreun ucenic să nu se joace cu mătura? Cîştigul era reciproc, numai că deocamdată balanţa se înclina de partea întreprinderii: avea pe cineva la cărat materiale, la şurluit, iar cîndva se va alege şi cu un meseriaş. Bun, zic eu, fiindcă, oricum aveam alte gînduri. Dar, „pînă la cer te mănîncă sfinţii", vorba ceea.

Să nu-şi închipuie cineva că după incidentul din prima zi lucrurile s-au desfăşurat şnur. Şnur o fi fost numai că prea era plin cu noduri care mi se opreau mereu în gît. Fărîme, ba pulbere ar fi trebuit să se aleagă

din Puia dacă s-ar fi împlinit numai pe jumătate din ce-i dorisem în acest răstimp. Şi cum să nu-i doresc de vreme ce din cauza insistenţei lui am revenit? De cîte ori nu m-am întrebat unde mi-a stat capul cînd l-am urmat? Se ţinea de mine mai rău ca scaiu' de oaie, iar năravul ăsta-l are şi acum. Ce-i drept, o face mai voalat, da' pînă la urmă tot am să-l trimit la plimbare.

La început, adică la vreo lună după ce am fost „paraşutat", mă trezesc cu el lîngă mine. M-am bucurat cînd l-am văzut, deoarece, între noi fie vorba, de la el am învăţat multe. Nu pricepeam însă ce caută în bomba aia şi am rămas surprins cînd îl auzii:

— Dai o drojdie?

Dau, că-mi era simpatic. Are bunul simţ să nu mă compătimească şi din generalităţi n-o mai scoteam. A doua zi mă găsi tot acolo, fără să ne fi dat întîlnire. „Dai o drojdie?" De ce nu. Iarăşi ne întinserăm la vorbă. Ce mai faci, cum o duci, ce ai de gînd? După a treia sau a patra întîlnire mă cam săturasem, mai ales că doar cu o zi mai devreme, ameţit fiind, i-am cîntat cîte ceva din off-ul ce mă năpăstuise. Îmi era necaz că lăsasem pe cineva să vadă ce port în mine şi de aceea m-am hotărît să-l evit. Mi-am schimbat reşedinţa, însă fără folos.

— Greu te-am mai găsit, mărturisi candid Puia, înainte de a începe cu refrenul cunoscut.

Încă o săptămînă ne-am tot jucat de-a pisica şi şoarecele pînă cînd prezenţa lui începuse să-mi calce pe nervi.

— Ascultă, Puia, tu nu ai altă treabă decît să colinzi, cît îi ziulica, birturile?

— Sînt în concediu şi m-am gîndit că nu te supără dacă mai schimbăm o vorbă.

— Treaba ta, dar te-am prevenit că unui om bătrîn nu-i şade bine. Pleacă undeva la odihnă, văruieşte-ţi casa, mută-ţi mobila, sau plimbăte cu nevasta. Ce vrei de la mine? N-am nevoie de nimeni, de absolut nimeni.

Mă ambalasem şi chiar dacă în secunda următoare regretam că l-am repezit, treaba era consumată.

— Soţia mi-a murit acum şase luni.

— Iartă-mă, mă bîlbîi eu, n-aveam de unde şti.

Încercam să-l înţeleg şi mi-am zis că ăsta trebuie să fie motivul pentru care îmi caută compania. Nu puteam

să-i înlocuiesc pierderea suferită, da, parcă nici inimă să-l încurajez nu aveam. N-aveau nici măcar pentru mine. La despărțire mi-a spus, mai mult în glumă:

— Poți să faci pe scorțosul cît poftești. Cu mine n-o să te poți certa.

Nu l-am crezut.

Trecuseră două săptămîni de cînd mă tot racola, jovial și totdeauna lăsîndu-mi impresia că nu-i el omul care să colinde crîșmele pentru o gură de alcool.

— Dai ceva?

— Îmi pare rău, dar am ajuns la fundul sacului.

Nu minteam, nu mai aveam o lescaie. Tot ce-mi băgase bătrîna prin buzunare s-a topit. La asta mă gîndisem, pînă să se așeze Puia la masa mea. Aveam și motive să nu fiu vesel, deoarece nici nu întrezăream vreo perspectivă cît de cît rozã. Să cer de acasă nu mai puteam. De fapt, puteam și sînt sigur că nu m-ar fi refuzat, însă tăcerile și privirile lor, cînd soseam seara acasă mă deranjau cumplit. Mă lăsau să hotărăsc singur pe ce drum voi apuca, temîndu-se să nu mă supere cu vreo vorbă, tremurînd, în sinea lor, pentru ce aș putea face. Uneori aș fi vrut să se răstească la mine, să-și impună un punct de vedere — oricare ar fi fost el — însă dragostea cu care mă obișnuiseră îmi conferise, de mult, un fel de independență. Și, iată nu știam ce să fac cu ea.

Trecusem și pe la forțele de muncă, dar spre ginionul meu am întîlnit acolo un cunoscut de-al familiei. De rușine, m-am întors de la ușă, preferînd să nu mai știe și ăla pe unde am fost. Am mai bătut la porțile a două întreprinderi unde scria cu litere de-o șchioapă că fac angajări și peste tot s-au bucurat că i-am ales tocmai pe ei să-i fericesc cu prezența mea. La prima ușă n-am reușit să trec mai departe de portar, care văzîndu-mă tuns după o anumită modă mi-a spus-o verde că n-am nimerit-o. Însă nu l-am crezut. Am avut norocul să mă vadă șeful personalului; tocmai pleca în oraș și în cei doi metri parcurși împreună (lungimea asta o avea ghereta de la poartă), a fost foarte categoric: Nu au nevoie de pușcăriași!

Dincolo, adică la Întreprinderea mecanică, au fost mai omenoși și după ce m-au ținut în picioare — să vadă cît sînt de frumos și ce caracter am — după ce s-au tot

chiorît la diploma mea de bacalaureat, suspectîndu-mă de fals, m-au întrebat cum este „acolo", aproape nevenindu-le să creadă că n-am omorît pe cineva. Le-am făcut impresie bună şi m-au sfătuit să încerc, ca zilier, la fabrica de conserve, ori să descarc noaptea vagoane în gară. Le-am mulţumit şi, în gînd, le-am dorit să aibă parte de binele pe care-l ofereau. Altundeva n-am mai fost, îmi era lehamite, mai ales că de la alţi amnistiaţi am aflat că situaţia-i cam aceeaşi. Nimeni nu vrea să te primească; toţi se gîndesc că n-au nevoie să se lege la cap dacă nu-i doare.

— Cred că glumeşti, insistă Puia, neştiind ce mă frămîntase pînă atunci. Sau te zgîrceşti la cîţiva lei?

— Aş putea să-ţi spun că m-am săturat să-ţi tot fac cinste. N-am şi bună pace!

— Vrei să-ţi împrumut? Fără camătă...

— Schimbă subiectul!

— Credeam că, de vreme ce stai toată ziua cu ţoiul în mînă, ţi-o fi picat vreo moştenire. Dacă ştiam... îmi plăteam singur băutura, murmură el, destul de tare ca să fie înţeles. Te pot împrumuta...

— N-am nevoie de mila nimănui.

— Dar pînă acum de unde ai avut bani? se interesă Puia, mai cîrpănos decît era cazul.

Ar fi fost mai bine să plec, însă impertinenţa lui mă făcu guraliv:

— De la ai mei, de la bătrînii mei am avut banii. Acum că ai aflat-o, sper să dormi liniştit.

— Şi asta nu tot pomană se cheamă?

Era prea de tot şi durea cu atît mai tare, fiindcă avea dreptate. Asta nu m-a împiedicat să-l apuc de rever. Eram gata să-i bag vorbele la loc, în gură, cu pumnul.

— Ascultă, mă, ia mîna de pe mine că te fac de rîsul lumii. Aici am vrut să ajung, animal nesimţitor ce eşti. Nu te-ai săturat să umbli teleleu? Ce eşti tu, om sau gunoi?

Puteam să-l zdrobesc dintr-o singură lovitură şi azi mă crucesc cum de n-am făcut-o. Am slăbit strînsoarea şi pînă la urmă l-am lăsat de tot. Am ieşit amîndoi afară, că începuse lumea să se cam uite la noi.

— Te plîngi că n-ai bani, continua Puia. Nu de bani duci tu lipsă, ci de cap. Ce ai de gînd, unde vrei să

ajungi? Dacă o duci tot așa o să cerșești după o gură de răchie și or să se spele toți pe picioare cu tine. Nu-ți dai seama: ce a fost a trecut și nu-ți rămîne decît să-ți refaci viața? Unde, mă? În birturi, haimana?

Cum încercam să-l opresc, ridica tonul. Am intrat într-un parc că doar-doar n-o să fie atîta lume ca pe stradă. Era dezlănțuit și nimic nu cred să-l fi putut opri. Într-un fel, dar numai într-un fel, avea dreptate. Ce știa el de neîncrederea ce mi se zvîrlise în față, de umilința acelor întrebări fără sfîrșit?

— De ce nu te grăbești să dai vreo lovitură ca să faci rost de bani? Înhăitează-te cu cine știe cine, nu mai pierde timpul, fiindcă tot acolo ai să ajungi.

S-ar fi cutremurat, desigur, dacă mi-ar fi putut citi gîndurile din acele nopți de nesomn, cînd eram gata-gata să alunec pe toboganul fără întoarcere.

Dar să nu-mi mai chinui amintirile de pomană. Pînă la urmă — recunosc, au mai trecut cîteva zile — cu Puia, alături, mergeam să-mi fac formele de angajare.

Mă hotărăsc să părăsesc dulapul și, amorțit, ies afară. Intru în hală și nu-mi vine să cred. Mai sînt zece minute pînă se termină schimbul, iar Puia viu și sănătos. Chiar îmi zîmbește cînd mă apropii.

— De ce nu mai sculat?

— Te-am lăsat să te odihnești mai mult. Te duci acasă și după-masă te prezinți pentru proba de lucru. După aia, mai vedem noi...

Mi se părea că n-am auzit bine. Sosise momentul să intru în rîndul celor calificați și asta nu era puțin. Oare cum o fi învins Puia ranchiuna șefului de secție care se lăudase că am să ies la pensie cu mătura în brațe?

Maiorul Vaida fusese detașat, în interesul serviciului, la inspectoratul din Constanța. La început crezuse și el că totul se va rezolva în cel mult două săptămîni, dar iată că se împliniseră, alaltăieri, două luni de cînd ducea nostalgia orașului de pe Bega. În compensație, avea marea pe care o mîngîia cu privirea, ori de cîte ori se ivea o clipă liberă. Lăsase să-i crească mustața, iar părul, cîndva negru, parcă înspica în alb mai repede decît acasă.

Printr-un concurs de împrejurări, dosarul ce s-a deschis

pentru identificarea cadavrului găsit pe planşeul hotelului „Zalis", deci chiar a doua zi i-a fost repartizat lui spre rezolvare. Întreaga acţiune a trecut sub conducerea colonelului Babeu, adjunctul inspectorului şef.

Doctorul Ionescu telefonase să întrebe dacă poate veni cu raportul necropsiei.

— La ora aceasta, eşti singurul binevenit, îl asigură Anghel, invitîndu-l să le facă o vizită.

După o bună jumătate de oră sosi şi invitatul. Colonelul i-l prezentă pe maiorul Vaida, rugîndu-l apoi pe doctor să le expună, în mare, concluziile la care s-a oprit. Bineînţeles că vor citi raportul, dar o discuţie directă îl va lămuri pe deplin.

— Nu vă spun nici o noutate cînd afirm că moartea a fost violentă şi s-a datorat şocului traumatic, arsurilor de gradul doi şi trei, apoi şi precipitării, începu doctorul, domol şi rar, ca şi cînd ar fi vrut să lase timp suficient interlocutorilor să noteze aceste date. Asupra succesiunii leziunilor, se poate preciza că mai întîi au fost produse leziunile de lovire şi comprimare a regiunii cervicale. După aceea au intervenit leziunile produse de arsură, prin flacără, urmate la scurt interval de precipitaţie. Personal, consider leziunea de precipitaţie ca fiind cea mai gravă.

— Aş vrea să cunosc dacă în categoria leziunilor de lovire s-au putut diferenţia unele anterioare impactului cu terasa? se interesă Vaida.

— Îmi pare rău, sincer îmi pare rău, însă nu vă pot ajuta. Este şi firesc dacă ne gîndim la forţa de coliziune care trebuie să fi estompat urmele produse victimei cu un timp oarecare înainte de deces, dacă într-adevăr ele au existat. Chiar şi o enumerare parţială a celor constatate — hematoame dispersate în grosimea pielii capului din regiunea fronto-parietală dreaptă, infiltrate sanguine la nivelul părţilor antero-laterale şi superioare ale gîtului, multiplele fracturi de coaste, hemoragia internă pleurală şi abdominală, rupturile, ori contuziile pulmonare, hepatice şi renale, la care se adaugă fractura oaselor bazinului — ar fi arhisuficientă pentru a motiva imposibilitatea unui răspuns sigur.

— Te-ai gîndit la omucidere?

— Da, tovarăşe colonel, recunoscu Vaida. Ca să-şi pună în aplicare planul, criminalul putea maltrata victima, sau,

pur şi simplu, printr-o lovitură putea s-o aducă în imposibilitatea de a se apăra. Urmele ne-ar fi permis . . .

— Chiar dacă a fost aşa, timpul scurs între lovire şi aruncarea victimei trebuie să fi fost foarte scurt, insuficient ca urmele să se instaleze cu acele caracteristici biologice, specifice.

— Poate că au existat totuşi, iar contactul corpului cu betonul le-a distrus, tocmai printr-o lovire mai puternică, presupune maiorul, notîndu-şi ceva în agendă.

— Posibil, continuă legistul, numai că în părţile neafectate ale corpului, adică spatele necuprins de flăcări n-am observat semne care să dovedească vreo altă violenţă. Nici o urmă, nici măcar o cît de mică zgîriietură sau altceva.

— Ar fi avut vreun motiv să se sinucidă?

— Dacă vă gîndiţi la vreo sarcină, nu! După cîte cred . . . doctorul făcu o pauză mai lungă, căutîndu-şi parcă cuvintele, avem de-a face cu un caz tipic de sterilitate feminină, lucru pe care l-am şi descris în raportul meu. Ar mai fi ceva . . . dar asta, cum să spun? semioficial . . .

Se opri o clipă, nehotărît; apoi văzînd că nimeni nu-i vine în ajutor, parcă jenîndu-se, mărturisi:

— Se zice că pe morţi să-i vorbeşti de bine, dar am impresia că tînăra de care ne ocupăm şi-a trăit din plin viaţa. Chiar prea din plin . . .

Aluzia era prea străvezie ca să nu se înţeleagă ce a vrut doctorul să spună şi cei doi n-au mai comentat bănuiala acestuia. Vaida îşi făcu încă o însemnare pe agendă.

După ce au fost elucidate şi ultimele detalii din raportul său, doctorul îşi luă rămas bun şi părăsi încăperea.

În scurtă vreme, sosi şi locotenentul Comloşan, care încă de dimineaţă, raportase că a terminat prima expertiză. Colonelul Babeu îl mai chemă şi pe locotenentul Chita, fiindcă trebuia întocmit un plan de măsuri — inerent oricărui început — cu ipoteze şi sarcini, cu primele responsabilităţi pentru echipa de cercetare. Colonelul Anghel, aşa cum se stabilise la adjunctul inspectorului şef, va ţine legătura cu maiorul Vaida şi atît cît o să-i permită celelalte cazuri aflate în lucru — asta înseamna, evident, în puţinul lui timp liber — o să-i dea tot concursul. Chemat urgent în altă parte, colonelul îi ură şi el succes lui Vaida promiţîndu-i, încă o dată, sprijinul lui.

Cine zice că Vaida jubila de plăcere se cam înşeală.

Munca nu-l speria, firește, dar faptul că va lucra cu alți oameni nu putea să-i fie indiferent. Cît n-ar fi dat să-și aibă oamenii „lui" acolo, sau cel puțin pe Bandu. În oricare domeniu, pînă se sudează o echipă este absolut necesar să treacă o bucată de vreme. Cu ai lui se înțelegea, adesea fie și dintr-o privire. Era de-ajuns o frîntură de vorbă, un gest făcut într-un anumit fel. Sînt multe asemenea mărunțișuri ce, de obicei, par nimicuri, dar al căror sens și eficacitate le simți cînd trebuie să te lipsești de ele. Era neliniștit, fiindcă dorea să reușească. Reușita înseamnă măiestrie profesională și chiar dacă Vaida n-ar recunoaște, pentru nimic în lume, era totuși vorba, hai să-i zicem, de puțin amor propriu. De-a lungul anilor a rezolvat el cazuri și mai complicate, însă de data aceasta se întreba îngrijorat cînd anume va ajunge la potou. Considera că meseria lui — lăsînd la o parte latura socială, umană, rolul ei de prevenire, de educare, de apărare a ordinei publice — este o permanentă cursă. Cursă contracronometru, luptă cu timpul, goană către adevăr, cursă a inteligențelor. O grabă nesfîrșită din care învingător va ieși numai acela ce va putea fi mereu cu cel puțin un pas în fața adversarului.

Maiorul Georgevici sosi și el la consfătuirea lor de lucru, întrerupîndu-i pentru o clipă gîndurile. Deci, iată-i pe toți patru, viitoarea echipă. Vor rămîne împreună pînă vor lămuri cazul. Vaida își dădea seama că nu singur, ci numai cu ajutorul lor va reuși să cîștige aceea cursă imaginară. Munca în echipă este atuul principal în activitatea criminaliștilor. Ei au, bineînțeles, de partea lor și celelalte elemente caracteristice, dintre care două sînt obligatorii: ajutorul primit din partea populației și, așa cum este firesc, cuceririle tehnice, adaptate muncii lor.

A trecut vremea cînd un singur individ le putea face pe toate. Chiar dacă nu ne produce nici o plăcere, trebuie să recunoaștem că mulți dintre cei ce comit infracțiuni sînt oameni ca și noi, au primit o educație, au absolvit școli, ba, uneori, au avut posibilitatea să se superspecializeze într-un anumit domeniu. De ce acești indivizi au alunecat pe panta ce duce la comiterea unei infracțiuni? Cauzele sînt nenumărate, aproape fiecare din ei are un motiv, numai al lui, Vaida își formulase o teorie, clasifica motivele în diferite grupe. Nu vă sfătuiesc să aduceți vor-

ba, atunci cînd îl veţi întîlni, despre propria-i părere cu privire la cauzele care generează un climat infracţional. Este doar o recomandare, şi fiecare poate proceda cum crede de cuviinţă; dar dacă nu v-a lăsat să vă odihniţi pînă spre dimineaţă, mie să nu-mi reproşaţi nimic, deoarece v-am prevenit.

Şi, pentru ca să fiu cinstit pînă la capăt, trebuie să recunosc că Vaida are dreptate de cele mai multe ori. L-am mai prins că mă „trimite după ţigări", ca să scape de mine, dar nu sînt eu omul care să se supere pentru atîta lucru. Mă dai afară pe uşă, îţi intru pe fereastră şi pînă nu aflu ce mă interesează nu plec. Poate de aceea mă şi agreează: sîntem la fel de încăpăţînaţi. Cred, apoi, că, vorbăreţ cum este, simte o adevărată satisfacţie lîngă „muţenia" mea. (Nevasta îmi spune că asta-i singura mea calitate.) Dar să nu vă faceţi o imagine pe care s-o puneţi apoi în ramă, vă asigur că maiorul nu mă refuză niciodată cînd îl îmbii cu cîte o tărie, fumează ca un şarpe (eu unul n-am văzut şerpi fumînd, dar de colegi am fost muşcat) şi nu o dată Maria, soţia lui, a fost „înţelegătoare", bănuind că face „ochi-dulci" vîntului.

Aşadar, în biroul inspectoratului din Constanţa, frămîntările maiorului Vaida erau cît se poate de firești. Despre oamenii colonelului Anghel aflase multe şi multe le observase şi singur. Nici măcar o singură clipă nu punea la îndoială francheţea celor cu care urma să lucreze, era convins că vor face totul pentru ca misiunea să fie îndeplinită. Dar mai ştia că în acest răstimp, fiecare vorbă de-a lui, orice decizie, va fi comparată cu cea a şefului lor. Inevitabil, se vor întreba cum ar fi proceda Anghel în cutare, sau cutare situaţie. La rîndu-i, maiorul, oricît de obiectiv va încerca să fie — în nopţile cînd somnul îi va alerga cal-nălucă — gîndurile vor chema zadarnic pe cei din cîmpia timişană.

Cînd şi ultimele obiecte — ridicate la faţa locului — au fost aduse în birou, locotenentul Comloşan îşi începu expunerea, întărindu-şi spusele cu ajutorul unor fotografii mărite. Urmele digitale şi palmare găsite pe sticla de monopol s-au dovedit a fi ale victimei. Unsprezece puncte de referinţă erau mai mult decît grăitoare.

— Fiind vorba de aceleaşi urme, altele străine nu s-au putut releva, putem admite că femeia şi-a turnat singură

benzina pe haine, deci întregul act îi aparţine, încheie locotenentul scurtul lui raport.

– Părerea tovarăşului Comloşan ar fi un argument în favoarea sinuciderii. Însă, atîta timp cît nu sîntem convinşi că a făcut-o de voie şi nu de nevoie, nu putem să-i dăm prioritate. Propun totuşi să-l consemnăm, zise maiorul Georgevici, adresîndu-se lui Vaida.

– De acord, declară maiorul, aşteptînd apoi ca locotenentul Chita – care făcea pe secretarul – să noteze ideea. Aş vrea să atrag atenţia, reluă Vaida, asupra nasturilor ce au fost ridicaţi odată cu celelalte probe materiale. După cum aţi putut să vă daţi seama, sînt chiar nasturii de la vestă. Şi din fotografii se poate constata că doar unul a fost găsit lîngă victimă. Este vorba de acest nasture metalic, acum de culoare galben-brună, semn sigur că focul l-a atins şi pe el.

– Ceea ce atestă că nasturele se afla încă cusut la vesta victimei...

– Aici am vrut să ajung, tovarăşe locotenent. Nu vi se pare curios că doar un singur nasture se găseşte lîngă victimă, iar ceilalţi au fost descoperiţi la etajul nouă? Au fost găsiţi acolo trei, avînd aceeaşi mărime, dar din cîte se poate observa aceştia au fost rupţi, sau mai corect spus, au fost smulşi cu forţa, dovadă aţa care-i lega de vestă. Aceşti nasturi sînt îmbrăcaţi în acelaşi material din care a fost croită şi vesta.

– Dacă ţinem cont de locurile unde au fost găsiţi – maiorul Georgevici punctă cu vîrful unui creion schiţa făcută cu o zi în urmă – bătătoare la ochi pare distanţa ce-i separă. Faptul că au rămas întregi ar putea fi un indiciu...

– Că ei au fost smulşi înainte ca victima să fie îmbibată cu benzină, hotărî Vaida, susţinîndu-şi afirmaţia cu datele din raportul locotenentului Comloşan. Primul nasture îmbrăcat a fost găsit pe palierul scării, iar ceilalţi doi la vreo zece metri depărtare, unul pe culoar, celălalt chiar lîngă uşa balconului. Putea să-i rupă chiar victima, cu toate că nu-mi vine să cred că atunci cînd te-ai hotărît să renunţi la viaţă, te mai preocupă nişte nasturi. După opinia mea, tot atît de bine se putea întîmpla ca respectivii nasturi să fie smulşi într-o luptă dată între victimă şi agresor.

– Consemnez la rubrica omuciderel decise locotenentul.

– Cu toate că rămîne valabilă şi într-un caz şi în celălalt, trebuie remarcată grija cu care s-a încercat să se spulbere orice urmă care ne-ar fi putut duce mai repede spre identificarea victimei.

– Dacă a făcut-o altcineva, motivul este cît se poate de limpede. Identificarea rapidă a victimei ne-ar fi adus prea devreme în apropierea făptaşului.

– Vă gîndiţi că, victima fiind străină, criminalul să fi fost cineva din anturajul ei? Poate au venit împreună şi pînă să aflăm noi adevărul, el să fie, hăt, departe, îşi spuse Comloşan părerea.

– Cam ce populaţie are Italia? întrebă maiorul Georgevici, mai mult în glumă, lăsîndu-i să înţeleagă ce muncă ar urma dacă ei ar descoperi un fir, şi ar face apoi apel la colaborarea cu Interpolul.

– O nimica toată, cîteva zeci de milioane, îi răspunse Vaida, cît se poate de serios. Dar să nu uiţi că cei de acolo mai au şi obiceiul să-şi petreacă vacanţele cu un partener, chiar şi din altă ţară, aşa că Interpolul n-o să se poată plînge că nu are cum să-şi cheltuiască fondurile. Cu puţin noroc inspectorii lor ar putea vizita pînă şi ţările nordice, dacă ne gîndim că diferenţa de temperament e obligatorie în asemenea împrejurări.

– Şi, mă rog, de ce n-am accepta că a venit la noi pentru acelaşi motiv? N-ar fi primul caz cînd o italiancă...

– Într-adevăr, mai rar, ce-i drept, dar s-au mai văzut situaţii de acest fel. De obicei „onoarea" asta ne-o fac bărbaţii lor, unii dintre ei destul de nepretenţioşi. Aventură să fie!

– Oricum, trebuie să aflăm cum şi pe unde şi-a petrecut ultimele zile frumoasa italiancă, interveni maiorul Georgevici. Era prea frumoasă ca să treacă neobservată la braţul unui bărbat.

– Desigur, numai că s-ar putea să ne grăbim cu naţionalitatea victimei. Am oarecari îndoieli în privinţa aceasta, mărturisi Vaida.

Privirile lor vorbeau de la sine şi maiorul intui ce gîndesc despre el. Nu era nimic gratuit în ceea ce spusese, chiar dacă avea împotriva lui declaraţiile femeilor de serviciu de la hotelul „Zalis". Din documentaţia întocmită

pînă atunci, descoperise un amănunt ce nu trebuia pierdut din vedere. Dacă se dovedea exact, multă muncă și alergătură ar putea fi evitate. Se grăbi să-i lămurească:

— Victima a fost auzită vorbind italiana, sînt de acord cu dumneavoastră. Dar vă întreb eu, sînt puțini la noi cei care vorbesc această limbă? Se învață în licee, în învățămîntul superior, în universitățile populare. Dacă mai punem la socoteală pe cei ce învață singuri — înrudirea de limbă înlesnește intenția — vom avea o privire de ansamblu asupra numărului celor ce pot întreține a conversație, cît de cît acceptabilă. Spun acest lucru, deoarece femeile de serviciu nu sînt în măsură să aprecieze și cît de corect vorbea italiana. Poate că nu-i momentul să argumentez cu o copilărie, dar îmi amintesc de vremea cînd eram la gimnaziu. Începusem să învățăm latinește și ca să ne dăm importanță scandam tot timpul din Ovidiu. De fapt, cît știam noi, abia ajungea pentru patru-cinci fraze. În schimb, profesorul ne obligase să memorăm cîteva poeme, iar noi am găsit soluția. Unul spunea un vers, celălalt al doilea, urma al treilea vers și astfel „conversam". Dînd versurilor diferite intonații, arătam celor pe lîngă care treceam cît sîntem noi de deștepți. Aveam doar doisprezece ani și totuși ne-am „descurcat". Tocmai de aceea să nu uităm că victima era mai în vîrstă și, probabil, cu mai multă fantezie.

— Adică, să fi monologat?

— Poate da, poate nu. De fapt, nu numai în felul acesta voiam să-mi susțin bănuiala cu privire la naționalitatea victimei. Cam cît timp credeți că ar putea sta la noi un turist venit, să zicem, pentru început, într-o vizită de curtoazie sau de afaceri?

— Cîteva zile, o lună, cel mult două... dar sînt și excepții.

— Așa am gîndit și eu, spuse Vaida. Cu toate că sînt însurat, trebuie să recunosc că n-am idee în ce răstimp ar putea o femeie distruge o pereche de pantofi. Aveți habar?

Dacă întrebarea s-ar fi pus la un examen, cu siguranță că niciunul dintre ei n-ar fi promovat. Bănuind că maiorul pregătea vreo explicație, referindu-se la pantofii victimei, ce se aflau în acel moment într-o pungă transparentă din material plastic, toți și-au oprit privirile asupra lor. Locotenentul Comloșan dezlegă punga și puse la în-

demînă încălţămintea. Erau pantofi negri de lac, cu cataramă mare, nichelată, avînd şi opt nituri — patru de o parte, patru de alta — aşezate paralel.

— Toc italian, bombeul are contur patrat, în interior se disting foarte slab, imprimate cu aur, cuvintele „per Lux", comunică maiorul Georgevici observaţiile sale, răsucind pantofii pe toate feţele. Sînt pingeliţi, nu prea recent, tocurile sînt puţin tocite spre exterior. Va trebui, deci, să ţinem seama de acest lucru cînd vom descrie, pentru identificare, mersul victimei. În afara căptuşelii uzate şi a urmei lăsate de zidul balconului, nu ar mai fi nimic de semnalat.

— Pantofii indică, într-un fel, situaţia materială a victimei, aprecie locotenentul Chita.

— Formidabilă constatare, răbufni Comloşan, persiflîndu-l. Află dumneata, că nu totdeauna-i valabilă teoria asta. N-am pretenţia că mă scald în bani, dar vezi pantofii ăştia ai mei? Cînd s-or toci, am să-i pingelesc, fiindcă, pur şi simplu, mă simt foarte bine în ei. Aş avea cu ce să-mi cumpăr alţii, dar mie ăştia îmi plac. Înseamnă atunci...

— Înseamnă că nu cunoşti deloc femeile, amice. Unde ai văzut tu femeie să aibă gusturile tale? Arată-mi măcar una şi sînt în stare să o iau de nevastă dacă preferă un pantof vechi, unuia nou.

— Lasă că te însori altădată, interveni Vaida amuzat. Eu voiam să atrag atenţia asupra fabricii care a confecţionat aceşti pantofi. După părerea mea, au fost fabricaţi în ţară. Marca fabricii, imprimată la cald cu folio-aur, pare a fi „Super Lux".

— Două cuvinte ce pot face reclamă în orice ţară, fu de părere maiorul Georgevici. Am întîlnit, ce-i drept, alte produse cu marca „Super", provenind din Anglia, ori Japonia sau cu marca „Lux" din Australia şi din Canada. Ba chiar „Super Lux", dacă-mi amintesc bine, am văzut la unele produse. Dacă avem noi maşini de spălat „Super Lux", nu-i exclus să aibă şi italienii o fabrică de pantofi cu aceeaşi marcă.

— Nu contrazic pe nimeni, dar vedeţi dumneavoastră, la noi la Timişoara, produsele fabricii Olimpia „Super Lux" Oradea sînt mai des întîlnite decît aici pe litoral. Din această cauză marca îmi este mai familiară; reţin pînă şi

caracterul scrisului. Iată de ce afirm că pantofii din faţa noastră sînt româneşti.

— N-ar fi primul caz cînd străinii cumpără produsele noastre. I-a văzut, i-au plăcut şi gata.

— Păi tocmai aici e cheia. Admiţînd că este o străină, imaginaţi-vă cît timp a trebuit să treacă de la cumpărare pînă la uzarea şi pingelirea pantofilor. Adineaori, parcă am stabilit durata unei vizite. Nu pot crede că pantofii provin dintr-o vizită anterioară şi că după o vreme a revenit cu ei, purtaţi îndelung, vechi şi pingeliţi.

— Vorba locotenentului, femeile sînt prea cochete ca să-şi permită extravaganţe de genul acesta. Priviţi fotografiile color ale resturilor de îmbrăcăminte. Totul denotă o oarecare excentricitate şi gust. Cred că doar de nevoie umbla cu încălţăminte pingelită.

— O clipă, tovarăşe Vaida, s-ar putea să nu fie chiar aşa. Din cîte cunosc eu, noi exportăm şi pantofi, ba chiar există contracte cu mari firme. Putea să-i cumpere la ea acasă.

— Desigur, nu-i exclus, însă mai ştiu că multe din firmele comerciale au o clauză în contract prin care cer fabricilor noastre, indiferent că sînt din Bucureşti sau Jimbolia, Timişoara, ori Cluj, să imprime numele firmei pe produsul livrat. Şi-apoi, cînd pleacă în străinătate, o femeie îmbracă vechituri?

Discuţiile au continuat mult timp, materializîndu-se în cîteva sarcini concrete. O primă urgenţă: multiplicarea fotografiei victimei, pregătită în acest scop de specialiştii institutului medico-legal.

Întors la sediul procuraturii, Savii nu s-ar putea spune că ar fi fost mai fericit, însă, cu ajutorul direct al procurorului şef, deveni mai bogat. Se pricopsi cu dubla omucidere, adică cu cazul în speţă, caz ce — între noi fie vorba — nu-i trezise interesul într-un mod deosebit. La faţa locului, mai mult tăcuse, făcîndu-şi totuşi o părere proprie, apropiată pînă la un punct de aceea a lui Bungescu. Dar existau şi diferenţe. Or, tocmai aceste neconcordanţe ar fi putut conţine cheia misterului.

Lucrînd împreună, avînd aceleaşi principii şi concepţii, aceeaşi şcoală criminalistică, colegii de echipă se

cunoşteau bine şi se apreciau reciproc. Fiecare îşi formase un stil propriu în ceea ce priveşte munca pe caz, astfel încît el putea să prevadă cu destulă siguranţă cum vor reacţiona. Metodologia trebuia, firește, respectată, însă — procuror sau ofiţer de miliţie — fiecare avea particularităţile sale de acţiune. Şi cel mai rapid drum spre final îl constituie îmbinarea ingeniozităţilor în munca de echipă. Nu făcea excepţie nici procurorul şef, numai că de data aceasta avusese dreptate Dragoş; prea se cramponase de ideea regizării. Iar lui Savii i se păruse că, atunci cînd i-a făcut „darul", speriindu-i odihna viitoarelor zile — poate luni şi săptămîni de-a rîndul — o făcuse în mare grabă, dornic să se „spele" cît mai repede pe mîini.

„Fie şi aşa", conchise Savii aşezîndu-se la birou şi orînduindu-şi notiţele. Vreme avea suficientă, fiindcă, dacă vă amintiţi, era procuror de serviciu în după-amiaza aceea. Curînd scoase o filă cu antetul procuraturii, tipărit sus în stînga, sub care caligrafie nervos: Dosar nr. 18/B.

Ştia prea bine ce trebuia să facă, formula se menţinea aproape aceeaşi şi, totuşi, întîrzia. De fapt, fără să-şi dea seama, proceda în acelaşi chip de fiecare dată cînd deschidea cîte un dosar. Era ca şi cum şi-ar acorda un ultim răgaz — poate se mai răzgîndeşte — înainte de a scrie cuvintele ce vor pune în mişcare maşina atît de complicată, dar în acelaşi timp simplă, precisă şi neiertătoare a justiţiei.

Procuror Savii Dan — se decise el să scrie — de la procuratura judeţeană Satu-Mare, avînd în vedere procesul-verbal de cercetare a locului faptei din 13 aprilie privitor la moartea violentă a numiţilor Komadă Ghedeon şi Matias Marta; din verificările prealabile rezultînd suficiente date cu privire la infracţiunea de omor calificat, prevăzută şi pedepsită de articolul 464/1, aliniatul 2, Codul penal, infracţiune săvîrşită de autor necunoscut; văzînd dispoziţiunile articolelor 195, 196 şi 198 din Codul de procedură penală, dispun: Pornirea procesului penal cu privire la infracţiunea de crimă de omor calificat, care constituie infracţiunea prevăzută şi pedepsită de articolul 464/1, aliniatul 2, Codul penal, urmărirea penală efectuîndu-se de Procuratura judeţeană Satu Mare.

Iscăli şi, în mare, ordonanţa de pornire a procesului

penal era gata. Se gîndi apoi că n-ar trebui să lase pe a doua zi ordonanța pentru efectuarea unei autopsii medico-legale. Și pe cine să numești expert cînd altul mai bun decît Marcu Mihai, medic șef al județului, nu puteai găsi? Cu vorba-i domoală, parcă-l auzea sfătuindu-l:

— Măi, Savii, de ce te-ai mai obosit cu scrisul? Era de ajuns un telefon și te serveam. Mai bine făceai rost de o sticlă cu vin bun, o topeam cît mă asistai. Te cunosc cum îmi cunosc buzunarele; știu de pe acum ce te interesează; cauza morții, data instalării ei, precum și grupa sanguină a victimelor. Este?

— Este! se recunoscu procurorul învins. Dar ce faci, Marcule, îmbătrînești? Altădată, înainte de a mă dădăci, obișnuiai să-ți scoți ochelarii de soare, să-i vîri tacticos în buzunarul de la piept și să zmucești gînditor de bretele. Ai uitat?

Zîmbind aducerilor aminte, Savii își deșurubă, decis, stiloul.

Sosit de mai bine de douăzeci minute la spitalul județean, căpitanul Han întrebase în răstimp de trei ori portarul dacă nu avea vreun mesaj pentru ei. După calculele lui, trecuse cel puțin o oră de cînd se despărțise de Rada. Nu putea pricepe de ce întîrzia atîta. Pe de altă parte, ofițerul de serviciu, exasperat de insistențele căpitanului, care-i telefonase de cîteva ori, răspundea invariabil: „Nimic nou. N-a dat nici un semn".

Lucrau împreună de destulă vreme și așa ceva nu se mai întîmplase. Îl trimisese să lămurească un lucru simplu, accepta că administratorul n-are ținere de minte sau că descrierea lui e prea sumară pentru o eventuală identificare; însă în cazul acesta de ce n-a revenit la spital? O femeie frumoasă ca Niculina nu putea trece neobservată într-un colectiv de femei. Ar fi de ajuns una, măcar dintre cele „atente" or pizmașe și identitatea Niculinei s-ar limpezi.

Dacă Rada ar fi revenit și-ar fi împărțit etajele, iar investigațiile... Portarul era nou în postul lui, așa că nu-l putea ajuta cu nimic. Avea o figură atît de speriată de parcă doar în dimineața aceea a fost urcat cu forța în primul tren și adus la oraș. Desigur, aparențele în-

şeală, aprecie Han, gîndindu-se că un neajutorat nu pupă un asemena post. Era atîta ignoranţă întipărită pe chipul portarului, încît te întrebai, fără să vrei, ce-ar face dacă oarecine l-ar duce două-trei coridoare mai încolo. Ar şti oare să se întoarcă la locul lui?

Cînd luă hotărîrea să nu se mai plimbe atîta în lung şi-n lat, apăru şi locotenentul major.

— Cînd mi s-o face dor de moarte pe tine am să te trimit după ea, declară căpitanul, cu obidă.

— Administratorul, de fapt, este o femeie...

— Lasă prostiile că asta nu schimbă cu nimic problema. De ce ai întîrziat? Dar mai bine spune-mi ce veşti aduci?

— Nu-s prostii şi dacă un bărbat-administrator ar fi realizat cea ce a reuşit femeia-administrator, cu siguranţă că Premiul Nobel — sau altul, special constituit — i-ar burdui buzunarele. Raportez că negăsind-o acasă, am dat o fugă la maternitate unde dumneaei, m-am convins personal, a născut o fetiţă. Am vorbit de una, de alta, ba am adus vorba şi despre ploaie. Deci o bună vreme am vorbit singur, legitimaţia mea nici n-a fost luată în seamă, eu asemenea pînă s-au terminat minutele de alăptat. Cum ăia mici nu cunosc ceasul, am cam stat pe afară.

— Şi?

— Treaba grea am rezolvat-o în cîteva fraze. Are femeia asta o memorie ce mă înspăimîntă. Pentru nimic în lume n-aş vrea să-i fiu soţ, fiindcă şi-ar aminti şi la nunta de argint că am ciupit un pol din banii de coşniţă, doar la cîteva zile după ce ne-am petrecut luna de miere la mătuşa Cecilia...

— Dovedeşte!

— Niculina Burmaz, soră medicală la secţia ortopedie, domiciliată în strada Vişinilor.

— Haidem! sări căpitanul, îndreptîndu-se spre ieşire. În maşină îmi spui şi restul.

Nu mai avea ce să-i spună, pentru că, imediat ce i-a aflat numele şi adresa, s-a grăbit să-l întîlnească. În maşină au constatat că nici unul dintre ei nu aveau habar unde vine strada aia a vişinilor. Şoferul făcu legătura cu inspectoratul prin radio-telefon şi, pînă să primească informaţiile cerute, tăcură chitic.

Afară se întunecase demult cînd au bătut la uşa Niculinei. Se culcase şi nu voia să deschidă, motivînd că-i singură, bărbatul fiindu-i plecat să lucreze în schimbul de noapte. Parlamentările au trecut de la uşă la geam şi dacă şoferul n-ar fi fost în uniformă, dar mai ales dacă întîmplarea nu l-ar fi proţăpit în faţa farurilor — faza mică — rămase aprinse, nu ştiu cum s-ar fi descurcat.

Intrară şi constatară că Şarlota avusese dreptate: pizghirită era, foc de frumoasă, cu păr blond ce-i împodobea halatul — îmbrăcat în pripă — mai abitir ca orice blană ce i-ar fi acoperit spatele.

După scuzele de rigoare, Han o întrebă imediat cum se numeşte persoana ce a închiriat o cameră la Marta Matias. Pentru a o putea pune se zbuciumaseră atîta, adică pentru posibilitatea de a ajunge la cineva, care prin două vorbe să dea un sens mai concret cercetărilor. Tăcerea femeii, vădita închistare, ostilitatea cu care îşi privea musafirii arătau însă că întrebarea căpitanului lovise corzi tainice şi că — în mod inexplicabil — din pricina ei, dialogul ameninţa să eşueze.

Ce se întîmplase oare? De ce se comportă astfel? Căpitanul îşi aminti, subit, de un amănunt care, neglijat, le-ar putea aduce oarecari discuţii cu procuratura.

— Nu-i o oră la care se fac vizite şi aveţi dreptul să refuzaţi a ne răspunde. Dacă credeţi necesar, ne retragem şi, cu voia dumneavoastră, vom relua discuţia mîine, la inspectorat, unde veţi fi invitată.

Femeia le arată scaunele din jurul mesei, fără să scoată o vorbă. Au ascultat-o, numai că, nici după aceea, lucrurile nu s-au îmbunătăţit. Desigur, întrebarea îi produsese un şoc ale cărui urmări nu le putea depăşi. Ar fi fost nevoie mai degrabă de un medic şi nu de prezenţa ofiţerilor. Rada se gîndi să caute un pahar de apă, doar i-o ajuta, şi dădu să se ridice. Mişcarea lui a fost greşit înţeleasă.

— Nu plecaţi, scînci femeia, disperată.

„Se teme. Oare ce o îngrozeşte? Să fie complice cu acel individ? E vorba doar de remuşcări? Asta ar însemna că ştia într-un fel de crimă. Îi spusese el? În cazul acesta, Niculina trăise o aşteptare chinuitoare, pîndind sosirea autorităţilor, ştiind ce o aşteaptă", încercă Han să interpreteze ciudăţenia acestei primiri.

— Sînteţi căsătorită, parcă aşa spuneaţi, zise el, urmărind cu privirea portretul unui bărbat ce privea din rama lui de sticlă, destul de crunt.

Răspunsul veni sub forma unei cascade de plîns:

— A doua... a doua oară... şi dacă află... mă scoate în stradă.

Deci, acesta era motivul.

— Nu-i ceea ce bănuiţi, căuta ea să se dezvinovăţească, parcă ghicind gîndurile celor ce îi trecuseră pragul. Nu am ajuns pînă acolo şi nici nu ajungeam... soţul meu este mai în vîrstă, nu-i pot reproşa aproape nimic, însă-i de o gelozie de-a dreptul bolnăvicioasă... Ce mă fac, ce mă fac acuma? se smiorcăi femeia, parcă mai uşurată după mărturisirea făcută.

„Pe noi ne întrebi? Trebuia să-ţi pui întrebarea la timpul potrivit".

— Numele chiriaşului, vă rugăm, insistă Rada, fără să spună ce gîndise cu o clipă mai înainte.

— Este absolută nevoie?

— Dumneavoastră nu înţelegeţi că n-am venit să ne tînguim? interveni Han. Dacă nu aveţi alt motiv decît cel amintit, de ce refuzaţi să ne spuneţi numele acelui om?

— O să-i spuneţi soţului meu...

— Avem şi aşa destule pe cap şi, deocamdată, nu sîntem plătiţi să...

— Păziţi nevestele altora, asta aţi vrut să spuneţi? Nu trebuia să vă opriţi. Loviţi, loviţi în cei fără apărare, doar sînteţi bărbaţi.

„Ia te uită, are şi colţi, ştie să muşte!"

— E atît de important să ştiţi cum îl cheamă? De ce nu-l lăsaţi în pace? Ce-a făcut?

— E foarte important. Cînd aţi fost ultima oară pe strada Republicii?

— Cu trei zile în urmă, însă n-am găsit pe nimeni acasă.

— Bătrînii au fost ucişi! Cum îl cheamă pe chiriaş?

Femeia îşi duse brusc mîna la gură pentru a-şi înăbuşi un ţipăt. Faţa i se goli de sînge, de parcă ea ar fi fost una dintre victime. Începu din nou să plîngă şi fără să mai fie rugată, recunoscu:

— Eu l-am dus acolo. Nu se poate, nu... Dumitraşc Aurel...

— Cine este şi unde l-aţi cunoscut?

— La spital, a fost internat la noi...

— Continuaţi, ceru Han, văzînd că tăcerea se prelungeşte.

— Locuia în oraş... însă soţia nu-l primea în casă. L-am ajutat... spunea că a fost ofiţer de securitate, aici...

Han şi Rada îşi aruncară o privire, parcă nevenindu-le să creadă că auziseră bine. Întîi, controlor la aur, acum ofiţer. Numele nu le spunea nimic. Lucrau în Satu Mare de cînd absolviseră şcoala de ofiţeri, dar un astfel de nume nu întîlniseră.

— ... a fost închis, aşa zicea, fiindcă a scăpat nişte spioni şi de aceea a fost pedepsit.

Categoric, asta-i cea mai mare cacialma auzită în ultimii ani. Cînd s-o fi întîmplat aşa ceva? Gîndul li se întoarse la cămăruţa aceea mizeră, la ambianţa în care locuise individul. Totul se lovea cap în cap, nimic nu se lega încă într-o ordine cît de cît logică.

— A fost internat anul ăsta la începutul lui ianuarie. Suferise cîndva un accident, ceva la coloana vertebrală. Nu se simţea prea bine şi a fost împachetat într-un corset. Fiind la mine în salon, era firesc să discutăm mai multe în zilele ce au urmat internării. Deseori, îmi ţinea tovărăşie noaptea cînd eram de gardă. Spunea că nu poate dormi. Aşa am ajuns să-l cunosc mai bine. A fost totdeauna cumsecade, simpatic. Mi-a spus povestea vieţii lui — tristă, vă asigur — şi mi s-a făcut milă de el. Cum să nu-ţi fie cînd după atîţia ani nu mai are pe nimeni? Pînă a mă recăsători am fost şi eu singură şi ştiu ce înseamnă... Mă purtam frumos cu el, fără să bănuiesc ceva... Am fost surprinsă cînd mi-a dat nişte scrisori înfocate, l-am certat, aşa de formă, dreptu-i că nu-mi displăceau, dar asta a fost tot.

Ştiind că nu are unde merge i-am căutat gazdă, l-am ajutat cu bani şi de cîteva ori i-am făcut injecţii pentru întremare, în camera închiriată. A vrut şi altceva, dar n-am cedat. Ştiind că pleacă la Bucureşti, i-am dat un pachetel pentru o verişoară şi de atunci nu l-am mai văzut...

Le-a mai povestit şi alte amănunte. La plecare, Han o preveni:

— O să vă invităm la inspectorat pentru o declarație scrisă, cît de curînd ...

Îndreptîndu-se spre sediu, după cele aflate, era greu de spus dacă simțeau un sentiment de triumf, ori doar o mare oboseală.

Mai deprimat ca mine nu cred să găsesc pe cineva în lumea asta mare și, aproximativ, rotundă. Oare pentru ce m-am chinuit, pentru ce am renunțat la atîtea plăceri? Mă uit pe geam și de la înălțimea celor trei etaje ale Institutului politehnic îl văd pe Puia și pe ceilalți doi colegi din secție cum discută, așteptîndu-mă. Par liniștiți, dar numai eu, care-i cunosc, știu că-i doar o aparență. Dacă-mi sînt prieteni? N-are nici un rost să-mi pun asemenea întrebare, însă de luni și luni sînt alături de mine și nu greșesc dacă afirm că oricare dintre ei a făcut tot ce i-a stat în putință ca să-mi recapăt încrederea în oameni, în mine.

Cînd am intrat în examen erau mai nervoși decît mine și nimeni, niciodată, nu ar putea descrie bucuria ce i-a cuprins cînd s-au afișat rezultatele de la scris. Obținusem nota maximă; numai că eu, unul, aproape nu mai aveam putere să mă bucur. Nu știu dacă am avut noroc sau a fost răsplata zilelor mele de trudă, oricum nu asta interesa. Urma oralul și speram că peste cîteva zile să pot spune că sînt student. Era un vis pe cale să se înfăptuiască și tot nu-mi venea a crede.

Au ținut să mă însoțească și la oral, iar după ce am intrat, au coborît în curte, să-mi țină pumnii, cum s-ar zice. Nu-mi puteam reveni din uimire după ce am tras biletul, finidcă totul mi se părea atît de simplu. Nu mai era nevoie nici măcar să-mi fac o ciornă, într-atît de bine cunoșteam subiectele. Calmul a pus stăpînire pe mine, ba mă gîndeam chiar și cu ce ton să vorbesc. Frică îmi era doar să nu mă bîlbîi, că așa mi se întîmplă cînd sînt bucuros.

Toată lumea știe cum se desfășoară un examen; în încăperea respectivă se află, de obicei, cei ce urmează să răspundă și examinatorii. Pînă aici totul este clar. Profesorul purta ochelari foarte moderni, avea o aluniță pe obrazul stîng și buzele parcă trasate cu linia. Stăteam

chiar în fața lui și nu ne despărțeau decît vreo optzeci de centimetri, hai să zic, nouăzeci. Asistentul tocmai părăsise sala.

— Dumneata n-ai să-ți notezi nimic?

Priveam pe geam și simțeam că plutesc peste acoperișurile pe care le bănuiam acolo jos — un zbor planat, asemănător aceluia al berzelor ce își făcuseră cuibul pe casa bunicilor; spirale largi, spre pămîntul înverzit sau, purtate de căldura verii, spre soarele molcom din zare. Eram fericit cu adevărat. Îmi mai puteam oare dori și altceva? Aveam certitudinea că pășesc pe poteca năzuințelor mele, că peste cinci ani mă voi întoarce la cei ce mi-au dat recomandarea și îmi vor plăti o bursă. Polițe, propriu-zis, nu mai aveam cui plăti și dacă cei din mijlocul cărora muncisem au uitat povestea mea, de ce n-aș uita-o și eu? Nu s-a întîmplat într-o zi sau două, nici în nouă, ci multă sudoare a trebuit să-mi șterg de pe frunte pînă am învățat să surîd.

— Ascultă, domnule, eu îți vorbesc iar dumneata zîmbești pereților?

Surprins, privesc ochii celui din fața mea. Dioptriile reflectă răutate. Cu ce să-i fi greșit? Nu pot pricepe ce vrea, e adevărat că nici nu mă străduiesc, încă nu mi s-a șters de pe buze dulceața visării.

— Cum te cheamă?

Îi spun. Se uită pe foaie și după cum tresare îmi dau seama că-i rîndul lui să fie surprins. Neplăcut, bineînțeles, dar numai cerul putea ști de ce îl indispun notele trecute acolo. Mă privește insistent, prea insistent ca să nu pricep că l-am supărat cu ceva. „Dacă și ăsta are motiv de supărare, atunci lumea-i cu susul în jos, pîrdalnică și nebună", gîndesc eu, simțind cum mă apucă dracii. „Cu ce drept mă suspectează, ce vrea să vadă la mine de își mijește atîta farurile alea de ceață?"

Îmi dau seama că am luat-o razna și mă grăbesc să-mi caut altă ocupație. De acord, numai să nu uităm că sîntem la un examen. Să-mi fac de lucru prin buzunare, ar zice că umblu după fițuică. Să-mi piaptăn coama pe care o simt cum se zbîrlește, nu-i decent. Poate, să-mi tai unghiile? Nu se cade, și-apoi n-am cu ce. Chiar dacă aș avea, mîna spre buzunar n-am s-o întind. Acolo am stiloul, ar fi o soluție să-mi fac de lucru cu el. Nu-i bine și

hotărăsc că pentru tot aurul din lume nu-mi schimb poziția. Atît ar mai trebui! Parcă s-ar juca de-a pisica și șoarecele, atît de pofticios mă urmărește. Și-a încrucișat mîinile sub bărbie și mă privește țintă. Ca să nu fac vreo prostie îmi mut privirea în tavan și aștept să răspundă primul din serie. Apoi, din nou, pe geam.

Părea că doarme, dar eu știam că nu-i așa. Candidatul din dreapta mea își ia inima în dinți și prin semne discrete vrea să-mi atragă atenția. Rezist cît rezist. Nu-l cunosc și nu-l pot ajuta cu nimic chiar să fi vrut. Îndrept ochii spre el, mă încrunt, lăsîndu-l să înțeleagă că n-am pic de inimă. Disperatul n-o fi vrut să priceapă și deschise gura. Pe buze i-am citit că vrea o formulă. Așa-i viața, unul vrea un cal, altul o formulă, eu să fiu lăsat în pace. Duc degetul la gură semn că nu avem ce discuta.

— Dumneata, părăsește imediat încăperea! Ai terminat cu examenul!

Nu dormise și văzuse tot. Îmi părea sincer rău pentru vecinul meu. N-au ajutat la nimic explicațiile și în cele din urmă ieși. Parcă savurîndu-și victoria, dascălul se întoarse spre mine:

— Și dumneata!

Arătătorul lui împungea de-acum, victorios, aerul la cîțiva centimetri distanță de pieptul meu.

— Eu . . . ce anume?

— Ai terminat cu examenul. Ieși afară!

— Glumiți, desigur, n-aveți nici un motiv. Stați la mai puțin de un metru de mine și ați văzut că nu l-am încurajat în nici un fel.

— Cum? Îndrăznești să mă faci mincinos?

Acesta a fost doar începutul. A urmat criza de isterie. Un alt candidat îmi confirmă spusele, dîndu-și foc la valiză. S-a dezlănțuit un întreg circ, dumnealui părăsind ostentativ sala și lăsîndu-ne numai cu asistentul, venit în grabă.

— Dacă individul nu părăsește sala, refuz să continui examinările!

Ce era să fac? M-am încăpățînat și curînd apăru decanul. Acesta, ascultă părțile. Toți candidații declarară că n-am nici o vină. Încercă să aplaneze lucrurile, dar parcă turnă benzină în foc.

— Ori el, ori eu! declară ultimativ profesorul și se postă deoparte, sfidător, cu mîinile încrucișate pe piept. Aveam dreptatea de partea mea, martori care-mi confirmau spusele. Totul se dovedi pînă la urmă zadarnic. Din nou am fost cel sacrificat pentru un capriciu. Soarta se înverșuna să-mi arate inutilitatea eforturilor mele. Probabil am supărat-o, cîndva, prea tare și de aceea mă vrea numai în genunchi...

Vaida plecă de la inspectorat fără să aibă vreo țintă precisă. Toată după-amiaza îl obsedase un anumit gînd. Întîi, mai rar, apoi din ce în ce mai des; gîndul cu pricina apărea mereu, iar în cele din urmă se instală temeinic, încît n-a mai putut să-l neglijeze. Ce-i drept, el venise cu ideea că victima putuse să aibă și altă naționalitate. Cele cîteva argumente puteau fi considerate un „cap de pod", un punct de pornire. Însă, de aici și pînă la celălalt mal, la enervantul lui gînd, era un gol pe care nu-l acoperea cu nimic. Cu atît mai sîciitor cu cît maiorul nu putea explica cum ajunsese să fie aproape convins că victima, sau ceva în legătură cu ea îi amintea un anumit lucru. Dar, ce anume, nu reușea să stabilească, oricît se frămînta.

Și cînd se îndeletnicea cu supozițiii, maiorului îi plăcea să pășească cu picioarele pe pămînt; de aceea răsucea și învîrtea în fel și chip orice presupunere și pînă nu se convingea că nu se hazardează, nu o împărtășea nimănui. Acum s-a trezit, așa deodată, la celălalt capăt de pod, fără să știe cum a ajuns. A mai încercat să compare, să asocieze unele fapte și persoane cunoscute în ultimul timp, dar fără rezultat. Voia să scape de gîndul acela ce devenise aproape o certitudine, tocmai pentru că își dădea seama de absurditatea lui. N-avea de unde cunoaște victima; și totuși...

Rătăci o vreme prin oraș, apoi se îndreptă spre Cazino. Înserarea l-a ajuns pe o bancă, contemplînd marea cu umbrele, zgomotele și mireasmele ei. Cînd dispărură la orizont și ultimele lumini ale unui vapor ce pleca, numai el știe unde, maiorul se întoarse în oraș. Îi făcea plăcere să cineze într-o bodegă ce se învecina cu piața mare, fiindcă acolo găsea în permanență pește proaspăt. Nu-l

deranja nimic, chiar dacă uneori îi rămînea doar atît loc cît să-şi ţină farfuria în faţă. Se hotărîse să profite cît va fi pe litoral şi să se satur de peşte. Venea cît putea de des aici, să savureze saramura sau plachia, amestecat în fumul şi zarva localului. În jurul bodegii mişuna seara o lume de un pitoresc deosebit. Chemări peste mese, căutări prin fum, rîsete neruşinate, miros de mujdei, soţii venite prea devreme, unele prea tîrziu, ca să-şi urnească spre casă bărbaţii, înainte ca aceştia să-şi întoarcă buzunarele pe dos sau să adoarmă chirciţi pe lavitele lustruite.

Căută, ca de obicei, din priviri, un loc la vreo masă, unde să se „lipească". Slabe speranţe, dar maiorul nu era omul care să facă cale-ntoarsă pentru atîta lucru. „Oricît de plin ar fi un sac, loc pentru o boabă tot se mai găseşte", îşi zise el şi porni să-şi încerce norocul. În încăperea alăturată, chiar lîngă stîlpul central ce susţinea tavanul, zări un spătar de scaun gol. Se grăbi într-acolo şi cînd ajunse lîngă masă, mai să nu-şi creadă ochilor. Locul era liber, dar nu asta era important. Lipită cu spatele de stîlp stătea o tînără. Pe masă se aflau două perechi de halbe în care mai rămăsese doar spuma. Fata îi trînti un acru: „ocupat!" şi nu-l mai luă în seamă. Vaida avea în faţă temeiul gîndului ce l-a maltratat toată după-amiaza. Dintr-o dată îl apucă voioşia. Nu-i exclus să fi zîmbit cînd s-a aşezat pe scaunul de lîngă fată, numai că ea a înţeles cu totul altceva.

— Dacă nu vă supără, aş vrea să stăm puţin de vorbă, îl explică Vaida, aplecîndu-se peste masă ca să se facă înţeles în vacarmul din local.

— Vezi-ţi domn'le de treabă şi nu mă plictisi!

Amuzat de situaţie, Vaida continuă:

— Sînt un om cît se poate de serios şi intenţiile mele...

— Las' că vă cunosc eu! Toţi spuneţi aşa pînă vă cuibăriţi. Ai greşit adresa, babalîcule, nu-s din alea. Uşcheală la babă să-ţi încălzească reumatismul.

Nu mai apucă să răspundă căci se simţi prins de ceafă şi o voce bărbătească îl povăţui:

— Vira ancora şi umflă pînzele pînă ai vînt din spate!

Îi simţise răsuflarea la ureche, ceea ce însemna că s-ar putea zmunci înainte şi, printr-o întoarce fulgerătoare, i-ar putea arăta cum se plasează un croşeu. Rămase totuşi liniştit, întrebînd, la rîndu-i:

– Şi dacă nu?

– Te ajut, pentru început, cu un picior şi-apoi mai vedem noi.

Încurajat probabil de părul cărunt al celui ce-i ocupase locul, începu să-l tragă pe Vaida de guler ca să-l ridice de pe scaun. Dar Vaida îl scuti de efort, fiindcă-i prinse mîna peste umăr, sculîndu-se singur. Surprins de repeziciunea gestului şi de faptul că mîna îi rămase imobilizată, tînărul îmbrăcat cu un tricou de marinar, se holba, nevenindu-i să creadă, că cel din faţa lui îl întrecea mult în înălţime. Văzînd că agresorul nu-i decît un tînăr ce se umflă în pene, e drept că bicepşii erau gata să-i rupă maioul, Vaida îi lăsă mîna liberă.

Poate pentru a se grozăvi în faţa fetei care îl privea cu admiraţie, tînărul încălecă scaunul de parcă s-ar fi urcat într-o şea, aruncînd peste umăr:

– Pe corabia asta, eu sînt căpitan! Şi ca să fie înţeles cum trebuie, prinse fata de după gît şi o sărută. Mai vrei ceva?

– Iartă-mă căpitane, dar după grad eu sînt maior şi ar trebui să mă asculţi, îi zise Vaida întinzîndu-i legitimaţia ţinută în palma-i mare.

– N-am ştiut... a fost doar o glumă, se scuză, bolborosind glumeţul.

– Unde lucrează tovarăşul căpitan?

– La siloz, mecanic...

– Deci, om serios şi nicidecum un pierde-vară, se prefăcu maiorul mirat. Ca să vezi ce ţi-e şi cu aparenţa, domnule, cum te poate înşela. Şi eu care credeam, după limbaj, că am de-a face cu un derbedeu!

Tînărul se ridică fără să i se ceară, îmbujorat la faţă. Împinse apoi scaunul spre maior şi se pregăti de plecare.

– N-am de gînd să vă stric seara, aşa că nu e cazul să te grăbeşti. Voiam doar să mănînc ceva şi tocmai căutam un loc cînd am găsit-o pe domnişoara. Am o fiică, aproape de aceeaşi vîrstă – aici Vaida nu spunea adevărul – şi mă gîndeam că nu i-ar sta rău o vestă asemănătoare, fabulă maiorul.

– Nu-mi rămîne decît să-mi cer scuze, declară tînărul, insistînd apoi ca maiorul să se aşeze pe scaunul lui.

– Şi dumneata?

– Găsesc eu, nu-mi purtaţi de grijă – şi porni în căutare.

Maiorului i-ar fi plăcut să creadă că s-a schimbat nu datorită faptului că s-a înfruntat cu un ofiţer, ci pentru că aşa ar fi fost firesc să se poarte un om civilizat. Dar poţi să ştii ce mai gîndeşte un tînăr? Era totuşi mulţumit că incidentul n-a trecut dincolo de masa lor. Cei din jur chiar dacă au observat ceva, şi-or fi zis că n-a fost decît o întîmplare oarecare, de vreme ce n-au apelat la pumni. Şi-apoi, în viermuiala aceea fiecare trăieşte pentru plăcerea lui. Greu de crezut că pe meseni i-ar mai interesa şi altceva.

Ţinînd deasupra capului o ladă dintre acelea în care se transportă băutură, tînărul îşi făcea loc spre ei. Se aşeză pe ladă, mai mult decît mulţumit.

— Am chemat şi chelnerul, aşa că o să facem două lucruri deodată: serviţi cina, iar noi vă spunem ce vă interesează.

Îi mulţumi pentru amabilitate, apoi o întrebă pe fată de unde şi-a cumpărat vesta, făcîndu-i galant şi un compliment. În timp ce ea îi răspundea, Vaida nu-şi lua ochii de la ţesătură. Era acelaşi material din care fusese croită şi vesta victimei de la hotelul „Zalis", numai dispunerea culorilor era alta. Modelul acela în carouri, nasturii îmbrăcaţi în stofă dovedeau originea comună a celor două veste. Fără să facă vreun efort anume, maiorul găsise explicaţia logică a gîndului ce nu-i dăduse pace toată ziua. Se întîmplase acolo, la Timişoara, cu puţin înainte de a pleca spre Constanţa; cu o zi sau două înainte, poate chiar cu o săptămînă, dar asta nu mai avea nici o importanţă. Ochiul reperase pe stradă, din întîmplare, din pură întîmplare, o vestă asemănătare. Chipul femeii nu l-a interesat şi dacă memoria a perceput culorile, a făcut-o probabil, din pricina noutăţii modelului. Informaţia s-a depozitat iar cînd memoria a fost stimulată de rămăşiţele carbonizate ale unui material asemănător, complicatul mecanism al creierului a încercat s-o smulgă uitării. De aici şi vaga impresie că ceva anume îi este cunoscut la victimă.

Apăru şi chelnerul, adevărat acrobat şi contorsionist, demn să-şi prezinte numărul în oricare mare circ al lumii. Era de mirare cum putea să se mişte cu atîta uşurinţă prin pădurea de trupuri şi picioare, adevărat hăţiş, în care tu, biet consumator, trebuia să îţi faci loc cu coatele sau să calci precum cocostîrcii porniţi în baltă la vînătoare. Vaida

făcu cinste și cînd omul cu haina, cîndva albă, le puse halbele în față, ciocniră mulțumiți. Maiorul pentru veste, tinerii pentru chilipir.

Povestea fetei se dovedi atît de simplă încît aproape să n-o crezi. Era vînzătoare la cel mai mare magazin din Constanța și de vreo săptămînă le intrase spre vînzare vesta respectivă. Nu știa prin ce împrejurare a sosit doar una, șeful raionului spunea că vor mai aduce. I-a plăcut și a cumpărat-o voind să aibă ceva ieșit din comun, fie chiar și numai cîteva zile.

A doua zi Vaida relată celе aflate echipei, precizînd chiar faptul că compleul purtat de victimă fusese făcut la fabrica de confecții din Craiova. Oare, putea asta să însemne că victima nu-și avusese domiciliul în Italia?

Dimineața de 14 aprilie începu cu griji pentru cei ce doar cu o zi înainte cercetaseră cazul cu dublă omucidere.

Procurorul Savii avu o discuție mai lungă cu Bungescu, șeful său, apoi, de nevoie, merse să-l asiste pe Marcu la autopsia cadavrelor, așa cum cerea procedura. După cîteva ore se întorcea frînt cu toate că el nu ridicase un pai. Ambianța în care fusese obligat să-și petreacă acele ore, fie și presărate cu glumele legistului, l-a copleșit în așa măsură, încît avea impresia că n-o să mai fie bun de nimic cîteva zile. Avea în buzunar rapoartele medico-legale de autopsie numărul 53 și 54. Dar din păcate, ele nu conțineau prea multe date; atît la examenul extern, cît și cel intern n-au fost lucruri relevante în legătură directă cu moartea propriu-zisă. Existau, desigur semne de violență — loviturile de secure... Nu s-au găsit leziuni de apărare, fapt ce întărea convingerea că victimele au fost surprinse în somn.

Trecînd prin fața unui bufet, fu cît pe ce să fie doborît de un consumator, prea zelos, care era „ajutat" de un ospătar să părăsească localul. Trezindu-se în brațele procurorului, omul i se plînse: „Nu mai vor să... mă servească". Savii îl conduse lîngă primul pom, îl sfătui să-l țină bine, iar el merse să facă dreptate.

— Un turț dublu, ceru ospătarului, convins că era singurul lucru ce l-ar pune pe picioare (pe el, nu pe bețiv).

La rîndu-i, căpitanul Han, cum ajunse la inspectorat, alergă la colegii de la evidenţă. Le comunică ce-l interesa şi aşteptă acolo nerăbdător pînă îi înmînară o fişă.

Toată noaptea se frămîntase, negăsind un răspuns, depănînd şi iar depănînd firul amintirilor, al ipotezelor şi al incertitudinilor. Şi, pentru ce? Pentru ca acum să constate că Dumitraşc Aurel — „controlor la aur", „ofiţer de securitate" — inventase o profesiune, uzurpase un titlu; el, care nu era altceva decît un cunoscut client al penitenciarelor, un recidivist.

Comunică toate astea locotenentului major Rada. Era furios şi, cu fiecare nouă frază se aprindea şi mai tare. Cînd îşi vărsă nemulţumirea, îl înştiinţă.

— Am să caut să aflu de prin dosare şi alte date, apoi îl anunţ pe şef. Ultima lui adresă oficială a fost pe strada Căprioarei. Tu du-te la amicul Ovidiu Weiss — dă-te bine pe lîngă el, spunei că are o soţie frumoasă, că dansează ca nimeni altul, că niciodată n-o să fie chel, că eşti întru totul adeptul bombeurilor lustruite, inventează ce vrei, — numai verifică dacă nevasta lui Dumitraşc, Mara, mai locuieşte acolo. Dacă da, dă o fugă şi stai de vorbă cu ea. Poate aflăm lucruri noi.

A găsit-o, într-adevăr, la adresa indicată şi după primele cuvinte şi-a dat seama cît de pornită era împotriva lui Dumitraşc. Cînd a fost arestat, ea tocmai aştepta să nască. A tot sperat să se facă om de treabă, dar el venea acasă numai cînd nu mai avea cu ce trăi. Stătea cîteva zile, punea mîna pe ce apuca şi iar dispărea. Din cînd în cînd primea cîte o carte poştală, prin care soţul îşi anunţa adresa: penitenciarul cutare şi cerea pachet. Cît a putut, i-a trimis. Copilul l-a crescut singură, dar aşa nu mai merge. S-a recăsătorit, nu, nu oficial, dar a găsit un om care ţine la ea, la copil.

— În ianuarie m-am pomenit cu Dumitraşc. Avea neobrăzarea să intre în casă. Cum adică? l-am întrebat eu. După tine e normal să pleci cînd vrei, să te întorci cînd n-ai altceva mai bun de făcut, că proasta te aşteaptă. Află că mi-am găsit alt bărbat, pe ăsta ce stă la masă, — am uitat să vă spui că Pavel, Pavel Cutigaru, aşa-l cheamă pe omu' ăsta al meu, era acasă. Ce credeţi că a făcut Aurel? A sărit la bătaie? Nici vorbă, lui nu-i păsa că-s a altuia, se mulţumea să-l lăsăm să doarmă în bu-

cătărie. Ploaţă, nu bărbat cu acte la primărie era Aurel. L-am poftit să-şi vadă de drum şi dus a fost pentru mine.

Pe la începutul lui martie mi-a zgîriat iar la uşă. Să nu-l recunosc aşa mîndru era îmbrăcat. Se lăuda că are bani, că a fost pensionat şi că a venit să mă roage să nu-i fac greutăţi că vrea să divorţeze. Mama amarului să-i aibă de grijă, nu eu. Să plătească divorţul şi să meargă unde şi-a dus mutu' iapa. O plîng numai pe aia ce şi-o lega viaţa de-a lui. Mie nici pensie pentru copil nu-mi trebuie de la un aşa om.

A mai zis ea multe, Rada a ascultat-o şi printre picături s-a interesat de prietenii lui Dumitraşc, ce fac, unde l-ar putea găsi? Nu i-a spus pentru ce anume îl caută, numai că a rugat-o să-l anunţe dacă vine acasă, ori îl vede prin oraş.

Obţinuse o singură adresă, dar pînă să ajungă în „Balta blondă", trebui să îndure soarele, ce părea că numai pe el îl urmăreşte. Acolo, deziluzie: familia Ciopor nu era acasă. Pe cînd se pregătea să plece, sosi fiul lor, un puşti de vreo cincisprezece ani. Intrară în vorbă şi Rada constată că şi băiatul îl cunoştea pe Dumitraşc. De groaza zăpuşelii, ofiţerul mai întîrzie sub umbrar.

— Cînd se întoarce tata, spune-i că l-a căutat cineva de la miliţie. Să-mi telefoneze, fiindcă trebuie să ne întîlnim.

Îşi scrie numărul pe un petec de hîrtie şi îl înmînă puştiului.

— Vă interesează nenea Dumitraşc?

Halal întrebare! Şi el care îşi închipuise că vorbise „beton".

— Ce te face să crezi asta?

Puştiul zîmbi obraznic, se ciocăni cu degetul în tîmplă, dînd de înţeles că nu-i deloc un prostănac.

Era ora cînd comandantul Dragoş comunica procuraturii numele chiriaşului bănuit de dublă omucidere.

14 aprilie se nimeri să fie o „zi lungă", adică, cu program şi după-masă. Abia începuse a doua ei jumătate, cînd sună telefonul. Han ridică receptorul şi află de la centralistă că un copil cere insistent să vorbească cu tov. Rada.

— Te sfătuiesc să nu-ţi rezolvi problemele legate de pensia alimentară în timpul serviciului. Dacă află Dragoş că ocupi firul, te pune să plăteşti adiţionale.

„Ce să plătesc?" vru să întrebe Rada, însă auzind ce i se comunică, îi făcu semn căpitanului să se ridice. Aproape că trînti receptorul şi din doi paşi fu lîngă cuier de unde îşi luă chipiul.

— Fă rost de o maşină, Dumitraşc este în parc, aşa mi-a comunicat puştiul lui Ciopor, despre care ţi-am vorbit.

Ieşiră în goană. Numai că, afară, nici urmă de maşină. Îşi continuară fuga şi doar după vreo cinci minute le ieşi în cale una dintre maşinile de intervenţie reţele electrice. Nu era momentul să facă nazuri şi, avînd consimţămîntul şoferului, se înghesuiră în cabină.

— Puştiul zicea că Dumitraşc a trecut pe la ei, însă părinţii nu veniseră încă de la serviciu. Au schimbat cîteva vorbe şi afurisitul a plasat poanta că îl caută miliţia. Individul s-a cam pierdut cu firea, începuse să dea semne de nervozitate, şi, de unde pînă atunci declarase să o să-l aştepte pe Ciopor cel bătrîn, se grăbise să plece. „Detectivul" l-a urmărit, pe drum şi-a luat ca ajutor un băiat din vecini. Acesta îl păzeşte în parc, iar „omul nostru" s-a repezit la telefon.

— Din nenorocire nici nu prea ştim cum arată...

Ajunşi în parc s-au repezit buluc spre locul unde zicea puştiul că l-a lăsat. Sperau să descopere întîi pe Ciopor-junior şi cu ajutorul lui să termine treaba. N-au apucat să-şi realizeze intenţia, deoarece la vreo optzeci de metri, în faţa lor, un bărbat se ridică de pe o bancă şi o luă în goană.

— El este! zise Rada, cu toate că nu avea nici o certitudine.

Han se gîndi o clipă ce s-ar întîmpla dacă urmăritul nu era cel căutat, ci un găinar oarecare, cu motive temeinice de a se feri din calea lor. Totuşi nu se opri din fugă, alergînd cot la cot cu locotenentul major.

— Ca înălţime se potriveşte, şuieră Rada, dovadă că şi el gîndise ceva asemănător. Dumitraşc! Staai! slobozi el o somaţie ce se voia autoritară.

Ca un făcut, în parc se aflau numai femei şi copii, nici un bărbat care să întretaie calea fugarului. Şi cu

femeile e mai bine să n-ai de-a face în asemenea treburi. În loc să se ferească din drum, ele se îngrămădiră pe alee, care singure, care strîngîndu-şi copiii lîngă ele. Cele ce nu aveau ce ocroti se simţeau datoare să le sară în ajutor urmăritorilor, cu vorba şi uite aşa, dacă nu tot parcul, cel puţin o pătrime se transformă într-un vacarm de nedescris.

Am fi nedrepţi dacă nu am recunoaşte că opinia publică a avut totuşi un reprezentant printre derutatele mame, viitoarele mame şi bunici. Se pare că bătrînica aceea aţipise în scaunul ei, la umbră. Cînd s-a trezit nu s-a pierdut cu firea şi s-a repezit la Han care era în civil cît pe ce să-l nimerească cu o sacoşă.

Fuga le era îngreunată şi de criblura ce aluneca sub tălpi, de parcă lipsa de antrenament şi vîrsta n-ar fi fost suficiente. Distanţa dintre urmărit şi urmăritori nu se micşora. Aproape de ieşirea din parc îi ajunse din urmă fiul lui Ciopor, fugi cîţiva metri alături de Rada, atîta cît să-i comunice că cel din faţă este chiar nenea Dumitraşc. Apoi, ca şi cum pînă atunci se odihnise, se desprinse cu o uimitoare uşurinţă şi ţîşni după fugar. L-au strigat, însă antilopa aia blondă parcă ar fi avut ceară în urechi.

Lăsară în urmă parcul şi cu Dumitraşc în frunte alergau spre gara Ferăstrău. Puştiul se apropia din ce în ce mai mult de fugar şi, numai el ştie din ce motive, începu să-l strige, să fluiere şi să huiduiască. Urmăritul întorcea din ce în ce mai des capul, ceea ce antrenorii de atletism nu recomandă, fiindcă susţin ei, fuleul îşi pierde din lungime şi ritm. Dar, probabil că Aurel nu deţinea aceste elementare noţiuni: dovadă că nu era sportiv de performanţă. După alţi cîţiva zeci de metri, începu chiar să parlamenteze, peste umăr, cu băiatul. Încă o greşeală capitală pentru că înjurăturile şi drăcuielile — adresate din adîncul inimii — obosesc, duc la pierderea suflului şi întărîtă pe cel căruia i le adresează. Puştiul îl ajunse din urmă. Dansa acum în spatele lui Dumitraşc, tot încercînd să-i pună piedică, aşa cum văzuse el la jucătorii de la „Olimpia" cînd voiau să-şi distreze oaspeţii veniţi cu gîndul să cîştige.

Nici unul dintre ofiţeri n-a scos pistolul, fiindcă, pur şi simplu, nu purtau aşa ceva asupra lor. La Satu Mare

nu se alerga în fiecare zi după prezumtivi criminali, nu se schimbau amabilităţi prin intermediul gloanţelor, iar bandele rivale îşi respectau sectoarele şi numai arareori se uitau cruciş — unele la altele — cînd se întîlneau cu prada la centrele I.C.V.A. Delictele nu erau, aşadar, prea grave şi în consecinţă se rezolvau cu alte metode.

Acest lucru nu l-a cunoscut Titus Ţîrnea, cîndva proaspăt absolvent şi cără, sărmanul, bucata de fier pînă şi la baie. A tot perseverat pînă a făcut vînătăi la şold, că nu voia să strice fazonul buzunarului de la piept unde purta nelipsita-i batistuţă, asortată şic cu cravata. I-a explicat un coleg cum vine treaba, dar nu l-a convins. Şi-a făcut un ham din curelele ce-i ţinuseră băiatul în cărucior şi cu pistoletul subţioară umbla cu stînga depărtată de corp de ziceai că îl dau muşchii afară din casă. A tot aşteptat ocazia să-l folosească, dar norocul i se strecura printre degete, mai ceva ca apa prin ciur. Cînd s-a plictisit (gurile rele afirmă textual: cînd i-a venit mintea la cap), l-a azvîrlit în fişet şi nici la tragerile de antrenament n-a mai vrut să pună mîna pe el.

Ajutorul-voluntar reuşi una dintre acele piedici despre care se spune că te ajută să nu mai calci pe gazon două-trei etape. Asta a fost impresia ofiţerilor, dar văzîndu-l pe Dumitraşc cum se ridică şi-au dat seama că puştiul nu fusese legitimat la amintita echipă. Încă un argument — şi ultimul — avea să confirme că cel ce se aduna de pe jos nu avea pic de sportivitate în el; ridicîndu-se, Dumitraşc îi arse lui Ciopor-junior o asemenea scatoalcă încît îl năuci de-a binelea. Prin urmare: primo: — puştiul se puse pe plîns, renunţînd la lăudabila-i intenţie de a mai face pe viteazul; secundo — degeaba îşi reluă Dumitraşc goana, fiindcă singur s-a exclus din viaţa sportivă, iar dacă continua să alerge o făcea pe riscul lui; terţio — adică ce-i mai important, altercaţiile şi chelfăneala dintre primii doi au necesitat un oarecare timp, ceea ce a permis ofiţerilor să se apropie de fugar.

Încăpăţînarea îi mîna în aceeaşi formaţie; cînd intrară, pe la ace, în staţia Ferestrău distanţa se micşorase la vreo cinci metri.

— Plesnesc! declară căpitanul şi feri din drum.

Era şi timpul, căci cei de la C.F.R. nu se gîndiseră că pe lîngă şine s-ar putea organiza frumoase şi, mai ales,

instructive alergări, ba, chiar şi jocuri de-a hoţii şi vardiştii, mărginindu-se să lase doar atîta loc cît calcă un om, fără pretenţii la pistă de tartan şi drum neted.

„Şi eu", încercă Rada să fie sincer, continuînd urmărirea. Nu mai ştia pe ce calcă, nu-l mai interesa nimic altceva decît siluieta din faţă. Avea simţămîntul că niciodată n-o să se poată apropia de ea, măcar cu un centimetru. Înaintea lor, un marfar se urni. „Oh, de s-ar împiedica, afurisitul!" îşi zise Rada, dîndu-şi seama că dacă miracolul nu se va întîmpla în următoarele patruzeci de secunde, Dumitraşc se va agăţa de bara ultimului vagon, iar el va rămîne mofluz, pentru că n-o să mai aibă putere să se măsoare cu trenul ce prindea viteză din clipă în clipă.

Văzînd că-i gata să rămînă cu buza umflată (pe vremuri, cînd era încă elev, participase la antrenamentele unei echipe universitare de ruygbi, ce voia, sau trebuia să-şi facă şi o echipă de juniori. Îşi amintea vorbele de adevărat părinte ale antrenorului: „mă, tu eşti prea bleg, n-ai pic de forţă, nu eşti percutant — meri la şah"), Rada placă decisiv. A făcut-o cum n-o să vedeţi nici în „Cupa celor cinci naţiuni". Dumitraşc a rămas întins, iar Rada prăvălit peste picioarele lui. Fiecare cu ce-l durea. Primul cu nostalgia trenului pierdut, omul legii cu pantaloni rupţi şi juliturile de rigoare.

— În numele...

— Ce-s manierele astea, dom'le?

Învîrt ilustrata pe toate părţile. Constat că nu-mi produce nici o impresie. Dintr-o ochire i-am recunoscut scrisul. Altădată, pentru un cuvînt de la ea aş fi alergat şi în miez de noapte. Acum nu simt măcar nici curiozitate. Oricum, a sosit prea tîrziu pentru a-mi fi mîngîiere şi încurajare. Avusesem nevoie de amîndouă, numai că atunci n-a găsit de cuviinţă să se deranjeze. Iasmina, căci despre ea este vorba, avea să-mi comunice ceva.

Dacă n-aşi fi avut calorifer în cameră, cu siguranţă că ilustrata s-ar fi mistuit în flăcările domoale ale bătrînului şemineu, cu care mă mîndrisem pînă să-mi spargă instalatorii casa cu ţevile lor incapabile să te ajute la visare. După toate cele întîmplate, ce-ar putea să-mi

mai spună? Fraze anoste, eventual, de complezanță, pe care nici cel ce le trimite nu le crede. Mototolesc ilustrata și o arunc acolo unde consider că îi este locul.

Întîi, Maria Imaculatta, apoi Iasmina. M-am aruncat în joc — căci joc s-a dovedit a fi din partea ei — cu cele mai curate sentimente. Avea ceva greu de definit, acaparator, aproape sălbatic în gesturile ei, în întreaga ei ființă. Trecuse anul și nu aveam totuși motive să cred că nu vom ajunge soț și soție. Unele nepotriviri existau, e drept, dar îmi ziceam că sînt inerente pentru început și că timpul . . .

N-a apucat să-și spună cuvîntul fiindcă, ghinionist cum sînt, am avut un accident. Stupid, incredibil de stupid; nici azi nu pot înțelege cum s-a întîmplat. Lucram, bineînțeles, tot în schimbul de noapte, cînd mi-am dat seama că nu mai am cuțite. Opresc strungul, iau cuțitele tocite și mă îndrept spre polizor, operație făcută de sute, dacă nu de mii de ori pînă atunci. Era o îndeletnicire ca oricare alta și, fără modestie, eram un as în ascuțitul sculelor. Dau drumul la polizor și apropii cuțitul; sar scîntei, puzderie, în colorit de curcubeu. O clipă, încă o clipă și, piatra se sparge în pocnet de tunet. O parte îmi zboară pe sub braț, fără să mă atingă, altele, în cele patru vînturi. Mă duc spre perete să ridic cuțitul și, cînd mă ridic, mă lovesc cu tîmpla de talpa unui extinctor agățat în acel loc. Se făcuse ziuă cînd mi-am revenit. Capul mă durea îngrozitor. Zece concasoare aveam în el. Parcă știind că am oroare de fotografii — de ale mele, se înțelege — medicii se grăbiseră să-mi facă o seamă de clișee Roenttgen, așa pentru plăcerea lor, în timpul cît nu putusem protesta. S-au delectat cît s-au delectat, au mai zis și cîte un „Hîmm!", iar spre seară au consimțit să părăsesc spitalul!

Noaptea durerile au revenit și mai puternice, trezindu-mă cu senzația că am ajuns pe rug. Beznă să rătăcești furculița pînă la gură. Întind mîna să aprind veioza. Declicul îmi spune că s-a făcut contactul, numai că lumina nu se aprinde. Blestem în gînd defectul și ametit mă ridic de pe sofa. Pornesc spre întrerupător răsturnînd tot ce găsesc în cale. Parcă aș fi în casă străină, atît pipăi pereții pînă găsesc întrerupătorul. Același rezultat. Aud cum se deschide ușa în spatele meu și vocea bătrînului:

— *Ce s-a întîmplat?*

Mă întorc cu fața spre el fără să-l pot distinge în pă-cura ce ne învăluia. Dacă-i atît de curios de ce n-o fi aprins lumina? Se teme să nu mă găsească cu vreo femeie? Îmi vine să rîd, sau să urlu, dracu mai știe ce era în capul meu.

— *Lasă, tată, nu-i ceea ce crezi. N-ai pe undeva o lumînare?*

— *La ora asta? La ce îți trebuie?*

— *Să zicem că vreau să mă uit în oglindă, îndrug eu primul lucru ce îmi trece prin minte.*

Mă întorc spre locul unde știu că se află sofaua, hotă-rît să încheiem discuția. După doi pași mă prăvălesc peste masă. Auzi, mă mai și întreabă de ce aveam nevoie de lumînare . . .

— *Mă băiatule, tu ești beat?*

Beat? Eu, beat? De unde a mai scos-o și pe asta cînd bine știe că detest băutura? Mă întorc spre locul de unde venise vocea.

— *Dragă tată, dacă dumneata ai însușiri deosebite, dacă ai ceva de nictalop în tine, află că nu te-am moște-nit. Ereditatea m-a văduvit de capacitatea de a mă orien-ta în nopțile fără lună, stele și curent electric. Rătăcirea mea prin beznă nu trebuie însă să te ducă pînă acolo în-cît să-ți faci gînduri, că n-aș fi copilul tău.*

N-am simțit că se apropie, ci numai palma primită.

— *Suflă!*

E formidabil bătrînul. Mă încrîncenez și expir de aș fi putut strica pe vecie o duzină de spirometre.

— *Lasă-te de prostii, zise el, deziluzionat, dar parcă totodată bucuros că bănuiala nu i s-a confirmat. Cît despre mobile, lasă-le în pace. Cheltuiește-ți altfel energia, iar de n-o fi chip, treci zilele astea pe la mătușă-ta, că are niște butuci de spart.*

— *Oare nu-ți dai seama că m-am împiedicat din cau-za afurisitului ăsta de întuneric? Mă străduiesc eu să-l fac să înțeleagă situația.*

— *Zaharie!*

Glasul sunase a reproș și nu mai pricepeam nimic.

— *Tată, nu vreau să ne certăm, du-te la culcare . . . Nu-mi mai trebuie nici lumînare. Vorbim mîine, bine?*

Îl aud cum pufăie și cum lipăie în papucii de casă,

bătînd, probabil, pasul pe loc, nehotărît. Din partea mea nu mai aveam ce ne spune. Stau locului şi aştept să plece. Nu pleacă, ci se îndreaptă spre mine, oprindu-se foarte aproape. Trece un minut fără să ne mai spunem nimic şi asta mă intrigă.

Cînd mă aşteptam mai puţin, bătrînul mă prinde de cot şi mă roagă:

— Fii calm, fii calm, băiatule! Vino să te aşezi nu te speria.

De uimire nici n-am apucat să-i răspund, lăsîndu-mă purtat la sofa. Ne aşezăm, pe întuneric. El mă sfătuieşte:

— Nu ţipa, nu-i nimic grav ... să n-o trezim pe mama. Are să cheme tata un doctor, acuşica o să-l cheme ...

— N-ar fi mai bine un electrician, glumesc eu, amuzat, de-a binelea de comportarea bătrînului.

Săracul, o fi ajuns totuşi la concluzia că sînt băut. Simt că îmi pune mîna pe faţă, mă mîngîie stîngaci, cu degetele tremurînde, asprite de muncă şi vreme. Mi se pare nefiresc ce face, nu mai sînt un copil, aproape mă jenam de efuziunea aceea tîrzie. Poate are el vreun necaz? mă străfulgeră o clipă.

— Spune tată, ce s-a întîmplat? Hai, s-auzim şi-om descurca-o noi.

— Chem imediat un doctor, imediat ...

Dă să se ridice dar mă agăţ de el.

— Mama? şi gîndul îmi zboară spre inima ei bolnavă. Cum de n-am priceput? Haidem!

Bătrînul mă obligă să mă reaşez ca şi cînd i-ar fi fost teamă să intrăm în camera lor. Presupunînd că s-a întîmplat o nenorocire, zvîcnesc în picioare. Vreau să spun ceva, însă bătrînul îmi astupă gura cu palma.

— Zaharie, lumina-i aprinsă, şopti el cu durere în glas.

Ridic reflex capul spre tavan fără să observ vreo schimbare. O fracţiune, o fracţiune de secundă şi eram cu mîinile la ochi. Înţelegeam, doamne, cît de bine înţelegeam ce s-a întîmplat cu mine. Ţineam ochii deschişi fără să văd ceva. Orbisem, iar eu credeam ...

Două luni le-au trebuit medicilor pînă să se pronunţe. Nu mi-au spus-o direct, dar eram prea muşcat de minciună ca să nu disting falseturile din îmbărbătările lor. Într-o după-amiază, de la un student în practică — fără expe-

rienţă, însă cinstit — am aflat adevărul: nevindecabil. Bănuisem, bănuisem tot timpul în lunga mea noapte că aşa se va întîmpla şi de aceea nu îndrăzneam măcar să ascult pînă la capăt pîlpîirile speranţei ce încolţeau, uneori, în adîncul ascuns al sufletului meu.

A doua zi am cerut să mi se facă formele de ieşire. Am fost atît de categoric încît s-au bucurat, sînt sigur, cînd am părăsit spitalul. M-au dus acasă. De mînă m-au dus ca pe ultimul neputincios. Eram sănătos, dar parcă mă îngropaseră de viu. Totul în jurul meu căpătase dimensiuni, se înstrăinase, parcă se răcise. Altădată, da, altădată îmi bucuram ochii cu fiecare obiect din cameră. De cînd nu mai exista decît noapte, mă înfiorau, fie şi numai gîndul la ele.

Îmi puneam întrebarea, firească, ce anume trebuie să fac? Nu mi-a plăcut să fiu niciodată povară cuiva. Dar nu găseam nici o rezolvare care să mă mulţumească. Să împletesc coşuri sau să confecţionez perii la vreo cooperativă a invalizilor era o soluţie ce mă scîrbea de la bun început. Să fiu dus şi adus de mînă, pînă voi reuşi să mă orientez, dacă voi reuşi vreodată, prin oraşul care, pentru mine, nu mai exista decît sub forma unor amintiri? Să aştept mila trecătorilor să mă treacă strada? Uneori înclinam, totuşi spre această soluţie. Mă mai întrebam cine va avea grijă de mine, ştiut fiind că nici părinţii nu-ţi pot trăi o veşnicie. Fraţii? Vor creşte şi se vor împrăştia pe la casele lor, te vor pasa unul-altuia şi în cele din urmă tot la vreun azil ajungi.

Desigur, mai era şi Iasmina, însă nici ea nu avea loc în socotelile mele. Poate că iubirea ei e atît de puternică încît să reziste acestei încercări, numai că de sacrificii nu aveam nevoie. Chiar nemărturisit ar regreta totuşi pasul făcut şi cine ştie dacă va rămîne pînă la capăt. Mai tîrziu ar fi o adevărată tragedie să-mi întoarcă spatele. N-ar fi exclus, apoi, să avem copii. Şi atunci? Gîndindu-mă la ei mă apucau adevărate crize de tristeţe, fiindcă, după mine, nimic nu poate fi mai înfiorător decît să ai copii şi să nu-i poţi vedea. Gelozia mea turbată era încă un motiv care-mi destrăma gîndul unei căsnicii.

Nu i-am spus nimic din ceea ce aş fi vrut, amînam de la o zi la alta şi cu toate că mă acuzam de laşitate, nu mă puteam hotărî. Vorbeam zilnic la telefon, dar am

oprit-o să mai vină la mine. De fapt, nu mă vizita nimeni. Cîțiva colegi de la întreprindere doar, care au intrat aproape cu forța. Pe Puia nu-l puneam la socoteală, devenise de-al casei.

M-a vizitat odată și „Taurul", însă era atît de emoționat încît vorbea numai prostii. Norocul lui că majoritatea timpului tăcea. La plecare s-a interesat dacă mă poate ajuta cu ceva.

— Mă primiți ca portar? Am auzit că, acolo, e la modă să se închidă ochii. Dacă mai am norocul să și surzesc, sînt omul ideal.

Îl auzeam cum se înfoaie și dacă n-aș fi fost în starea în care nu poți trezi decît milă, cu siguranță că m-ar fi altoit.

A mai trecut o lună, timp în care îmi cam terminasem calculele. Pe toată linia, eșec. Orice om cu judecată mi se părea că n-ar fi luat o altă hotărîre. În sinea mea mă și împăcasem cu gîndul. Mă gîndeam că, după ce le-o trece supărarea, chiar cei apropiați vor înțelege că alesesem calea cea mai rentabilă pentru toată lumea. Ce rost ar fi avut să mă chinui toată viața? Să mai am parte și de o bătrînețe de corb... Să ajung să rog moartea să vină după mine? „Ajută-te singur", mi-am zis. Și m-am pus pe treabă, elaborînd totul pînă în cele mai mici amănunte. N-a fost prea ușor. Cînd eram mai sigur de reușită, îmi dădeam seama că un fleac ar putea da totul peste cap. O luam de la început fiindcă nu-mi puteam permite să greșesc. Au urmat, în sfîrșit, zilele de după pregătiri, zile cărora le-am pierdut numărătoarea. De un singur lucru eram conștient: că va veni clipa cînd mă voi trezi din amorțeală, și apoi, veșnicia, neantul.

Pe neașteptate, m-am pomenit cu Iasmina. S-a repezit la mine și m-a îmbrățișat, lung, lung, parcă temîndu-se să nu ne despartă cineva. Ce-i drept, nu m-a sărutat decît pe frunte, apoi și-a îngropat fața la pieptul meu. O țineam în brațe simțind-o cum tremură; părul pe care-l știam fin cosit, mă îmbată cu miresmele amărui ale începutului de toamnă, adus de afară. Fără să vrea îmi făcea rău, amintindu-mi de cîte lucruri trebuia să mă despart.

— De ce nu aprinzi lumina? întrebă copilărește, desprinzîndu-se ușor.

„Mie tot nu-mi mai ajută", am vrut să-i spun, dar

m-am oprit la timp. Şi-a dat şi ea seama de gafa făcută şi poate tocmai de aceea discuţia noastră se lega anevoios. Nu mai era cea de altădată, nu mai era nici măcar cea de la telefon. Ce să-i reproşez cînd şi eu mă schimbasem? Aveam senzaţia că ne aflăm fiecare pe spinarea unui alt animal ce se depărtează încet, dar sigur, în direcţii opuse, iar între noi se cască o prăpastie din ce în ce mai adîncă. Încercam să dau vina pe infirmitatea mea, zicîndu-mi că sînt prost, că n-am minte; „Uite, doar îţi vorbeşte frumos", „o fi emoţionată de întîlnire", „dragostea ei rezistă" ...

— Iasmina, de ce ai venit? dau glas brutal gîndului ce se zbătea înfricoşat.

Tace. Tace şi priveşte în jos, aşa cum avea obiceiul. „Am pus degetul pe rană" şi dintr-o dată îmi dau seama că nu-i decît inima mea.

— Te-ai hotărît?

Tace din nou. E atît de aproape încît e de-ajuns să întind mîna pentru a o atinge. M-am ferit totdeauna cînd era cineva prin apropiere să fac vreo mişcare care să-mi trădeze şi mai mult suferinţa. Nu-mi mai pasă şi ridic mîna, bîjbîind după faţa ei. Nu ştiu ce simte dar nu se fereşte. Simt lacrimi pe obraz. Parcă m-ar fi ars.

Aşa am aflat că s-a hotărît să se mute la Bucureşti, numai — băgaţi bine de seamă — pentru că acolo are alte perspective, va putea să ... Bineînţeles, între noi nu se va schimba nimic şi nu peste mult timp mă va duce acolo şi pe mine.

— Nu pleca Iasmina, am rugat-o fără voie, trădîndu-mă.

Au reînceput jurămintele. La fiecare declaraţie de-a ei îi răspundeam, în gînd: „Nu ştii să minţi, Iasmina, nu ştii să minţi. Deacum vei învăţa".

— Trebuia să-ţi spun adevărul, să nu care cumva ...

N-a mai terminat şi grăbită şi-a luat rămas bun.

— Mulţumesc, oricum. Adio.

Aud cum se închide uşa, cu rezonanţe de capac de sicriu. Imbecil să fi fost şi tot pricepeam. În loc să-mi oblojesc durerea, mă cuprinde o asemenea furie că numai cu greu o puteam stăpîni. Nu pentru că m-a părăsit, adevăru-i că mă aşteptam la aşa ceva, ci pentru finalul siropos de care am fost în stare. Mai ceva ca la „Century

Fox". Nu-i nici o tragedie şi, cinstit să fiu, îi dădeam dreptate. Ce era să facă cu mine? Au trecut vremurile din „Venera oarbă" şi nici eu nu sînt actorul să înghită un asemenea rol. Nu-i port pică, numai că, ei bine, n-am să-i las iluzia că m-am sinucis fiindcă m-a părăsit. Putea să mai întîrzie puţin cu vestea asta grozavă şi n-ar mai fi trebuit să se prefacă. Blestemată soartă. Cîtă dreptate îi dau ăluia de-a zis că femeile mai rău încurcă treaba!

Ce-a urmat e lesne de înţeles. Nici duşmanilor mei nu le-aş dori o asemenea viaţă. Într-un cuvînt, decepţie pe toată linia. Aşteptam în neştire, dar ce anume n-aş putea spune. Zilele, care pentru alţii aveau vreun rost, dădeau un sens vieţii, pentru mine nu mai însemnau nimic. Scurgerea timpului o percepeam după cafeau cu lapte, după masa de prînz, ori de cină, după „bună dimineaţa", sau „noapte bună, copile".

Mai tîrziu, cînd am dorit pe cineva lîngă mine, căruia să nu-i pese de tolanele mele şi căruia, oricînd să-i pot închide gura, mi-am făcut tovarăş radio-casetofonul. Ajunsesem un erudit în toate domeniile. Bunăoară, după gimnastica de dimineaţă mă prăpădeam după „sfaturi în agricultură". Eram mîndru de mine. Presupuneam că sînt printre puţinii ascultători cu voinţă — voinţă de a nu schimba postul — şi înghiţeam alandala preţioasele date despre rolul duănător al rîmelor roşii în culturile de soia, despre irigaţii, viermi de mătase, buhaiul de baltă şi cînepă ca factor stimulator în creşterea ridichilor de lună, precum şi multe, multe alte asemenea lucruri fără de care, ţăranul — ce se afla deja la ora aceea la cîmp, însă aceasta n-avea, absolut, nici o importanţă — ar fi rămas în continuare să creadă în porcul cel cu paiul în gură. Urmăream şi toate concertele, cu manontropo, opus nu ştiu care, tocatta, ori scherzzo în fa diez, chiar întrebîndu-mă cum de n-am băgat de seamă — făcînd proporţia între muzica transmisă şi numărul locuitorilor — că tot al treilea şi jumătate cetăţean compune muzică simfonică.

N-am mai apucat să-mi exprim în scris entuziasmul către radioteleviziune, poate şi fiindcă puştiul vecinului ce îmi ţinea companie, cînd avea chef, nu ştie, închipuiţi-vă, nici la cei patru ani împliniţi, să scrie. Dar, mai ales, fiindcă a intervenit ceva nemaipomenit.

Într-o dimineață, cînd m-am trezit, am simțit că mă sfîrșesc. Afară era un soare anemic, dar nu asta conta, ci faptul că-l vedeam. Așa din senin, fără nici un semn premergător, mi-am recăpătat vederea. Brusc, așa cum am și pierdut-o. Bucuria a fost de nedescris în casa noastră. I-am rugat să nu spună deocamdată, la nimeni. Vroiam să ies în stradă, trebuia să ies, altfel nu știu, zău, de ce aș fi fost în stare. Mult am mai stăruit pe lîngă ai mei să nu mă însoțească. Le-am promis că primul drum am să-l fac la medic.

Nu vă închipuiți ce simțeam, cu cîtă ardoare întoarceam capul după oameni, cum priveam locurile atît de bine cunoscute și care în mintea mea începuseră să se estompeze, să se uniformizeze într-un gri mort, apăsător. Eram eu, și parcă, totuși, altul. Plecasem de acasă cu un gînd ascuns, așa că am schimbat traseul. Mergeam la întreprindere, la prietenii mei. Luasem cu mine și radiocasetofonul.

Portarul sări de pe scaunul lui și nici dacă aș fi fost director nu mi-ar fi dat atîta atenție. De uimit ce era, nu m-a întrebat cum am ajuns pînă acolo. S-a oferit să mă conducă. L-am refuzat politicos, asigurîndu-l că am să nimeresc și singur. Nu s-a lăsat pînă nu m-a dus în secție. Acolo, ce să vă spui, s-au strîns ca la urs.

— Ce cauți aici? mă întrebă unul, după ce am terminat cu strînsul mîinilor.

Mă priveau cu tristețe, mulți șopteau pe de lături — compătimindu-mă, bineînțeles — încă nepricepînd adevărul. Ar fi fost și greu, fiindcă, măgar cum sînt, mi-am jucat rolul, cu mare artă: țeapăn, fără măcar să clipesc, întorcîndu-mă cu tot corpul spre cel ce vorbea. Credeau că îi recunosc doar după voce.

— Am venit să vă dau înapoi cadoul și să vă mulțumesc că v-ați gîndit la mine, la singurătatea mea.

Întind aparatul, numai că niciunul nu vrea să-l ia. Mă privesc de parcă mi-ar lipsi o doagă. Adică, ei au pus mînă de la mînă, mi-au luat ce a fost mai scump, iar eu vin și-i scuip în obraz.

— Bine, măi, „nenorociților", nu v-ați dat seama să mi-a fost dor de voi? Asta-i primire sau prohod? Văd, văd iarăși...

Mă reped la ei, îi îmbrățișez, le spun pe nume, mă las

testat în fel și chip, pentru a-i convinge. S-a încins o hărmălaie nemaipomenită. Să mai zică cineva că bărbații sînt lipsiți de tandrețe! Ăla, precis, o să aibă o vorbă cu mine.

Iată-mă, așadar, a treia oară printre ei, la rosturile și năzuințele mele. Au trecut de atunci luni și luni. Și, dintr-o dată, Iasmina cu ilustrata ei. Ca să fiu sigur că ispita n-o să fie mai puternică, mă aplec și o scot din coșul de hîrtii. O pun în scrumieră și îi dau foc.

Capitolul cu Iasmina s-a terminat și terminat trebuie să rămînă.

— Tovarășe maior, am completat lista. Am aici toate hotelurile ce s-au deschis cu ocazia sărbătoririi zilei de 1 Mai, raportă locotenentul Chita, așteptînd să-i fie apreciată, cum se cuvine, strădania.

— Bine că Georgevici și-a amintit de amănuntul acesta, recunoscu Vaida. Într-adevăr, în fiecare an, în cele două zile de sărbătoare, turiștii năvălesc pe litoral, chiar și cînd soarele nu-i atît de darnic cu razele lui.

Cercetă lista și constată că la Mamaia n-ar fi chiar atîta de umblat. Oficiul județean de turism numise șapte hoteluri, ceea ce ar putea însemna cel mult o zi, bineînțeles, dacă audierea personalului decurge normal și nu se ivesc complicații.

— Am vorbit cu locotenentul Comloșan să ne mai facă un rînd de fotografii în culori după filmul pe care-l are. Niște poze mărite ale resturilor vestimentare ar putea să amintească cuiva de victimă. Treci pe la el. Îl iei și pe plutonierul adjutant și începeți ou hotelurile din Constanța. Continuați, dacă-i nevoie, pînă la Vama Veche.

— O să cam dureze, oftă locotenentul, mai mult ca să-și explice absența din zilele ce vor urma.

— Dacă ai altă propunere, te ascult bucuros, acceptă maiorul, surprins de tonul necăjit al subalternului.

— N-am și tocmai asta mă deranjează. Unde-s butoanele alea, descrise prin cărțile de aventuri, pe care-i suficient să apeși — doar puțin — că se și pune în mișcare o complicată mașină electronică. Tu stai iar ea îți dezleagă misterul prin tot felul de cartele perforate.

Se opri o clipă, vizibil preocupat de idee, apoi izbucni:

— Tot pun eu odată mîna pe unul din ăștia. O să-l

învăț ce-i aia muncă de rutină. Hm! calculator electronic! Băşici la tălpi o să facă, atît am să-l plimb. Să vadă şi el cît alergăm noi şi de cîte ori o facem degeaba. Pardon, nu degeaba, ci să constatăm că pe cutare l-a apucat pandaliile, iar dumneaei, sau altcineva a tras cu tunul, încărcînd ghiuleaua cu otravă, calomnii, puţină bătaie, gelozie şi alte chestii din astea de care te vindeci la balamuc cu duş rece. Dacă aş avea putere...

— Poate-mi spui altădată? îi sugeră Vaida, încă binedispus.

— Promit! acceptă Chita, ducîndu-şi dreapta spre locul unde, în mod normal, oamenii îşi poartă inima, voind să confere, desigur, mai multă greutate cuvîntului dat. Mai promit că la fiecare două ore am să sun inspectoratul, poate aveţi nevoie de mine.

Duse două degete la tîmplă, salutînd, şi în clipa următoare maiorul se pomeni singur. Era şi timpul.

După cercetarea la faţa locului şi cele ce i-au urmat, nemijlocit, investigaţiile trebuiau neapărat extinse. Victima putea fi chiar o localnică, numai că pînă la acea oră nimeni nu-i anunţase absenţa. Poate că se va întîmpla chiar în ziua respectivă, poate mîine, peste o săptămînă sau niciodată dacă nu are familie, prieteni, cunoscuţi. Dar pînă atunci să stai cu mîinile încrucişate? Iar dacă acceptăm că fata venise din altă parte, cel mai bun lucru nu era tot căutarea?

Poate că venise pe litoral doar cu o zi înainte ca sufletul ei plăpînd, ori plin de păcate, să se înalţe spre ceruri, sau să pornească spre alte direcţii. Dar cine să garanteze că marea — să zicem, numai marea — n-a atras-o în preajma ei cu multe zile mai devreme? Dacă-i aşa, cu atît mai bine, fiindcă neobservată nu putea trece în vestimentaţia ce se dovedise, pînă la proba contrară, unicat. Ar fi fost cu totul altceva dacă dumneaei s-ar fi îmbrăcat cu lucruri de duzină şi la fiecare colţ ai fi văzut o vestă asemănătoare. Să se mai spună că acolo sus — degeaba vă uitaţi la blocul de vizavi, etajul şapte, a patra fereastră, fiindcă-i căsătorită, v-o spun eu — cineva nu are grijă de miliţieni. Şi dacă tot vine omul la mare, de ce n-am accepta că undeva trebuie să şi doarmă? Corturile încă nu s-au instalat, deci rămîn hotelurile.

Cînd vine omul la mare? Cînd vrea, cînd poate şi cînd

mai sînt alte o sută de motive. Putem verifica registrele chiar şi cu un an în urmă, dar, pentru că nimeni nu ne opreşte, de ce să nu presupunem, deocamdată, că victima a fost printre cei sosiţi la începutul lui arminden? Avea două zile libere, nimic mai firesc. De ce n-a plecat? Asta o vom lămuri noi, sperăm. Ce a făcut pînă la 12 mai? Ne vom strădui să aflăm.

Putea fi şi străină, însă pînă nu verificăm toate hotelurile... Nu uităm că şi prin O.J.T. se închiriază camere, numai că asta-i arma noastră strategică, o ţinem în rezervă, iar la momentul oportun, cînd o să ne uităm lung şi întrebător unii la alţii, cînd cei mai puţini căliţi dintre noi vor da semne de oboseală, atunci şi numai atunci aruncăm în luptă artileria grea. O să alergăm cu limba scoasă de la o adresă la alta, făcînd bătături de atîta ciocănit pe la uşi. Ce vreţi să insinuaţi? Sînt eu omul să contrazic pe cineva dacă are dreptate? Nuuu! Desigur şi după treaba asta nu-i exclus să fim tot acolo de unde am pornit, puteţi să verificaţi dacă aveţi vreo rudă sau vreun prieten miliţian.

Cam aşa ar fi explicat cazul Chita, după prima operativă, cînd s-au împărţit sarcinile. Cam aşa gîndea şi Vaida, deşi el s-ar fi exprimat cu mai mult optimism. În fond, esenţa rămînea aceeaşi, oricum ai prezenta-o.

Cei doi maiori, Vaida şi Georgevici urmau să se ocupe de staţiunea Mamaia, deoarece acolo se întîmplase evenimentul şi, în consecinţă — cel puţin teoretic — acolo era de aşteptat o complexitate a datelor. Porniră şi de la faptul că victima fusese văzută în hotel cu o zi înaintea nefastului ei sfîrşit. Se presupunea că, singură ori însoţită de criminal, umblase de colo-colo prin staţiune căutînd — împreună? — locul cel mai potrivit... Potrivit pentru ce? Crimă, sinucidere?

— Sînt de părere să nu vizităm hotelurile în ordinea în care sînt trecute pe listă, sugeră Georgevici. O luăm pe îndelete, întrebînd în dreapta şi-n stînga.

— De acord, numai că am şi eu o propunere. Nu ne despărţim, ci mergem împreună în fiecare loc. Deşi pare mai greoi, în felul acesta cîştigăm totuşi timp. Întrebăm ce ne interesează şi, dacă-i cazul, trecem la audieri, împărţindu-ne martorii.

— Ne ocupăm şi de formaţiile ce lucrează prin exte-

rior, de cei ce îngrijesc spațiul verde, ne oprim la tonetele și chioșcurile deschide pînă acum, chestionăm personalul celor șapte hoteluri...

— O să fie o adevărată plăcere dacă ne gîndim că mai trebuie să-i întrebăm și pe eventualii pescari ce își petrec o parte din zi pe mal. Nu-i exclus ca persoana căutată să se fi plimbat pe lîngă ei. Doctorul Ionescu specifica în raportul lui că victima consumase alcool, deci n-o să ocolim nici locurile unde se servește așa ceva...

După cîteva ore de efort, oboseala începuse să se facă simțită. Cercetările se dovediră infructuoase. Cei doi aveau senzația că au pornit pe urmele unei năluci. Cum altfel, cînd nimeni, dar absolut nimeni dintre cei chestionați nu putuse să le dea măcar o rază de speranță. Oricît s-au învîrtit, n-au dibuit nici cea mai firavă urmă care să le aducă o undă de mulțumire pe chipurile încruntate. Telefonară la inspectorat în speranța că vor afla vești mai bune. Răspunsul ofițerului de serviciu n-a schimbat cu nimic situația. Locotenentul Chita întrebase, de două ori, același lucru.

De obicei, în asemenea împrejurări de exuberantă vivacitate, asociată cu cel mai viguros optimism, nu unul oarecare, ci luat la cel mai sănătos mod, cînd mai că îți vine să-ți scoți buletinul, să vezi dacă nu cumva te cheamă Irimia — explicîndu-ți ție și altora, de vor să asculte, de ce nimerești mereu alături — există o singură soluție ce se recomandă ofițerilor mai tineri: continuați cercetările!

Vaida și Georgevici aveau lecția învățată, fie și pentru că erau ceva mai în vîrstă. Nerăminîndu-le altceva mai bun de făcut, cei doi optimiști disperați, sau dacă credeți că sună mai frumos, ziceți-le disperații optimiști, și-au reluat îndeletnicirile.

Cam la vremea cînd omul întors de la serviciu își face siesta, o echipă de săpători care lucrau la îngroparea unui cablu telefonic ce șerpuia prin toată stațiunea le-a dat primele informații. Erau niște băieți veseli și, după pălăriuțele de pai cu panglică înflorată, arătau celor din jur că veniseră tocmai din Oaș. Pare-se că tocmai vîrsta — numai șeful de echipă era cu armata făcută — a fost hotărîtoare. Cum să nu remarci o cucoană îmbrăcată cam tărcat, ce se învîrtește fără treabă prin apropierea șanțului lor? Cam pe unde erau ei atunci? Nu-i greu de spus,

numai să se uite în carnetul cu socoteli... Să fi fost acum patru sau cinci zile, atunci săpau. Unde anume? „Vă spun și asta... cam pe la hotelul ăla «Zalis», pare-mi-se".

— Vreți să o descrieți, așa cum ați văzut-o? îi îndemnă Vaida, așezat alături de ei pe buza șanțului.

Georgevici se așează și el, fără să-l intereseze ce ar putea zice cei ce se perindau prin apropiere. Aveau un fir și asta era mai important decît orice. Nu l-ar fi dat din mînă nici măcar în schimbul unui Oscar veritabil. Cu informația știau ce vor face, pe cînd cu premiul ar fi avut numai necazuri: nu vitrină pentru trofeu, invidia colegilor...

— Era tare fainăl se grozăvi un puști, care, mai mult ca singur, încă lăcrima seara, pe ascuns, după cei lăsați acasă. Avea păru' ca grîu', vara.

— S-o fi făzut cum mai mișca din pantalonii ăia mai mult roșii, se grăbi să-l completeze altul, sprijinindu-se în lopată.

— Pantalonii mai mult roșii! Cum adică? Ce vrei să spui cu asta? Hai să ne înțelegem. Aveau deci pătrățele de mărimea celor pe care le desenezi mata, acum, cu degetul direct pe pămînt. Și peste toate astea afirmi că roșul curgea ca apa cînd o împinge primăvara din urmă. Adică, cum? Fiindcă trebuie să-ți mărturisesc că n-am prea fost, să fiu cinstit n-am fost niciodată primăvara la munte. Nu-s greu de cap, n-ai de ce să te rușinezi că o spui așa direct cum obișnuiți acolo acasă. Culoarea aia roșie parcă curgea și cu cît se apropia de pămînt se învolbura, se tulbura, zici tu, acoperind restul culorilor. Ducea ceva cu ea? Un fel de geantă mai mare, interesant, desigur, vouă pot să vă spun, chiar pe ea o căutăm, dar să nu spuneți la nimeni ce vorbim noi acuma. Verde, de bună seamă o fi fost dacă toți spuneți acest lucru și se vede că nici grea nu era dacă o vîntura după ea. Vă cred că nu aveți de unde ști ce era înăuntru, nu-i bai, mai întrebăm și noi pe ici-colo și poate ne dumirim. Oricum, mulțumim și pentru atît. Cum să nu prindă bine, ba e chiar important să știm că umbla, așa ca și cum ar fi lovit-o vreunul cu leuca, fără să audă sau să vadă pe unde calcă.

La bilanțul din acea seară, cei doi maiori puteau adăuga la informațiile obținute, următoarele: Personalul ce deservește hotelul „Select" din Mamaia își amintește de victimă. A fost acolo în zilele de 1 și 2 Mai. Cei întrebați i-au

completat cu amănunte chipul, şi-au amintit că vorbea italiana, dar, din păcate, s-au împotmolit cînd a fost să continue. E de necrezut, dar nici măcar femeile de serviciu — tocmai ele care ştiu totul, nu le scapă o mişcare — de data asta nu i-au putut ajuta. Pur şi simplu, nimeni nu îşi amintea în ce cameră a locuit. Recepţionerul? să nu mai vorbim. Holba nişte ochi de parcă el punea întrebările.

Eu unul, dacă eram în locul lui Vaida, îi scăpam cîteva perechi de palme, amneziculuí. Pe lîngă faptul că datorită lui se pierdea posibilitatea de a afla numele victimei, mai avea şi neruşinarea să facă pe circarul. Se scuza, arătînd registrul unde, la datele respective, erau nu mai puţin de cincisprezece femei cu nume italian. El nu poate preciza care este cea căutată. Mereu invocă aglomeraţia şi acel du-te vino, atît de tipic pentru un hotel. Nimeni nu pretindă să ai o memorie formidabilă, dar nici chiar aşa, să uiţi doar în cîteva zile, de la mînă pîn' la gură, cum s-ar zice.

— O fi fost atent să nu-i scape cumva bacşişul, sau intenţionat nu-şi aminteşte, e de părere maiorul Georgevici, sugerînd că individul n-a trecut în registru pe toţi cei cazaţi. Contra unei sume frumuşele, bărbatul care a luat camera putea foarte bine cumpăra tăcerea mototolului de la recepţie.

— Tovarăşe locotenent, continuaţi cercetările în direcţia începută, hotărî Vaida. Oricum, trebuie aflat cum şi-a petrecut celelalte zece zile...

— Mă numesc Aurel Dumitraşc, născut în satul Prăjeşti, judeţul Bacău, patru clase, diferite locuri de muncă, diferite penitenciare, căsătorit, un copil...

— Te-a întrebat cineva? îl întrerupse Dragoş, mult mai răstit decît ar fi vrut.

— Nu, dar cunosc obiceiul...

— Puţin îmi pasă ce cunoşti şi ce nu. Vei vorbi numai cînd vei fi întrebat. Ai înţeles?

A fost suficient să dea ochii cu individul acela veştejit, cu „buza lui de iepure", cu maxilar de rozător îmbătrînit, cînd masticaţia devine o problemă, pentru a se indispune. Poate că au contribuit şi privirile lui strecu-

rate mereu pe delături, ca și cum ar fi plutit între două ape, niciodată fixînd ceva anume. Îți lăsa impresia că picură în urma lor udori cleioase, gălbui, în care și-ar fi găsit moartea orice insectă ce din imprudență le-ar fi atins. Odată cu individul se strecură în birou și impresia de apăsare, de deprimare, dacă se poate defini astfel un sentiment ce foarte curînd avea să se transforme în repulsie. Ceva asemănător se întîmplă cînd privești o reptilă și te gîndești că nu-i exclus ca într-o noapte să te trezești din somn, simțind-o cum îți umblă pe piept.

Văzîndu-l cum încearcă să-și ascundă frica sub un zîmbet slugarnic, Drăgoș — ce fusese cît se poate de liniștit, ba chiar bine dispus — se aprinse peste măsură făcînd imposibilă orice legătură între el și cel bănuit, chiar și aceea a unui dialog. Poate de aceea l-a și oprit pe Dumitrașc, atunci cînd acesta a început să vorbească.

Tăcerea a adus cu ea dimensiunea firească a inutilității unei asemenea reacții. Ce rost mai avea să-i arate răul pe care l-a făcut? O să aibă alții grijă... Făcu semn căpitanului Han să preia audierea, el așezîndu-se, împăcat, la birou.

— Dacă aveți de făcut vreo declarație, vă ascultăm.

Dumitrașc își mai admiră o vreme pantofii, apoi, ca și cum ar fi făcut un mare efort, își ridică privirea. Ochii lui n-aveau nici o expresie.

— Doresc să se consemneze că din proprie inițiativă fac mărturisiri complete.

Căpitanul mișcă din cap, afirmativ, semn că dorința îi va fi satisfăcută. Mai mult, întoarse capul spre Rada, aflat pe post de dactilografă, și-i făcu semn să scrie.

— Ceea ce dumneavoastră știți deja, eu am făcut.

— Adică?

— În noaptea de opt spre nouă aprilie am comis o crimă. Am omorît cu securea pe bătrînii la care locuiam în chirie.

Vorbea ca și cum ar povesti despre Sîmbra oilor.

— De unde aveați securea?

— De la prietenul meu Ciopor, care locuiește în „Balta blondă". De fapt, soția lui mi-a dat-o. Tot ea a fost cea care a învelit-o într-o hîrtie, ruptă dintr-un sac de ciment.

— Cînd și în ce scop ați procurat-o?

— Am adus-o la locuința mea cu cîteva zile înainte, poate cu o săptămînă. Trebuie să știți că nu stăteam prea strălucit cu banii. Aveam de gînd să tai lemne pe la oameni.

— Am aflat că ați fost internat în spital. Cum se împacă boala cu efortul cerut de o muncă atît de dură? Se exclud reciproc, după părerea noastră.

— Vedeți dumneavoastră, treba nu-i chiar așa complicată cum pare. Am suferit un accident, am stat mult timp sub îngrijire medicală și pînă la urmă șira spinării și-a revenit. Vreau să fiu sincer, sper să rețineți acest lucru, făcîndu-l cunoscut și judecătorilor. Credeți ce vreți, dar nu-mi place să muncesc. N-am avut niciodată o meserie propriu-zisă, nu m-am calificat în ceva anume și să fac hamalîc m-am săturat. M-am obișnuit cu traiul bun, așa că m-am mulțumit cu ce se primește la penitenciar...

„Dumnezeule, dacă trai bun se poate numi o viață privată de libertate, atunci nu mai înțeleg nimic din lumea asta", murmură Rada, uitînd din pricina uimirii să scrie ultima frază.

„Asta vrea să ne facă să credem că suferă de hebefrenie", gîndi, la rîndu-i, Dragoș.

— Mult mă frămîntam știind că se apropia ziua cînd voi fi eliberat. Ce trebuia să fac? Ultimele două luni le-am petrecut la infermerie. Cunosc atîtea trucuri, încît greu a fost să-l aleg pe cel mai potrivit situației mele: să par, deci, nici prea-prea, dar nici sănătos. Pachete primeam regulat de la soție, nu și scrisoare. Ultima, sînt trei ani de atunci, era cît se poate de clară: nu mai voia să mă vadă, a găsit alt tată copilului. Trebuia să-mi iau măsuri de precauție. M-am eliberat înarmat cu tot felul de acte care atestau suferințele mele. În drum spre casă m-am abătut pe la un cunoscut din pușcărie, specialist în gîdilat și aranjat hîrțoage. În cîteva ore am fost servit pe cinste. Soția mi-a dat papucii. Ce obiective aveam? Întîi să ies din iarnă, apoi o pensie de boală. M-am prezentat la Spitalul județean unde m-am internat. Hîrtiile vorbeau. Știu ce să fac ca o radiografie să arate „bine". Pentru început, m-am aranjat de un ajutor social... V-ați putut convinge în parc că povestea cu șira spinării a rămas doar o poveste.

„O viață sordidă, un om venal", continua Dragoș să-l caracterizeze, fără să fie auzit.

— Cum s-au petrecut lucrurile în noaptea crimei?

— Domnule ofițer, asta nu mai știu nici eu. Mi se întîmplă uneori să uit chiar ce am făcut cu o oră în urmă. Nu trebuie să vă mire, dar de la accident se trage, a fost lovit și capul.

— Des aveți asemenea necazuri?

Dumitrașc cumpăni o clipă răspunsul, cîntărindu-l întîi în balanță proprie.

— Nu prea, totuși mă îngrijorează...

Han era convins că își bate joc de ei. Se prefăcu totuși că îl crede, lăsîndu-l cîteva minute, să-și savureze „cîrligul" cu amnezia.

— Păcat!

— Parcă eu nu spun tot așa? se grăbi Dumitrașc să tragă linie și să adune. Nenorocirile vin pe capul omului și nechemate. Asta-i soarta, restu-i destin, filosofă el într-o manieră mai mult decît personală.

„Mă dai gata dacă continui să faci pe sentimentalul".

— Am vrut să zic: Păcat că ne-am oprit. Nu mă întrerupe și ascultă ce-ți spun. Încă n-am întîlnit un om ca dumneata care, după comiterea faptei, să vorbească deschis. Probabil că cei ce vor prelua dosarul se vor întreba de ce procedezi așa. Eu zic că avem de-a face cu un germene al căinței — poate mă înșel, poate nu. Dar judecătorii? După cîte-i cunosc eu, nu le plac jumătățile de măsură. Nu-mi vine să cred că în zilele ce au urmat nu te-ai gîndit, n-ai încercat să reconstitui cum s-au petrecut lucrurile.

„Era o idee ce trebuia prinsă din zbor și ofițerul să creadă că numai cu asta și-a stors creierii".

— Nu știu cum faceți, dar citiți oamenilor în suflet, declară Dumitrașc. Cînd ne-am întîlnit, aș minți dacă aș zice că aveam de gînd să mă prezint singur. Eram încă nehotărît. Să mă predau, să mă duc în lumea largă, sau să mă anin de vreun pom? Ce am făcut eu e mare păcat! Cum s-a întîmplat, ce-i drept, m-am gîndit, da nu pot pune mîna în foc că ce-mi mai aduc aminte e chiar adevărul.

— S-auzim.

— M-am trezit, parcă mă strigase cineva. Mă uit îm-

prejur — nimeni. Încerc să adorm, nu pot. Cum stăteam așa, simt deodată o greață și îmi venea să vomit. Mă dau jos și văd securea — nenorocirea mea. Am luat-o și fără să-mi dau seama nici acum de ce anume, n-am dus în camera bătrînilor, unde i-am lovit de mai multe ori. Cred că întîi m-am repezit asupra bărbatului. A țipat careva ori mie mi s-a părut, nu pot spune...

— Continuați! ceru Dragoș cu un ton de gheață, fără să-și ridice fața din palmele duse la înălțimea ochilor.

— La bătrîni pătrundea lumina de afară. Ca să nu-i mai văd am aruncat peste ei ce-am găsit la îndemînă. Am trecut la mine în cameră unde am aruncat toporul. De fapt, înainte de asta am deschis ușa de la intrare și am tras-o pe cea de lemn, ca să fiu sigur că nu se uită nimeni din afară. În bucătărie m-am spălat de sînge într-un lighean. Apoi am îmbrăcat alt maiou căci cel de pe mine era și el stropit. Am vrut să dorm dar n-am mai putut. Cred că am mîncat o conservă și la puțin timp după aceea, ca să nu mă mai duc pînă în fundul curții, am urinat într-un borcan...

— Au fost găsite cîteva bețe de chibrit arse. La ce v-au folosit? încercă Han să-i împrospăteze memoria.

Dumitrașc își mută privirea de la unul la altul, parcă chemîndu-i să-i dea o mînă de ajutor, să-l scoată din impas. Avea înfățișarea unuia ce numai cu o clipă înainte căzuse în cap.

„Ai făcut o mare greșeală lăudîndu-te cît de bine simulezi. A fost o scăpere pe care n-o vei putea contracara".

— Poate ne ajutați să lămurim cîteva neconcordanțe.

— La ce vă referiți?

— La multe, la foarte multe lucruri, zise căpitanul, lăsîndu-l să creadă că mai săvîrșise o greșeală.

Client frecvent al penitenciarelor, Dumitrașc trecuse prin multe cercetări și își însușise, desigur, o seamă de cunoștințe în ceea ce privește munca organelor de anchetă. Nu-i vorba de metodologia propriu-zisă, de cutare sau cutare metodă, de procedura cercetării în sine. Dar orice găinar, orice borfaș cunoaște că la locul faptei se caută amprente și că mulți au capotat din pricina lor. Nu e de mirare, deci, că infractorul evită să lase urme și se teme mereu că, totuși, le-a lăsat. Atîta timp cît mai

are o speranță, nu va recunoaște însă decît în fața probei certe. Uneori, recunoaște lucruri minore pentru a abate cercetările pe alt făgaș. Își schimbă comportamentul de la o zi la alta, de la un ceas la altul, se încurcă în propriile-i mărturisiri, pînă nu mai poate da înapoi din fața adevărului. Desigur, avea și Dumitrașc un plan și se întreba cît ar trebui să spună din proprie inițiativă. Se întreba, adică, ce știa, de fapt, miliția? El cotrobăise peste tot și probabil că observaseră asta. Deci, pe ocolite...

— Neputînd dormi, m-am mai luminat la cap și a intrat frica în mine. Trebuia să plec, să fug, parcă auzeam pe bătrîni vorbind dincolo în pat. M-am îmbrăcat și am dat să ies. În prostia mea mi-am închipuit că dacă voi cîștiga timp n-o să mă mai prindă nimeni. Am aranjat cuverturile pe paturi, am aruncat două preșuri peste o băltoacă de sînge și am căutat ceva bani ca să pot dispărea. Atunci am aprins cîteva chibrite lîngă noptiera bătrînei, crezînd că banii sînt în noptieră. Erau numai vreo șaisprezece lei pe care i-am băgat în buzunar. La plecare, am pus lacătul pe ușă pentru a lăsa impresia că bătrînii au plecat de acasă. Cheia am aruncat-o dar nu îmi amintesc unde...

— Ce a urmat?

— M-am dus la gară, hotărît să părăsesc orașul. La ora aceea nu pleca nici un tren. Am rămas în sala de așteptare, chibzuind unde aș putea merge. Mi-am zis că cel mai sigur ar fi acasă, la părinți. Or, spre Bacău nu aveam tren convenabil decît pe la prînz. Am rămas în gară iar dimineața m-am reîntors în oraș. De la biroul de voiaj am cumpărat biletul. Am umblat fără țintă și ca să mai treacă timpul am intrat la un film. Rula „O lume nebună, nebună". Am stat vreo două zile la părinți, apoi la București. Azi-dimineață m-am reîntors. Voiam să aflu de la Ciopor ce s-a mai întîmplat, dacă...

Cu încuviințarea șefului, Han îl încredință pe Dumitrașc unui plutonier adjutant ce urma să-l ducă în alt birou pentru a-și scrie declarația, completă, după pofta inimii.

— Nu s-ar părea, totuși, că suferă de amnezie, conchise căpitanul, ridicîndu-se.

— Sper că nu ai crezut nici o clipă gugumănia asta?! ripostă Dragoș. N-are nici un deranjament la etajul su-

perior, al circuitelor integrate. Faptul că a greșit, că a lăsat urme evidente îl pun pe seama vieții dezordonate. Iar revenirea lui în oraș nu face decît să confirme zicala după care, criminalii — mai devreme sau mai tîrziu — tot se întorc la locul faptei.

Ceru centralistei să-i facă legătura cu procuratura.

— Alo, Bungescule, salut! Da, eu sînt, n-am nici o problemă. Voiam doar să știu dacă l-ai citit pe Bobleanță cu „Amintirile unui mincinos"?... Stai, nu te pripi, nu-i vorba despre un infractor care și-a scris autobiografia. Al pe care-l știi tu avea fluturii lui. Asta e prietenul meu. Are el mutră de suspect, dar dacă ți-l aduce vreun agent, dă-i drumul, fiindcă singura lui vină e că trăiește din „Amintiri inventate". De ce te bat la cap? Păi, am găsit un individ care, într-un fel, — glumesc firește — îmi imită amicul: inventează. Azi-dimineață i-am comunicat lui Savii numele chiriașului căutat. Acum — să nu te superi — îți predau ție criminalul. Îți stau la dispoziție, el și primele lui mărturisiri. Și să mai zici că nu sîntem operativi...

— *Ascultă, „Țigane", pui o vorbă bună să trec în secția voastră?*

— *Te-ai certat cu „Șobolanul"?*

— *Încă nu, dar timpul nu-i pierdut. L-a apucat dintr-o dată dragostea de mine. Suferă cînd se gîndește că lucrez doar noaptea.*

— *Cu directorul ai vorbit?*

— *Dacă vorbeam nu te-aș mai fi deranjat. Parcă eu nu știu că o să-ți ceară părerea? Întîi spune-mi dacă ești de acord, să nu-mi mai tocesc pingelele degeaba...*

„Țiganul" se uită lung la mine, cumpănește o clipă răspunsul, clipește șiret, dar nu se pronunță;

— *Cîndva te-am chemat la noi, ziceai...*

— *Lasă aducerile-aminte pentru cînd ieși la pensie. Știi bine care era motivul. Nu puteam să plec fără Puia și fără ceilalți doi. Cînd v-ați extins, ați avut nevoie de specialiști pentru carusel și celelalte mașini. Atunci ai făcut pe dracu în patru și mi-ai lăsat șefu' cu buza umflată. Dacă ei au fost buni în noua voastră secție, bun sînt și eu! Nu-s deloc modest și tu știi asta mai bine ca oricine.*

— *Eu te-am propus și pe tine, numai că „Șobolanul" n-a fost de acord.*

— *Și cu asta te-ai mulțumit. Zău, nu mă așteptam chiar de la dumneata la o asemenea figură. Atunci de ce ți-ai mai pierdut timpul cu mine? Ai uitat zilele cînd veneam amîndoi mai devreme ca să-mi poți explica tot ce-i mai bun în meseria asta? N-aveai nici o obligație și totuși ai făcut-o.*

— *Lasă sentimentalismele, că la capitolul ăsta stau cam prost. Ce vrei? Bătrînețea...*

— *Da sau ba? întreb eu, convins — pe jumătate — că treaba-i aranjată.*

Mă cuprinde pe după umeri, apoi îmi face semn să mă duc la director. Se întoarce și pleacă grăbit spre magazie, înainte să fi apucat să-i mulțumesc.

Fac antecameră; am tot timpul să constat că vechea mea cunoștință a părăsit cuibul. În locul ei se află acum o femeie fără vîrstă ce seamănă, mai degrabă, cu un liniar îmbrăcat într-un ciorap flaușat. Totuși, nu-i urîtă, însă nici amabilă nu pare. Oare cît timp să fi trecut de cînd am fost ultima oară la director? Socotesc în gînd și nu-mi vine să cred. De fapt, am fost de două ori: cînd m-am angajat și cînd am făcut expertiza personalului. De atunci, pur și simplu, am evitat să-l vizitez. Asta nu înseamnă că n-am mai discutat. Doar el s-a ținut de capul meu să dau examen la facultate. Zîmbesc aducerilor aminte și așa cum am făcut-o și altădată, mă întreb dacă mie mi s-au putut întîmpla atîtea? Uneori am impresia că totul n-a fost decît un vis urît din care nu mă mai puteam trezi.

Întîmplarea de la examenul de admitere a fost una din ultimele mari lovituri pe care le încasasem. În privința asta nu văd ce aș mai putea spune. Nimic din ceea ce aș încerca n-ar putea exprima deziluzia ce mă cuprinsese. Un individ a dat cu barda în mine, în munca mea, în nopțile mele chinuite, căci dacă lucrasem doar în schimbul trei, o făcusem ca ziua să mă pot pregăti. A lovit și în Puia care, pentru a-mi fi de ajutor, continua să-mi stea prin apropiere. A lovit și în ceilalți prieteni care au crezut în mine.

În aceeași toamnă, pentru completarea locurilor, s-a mai dat un examen la seral. Sincer să fiu, m-am pre-

zentat mai mult împins din spate. Am reușit al treilea și, de atunci, seară de seară, sînt la institut. După cursuri vin la lucru și pînă dimineața sînt strungarul Zaharia Ripan. M-am obișnuit într-atît cu schimbul de noapte, încît aproape nu mai am idee dacă și altcumva ar fi bine. Nu-i numai meritul meu, recunoscător trebuie să-i rămîn și „Șobolanului".

Am mai amintit numele acesta, dar dacă-mi va sta în putere, voi încerca să fie, acum, ultima oară. Pentru mine el nu mai există ca om și, chiar de-ar fi să rămînă în secție încă cincizeci de ani — din partea mea să-l ducă de aici direct la groapă — tot nu-mi voi schimba părerea. Nu-i vorba de încăpățînare, ci de faptul că nu-mi place să rămîn dator. A fost cel mai înverșunat din toată întreprinderea asta, ori de cîte ori a fost vorba de persoana mea. Nu o făcea din răzbunare, deoarece n-aveam nimic de împărțit. Cine l-a botezat așa, a fost mai mult decît inspirat, fiindcă văzîndu-i chipul, cele cîteva fire de mustață, ochii mici ca de gheață și permanenta-i adulmecare prin colțuri, erai tentat să-l stîrpești sau măcar să-i arzi cîteva perechi de palme. „Șobolanul" s-a străduit din răsputeri să fie mojic pînă și cu cei mai apropiați prieteni ai săi. Pe „Țiganul" el l-a botezat așa, uitînd că au copilărit și învățat meserie împreună. Fiindcă e bun de gură, a reușit să ajungă șef de secție.

Nu vreau să-i fac acum un rechizitoriu. Poate i-l vor face alții, cîndva. Mojiciile se vor întoarce într-o zi împotrivă-i și, din balonul umflat, peticele se vor alege. După el, ceilalți, colectivul, sînt buni doar să muncească, să îndeplinească planul, cu care să se poată mîndri pe la ședințe.

Gîndurile astea mă îndeamnă să mă uit urît spre ușa capitonată. Oare „Taurul" nu vede toate astea? Sau n-are ce-i face? Pun frîu pornirii, zicîndu-mi că sînt pătimaș în neuitare, dar cum aș putea să mă transform în mielușel după toate „atențiile" de care dăduse dovadă? Una doar și ar fi ajuns să nu-i mai dau bună ziua.

S-a împotrivit din toate puterile cînd a fost să mă reîntorc în secție. Dacă a văzut că tot voi fi primit, a găsit de cuviință să-mi amărască viața în fel și chip. La toate corvezile eram cap de listă. Mă purta în sus și-n jos fără nici un rost; numai să mă înnebunească. Tîrziu

am priceput eu că în spatele „ostilității" de neînțeles a unora se afla, de fapt, neprețuitul meu șef. Și, culmea, nu-i ierta nici pe cei ce îmi arătau cîte un pic de omenie. Relațiile dintre noi evoluau într-o curbă pregnant ascendentă, încît ajunseserăm pînă acolo că orice vorbă de a mea să fie întîmpinată cu un categoric „Nu!"

Și după ce m-am calificat, situația a rămas neschimbată. Îi pricinuiam supărări fiindcă nu putea să-mi imputе rebuturi, absențe și altele de acest fel ce i-ar fi umplut inima. Îi venea din ce în ce mai greu să fie consecvent. Nemulțumit de proasta planificare a comenzilor, timp de o săptămînă — noapte de noapte — după două-trei ore de lucru nu mai aveam ce face, am ridicat chestiunea într-o ședință. Foc s-a făcut și numai ce-l aud tunînd:

— Un pușcăriaș să nu mă învețe pe mine cum trebuie să am grijă de interesele întreprinderii...

Stupoarea a fost generală. Cei alături de care lucram nu mai făceau demult asemenea aprecieri. Ei mă respectau pentru ceea ce făceam, obligîndu-mă, chiar prin aceasta, să mă integrez în marea lor familie. Vorbele „Șobolanului" m-au opărit și eram gata să-l strîng de gît. Ah! cîte nu mi-au venit atunci pe limbă! M-am stăpînit totuși. Apoi m-am gîndit că, pînă-mi trece furia, cel mai înțelept lucru ar fi să ies afară. Abia ajunseșem la ușă, că s-au ridicat o mulțime de voci în apărarea mea. Obișnuit să aibă ultimul cuvînt, „Șobolanul" a încercat să trîmbițeze pericolul social pe care-l reprezint, dar oamenii s-au îndîrjit într-atît, încît am crezut că se lasă cu bătaie. A fost nevoit să cedeze și să trimită după mine.

Nu mă încînta victoria în sine, ci prețuirea și dragostea pe care mi le arătau tovarășii mei de muncă. Întorcîndu-mă în hală, dau cu ochii peste o roabă de-a zidarilor, încărcată cu cărămizi.

— Le-am adus ca să te bați cu ele în piept, susținîndu-ți originea sănătoasă. Dacă nu ajung, sînt dispus să car de afară întreaga stivă, i-am explicat eu. Cît despre cuvîntul „pușcăriaș", ai făcut foarte bine că l-ai amintit, deoarece, personal, mă jenam să deschid discuția. Eu am „fost" și oamenii care sînt aici de față m-au ajutat, arătîndu-mi că nu mai trebuie să mă întorc acolo. Și

n-am s-o fac! Dar nu sînt tot atît de sigur în ceea ce-l priveşte pe tînărul ce vă poartă numele şi pe care-l cocoloşiţi, încărcînd schema cu un pontator în plus.

Lovisem sub centură şi asta l-a sufocat. N-a mai avut cum să se reculeagă. Sărindu-mi în ajutor, cîţiva îşi amintiră că şi nevastă-sa e pontatoare şi că cei trei nu mai isprăvesc cu concediile şi recuperările. Au mai fost amintite şi alte matrapazlîcuri...

Pare incredibil, dar „Şobolanul" nu m-a cuprins în braţe şi nu mi-a mulţumit, plin de recunoştinţă pentru prilejul oferit oamenilor de a-l critica; n-a declarat că săpuneala prinde bine, aşa cum susţinea cînd era vorba de altcineva. A încercat printr-o metodă mai subtilă să-mi bage minţile în cap: timp de mai bine de un an n-am primit nici o primă. A aşteptat să mă căciulesc în faţa lui, dar n-am făcut-o. Nu că aş fi fost plin de bani — pe vremurile acelea cîştigul era cu mult mai mic — dar nu voiam să-i dau vreo satisfacţie.

Povestea cu odrasla-i era cît se poate de adevărată şi n-aveam nici o vină dacă nu se putea aduna de pe drumuri. Nu reuşise să termine măcar liceul. În schimb, frecventa cu asiduitate localurile, se ţinea de afaceri, improvizase cîteva mariaje oficilizate la ulucă, dispărea cu zilele de acasă. Într-un cuvînt, promitea! L-a adus taicăsău la întreprindere, avînd grijă să nu-i lipsească şapte perini de pe scaun. Pentru el, tot; altora, nimic. Gîndindu-se că i-ar sta mai bine cu scaun la cap, l-a convins să-şi termine liceul la seral. Pe vremea aceea intrasem la facultate şi aş fi dorit să lucrez doar în primul schimb. A zis că nu se poate, dar m-a povăţuit din inimă să renunţ, zicea el, să nu-mi bat atîta capul, că Doamne fereşte, pot păţi iarăşi ceva la ochi. Ce-mi trebuie facultate dacă peste cîţiva ani am să ajung la categoria maximă? Toate astea fiindcă oricum ajungeam acolo. Nu acelaşi lucru s-a întîmplat cu odrasla-i, care curînd avea să dezamăgească.

N-am plecat din întreprindere. Nu mi-am căutat un loc mai moale. Am rămas să lucrez nopţile, însă acum cînd mai aveam doar cîteva luni pînă la examenul de stat, treaba părea tot mai anevoioasă. Ceea ce mă nemulţumea cel mai mult era transferarea la altă secţie a prietenilor mei. Mă surprinde, apoi, bunăvoinţa „Şobolanului". Din-

tr-o dată și-a dat seama că sînt un element capabil și m-a propus brigadier pe schimb. Toate bune și frumoase, veți zice, numai, vă asigur că omul a lucrat cu schepsis. Oare mai trebuie să spun că, brigadier fiind, trebuie să lucrezi cot la cot cu oamenii tăi? Și cînd vom fi în schimbul doi ce fac, stau cu ei, sau merg la cursuri? Și, fiindcă ne cunoaștem prea bine, că nu de ieri, de alaltăieri lucrăm împreună, am înțeles că-i ultima lui încercare de a-mi trage prețul de sub picioare.

Toate astea le-am spus directorului. Am găsit înțelegere și m-am reîntors în secție. I-am comunicat „Șobolanului" că de luni am să lucrez în secția nouă, lucru ce se pare că l-a nemulțumit:

— Mai vedem, noi, proroci el amenințător.

N-aveam de gînd să stau la taclale, cu atît mai puțin să întindem pelteaua amintirilor, dar privindu-i mutra arogantă, sfidătoare, am simțit — iarăși — cum mă mănîncă sub limbă:

— Păi, tocmai asta și voiam: vedeți pe cine puneți în locul meu.

Tipul dădu ochii peste cap, mustăci un zîmbet superior, apoi, ca un veritabil cabotin de operetă, voind parcă să-i ia ca martori pe cei ce se aflau în acel moment în biroul lui, declară sentențios:

— Ascultă-mă, te zbați degeaba, tot la mine ai să te întorci!

A căutat-o cu lumînarea și cu martori, așa că nu aveam nici un motiv să nu i-o plătesc:

— Desigur, numai că s-a omis un mic amănunt. Mă voi întoarce doar pentru a prelua secția. Între noi fie vorba, ai condus-o cam după ureche și niciodată n-ai avut auz muzical. Dar pentru că ai fost totdeauna generos cu mine, dacă, bineînțeles, mai știi să pornești un strung, poate am să-ți ofer postul de brigadier. La revedere și ... pe curînd! ... Un an, cel mult, adaug, întorcîndu-mă din ușă.

— Ascultă, locotenent Comloșan, dacă nu te-ai prostit de tot, pricepe odată că n-am de gînd să accept toate aiurelile tale. De cîte ori te-am întrebat cîte ceva, chiar și cînd îmi veneai noaptea acasă, o ținei morțiș cu secretele

tale de serviciu şi cu veşnica ta rugăminte de a fi înţelegătoare. Nu poţi pretinde că nu am fost înţelegătoare şi că m-am amestecat vreodată în treburile tale.

– Dar am vorbit şi cu tovarăşul maior, am acordul lui, se lamenta locotenentul în faţa soţiei ce se dovedea neînduplecată.

– Cu atît mai rău pentru tine. De ce nu mă consulţi? Ce îşi închipuie maiorul ăsta al tău, că poate comanda şi la mine în casă? Spune-i-o dacă vrei, ori lasă-mă pe mine să-i spun. Te asigur că a doua oară n-o să mai recurgă la ajutorul meu. Ce sînt eu, cobai?

– Nu, draga mea ...

– De vreme ce nu-mi poţi dezvălui tot, înseamnă că-i chiar mai rău. Dar ţie puţin îţi pasă! Vrei să mă îmbraci ca pe o paţachină şi să mă duci nu ştiu unde, ca să mă vîri în mai ştiu eu ce treabă a miliţiei. Dacă mi se întîmplă ceva? Poate că tocmai asta urmăreşti! Mai bine spune cinstit că în viaţa ta a intervenit o altă femeie şi te las liber... Nu-s bătrînă, nici chiar urîtă, am să mă descurc eu ...

Se smiorcăia, să înduioşeze şi pietrele, nu alta. Comloşan, culcat în patul de alături, încerca să mai spună un cuvînt, să-i mai explice, dar nu era chip.

– Să nu-ţi închipui că ai să scapi de mine cu una cu două. Întîi te opăresc şi numai după aceea poţi să te duci la alta!

În cele din urmă renunţă, lăsînd totul pe a doua zi, dimineaţa.

Într-adevăr, la ora cînd soţia lui Comloşan ieşea de la serviciu, locotenentul o aştepta cu maşina maiorului Georgevici. Nu erau căsătoriţi decît de trei ani, aşa că veţi crede că s-au îmbrăţişat fără să se ruşineze de cei din jur. După cîteva ocolişuri locotenentul opri în apropierea teatrului de revistă „Fantazio" unde l-au căutat pe cel ce se ocupa cu machiajul. Din pachetele aduse au fost scoase o vestă şi o pereche de pantaloni roşii în carouri. O perucă blondă, puţin fond de ten, pudră, cremă şi alte nimicuri despre care femeile susţin că le ajută să fie frumoase, completară recuzita. Omul era un artist în meseria lui, studiase dinainte şi fotografia primită de la locotenent, iar cînd totul a fost gata, soţia lui Comloşan semăna destul de bine cu victima de la hotelul „Zalis". Norocul lor era

că femeia nu știa adevărul (locotenentul îi spusese o poveste oarecare). Altfel...

Pînă spre seară s-au tot învîrtit prin Mamaia, cînd în mașină, cînd făcînd lungi plimbări pe jos. În ciuda oricăror strădanii, Comloșan nu se lovea însă decît de ridicări neputincioase din umeri.

— Încercăm și mîine, își anunță el consoarta, în timp ce parcă mașina în dreptul blocului în care locuiau.

— Ai noroc că îmi place cu mașina... Vremea e splendidă și nu văd de ce n-am continua așa pînă la toamnă. Spune-i maiorului să-ți tot dea misiuni din astea, am fi și noi mai mult împreună, iar tu n-ai uita că ești însurat. Cînd m-ai invitat la cofetărie, chiar mă miram cum de îți mai amintești că pe lumea asta mai există și altceva în afară de miliție.

A doua zi, după masă, reluară plimbarea. Străbăteau, în linii mari, același traseu. Cînd au ajuns la stația PECO de la intrarea în stațiunea Mamaia, locotenentul viră, dar nu se duse să alimenteze. Lăsă mașina deoparte. Voia să aibă o discuție cu personalul stației. Știa că aici se lucrează în ture și îi căuta pe aceia care ieri avuseră zi liberă. Trebui să aștepte cîteva minute bune, fiindcă atunci mai sosiseră vreo zece vehicule. Între timp, soția lui coborîse și ea. Stătea cu spatele spre stație, urmărind din priviri traficul intens de pe șosea.

Cînd unul dintre cei doi lucrători de la stație servi și ultima mașină, locotenentul se grăbi să profite. Se legitimă, apoi, pe scurt, îi spuse ce ar dori să afle de la el.

Individul avea cel mult treizeci de ani. Nu era el prea vorbăreț și în timp ce locotenentul îi vorbea își aruncă de cîteva ori privirea spre mașina maiorului, fără să arate însă că l-ar preocupa în mod deosebit.

— Îmi pare rău, mărturisi omul, nu vă pot ajuta cu nimic. Trece atîta lume...

Întoarse ochii roată, parcă voind să se asigure, încă o dată, că totu-i în ordine prinprejur și că nimeni nu așteaptă să fie servit din cauza discuției cu cel ce i-a „căzut" pe cap. I se păru locotenentului, sau într-adevăr privirile omului au întîrziat asupra soției sale?

— Și chiar nu ai nimic să-mi spui? stărui el, cu un ton atît de plictisit de parcă îi era indiferent ce va auzi.

Stăteau față în față, studiindu-se ca doi cocoși, gata

să se repeadă unul la altul. Se înfruntau pe tăcute fără ca vreunul să știe ce gîndește celălalt.

— Dacă nu mă înșel, dumneavoastră ați venit cu mașina aceea? cedă omul, arătînd cu capul spre singura mașină ce se afla atunci în stație.

Locotenentul încuviință tăcut, înclinîndu-și chelia ce părea mereu proaspăt lustruită. Doar buzele-i zîmbeau.

— Cînd ați pescuit-o? se interesă omul, făcînd desigur aluzie la femeia ce se învîrtea pe lîngă mașină. Și ca să se facă mai bine înțeles trase cu coada ochiului, clipind șiret.

„Fiecare, cum îl duce mintea", își zise locotenentul, stăpînindu-se să nu-i dea replica cuvenită. Omul avea ce admira și nu odată Comloșan se întrebase cum de l-a preferat nevastă-sa tocmai pe el, cînd era de ajuns să deschidă mai bine ochii.

— Vrei să-mi spui și altceva?

— Ei, bine, dal Dacă sînteți aici, înseamnă că v-a spus tot. Treaba ei, dar nu-i frumos după ce am ajutat-o! După dispozițiile noastre, n-aveam voie să-i vînd benzină în sticlă, dar atît a insistat, încît am servit-o. Poate că n-am respectat regulamentul, recunosc, nu l-am respectat, însă voiam să-și facă — și în felul acesta — o impresie bună despre noi.

— În ce limbă ați vorbit?

— În italiană, parcă n-ați știi? Adică ea a vorbit iar eu am priceput că a rămas cu mașina în pană de benzină. Voia doar un litru ca să se poată întoarce aici să-și umple rezervorul. Și uite dom'le cum mi-am aprins paie în cap fără să vorbesc cu pompierii. Să mai faci altădată bine...

— Cînd a fost asta?

— Stai să văd... luni, nu, miercuri am avut recuperare, joi, joi 9 mai.

— În ce sticlă a luat benzină?

— Ei asta-i acum, vă legați și de sticlă? Dacă tot a ciripit; se înțelege că știți că de la mine a luat-o. Era o sticlă în care fusese cîndva un Murfatlar. Și asta-i interzis?

L-a rugat să-și scrie declarația. Omul se ocăra în gura mare, promițînd că „de i-ar vedea întinși în drum", n-o să le mai dea strop de benzină celor rămași în pană. La plecarea locotenentului, se interesă:

— Și cu mine cum rămîne?

– Ca şi pînă acum. N-am eu competenţa să fac ordine aici, şi-apoi, dumneata m-ai ajutat. La revedere.

Omul rămase descumpănit, nepricepînd că s-a înşelat în privinţa femeii aflate lîngă maşină. Prezenţa acesteia l-a stimulat să-şi aducă aminte că a servit-o pe cealaltă cu benzină. Nu era puţin lucru. Astfel s-a ajuns la concluzia că însăşi victima – şi nu altcineva – a procurat lichidul inflamabil.

Resturile de hîrtie carbonizată au dat la iveală, în laborator, într-o primă fază, începutul unui cuvînt format din trei litere: „GUL" precum şi cifra 8, ce părea să provină dintr-un document, identic cu materialele ce se folosesc la buletinele de identitate. Au mai fost descifrate nişte cifre care ar fi putut corespunde unor numere de telefon. S-a observat că doar două din acestea se compuneau din şase cifre. Or numai Bucureştiul avea o astfel de centrală. Celelalte numere erau formate din grupe de cinci, ceea ce putea corespunde multor oraşe din ţară.

Era totuşi un pas făcut, deoarece folosindu-se diferite combinaţii, cel puţin unele dintre numere s-ar putea reconstitui.

Procurorul Savii avu o scurtă întrevedere cu Aurel Dumitraşc. Poate că a fost vorba doar de curiozitate, deoarece nici un moment nu se gîndise la interogatoriul decisiv. Procesul-verbal de ascultare, declaraţia de la miliţie erau destul de grăitoare, chiar dacă Dumitraşc scrisese acolo cinci minciuni şi o jumătate de adevăr. Îl trimise deci înapoi, hotărît să-l asculte cît mai degrabă cu putinţă.

Întîi, se ocupă de ordonanţa de prelungire a reţinerii, motivînd că ea este reclamată în interesul anchetei penale ce se efectuează. Ceru prelungirea pînă la 19 aprilie, ora optsprezece. Urma să o trimită spre aprobare, dar asta după ce va termina şi ordonanţa de punere sub învinuire. Nu-i făcea deosebită plăcere să tot întocmească la acte, însă procedura trebuia respectată.

Peste două ore se întîlnea la locul faptei cu Angela Hortoban, nepoată a victimei Marta, pe care o convocase

pentrtu a stabili împreună dacă lipseşte ceva din casa bătrînilor. Din relatările de pînă atunci, ea părea indicată a stabili eventualele pagube. Cel puţin o dată pe săptămînă îi vizita pe bătrîni, ajutîndu-i la treburile gospodăriei. Era foarte important să se stabilească dacă a dispărut ceva din casă, căci în felul acesta s-ar fixa un eventual mobil al crimelor. Mobilul, într-adevăr, rămăsese încă nebulos. Basmele despre omoruri fără un motiv anume sînt greu de digerat. O cauză, oricît de mică, de neînsemnată se găseşte totdeauna.

Ca să preîntîmpine orice exces de zel din partea femeii, Savii o rugă înainte de a începe inventarierea să-i enumere lucrurile pe care şi le aminteşte. Gura îi mergea ca o meliţă; părea bine documentată. Au trecut la partea practică şi aici totul merse strună. Supărător i se părea procurorului doar faptul că, după ce termina cu inventarul, — să zicem al unui dulap — Angela îşi nota rezultatul într-un carneţel.

— De ce aveţi nevoie de aşa ceva? întrebă Savii, nemaiputîndu-se stăpîni.

— Să pot controla dacă nu dispare ceva, între timp, mărturisi ea, găsind probabil firesc să se repeadă în bunurile celor ce doar după-amiază vor fi înmormîntaţi.

— Locuinţa a fost sigilată iar cheia se afla la procuratură. Întrucît sînteţi singura persoană ce va moşteni aceste bunuri, poate mai aşteptaţi două-trei zile pînă vă predăm cheia. O să vă bucuraţi atunci în voie, fără ca plăcerea să vă fie umbrită de prezenţa mea.

Au continuat fără alte incidente. Conform spuselor femeii, lipseau cîteva cămăşi de-ale bătrînului (nu putea preciza cîte, dar susţinea că a avut mai multe), un jerseu de damă din lînă neagră — nou-nouţ, o garnitură de farfurii mici şi mari, toate ornate cu flori, pentru care cineva îi oferise bătrînei cinci mii de lei. Se mai adăugau pe listă două rochii noi, tot negre — cu una ţinea să fie îngropată — precum şi cîţiva metri de material, roz, pentru haine de pat.

— Credeţi că au avut oarecari economii?

— Nu ştiu dacă ţineau bani în casă. Doamne, vorbesc prostii, fiindcă la CEC sînt sigură că nici n-au intrat vreodată. Numai Ghedeon avea pensie şi nu le prea prisosea. Poate, acolo, cîteva sute...

După cîteva ore primea o vizită.

— M-a trimis la dumneavoastră tovarășul căpitan Han. Zicea că aici trebuie să depun plîngerea. Foarte cumsecade acest tovarăș! Dacă nu aveam norocul să-l cunosc, cine știe pe la cîte uși ar fi trebuit să bat pînă să primesc ceea ce este al meu. Sînt o biată văduvă...

— Luați loc și spuneți cum vă numiți.

— Șarlota Cnoblo. Apropo, am uitat — iertați-mă — o scrisoare pentru dumneavoastră, de la tovarășul Han.

Luă plicul și îl deschise intrigat, gîndindu-se că ajunge omul să nu se mai poată urni fără o recomandare. Ce l-o fi apucat pe căpitan, umblă cu „pile" la procuratură? Despături hîrtia și făcu ochii mari-mari: *In herbis, in verbis, in lapidibus*. Avea impresia că în spatele acestor cuvinte vede chipul căpitanului, atenționîndu-l. Deci asta era? Are îndoieli împotriva bătrînei și, bun la suflet cum e, mă pune în gardă.

— Ce vă nemulțumește? se adresă el bătrînei, admirîndu-i pălăria de dantelă, perforată, cu nimic mai mică decît roata volantă a unei batoze de treierat.

— Am făcut ceva de care acum mă căiesc amarnic. N-aveam de unde bănui ce se va întîmpla. M-am gîndit că fac un bine. Acum însă, m-am nenorocit și asta la bătrînețe, cu atît mai dureros, cu cît nu mai am de la cine aștepta ajutor. Familie nu mai am. Tot ce-am agonisit s-a dus. Dacă n-o veni curînd moartea după mine, o să ajung să mă îngroape primăria. Baremi dacă m-ar primi la Casa săracilor, se tîngui ea, tamponîndu-și ușor ochii cu o batistă.

— Nu pricep nimic, recunoscu procurorul.

— Cînd mi-au descoperit vecinii omorîți, într-atît m-am pierdut cu firea, încît am și uitat de mine. Dacă vă gîndiți bine, aveam și de ce. Nu-i ușor să trăiești atîția ani ușă în ușă cu niște oameni — să schimbi sute de vorbe într-o zi — și dintr-o dată, așa din senin să-i găsești morți. Vedeți dumneavoastră, cu vreo trei săptămîni în urmă eu am împrumutat-o pe Marta și pe Ghedeon cu bani. Dacă ar fi fost cîțiva lei nu mi-ar păsa. Dar i-am împrumutat cu șaisprezece mii, bani agonisiți de mine pentru zilele cînd o trebui să mă dau în ținere. Ce mă fac, cine îmi înapoiază banii?

„In herbis, in ver...", își aminti Savii.

— Aveți vreun înscris prin care vă probați cele afirmate?

— Ce să am?

— O chitanță, sau, eventual, martori?

— Nu, nu am așa ceva că doar erau oameni de omenie. În Marta aveam încredere ca și în mama mea, Dumnezeu s-o ierte! Nici prin gînd nu mi-ar fi trecut...

Delicată situația, își zise Savii, frecîndu-și bărbia. Cum să ai convingerea că spune adevărul? Pe de altă parte, de ce să nu fie crezută? O știi căpitanul mai multe? Ori intuește doar că este vorba de o escrocherie? Bătrîna afirmă că îl cunoaște, ceea ce nu exclude reciprocitatea și acesta-i motivul pentru care m-a făcut atent. Nu pare ea din cei ce pot da bani cu împrumut, însă cu bătrînii ăștia niciodată nu poți fi sigur. În nouăzeci la sută din cazuri, bătrînețea face pe om înțelept, mai strîngător.

— Desigur, pînă a-i împrumuta, banii îi aveați depuși la C.E.C.?

— Nicidecum, îi țineam în casă. La mine erau în siguranță și îmi plăcea să mă uit din cînd în cînd la ei. Ce vreți, așa sîntem noi, adică, vreau să spun că l-am moștenit pe tata, care a fost cîrciumar și n-avea încredere nici în bănci, fiindcă, odată — în tinerețile lui — și-a pierdut banii cînd banca a dat faliment.

— Înțeleg, o asigură procurorul. De fapt, el se gîndea că pierduse șansa de a afla dacă madam Șarlota avusese sau nu bani puși deoparte. Deci dumneavoastră v-ați lipsit de toate economiile ca să puteți face un serviciu prietenilor.

— Ooo nu! Asta nu s-a întîmplat. Mai am acasă cinci mii trei sute. Chiar dacă mă rugau, n-aș fi dat mai mult decît am dat. Niciodată nu știi ce îți poate aduce ziua de mîine. Cazi bolnavă, Doamne ferește, și n-ai un leu pentru doctor, pentru celelalte nevoi. Chiar atît de nesăbuită nu sînt, chit că unii mă consideră de pe acum ramolită.

Ar fi vrut s-o întrebe cum a reușit să strîngă atîția bani, că el de mult se tot chinuia să adune pentru o mașină. Se răzgîndi însă. Bătrîna putea să motiveze în fel și chip. De pildă, că adună încă de a doua zi de după naționalizare, că o persoană singură se mulțumește cu puțin,

că tricotează, că săptămînal norocu-i pune mîna în cap şi cîştigă la loz în plic şi aşa mai departe. N-ar fi avut argumente s-o contrazică; poate reuşea, într-adevăr, să pună leu peste leu. Dacă reclamaţia Şarlotei se va dovedi întemeiată, o să-şi trimită soţia la ea — în schimb de experienţă — nu de alta, dar Silvia numai pentru perlan, biotim şi celelalte asemenea produse îi cheltuieşte un sfert din retribuţie, de parcă ar avea contract cu firmele producătoare. Cele necesare copiilor, pe care Silvia îi cam răzgîia, e drept, înghiţeau alte două sferturi. Aşa se face că maşina visată ajunsese doar la trei roţi, ceea ce venea în totală contradicţie cu fantezia constructorilor de automobile. Dar cum un procuror nu-şi poate permite să fie prozaic în exerciţiul funcţiunii, întrebă:

— Cunoaşteţi cumva ce voiau să facă vecinii cu banii?

— Cum să nu, se poate? Chiar eu i-am încurajat. Era vorba să cumpere o grădină, un fost loc de casă. L-ar fi lucrat un an-doi, apoi l-ar fi vîndut cu un preţ mai mare.

— Poate ştiţi numele celui ce voia să vîndă?

— La ce bun? se oţărî bătrîna, parcă indignată de întrebare. Ştiu doar că s-au luat după un anunţ apărut în ziar.

— Din cîte am aflat despre vecinii dumneavoastră, se pare că le venea destul de greu să-şi facă chiar şi cumpărăturile... ori lucru la o grădină...

— Am spus eu altceva? Apoi, sfătoasă: Tinere domn, se vede că locuieşti în plin centru. Oare ai uitat că pe la noi este obiceiul ca bătrînii să dea în parte grădina cînd n-o mai pot lucra singuri? Aşa zicea, de fapt, şi Marta... numai că dacă nu m-aţi întrebat...

Putea să fie adevărat, dar după viclenia ce scînteie de cîteva ori în ochii Şarlotei, după mulţumirea ce o cuprinse după explicaţia dată, Savii îşi zise că tot atît de bine ar fi putut fabrica răspunsul ad-hoc, convinsă că nu are cum să o verifice.

— Vînzarea-cumpărarea s-a perfectat?

— Nu, a fost amînată, deoarece zicea Marta că proprietarul se îmbolnăvise. Urmau să facă actele, imediat ce se însănătoşeşte.

„Dacă banii aceia au rămas în casă, ei puteau constitui o ispită pentru chiriaş, astfel explicîndu-se şi mobilul

crimelor. Oricum, la cercetările de pînă atunci banii n-au fost descoperiți. Dumitrașc susține că și-a însușit doar vreo șaisprezece lei".

— Se înțelege că dumneavoastră doriți să vă recăpătați banii. Cum credeți că ar fi posibil acest lucru?

— Nu sînt în măsură să dau sfaturi, dar după mintea mea proastă, cred că i-a furat chiriașul. Dacă nu are de unde plăti, rămîn lucrurile vecinilor ce s-ar putea scoate la licitație. Sau, știu eu, o tranzacție de obiecte ce ar acoperi suma...

Asta era, exact cum își imaginase Savii. O rugă să-și scrie plîngerea, după care o conduse pînă la ușă, promițîndu-i, bineînțeles, că va face tot ce trebuie pentru ca echitatea să fie pusă în drepturile ei.

Dacă lumea ar ști ce muncă ușoară au procurorii, mulți ar opta pentru o astfel de profesiune. Să-l luăm pe Savii de exemplu. Pe lîngă celelalte „nimicuri" cu care își omora timpul (el o făcea în numele legii), trebuia acum să stabilească dacă Dumitrașc cunoscuse că bătrînii aveau o sumă așa de mare în casă, să afle, apoi, dacă și-a însușit-o; iar dacă nu — să descopere unde ar putea fi.

Și ca să nu se plictisească, porni întîi să caute pe nepoata bătrînei. Nu-i spusese direct despre ce e vorba. O întrebă doar dacă nu-i auzise pe bătrîni că ar vrea să se împrumute.

— Nu știu să se fi împrumutat, n-aveau de ce, răspunse Angela Hortoban. Se mulțumeau cu reumatismul și sărăcia lor.

— Auzisem că aveau de gînd să-și cumpere o grădină pe care s-o lucreze...

— Glumiți, desigur. Grădină le trebuia lor, cînd nu erau în stare s-o scoată la capăt cu ce aveau? Nu vă spuneam că deseori îi ajutam, chiar și în casă la curățenie, fără să vă mai amintesc că majoritatea cumpărăturilor le făceam eu. Lor le venea greu să se deplaseze și pînă la colțul străzii. Dumneavoastră ați lucrat vreodată într-o grădină ca să aveți idee ce înseamnă asta?

Nu-i satisfăcu curiozitatea și nici nu-i aminti că întrebările le pune, de obicei, procurorul. Îi mulțumi pentru informație și părăsi casa. Afară cald, frumos, nici un nor de ploaie. Asta-l făcu imprudent și porni fără

griji prin mijlocul drumului. I se făcu sete de atîta plimbare, dar spera în sinea lui, să întîlnească o oază. La o răscruce dădu peste ea, însă avea să constate că în acel anotimp bere se servea numai pe litoral. Paște murgule... n-ai ce face! Și cum soarele îl bătea în creștet, se pomeni gîndindu-se că s-ar impune de îndată o percheziție amănunțită în apartamentul victimelor.

Cînd avu hîrtia parafată în buzunar, un reprezentant de la miliție în stînga și doi martori în dreapta, începu treaba. Bani, cîte pene pe broască; nici seifuri îngropate, nici nișe mascate de tablouri, nici comoară ascunsă în hornul casei; nici vorbă de prag dublu sau alte asemenea locuri, în care să găsești un creițar pitulat.

Rămînea în picioare — nu Savii, că el era frînt, — întrebarea: dacă Dumitrașc, știuse de cele șaisprezece mii?

— Ce tot împingi la ușa aia, nu știi să citești? se auzi un glas pițigăiat, în timp ce o umbră se apropie de perdelele ce acopereau intrarea.

Locotenentul Chita — ce urma de ieri o altă dispoziție a maiorului Vaida — văzu un copilandru care-l privea dezaprobator.

— Deschidem la zece! Mai plimbă-te pînă atunci: o să-ți facă bine!

Băiatul lăsă din mînă perdeaua și se îndepărtă: îl luase drept un consumator grăbit să se adape sau să-și potolească focul de cu seară.

Locotenentul zîmbi și bătu din nou, de data aceasta mai insistent. Fără voia lui, nervozitatea i se transmise în gest, pentru că cei dinăuntru nici nu se sinchiseau. Erau probabil obișnuiți cu astfel de clienți. Într-un tîrziu, tot puștiul își făcu apariția. După înfățișare era mai mult decît clar că primise împuternicirea să-l trimită la dracu' pe cel ce le tulbura liniștea. Locotenentul îi întinse, însă, legitimația și flăcăul se metamorfoză cît ai clipi. Gura i se întinse pînă la urechi. Zise ceva de cheie și o zbughi spre interior de parcă l-ar fi fugărit un tigru hămesit.

Locotenentul se afla în fața bufetului „Pescăruș" și pînă să vină cineva să-i deschidă avu tot timpul să-și dea seama că picase la o oră nepotrivită. Nepotrivită pentru

cei dinăuntru, nu pentru el care era în picioare de la cinci. Şi asta nu că i-ar fi cerut-o cineva anume, ci fiindcă el făcea parte din categoria acelora pe care clinicienii şi fiziologii i-au denumit — în funcţie de ritmurile lor de activitate cotidiană — „ciocîrlii". Adică, un tip care se trezeşte cu noaptea în cap, aleargă în sus şi în jos cît e ziua de mare, fără să-şi piardă voiciunea şi buna dispoziţie, chiar dacă nu realizează mai nimic din ceea ce îşi propune. În schimb, seara cade obosit, doarme neîntors cum s-ar zice, cu un somn adînc şi fără vise.

Erau tocmai momentele dinaintea deschiderii, cînd responsabilul făcea o ultimă inspecţie şi degusta sever grătarul servit pe post de gustărică. Oameni sîntem, deci şi ceilalţi au dreptul la viaţă, mai ales că o fac cu cele mai bune intenţii: voiau să constate dacă nu cumva bucătarul şi-a ieşit din mînă. Ţineau foarte tare la renumele localului, nu puteau servi carnea alterată, ori, şi mai rău, cafeaua leşinată, care după unii consumatori impertinenţi seamănă cu apa rămasă de la spălatul vaselor. Aşa că nimic mai firesc decît hotărîrea tacită de a degusta, colo, un mizilic. Dar să nu exagerăm: locotenentul, chiar dacă ar fi ştiut să tricoteze, tot n-ar fi terminat un pulovăr pînă să vină responsabilul şi să-i deschidă, cu mari şi interminabile ploconeli.

Chita simţi din prima clipă că omul îi place; nu fiindcă se juca cu propria-i viaţă — era foarte periculos, la cele vreo sută treizeci de kilograme ale lui, să tot penduleze de la verticală la orizontală, să rămînă îndoit ca şi cum te-ar invita să i te urci în spate, sau să sari „capra" — nici pentru faptul că reuşise să adune aproape tot personalul la intrare, plasîndu-l deoparte şi de alta a uşii. Mişcătoare primire, dar insensibilul Chita părea că nici n-o bagă în seamă. Pe el îl fascinau doar buzele, vinete, cărnoase şi dinţii de aur ai responsabilului precum şi străduinţele lui de a dovedi, deşi nimeni nu-l întrebase, cît este de cinstit. Desigur, căsca omul gura, să-i arate de la bun început că usturoi n-a mîncat şi nici pe acolo n-a trecut. Îi mai plăcea lui Chita şi faptul că, oricît s-ar fi chinuit, nu reuşea să-i prindă privirea, care aluneca în toate părţile.

Responsabilul îi arăta locotenentului o simpatie cel puţin la fel de mare. „Prima impresie contează, de ea depind multe... uneori", îşi zicea el, făcîndu-şi, în acelaşi timp,

cruce cu limba pe cerul gurii. De cum l-a anunțat puștiul cine-i la ușă, ochiul drept a început să i se zbată. „Parcă poți ghici cînd te trezești cu miliția economică!?"

În această atmosferă de bunăvoință — cînd mai erau exact cincisprezece minute pînă la deschiderea localului — au început tatonările. Locotenentul puse pe masă fotografiile color, printre care și pe aceea a victimei. Brusc, localul se luminează de chipurile destinse ale celor din jur. Cum să nu fie așa, cînd te aștepți la ce-i mai rău și uite, locotenentul ăsta — simpatia crescu și deveni unanimă — nu cere nici un registru, nu verifică absolut nimic, ci doar îi roagă să-și amintească dacă n-a trecut pe la ei, cu „treburi", bineînțeles, o fetișcană.

Dacă n-ar fi fost locotenentul, cu siguranță că l-ar fi îmbrățișat. Ce, parcă n-au și ei o coardă sensibilă? Ar fi împărțit cu el mizilicul ascuns în grabă, să ciugulească și el, săracul! Totuși — mai bine nu — că ăștia intră la idei. În cele din urmă, a apărut o cafeluță, pe care i-au vîrît-o sub nas cu de-a sila. Se și întreba locotenentul cam cît timp i-ar trebui pînă să o bea, cînd anume să telefoneze după salvare și cîți lei să lase pe masă pentru „turceasca" servită într-un castron, aproape tot atît de încăpător ca cel din care mama lui punea supă la patru persoane.

Mulțumit a trebuit să se declare, la rîndu-i, și Chita, fiindcă majoritatea celor convocați de „Buzevinete" porniră să vorbească. Noroc că trebuiau să deschidă localul și astfel situația deveni suportabilă. Cu prea multe vești bune — vorbeau toți deodată — după seceta din săptămîna care a trecut, risca să facă un infarct. Delectîndu-se, doar cu cîte unul, putea să savureze totul în tihnă. Și aveai ce. În scurtă vreme, tabloul mult dorit se întregise.

Un tablou banal, vor susține unii, am mai văzut ceva asemănător, ba unele aveau chiar un ușor parfum ieftin de cocotă, știți, dintr-acelea care îți face greață cînd stai prea aproape.

Să nu ne lăudăm, ar zice Chita, auzindu-vă, că nici eu n-am stat la pension și aș putea să vă povestesc multe despre „arta abstractă", timp halit cu polonicul, ori suave fripturiste. Iată ce notase locotenentul, drept concluzii, în carnetul său:

1) Femeia a fost văzută în local, de mai multe ori, în compania unor străini.

2) Se confirmă că vorbea italiana.

3) Unii dintre bărbaţii de atunci frecventează şi acum localul.

Ultima informaţie, furnizată de responsabil, să te scoată din minţi, nu alta. Mai zicea dumnealui că cel puţin doi dintre bărbaţi poposeau destul de frecvent la bufetul lor; chiar şi anul trecut.

– Turişti?

– Parcă poţi şti?

– Spuneai că au fost şi anul trecut, încearcă să-ţi aminteşti cam în ce perioadă au apărut.

Urmă un consult colectiv, timp în care responsabilul trecu pe la personalul din subordine, răspîndit prin tot bufetul. Locotenentul intervenea doar atît cît să-şi lămurească unele probleme, sau cînd grăsanul încerca să insufle convingerea lui celui chestionat.

Reieşea, cu aproximaţie, că unul din cei doi bărbaţi – unul brunet – începuse să frecventeze localul, cam din iunie anul trecut. A dispărut la sfîrşitul sezonului, poate chiar ceva mai tîrziu, dar a reapărut anul acesta prin martie. Nimeni nu putea preciza de ce naţionalitate ar fi, fiindcă, îl auziseră vorbind şi în germană şi în italiană şi în franceză. Rareori venise singur. Obişnuia să se aşeze la o masă anume şi, după cum declarau chelnerii, băutura lui preferată era berea.

– Am băgat totuşi de seamă că, de cele mai multe ori, îşi face apariţia în jurul orei paisprezece. Ieri, cam tot la ora asta a fost. Nu ştiu de unde vine şi nici încotro pleacă după ce iese de la noi, declară epuizat responsabilul.

– Vorbiţi de clientul acela ce se aşează mereu la masa de lîngă geam? se interesă puştiul care îl primise atît de amabil pe locotenent şi care de un timp se ţinea scai după el.

– Valea! Ce te bagi unde nu-ţi fierbe oala? N-auzi? se repezi responsabilul gata să-l încurajeze cu o palmă după ceafă.

– Stai o clipă, îl opri locotenentul, dîndu-şi seama că băiatul nu intrase pînă atunci în preocupările lui. Cunoşti cumva mai bine pe cei de care ne interesăm?

– Nu pretind aşa ceva, dar am impresia că domnul acela cu părul negru lucrează pentru „Neckermann". Din cîte am înţeles, şi-a dat întîlnire azi, tot aici, cu individul de ieri – unul slab ca un ţipar.

— Măi guriță, îl luă șeful lui, pe ocolite, de cînd știi tu limbi străine? Nu vorbi prostii, fiindcă tovarășul locotenent n-are timp de pierdut. Recunoaște că ai vrut să faci pe grozavul și te iert. Acușica îți dau vreo două ...

— Nu da, șefu', că îți faci păcat. Nu știu eu multe, da italiana o rup binișor. Să n-am parte de servici dacă n-a zis că vine azi.

Chita trebui să intervină ca puștiul să rămînă nescărmănat. În definitiv, o să-l aștepte. Locotenentul era optimist. Va sta toată ziua. Dacă tipul nu apare, vine și mîine și poimîine ... pînă la urmă o să-și arate el fața. Se interesă de un telefon și comunică maiorului Vaida ultimele noutăți. Vaida îi ceru să rămînă acolo și să-l sune imediat dacă intervine ceva.

De fapt, gîndi Chita, instalîndu-se la o masă, s-ar putea ca mîine să nu mai fie nevoie să-l aștept, chiar dacă nu își face azi apariția. Mai mult ca sigur, maiorul o să verifice dacă vreunul din reprezentanții firmei străine corespunde descrierii pe care i-o furnizaseră oamenii de la local.

Cum tot nu avea ce face, locotenentul scoase dintr-un buzunar un notes și începu să schițeze chipul unui bărbat. Pentru cine avea pretenția că îl cunoaște, cît de cît, îndeletnicirea din acele clipe ar fi fost o surpriză. Doar cîțiva știau că era un talent în grafică; încă din copilărie s-a simțit atras de foaia albă pe care transpunea imaginile ce-l atrăgeau prin frumusețea lor sau îi loveau dureros retina. Lucra în filigran, reușind să redea pînă în cele mai mici detalii fizionomia oricărui chip, parcă scoțîndu-i la iveală și gîndurile. Făcu mai multe schițe, încercînd să pună pe hîrtie ceea ce aflase de la personalul hotelului. De zeci de ori s-a lăsat corectat de cei ce îi furnizaseră semnalmentele; aceștia se antrenară în ceea ce credeau că este doar o joacă și, cînd rupeau o clipă liberă, se apropiau de masa lui, atestînd sau negînd asemănarea dintre portret și clientul lor.

Cînd obținu asentimentul majorității, Chita ieși în stradă, simțind nevoia să se miște. Se învîrti de colo pînă colo, fără să piardă din priviri intrarea. Așa îl găsi maiorul Vaida, care nu mai avusese răbdare să aștepte telefonul. Au intrat și, fiindcă tot era trecut de prînz, se hotăriseră să mănînce.

– Bere? În timpul serviciului? se prefăcu mirat locotenentul, după ce chelnerul plecă să le onoreze comanda.

– Nu mai fă pe ipocritul! răspunse Vaida. Şi, zîmbind, adăugă: Dar dacă nu vrei, mă rog... nu te pot obliga. O să beau şi sticla ta.

Chita i-a povestit tot ce aflase. După aceea au rămas în aşteptare mai bine de o oră. Credeau că au ratat întîlnirea, cînd piccolo cel atotştiutor făcu un semn discret locotenentului. În local intrase un individ schizoid de o constituţie astenică, cu o faţă exprimînd o oarecare severitate redată poate tocmai prin trăsăturile fizionomice mici şi ascuţite, de „şoarece". Locotenentul exulta: sosise cel ce trebuia să-l întîlnească pe „omul lor".

Individul îşi roti privirea prin local, apoi se îndreptă spre masa unde a stat şi ieri. Înaintează cu paşi mici, ca şi cum i-ar fi fost frică să nu ajungă prea repede.

– În lucrările sale, Balzac a consacrat mult spaţiu mersului, vorbi Chita, urmărind, aparent calm, instalarea noului sosit. Zicea că ar exprima foarte bine caracterul.

– Şi?

– Nimic; repet ce-au spus alţii.

– Credeam că vrei să-mi vorbeşti despre caracterul individului. Oare cel cu care şi-a dat întîlnire o să vină?

– Sper să fie parolist. Ia te uită la slăbănog: parcă s-ar jena că e aşa de înalt. Umblă gîrbovit şi renunţă să-şi etaleze pasul pentru a nu se deosebi de cei din jur. Pare complexat, timid.

– Priveşte-i ochii, mişcările inutile. Totul trădează instabilitate motrice şi anexietate. Să ne amintim „fişa" unor asemenea tipi: inteligenţi, buni ca piinea caldă, ori turbaţi ca nişte coioţi, manieraţi, înclinaţi spre erotomanie şi, destul de des, predispuşi bolilor de plămîni. Sînt maleabili, dar numai în limita intereselor proprii...

S-au oprit din vorbă fiindcă apăruse cel aşteptat. Care mai de care dintre personalul bufetului se întreceau să le atragă atenţia, cu toate că rămăsese stabilit cine anume o va face. E şi de mirare că individul n-a băgat de seamă. În mare, fizionomia acestuia fusese prinsă de locotenent. Ceea ce lipsea din schiţă se datora, desigur, povestitorilor.

Dintr-o ochire noul sosit l-a reperat pe celălalt – întîlnirea părea să-i facă plăcere – şi, salutîndu-l cu glas tare, porni spre el.

— Două halbe, răcni el la puștiul ce răsărise nechemat, apoi începu să-și copleșească interlocutorul cu o vorbărie atît de zgomotoasă, de parcă s-ar fi aflat singuri în local.

Vorbea cu tot ce avea: gură, ochi, mîini; comediant înnăscut. Foc de artificii, însoțit de tropăituri zgomotoase, cînd picioarele îi însoțeau vorbele, se grăbeau să le ajungă din urmă, ori să le întreacă, se răsuceau sau punctau exclamațiile vorbitorului.

Toată ființa lui plesnea de sănătate, gata parcă să împrumute și altora, fără dobîndă. Tuciuriu, dar nu într-atît încît să-l confuzi cu un metis, avea părul cîrlionțat și atît de negru încît mai că îți venea să juri că a umblat la clondirul cu vopsea. Fața mare, lată, era încadrată de favoriți ce aproape se uneau sub bărbia proeminent despicată.

Cu siguranță că oricine i-ar fi stat alături s-ar fi pierdut în umbra lui, ar fi fost acoperit de energia pe care el o investea în orice fleac. Era inepuizabil și, fără să vrei, gîndul ar căuta ceva anume pentru el. Poate că sibaritismul i-ar veni ca o mănușă, întrucît la capacitatea lui de dăruire ar trebui să legăm, pentru totdeauna, fuga, căutările delirante după plăcerile acestei lumi. Dă-i o singură mînă, un deget, fie și cel mic și vei avea impresia că te poartă prin rai, ori prin locuri despre care nici n-ai visat vreodată.

Maiorul Vaida cunoștea italiana. Ascultă o vreme conversația celor doi, apoi se ridică, fără grabă, și se îndreptă spre masa lor.

— Sînt maior de miliție. Dacă nu vă deranjează, aș vrea să discutăm o problemă.

Tipul se opri din vorbit, îl cîntări o clipă din priviri, după care, amabil, îl invită pe maior să se așeze.

— Vorbesc românește binișor, vă stau la dispoziție.

— Cum doriți, nu mă supără dacă continuați în italiană.

— Ooo, ooo!

Fără sfială, cu un gest nu prea elegant, tuciuriul se descotorosi de lungan, dîndu-i să înțeleagă că ar fi mai bine să-și caute de treabă.

Individul era cunoscut sub numele de Pet, însă pașaportul arăta clar că îl chema Pedro Mosero. După cum singur recunoștea — nu fără mîndrie — era, într-adevăr, unul din reprezentanții firmei „Neckermann". Nu se pierdu

cu firea, ba chiar trecu el primul la atac, încercînd să ghicească ce anume l-ar interesa pe maior. Debordant de amabil, promitea, dinainte, orice, lăudîndu-se că are atîtea relaţii în întreaga lume, încît procurarea unui urs polar, a unei lame de ras din Australia, a unei pagode sau a unei mostre de sol lunar ar fi pentru el o nimica toată. Vaida îl lăsă să-şi mai termine din muniţie şi numai după aceea făcu să explodeze trotilul.

Vom lăsa la o parte complimentele reciproce, tatonările. Fără ele nu se poate, fiindcă bunele maniere te obligă la o oarecare ceremonie înainte de a intra în miezul problemei. Dar nu numai acesta e rostul amînării. De fapt, cei doi se studiau reciproc, căutînd să intuiască, fiecare, forţa celuilalt. În cele din urmă Vaida înţelese că unui astfel de om e mai bine să-i spui totul deodată, să nu-i laşi timp de gîndire şi, mai ales, să faci să se creadă că ştii dinainte ce-ţi va răspunde.

Spus de-a dreptul sau numai sugerat, cam acesta era, în esenţă, miezul celor ce i le adresă în minutele următoare: Lasă-te, dragă, de aiureli că nici dacă îmi oferi pe gratis un cangur n-am unde-l ţine. Ai mai văzut dumneata cangur la etajul trei? Dacă nu, fă bine şi ascultă-mă cît se poate de atent. Nu are rost să fabulezi, deoarece am destui martori care te-au văzut aici în local cu o tînără. Nu mă întrerupe! Ai tot dreptul, firește, să-ţi cheltuieşti banii cum îţi convine. Despre altceva e însă vorba. Deci: era tînără, blondă, cu un păr ce îi ajungea pînă la şale, era îmbrăcată aşa şi aşa, te înţelegeai cu ea în italiană...

— O nebună şi nimic altceva, vă asigur. Am cunoscut-o întîmplător.

Pet ridicase mîinile, de parcă voia să cheme în ajutor cerul, încercînd şi în felul acesta să-şi arate indignarea.

— Oricum, vă mulţumesc pentru informaţie, se declară Vaida satisfăcut. Dumneavoastră trebuie s-o fi cunoscut mai bine, de vreme ce afirmaţi că era o nebună. Dacă stau şi mă gîndesc, nici nu se putea s-o cunoaşteţi decît întîmplător, absolut întîmplător. Era firesc să n-o întrebaţi de unde vine şi unde pleacă. Asemenea întrebări le punem mai degrabă noi. Apropo: nu cumva tînăra aceea, în grabă... din neatenţie... a confundat unele lucruri... în sacoşa aceea de plastic de culoare verde...

— Nu, nu am să-i reproşez nimic — se grăbi Pet — din contră, şi-a lăsat la mine...

Îşi muşcă buza înciudat, dîndu-şi seama că l-a luat gura pe dinainte.

— Mă bucur că am găsit înţelegerea, pe care, dealtfel, mărturisesc, scontam. Ne interesează foarte mult tînăra în cauză şi de aceea vă propun o discuţie mai detaliată.

Faţa maiorului nu lăsă să se înţeleagă că se bucura de greşeala celuilalt. Tonul rămase prietenos, dar Pet distinse în cuvintele maiorului o invitaţie semioficială. „Cine ştie ce-a mai făcut aiurita aia"I gîndi el, fără a trăda în nici un fel neliniştea ce începuse să-i dea tîrcoale. O încurcătură cu autorităţile putea să aibă repercusiuni asupra slujbei lui, or tocmai acest lucru nu era de dorit.

La audiere, Pedro Mosero a recunoscut unele lucruri foarte uşor. În unele momente aveai însă impresia că l-a apucat, din senin, durerea de măsele sau, Doamne, fereştel l-a pălit amnezia. Maiorul Vaida trebui să facă uz de tot tactul de care dispunea ca să-l determine la mărturisiri. Şi-a dat seama că punctul slab îl constituie firma Neckermann şi de aceea a pus degetul pe rană.

„Umbla singură şi după cum întorcea capul, după cum privea bărbaţii în ochi, după multe alte nimicuri pe care, de fapt, acum nu le pot explica, dar pe care un bărbat le cunoaşte, am crezut că aş avea oarecari şanse. Era tînără şi foarte frumoasă, ceea ce m-a determinat să încerc... M-a repezit, însă într-un mod ce era mai degrabă o invitaţie. Am perseverat şi... vechea poveste, indiferent dacă o auzi la Hong Kong, în Trinidad, în Alaska. Toate seamănă ca picăturile de ploaie, schimbîndu-se numai numele iubitului care a părăsit-o, datele biografice şi dacă sînt deştepte adaugă floricele. Drama e aceeaşi, florile de lămîiţă chiar mînjite ţi le flutură pe sub nas. Nu vor decît un suflet nobil care să le înţeleagă şi care, eventual, să aibă grijă de stomacul lor. N-aveam motive să nu-i spun că la poarta părinţilor mei n-ar străluci un blazon; şi minciuna-i bună pentru aşa ceva".

Într-adevăr, nimic ciudat, nimic care să iasă din banalul acestor întîmplări, şi totuşi...

„Aşa se face că a petrecut cu mine cîteva zile, a dormit în camera mea de la hotel «Parc». Mi-a spus că o cheamă Paula".

— Aţi putea preciza cam în ce perioadă a stat cu dumneavoastră?

— Desigur, chiar foarte exact. Am întîlnit-o în după-amiaza zilei de şapte mai şi pînă în noaptea de unsprezece spre doisprezece mai a fost prin preajma mea. Dacă la început a fost o adevărată plăcere, obiceiul ei de a mă însoţi aproape peste tot a început să mă obosească.

— Îmi pare nespus de rău că trebuie să mă amestec, dar ne interesează dacă în acest timp nu aţi reţinut şi alte date din biografia ei. Ştim că vorbea italiana, dumneavoastră confirmaţi acest lucru. Chiar şi din plictiseală ar fi fost firesc să vă interesaţi cînd şi unde a învăţat această limbă. Vorbea cumva şi alte limbi?

Stimabilul Pet încreţise fruntea ca şi cum ar fi trebuit să răspundă la cine ştie ce întrebări sofisticate. Înghiţi de cîteva ori în sec, de parcă maiorul l-ar fi obligat să dea pe gît cîte o lingură cu untură de peşte. Era nemulţumit că tocmai lui a trebuit să i se întîmple una ca asta. „Unde am ajunge dacă vom da socoteală pentru fiecare din plăcerile noastre?" întrebau ochii lui, cerînd înţelegere din partea maiorului.

— Tot ce pot afirma este că Paula vorbea o italiană mai mult decît acceptabilă. Mi-a spus odată că părinţii ei sînt în Italia, unde o să plece şi ea cînd o să-şi termine studiile. N-am crezut o iotă, deoarece avea momente cînd îndruga bazaconii. Afirma, de pildă, că a pus bazele unei noi doctrine religioase. Apoi nega totul. La început m-a pus pe gînduri; mă temeam că dintr-o clipă în alta o să mă trezesc cu autorităţile.

Am insistat şi pînă la urmă m-am lămurit că ceva era dereglat în frumosul ei cap. Ura oamenii, fiindcă nu voiau să îmbrăţişeze noua doctrină, ce nici măcar în mintea ei nu era pe deplin lămurită. Ceva între creştinism şi budism, presărat din belşug cu dogme, luate la întîmplare din religiile tuturor popoarelor. Un amalgam la care avea pretenţia că mai lucrează. De fapt, a reieşit că autorităţile nu ştiau de intenţiile ei — atunci m-am liniştit, astfel o zvîrleam în stradă. Bărbaţii cărora le-a făcut propunerea să-şi schimbe crezul au refuzat-o, ori au dus-o cu vorba. Dacă şi lor le-a făcut propunerea în timp ce era în pat — cînd umbla nu avea astfel de preocupări — nici nu mă miră eşecul.

A încercat şi cu mine. Mai mult să scap de gura ei m-am prefăcut că accept, altfel nu mai apucam să pun geană peste geană. Ca să-i fac pe plac, am lăsat-o să-mi mîzgălească în palma dreaptă două linii verticale, de culoare roşie. Vopseaua era într-un tub pe care îl purta în sacoşa ei. Că nu îi erau toate oile acasă o dovedeşte şi spusa ei că, dacă nu va găsi şi alţi adepţi, se va sinucide, dîndu-şi foc într-o piaţă. Jertfa ei va fi pilda cea mai elocventă, iar oamenii vor înţelege ce au de făcut. Fizic va dispărea, însă va trăi de-a pururi în inimile pocăite peste care sufletul ei va veghea din nu ştiu ce vîrf de munte".

Multe se legau pînă la un punct, dar mai erau necesare amănunte. Vaida insistă şi încet, încet, o imagine se întregea, chiar dacă, pe alocuri, se ridicau alte semne de întrebare. Putea oare acest Mosero să aibă un motiv atît de puternic încît să dorească moartea victimei, s-o împingă — direct sau indirect — spre deznodămîntul din doisprezece mai?

Nu părea dintre cei care nu ştiu ieşi dintr-o aventură. Şi-apoi, dacă ar fi vinovat cu ceva, n-ar fi fost normal să nu dea atîtea amănunte? Oricît de abil s-ar crede cineva, nu are prea mulţi sorţi de izbîndă, dansînd pe muchie de cuţit, cu faptele ce-i sînt potrivnice. Recunoştea, de pildă, că uneori îi era lehamite şi, ca să-l lase în pace, îi dădea să bea. Nici alibi nu avea, deoarece mărturisi că nu cunoştea ora cînd a plecat Paula de lîngă el. Cînd s-a trezit era singur. La hotel nimeni nu ştia că înnoptează împreună. Atunci de ce a recunoscut? Să-i fi fost teamă că recepţionerul pe care — eventual — îl mituise, ar putea vorbi? Susţine însă că recepţionerul nu ştia nimic. A adus şi lucrurile rămase de la subchiriaşa lui. Peruca neagră explica de ce n-a remarcat-o personalul hotelului. În valijoara victimei se mai găsiră piese dispersate de lenjerie, o pijama înflorată, un costum-taior de culoare bleumarin şi un carneţel, în care doar vreo cinci foi erau acoperite cu un scris mărunt.

Vaida şi Georgevici încercară să descifreze — în aceeaşi seară — conţinutul carneţelului. Deşi amîndoi aveau ochi buni, se dovedi necesară o lupă. Autorul acelor rînduri era, în privinţa miniaturizării, un performeur. Fără să vrei, îţi venea în minte bobul de orez cu cele cîteva sute de litere încrustate pe el. Tot aşa şi scrisul din carnet: fineţea dese-

nului se datora unui instrument extrem de fin. Un fir de păr? Folosise altă tehnică? Maiorii nu se puteau pronunța, se aflau pentru prima oară în fața unui asemenea caz. Era neapărată nevoie de competența unui grafolog, fiind vorba de o psihognoză extrem de subtilă.

— Observi? Nici hîrtia nu e din cea obișnuită. Carnetul a fost, probabil al victimei, își spuse Georgevici părerea, aplecat peste lupă.

Vaida tocmai scotea din birou colile albe pe care avea de gînd să transcrie citeț însemnările din carnețel.

— Nu te contrazic, așa ar fi firesc. Numai că tot atît de bine putea să aparțină altcuiva și dintr-un motiv oarecare să ajungă la tînără. Siguri nu putem fi decît atunci cînd îi vom descoperi identitatea și o să ne procurăm o probă de scris. Pe mine mă intrigă următorul lucru: ea sau altcineva a făcut tot ce i-a stat în putință să distrugă orice înscris care i-ar fi putut dezvălui trecutul. Și atunci, cum explici că nu s-a atins de carnețel?

— A uitat de el, din grabă, sau poate că, într-adevăr nu l-a scris ea; dacă vrei, mai adaug alte cîteva explicații. Persoana care a scris rîndurile acestea — atît cît mă pricep eu — a accentuat traseul literelor în partea interioară, ceea ce, coroborat cu neregularitatea așezării din subsol, ar putea să ne dezvăluie lipsa de siguranță, nehotărîrea. Impulsivitatea terminațiilor, înclinația eterogenă a literelor și a rîndurilor vorbesc și ele despre o fire impresionabilă, plină de contradicții, cu un echilibru psihic precar...

Cînd au terminat transcrierea — textul din carnețel fusese scris în românește — s-au uitat unul la altul, fără să priceapă mare lucru. Era o înșiruire de concepte, de fraze ce n-aveau nici o legătură unele cu altele, un amalgam cu iz religios, totul pudrat cu citate în care omul era asemuit cînd cu un animal, cînd cu florile, cu vîntul sau cu alte fenomene meteorologice. Oricît de teafăr ai fi fost, cu mare greutate ai fi putut reda trei fraze una după alta, fără să omiți ceva.

— Sînt convins că victima a scris toate astea, zise Georgevici. Știm doar că voia să lanseze o nouă doctrină și n-ar fi exclus să avem în fața noastră esența ei. Era o exaltată care a copiat de ici, de colo, fără prea mult discernămînt.

— Ultimul rînd îți spune ceva?

— Chiar și faptul că între el și restul textului se află

un spațiu alb, de mai bine de trei centimetri, denotă că l-a scris ulterior.

– A.=porc!

– Se exprimă laic, precis, cu adresă concretă. A simțit nevoia să-și întărească prin scris o constatare. Poate o fi și un avertisment, înscris acolo pentru a nu-l uita. Mînia femeilor...

– Cine se ascunde sub acest A?

– Numai el ne mai lipsea, încolo toate-s clare, se plînse Georgevici, îndreptînd ciucurii de la covor. Ținînd cont de preocupările dumnealui și de amabilitatea cu care ne-a indicat genul, cred că este vorba de un Adam, Adrian, Alexandru, Amuliu, Augustin, Avachian, pe scurt, de un bărbat al cărui nume ori prenume începe cu litera „A".

– Dacă tot dai dovadă de atîta perspicacitate, poate-mi spui și cînd a scris-o, fiindcă mi-ar veni mai ușor să-l găsesc pe acel domn „A". Nu știi de unde sare iepurele! Te pomenești că tocmai individul ăsta ne lămurește. Din declarațiile lui Pet rezultă că el și dulcineea nu s-au întîlnit cu persoane ale căror nume încep cu prima literă din alfabet. Pe cei indicați de Mosero îi vom audia ca martori, poate își amintesc mai multe. Deocamdată, dintre persoanele ce formează anturajul italianului germanizat prin slujbă și interese, nu văd s-o fi jignit cineva; avea, oricum, un protector autoritar. Poate că altcineva a declanșat reacția.

– De ce nu l-am căuta pe acest altcineva înainte de 7 mai?

Vaida se întoarse spre Georgevici surprins și încîntat:

– Nici nu-ți dai seama cît valorează ideea asta a ta! Domnul „A" trebuie căutat înainte de șapte mai, perfect. Am uitat că femeia a fost văzută la hotel „Select". Haide să verificăm la recepție!

În mai puțin de o oră erau edificați. În zilele de 1 și 2 Mai, la hotel au fost cazați cinci bărbați al căror nume ori prenume începea cu litera căutată. Trei dintre ei au fost eliminați fiindcă veniseră împreună cu soțiile lor. Rămîneau doi: Alexandru Vizoveanu din Sărata Monteoru și Angelo Dechiari, cetățean italian.

– Ce răspunsuri am primit la adresele făcute?

– Negativ, nimic nu lipsește, nimic nu se știe etc. și încă o dată tot așa.

– Iată încă un posibil indiciu că victima nu este stră-

ină. Deocamdată să ne ocupăm de bărbaţi. Din registru reiese că amîndoi sînt în floarea vîrstei. Cu Vizoveanu nu-i deloc greu, cît despre italian, trebuie să aflăm întîi dacă n-a părăsit, între timp, ţara. Apariţia unui nou personaj nu schimbă cu nimic problema. Rămîne şi pe mai departe ipoteza omuciderii — să ne amintim şi de nota din carneţel — alături de aceea a sinuciderii...

— Este aproape cert că victima nu era străină. Pentru identificare extindem cercetările — pe întregul litoral — în localurile de zi şi de noapte, din nou la hotele, la atelierele cooperativelor de îmbrăcăminte şi încălţăminte, la forţele de muncă, prin staţiile terminus C.F.R. şi I.R.T.A., la gazde O.J.T. şi în toate celelalte locuri unde ar fi putut s-o ducă paşii.

— Vă mulţumesc că v-aţi grăbit să daţi curs invitaţiei mele, tovarăşe Ciopor.

— Nu se putea altfel, mai ales după ce am aflat că ne-aţi vizitat acasă. La început am fost curios, dar mi-a spus băiatul cîte ceva despre Dumitraşc, mai să nu-l cred. Deci, el este cel ce a înfăptuit crima despre care vorbeşte tot oraşul? Cine l-ar fi crezut în stare! reluă Niţă Ciopor, minunîndu-se şi el de isprava ce a şocat atîta lume.

— Tocmai pentru acest lucru v-am chemat, să discutăm despre prietenul dumneavoastră. Îl cunoaşteţi de mult?

— De cunoscut îl cunosc de multişor, numai că prieteni, în adevăratul înţeles al cuvîntului, n-am fost. Cîndva, am fost vecini...

— Încercaţi să uitaţi cele ce se spun pe seama lui Dumitraşc în aceste zile. Ce părere aveţi despre el?

— Nu m-am gîndit în mod deosebit la aşa ceva. Ştiu că a călcat de multe ori alături, dar ziceam că odată ce şi-a ispăşit pedeapsa, n-ar mai avea nici un rost să-i umplu capul cu morală. Cînd se elibera trecea pe la noi, blînd, supus, îl ajutam cu ce puteam. Trecea şi după aceea — ce-i drept rar — aveam impresia că în casa noastră se simţea bine, era considerat om.

— Cînd l-aţi revăzut ultima dată?

— Pe la mijlocul lui februarie, anul acesta. A venit

ca de obicei, a dat bună ziua — de parcă doar cu o zi în urmă s-ar fi despărțit de mine — și s-a pus pe tăcute. Era o zi frumoasă, n-am vrut s-o pierd, de aceea m-am apucat să repar gardul. M-a ajutat pînă seara, chiar a cinat la noi. Despre el spunea că tocmai ieșise din spital și voia să plece cît mai curînd la părinți, deoarece soția nu-l mai primea în casă.

Savii se ridică de lîngă oaspetele său și merse pînă la birou. Acolo, dădu la o parte un ziar și îl întrebă pe Ciopor:

— Cunoașteți acest obiect?

O aruncătură de ochi i-a fost suficientă acestuia pentru a răspunde:

— Este toporul meu.

— Despre el aș vrea să vorbim.

— Am bănuit eu și de aceea am adus-o pe Rita cu mine. Soția mea așteaptă afară.

— Cheam-o, omule, n-o lăsa să ne aștepte. Se poate?

Savii își dădu imediat seama că cei doi erau o pereche potrivită, se completau bine unul pe celălalt. Energică și inteligentă, Rita era și plină de tact. Nu ținea deloc să arate lumii, cu atît mai puțin soțului, că ea conduce destinele familiei Ciopor.

— Relatați-mi povestea toporului, o îndemnă Savii.

— Dumitrașc a venit la noi spre seară și l-a așteptat pe bărbatul ăsta al meu. Văzînd că el întîrzie, trecuseră vreo două ore, m-a rugat pe mine să-i împrumut un topor, deoarece voia să caute de lucru în următoarele zile. De unde era să bănuiesc ce are de gînd? I l-am dat, dar el mofturos, a mai avut pretenția să-l împachetez în ceva, că doară n-o merge cu el în mînă ca cei ce lucră la pădure. Pînă i-am găsit sacul acela de hîrtie, era să-i spun că l-a cotropit rușinea să ducă toporul, dar nu-i crapă obrazul să umble din curte în curte după lemne de spart. Asta de pe masa dumneavoastră e bucata de sac ce i-am dat-o, o recunoști Niță? că tu cînd ai vopsit stîlpii de la vie cu minium, ai folosit sacul ca să nu murdărești cimentul. Și legătoarea-i de la mine, vă puteți convinge că mai am un ghem acasă. De acolo am tăiat-o.

— Cînd a împrumutat toporul?

— În data de opt aprilie.

— Gîndiți-vă bine, ceru procurorul, care știa din de-

claraţia lui Dumitraşc că faptul s-ar fi petrecut mai înainte.

— N-am la ce mă gîndi. Opt a fost şi gata! În opt ridică Niţă chenzina şi în sara aia a uitat că-i însurat. La miezul nopţii a venit... Ne-am ciondănit dar avea dreptate. O dată la cîţiva ani o face şi el mai lată...

— Fără să ştiu nimic, a doua zi am întrebat de topor că îmi trebuia. Aşa am aflat că i l-a dat lui Dumitraşc. Opt aprilie a fost, confirmă şi bărbatul.

„Dumitraşc să fi indicat intenţionat altă dată, pentru a nu fi învinovăţit că şi-a premeditat omorul? L-a dus acasă iar noaptea a ucis! Acesta e probabil adevărul. El, însă, vrea să ne convingă de cu totul altceva: după multe zile s-a împiedicat de topor şi, într-o stare de iresponsabilitate, a acţionat. Dacă mai susţine că a fost în transă, îl strîng cu mîna mea de gît!" hotărî Savii.

Vă asigur însă că nu totdeauna are timp să-şi respecte promisiunile.

În biroul său, Savii cerceta raportul de expertiză dactiloscopică:

„Căpitan de miliţie Adrian Seracu, expert dactiloscop din cadrul Inspectoratului judeţean, secţia tehnico-ştiinţifică şi expertiză..."

Urmau obiectul expertizei, datele preliminare peste care Savii sări, fiindcă, doar el dispusese efectuarea expertizei şi atîta ţinere de minte mai avea.

„Cunosc prevederile articolelor 159—186 C.p.p şi articolul 411, aliniat 2 c.p. cu privire la unele drepturi şi obligaţii ale experţilor..."

Amintirea i-l aduse în faţă şi Savii se pomeni murmurînd: „Măi, Copi, măi, nici nu mă îndoiesc că nu le ştii, ba chiar şi ceva pe deasupra. Cunoşti tu multe, asta ai dovedit-o, dar explică-mi mie de ce eşti fleţ? Mă, tu de bun ce eşti, unii te consideră prost. Cînd o să termini cu sentimentalismul? Chimist de prima mînă şi nici de funcţie nu te-ai putut plînge. De idei nu duceai lipsă, ba, chiar erai pe cale să realizezi un lucru extraordinar. Ce-ţi veni atunci? Aplecaşi urechea la off-ul altuia şi te zbătuşi, cît pe ce să-ţi aprinzi paie-n cap cu şefii. Îi cedezi locul, funcţia şi tot tu eşti cel mulţumit că te-ai

întors aici, acasă, lîngă părinți. Poate-i firesc așa, numai că cel cu care schimbași locul, într-un fel, a cules ce ai semănat tu. Urmarea? El a ajuns la București și cînd o veni în control o să stai smirnă în fața lui. N-a fost suficient și iarăși filantropul din tine n-a putut dormi. Îți puseși obrazul pentru aia, te-ai dat peste cap, ai ajutat-o — întîi în cadrul laboratorului, apoi mai sus — s-a dus și nu te mai cunoaște. Zicea nevastă-ta că mai nu strîmbă din nas cînd vă vede. Cît mai ai de gînd să te zbuciumi pentru alții, dar te-aș și întreba cum faci că numai de «recunoscători» ai parte!"

Mai sări peste cîteva lucruri cunoscute și se opri la constatări:

Pe sticluța de spirt, ridicată din camera victimelor, prin relevare cu carbonat de plumb (CO_3Pb) s-au evidențiat două urme digitale. Una dintre ele este fragmentară și cu desenul papilar șters. Prin urmare, nu poate face obiectul unui examen dactiloscopic comparativ.

Analizînd cea de-a doua urmă, constatăm că este de tipul monodeltic, varietatea sinistro-deltic cu nucleul în formă de lanț închis. Desenul papilar este clar, cuprinde toate cele trei zone și ca atare este apt efectuării unor comparații dactiloscopice.

Examenul comparativ între urmă și impresiunile numitului Dumitrașc Aurel: constat că degetul mijlociu de la mîna dreaptă prezintă același tip și varietate cu urma. Urma și impresiunea coincid și în ce privește forma, plasamentul, mărimea și direcția.

Pentru a ilustra identitatea elementelor caracteristice, atașăm prezentului raport de expertiză o planșă demonstrativă pe care prin numerotare sînt scoase în evidență o parte din punctele coincidente: bifurcație de creste papilare, devieri, început de creastă, contopire, butoniera. Toate dovedesc identitatea degetului creator.

Concluzia: urma digitală lăsată pe sticluța de spirt a fost creată de degetul mijlociu de la mîna dreaptă a numitului Dumitrașc Aurel.

„Bine, Copi, asta înseamnă că în timpul cît a cotrobăit camera bătrînilor, individul a dat peste sticlă. O fi tras un gît, apoi a pus-a la loc. Poate va trebui să descoperim ce anume a căutat dumnealui".

Stația de recoltare și conservare a sîngelui comunică procuraturii: „La adresa dumneavoastră, dosar 18/B, vă facem cunoscut că numitul Dumitrașc Aurel are grupa sanguină AB IV".

Urmau două iscălituri indescifrabile, ale medicului director și ale medicului specialist.

Cererea procuraturii era motivată prin faptul că s-ar fi putut găsi la locul crimei și alt sînge decît al victimelor. Existau șanse minime, întrucît, așa cum constatase și doctorul Marcu, victimele nu prezentaseră urme de apărare; pe de altă parte controlul medical nu descoperise nici pe corpul lui Dumitrașc vreo urmă, o cît de mică zgîrîietură, o vînătaie măcar ce s-ar fi putut pune pe seama victimelor disperate. Dacă s-ar fi descoperit printre lucrurile pătate, urme de sînge AB IV, ancheta ar fi avut o dovadă că Dumitrașc a fost neîndoios de față.

De ce atîta oboseală dacă individul a recunoscut? veți fi tentanți să întrebați. Savii n-ar zîmbi, nu v-ar eticheta drept naivi, dimpotrivă o să vă explice că fără probe temeinice, cel învinuit ar putea nega totul în fața judecătorilor, retractînd dintr-o suflare mărturisirile anterioare. Ar putea avea chiar tupeul să afirme că a fost constrîns să le facă. Dacă nu vor descoperi mobilul pentru care a ucis, Dumitrașc ar putea susține că el nu există, personal n-ar fi avut motive să-i ucidă. Iar dacă mai aduce în sprijin și un alibi, cît de cît plauzibil, completul de judecată ar putea respinge dosarul pentru noi cercetări.

— Vrei să-l înfunzi cu orice preț?

— Vreau să nu scape nepedepsit cel ce a ucis!

Cercetările, extinse pe multiple fronturi, pentru identificarea victimei de la hotelul „Zalis" au continuat săptămîni în șir fără nici un rezultat. Din lista persoanelor date dispărute pe întreaga țară, nici una nu corespundea semnalmentelor ei. Anchetatorii ajunseseră într-un adevărat impas. Parcă se învîrteau într-un cerc. Peste tot, ridicări din umeri, „nu știu", „nu cunosc", „n-am văzut", nimic altceva.

Această „sărăcie" de informații putea să însemne și că victima venise de foarte puțină vreme pe litoral. Numai în felul acesta se explica, de pildă, absența ei din rîndul celor ce duceau o viață — mai mult, sau mai puțin — du-

bioasă, al celor ce își începeau ziua cînd noaptea era străpunsă de cărări de lumină fluorescentă. Dar nu se excludea nici posibilitatea să fi fost o „sezonieră, un fel de lupoaică singuratică.

Se învîrteau în cerc (sau cercul se învîrtea în jurul lor) prea mare importanță nu mai avea, atîta timp cît nu găseau nici măcar o fisură prin care să iasă afară, dincolo, în zona unde nădăjduiau să găsească o fărîmă de adevăr.

Alexandru Vizoveanu avea un alibi mai mult decît convingător. Petrecuse cele două zile împreună cu logodnica; după cum avea să ateste și registrul de la recepție, ea fusese cazată în camera vecină. Și pentru că nimeni nu avea chef să se încurce în supoziții absurde — de pildă, că blonda îl vizita imediat după plecarea logodnicei la culcare — individul a fost șters de pe lista și așa săracă a bănuiților.

Singurul de care se legau acum speranțele lor rămăsese Angelo Dechiari. Cum nu era un ac în carul cu fîn, pînă la urmă s-a aflat că părăsise portul Constanța în zorii zilei de șapte mai, îmbarcat pe nava sub pavilion italian „Tempico". Trebuia lămurit dacă Angelo lucra, sau nu, pe acel vas. Cum însă „Tempico" a acostat în rada portului Constanța doar la data de cinci mai, Angelo Dechiari fu exclus din rîndul marinarilor. Așadar: cum, cu cine, și unde și-a petrecut zilele scurse între plecarea de la hotelul „Select" și îmbarcarea lui pe vas? Ce-i drept, apăruseră oarecari indicii, dar, pînă la un răspuns convingător, trebuiră întocmite acte și obținute aprobările necesare; apoi telexurile începură să facă schimburi de mesaje. Vaida recunoștea că urmăresc o umbră și că n-ar fi exclus ca, în final, cînd umbra va vorbi, să se vadă că n-are habar că pe lume a existat o frumoasă blondă, undeva, pe litoralul românesc. Nu erau de invidiat colegii de la Interpol...

„Cercetările continuă!" era singurul răspuns pe care îl puteai primi dacă te încumetai să întrebi pe vreunul dintre cei ce formau echipa. Parcă s-ar fi vorbit cu toții să nu deschidă mai mult gura, mai să crezi că au mîncat măcriș care să le fi strepezit dinții. Iată însă că, peste cîteva zile, adevărul proverbului „cine caută găsește" se verifică — pentru a cîtea oară? — deplin. După nenumărate eșecuri, amînări, incertitudini, se ivi o primă rază.

O familie din Constanța, una dintre cele ce închiriază camere prin O.J.T., a recunoscut că fără știrea celor de la oficiu a cazat cinci zile un italian și pe fiica acestuia. Oamenii se lăcomiseră la cîștig și încălcaseră legea.

Numai Chita știe la ce n-a recurs — el fusese norocosul — ca să obțină mărturisirea. Se dovedi atît de inspirat, încît cei doi pensionari, deși se temeau de urmări, au preferat să-i spună adevărul. A reieșit că femeia își ascunsese identitatea; cît a locuit acolo, a vorbit numai italienește cu presupusul ei tată. Bătrînii nu aveau habar cum au nimerit la ei, pînă atunci nici nu s-au întrebat, dar prevăzători din fire, chiar dacă plata a fost dublă față de tariful oficial, au cerut pașaportul. Nu puteau explica de ce, „probabil din obișnuință", au notat ce au crezut ei de cuviință. Cînd au adus hîrtia aceea locotenentului mai să-i vină cheful de dans. Angelo Dechiari și nu altul interpretase rolul de tată.

— Nu mă pot plînge de ei, recunoscu bătrînica. Erau oameni de treabă; dumnealui, de cîte ori venea din oraș, mă servea cu ciocolată. Fata stătea aici cu mine, adică în camera ei, nu știu de ce nu ieșea niciodată. O fi fost bolnăvicioasă sau îi plăcea foarte tare muzica: zi și noapte nu se mai oprea aparatul ăla al lor. El îi zicea Paula...

— Spune tot, femeie, hai să nu mai umblăm cu fofîrlica. Auzi, dumneata, nu mă pot plînge de ei! o imită bărbatul, cam indispus. Dar cu banii? Cu banii cum a fost? Sau te pomenești că i-ai dat de pomană pentru sufletul răposatului meu socru?

— Chiria și-au plătit-o înainte...

— Asta a mai auzit-o tovarășul locotenent.

— Era în dimineața de șapte mai, cînd ne-am întors de la piață, se hotărî femeia, întorcîndu-se spre Chita. Chiriașul nostru plecase cu o seară înainte la București, asta am aflat-o chiar de la el, fiindcă trebuie să știți că o rupea pe românește. Ne rugase să avem grijă de fată. Cînd am venit de la piață, ia-o, dacă ai de unde. Ne-am zis că nu-i copil, se descurcă ea. Cum s-a dus, o să găsească și drumul înapoi. A venit după douăsprezece. Nervoasă de nu-și găsea locul. Eu singură, de mă...

— Te-a găsit de fraieră, cîrîi bătrînul.

— Nu luați în seamă, încercă să-l scuze soția, obișnuită pare-se cu astfel de ieșiri. Ca să nu mai lungesc vorba,

vine dînsa la mine şi în cele din urmă pricep că îmi cere cu împrumut două sute de lei, pînă se întoarce taică-său. Avea bani la ea, dar nu ştiu din care şi vroia să cumpere ceva, însă n-avea schimbat. A plecat cu banii şi de atunci n-am mai văzut-o. Nici tatăl ei nu s-a mai întors.

Cînd bătrînii îşi epuizară informaţiile despre chiriaşii ce i-au tras pe sfoară, Chita îşi luă rămas bun, lăsîndu-i să-şi depene amintirile tinereţii ori, dacă le făcea plăcere — să-şi reproşeze cine ştie ce nimicuri.

— Domnule Dumitraşc, zilele acestea, noi doi am tot stat de vorbă. Ai spus ce ai vrut, cum ai vrut şi nu totdeauna declaraţiile succesive au fost identice. Ai retractat, ţi-ai modificat — pe alocuri — spusele, susţinînd că este dreptul celui audiat să se apere cum crede de cuviinţă.

— Dreptu-i!

— Aş vrea să lămurim astăzi cîteva fragmente din declaraţiile dumitale.

— Putem s-o facem, nu mai am ce ascunde. Am spus numai adevărul.

Părea sincer.

— Cîţi ani are acum băiatul dumneavoastră?

Era o întrebare la care nu se aşteptase, el concentrîndu-se pînă atunci cu deosebire asupra faptei pentru care era anchetat.

— Paisprezece sau cincisprezece, se hazardă cel întrebat. De ce îl amestecaţi?

— Treisprezece, domnule Dumitraşc, azi împlineşte treisprezece ani. Niciodată n-ai avut prea mult timp pentru el. Nu te-ai gîndit că într-o bună zi o să-şi întrebe mama cine este tatăl lui?

— Nici eu nu am crescut în puf. Să se descurce cum o putea, mai ales acum, cînd deşteapta de maică-sa face nazuri. Dacă asta-i tema ce vreţi s-o lămurim, întrebaţi-o pe ea, eu refuz categoric să discut.

— Mulţumesc, a fost doar o curiozitate de-a mea, extraprofesională, dacă vrei să o numeşti aşa.

Procurorul Savii ar fi vrut să-i spună mai multe, dar se abţinu, dîndu-şi seama că, în fond, n-are cu cine discuta asemenea „nimicuri". Nu-l înţelegea, nu-i intra în

cap că un părinte poate decădea într-atît, încît să-şi lase copilul la voia întîmplării. Nu ştia cum sînt alţi părinţi dar considera că nu-i deloc exagerat să trăieşti pentru copii tăi, în primul rînd pentru ei. Ei erau bucuria lui şi a soţiei, iar dacă se întîmplă să nu-i vadă o singură zi, simţea că îi lipseşte ceva. Îşi umplea sufletul cu amintirile anilor în care au crescut, reauzea primele lor cuvinte, primele fraze, revedea o sumedenie de scene, amuzante sau duioase... Nu-i era ruşine de dragostea ce le-o purta, nu făcea paradă din ea şi nici nu-şi copleşea copiii cu afecţiunea lui... Dar se cunoşteau bine, aveau încredere unii în ceilalţi, se respectau reciproc. Erau fericiţi împreună.

— Din momentul acesta, atît întrebările mele, cît şi răspunsurile dumneavoastră vor fi consemnate, declară Savii, fără ca glasul lui să trădeze ceea ce gîndise.

Făcu semn dactilografei să fie atentă, mai aşteptă cîteva clipe pînă Dumitraşc îşi aprinse o ţigară şi, după primul fum, i se adresă:

— Precizaţi care au fost relaţiile între dumneavoastră şi sora medicală Niculina. Treceţi peste felul cum aţi cunoscut-o. Referiţi-vă la situaţia din preajma părăsirii spitalului şi punctaţi ce a urmat.

Lui Dumitraşc îi trebuiră minute întregi pînă să răspundă cum se cuvine la ceea ce i se cerea. Probabil îşi pregătise dinainte întreaga expunere, memorînd-o de la un capăt la celălalt. Necazul era că n-o putea secţiona, că trebuia să o ia mereu de la început. Asemeni unui elev tocilar, care a învăţat lecţia pe dinafară şi pe care îl dezorientezi dacă îi ceri s-o spună de la jumătate. Rătăci îndelung pînă ajunse, totuşi, la oarecare coerenţă.

— Aveam impresia că nu-i sînt indiferent; cît despre mine, abia aşteptam să vină la serviciu. Nu mi-a mărturisit nici după ce i-am scris cîteva scrisori, n-o învinovăţeam că îmi face fiţe, zicîndu-mi că femeilor le place să fie curtate: Odată chiar mi-a zis că îmi dă două scrisori de-ale ei; văzîndu-i mereu scrisul, să-mi treacă dorul. Nu-mi erau adresate, dar asta nu mă deranja. Cînd avea răgaz, în salon, sau în camera de gardă, în timp ce stăteam de vorbă ea desena tot felul de lucruri pe care apoi mi le dădea mie. Într-o seară mi-a dat chiar fotografia ei pe care a scris litera „N" şi adresa de acasă. Se juca ast-

fel cu mine, dar știam că femeile cînd cochetează nu o fac din ură. Aducea și prăjituri.

— Dînsa declară că toate lucrurile au intrat în posesia dumneavoastră printr-o asiduă jecmăneală. Ultimul cuvînt nu-mi aparține. Tot ce vă cădea sub mînă dispărea în buzunarele halatului, drept amintire. Desenele erau urmarea plictiselii, pentru ea nu reprezentau absolut nimic; iar dacă vă servea cu dulciuri ori se purta mai atent, o făcea din milă nu din dragoste.

Savii fusese dur, dezvăluindu-i declarația Niculinei. Dar Dumitrașc părea imperturbabil; nu putea crede că s-a înșelat. Era atît de sigur de el, încît își permise să zîmbească sfidător.

— După cum știți, am obținut de la prevederile sociale un ajutor. Știind că n-am unde merge și crezîndumă bolnav, medicii au propus să fiu internat la spitalulcămin din Sighet. Niculina m-a sfătuit să nu accept. De ce? Vă spun eu: voia să mă aibă aproape! Ei, ce ziceți de asta?

— Dumneavoastră sînteți liber să credeți ce vreți. Continuați!

Fraze murmurate în barbă, ochii rotiți a căutare:

— Am ieșit din spital la 16 februarie. Niculina mă aștepta. Am mers cu ea la o adresă unde știa o cameră de închiriat. Cînd am ajuns, am constatat că nu mai era liberă. Ne-am sfătuit și am găsit că cea mai bună soluție ar fi plecarea mea la părinți. Ea mi-a dat două sute patruzeci de lei și a mai cumpărat și ceva pentru drum. Ne-am despărțit; eu i-am promis că am să mă întorc, ea m-a asigurat că va găsi o gazdă pentru mine. Cum nu aveam tren decît noaptea, am trecut pe la familia Ciopor. De acolo — la gară. La părinți am stat pînă la începutul lui martie. La plecare, familia — fratele meu mai mare a contribuit substanțial — mi-au făcut cadou două costume, un pardesiu cu mesadă și ceva bani. Imediat ce m-am întors, am căutat-o pe Niculina la spital, numai că n-am găsit-o: avea zi liberă. Am înnoptat în gară. A doua zi m-am tot plimbat prin fața casei ei pînă am fost văzut. M-a condus la noua mea gazdă și tot ea mi-a plătit o sută cincizeci de lei chiria.

— Ce s-a întîmplat apoi?

— Nimic. Am pretins că nu mă simt restabilit, deter-

minînd-o, în felul acesta, pe Niculina să se ocupe de mine. A găsit că-i potrivit să-mi facă nişte injecţii. Mi-a dat şi vitamine. De două ori am fost eu acasă la ea pentru injecţii, dar de groaza bărbatului ei, care putea afla de la vecini, a preferat să vină ea la mine. Injecţii, masaj, altceva nimic.

— În restul timpului cu ce vă ocupaţi?

— Greu de spus, fiindcă nu făceam nimic. Umblam pe unde se nimerea, stăteam prin parc...

— Din ce trăiaţi?

— Din banii primiţi de la părinţi, uneori îmi mai vîra Niculina cîte ceva în buzunar. Ajutorul social încă nu-l primisem. Nu sînt pretenţios; mîncam conserve de peşte, îmi plac foarte mult.

— Nu vă întreb dacă nu vă jena situaţia în care vă aflaţi.

— Puteţi s-o faceţi fără grijă! Şi Niculina mai aducea vorba despre aşa ceva. Am tot amînat-o cu boala, pînă m-am săturat şi eu. Am inventat atunci altă poveste. Ziceam că aştept, de la o zi la alta, partea mea din împărţeala bătrînului; era chipurile voia lui: fratelui mai mare i-a dat, şi voia să mă căpătuiască şi pe mine. Sanchi, împărţeală! Aş! Dar femeia a crezut. În bucuria ei, mă pomenesc a doua zi că îmi pune în braţe un pachet, rugîndu-mă să-l duc verişoarei, dacă tot treceam prin Bucureşti. Aş fi plecat eu, dar nu mai aveam bani. De-ntîi aprilie am minţit-o iar că plec. Speram să fac rost de lovele, numai că nu s-a potrivit nimeni cu gîndul ăsta al meu. Nu voiam s-o mai întîlnesc: mi-era ruşine. Îmi petreceam timpul în parc, prăjindu-mă la soare.

În şapte aprilie, cînd am venit acasă, am aflat de la bătrînă că mă căutase Niculina. Îmi lăsase un bilet. Mă întreba ce am făcut cu pachetul ei? Mai menţiona că se va reîntoarce miercuri şi să o aştept în parc la ora douăsprezece, aflase că pe acolo îmi fac veacul.

Niculina mărturisise că în pachetul cu alimente trimisese verişoarei şi zece perechi de mănuşi chirurgicale. De unde le avea? „Păi, păi să vedeţi... de la spital".

— Într-o declaraţie anterioară, spuneaţi că era în intenţia dumneavoastră să căutaţi de lucru.

— Nici dacă mă tăiaţi felii şi puneţi sare n-am să neg acest lucru. În cîteva rînduri văzusem că spărgătorii de

lemne au căutare. Am aflat şi preţul cerut pentru transportul lemnelor în pivniţă. Nu era cine ştie ce scofală, dar dacă apucam măcar doi clienţi într-o zi, mă chiverniseam şi îmi luam tălpăşiţa. Pentru asta am şi împrumutat toporul de la prietenul meu Ciopor.

— Am observat că aveţi o memorie bună. Cînd aţi împrumutat toporul?

— ???

— La ce dată?

— Exact nu mai ştiu; oricum, imediat după ce i-am promis Niculinei că plec.

— Mulţumesc. Acum o altă întrebare: exista vreun motiv — material, spiritual, oricare altul — care să vă determine la comiterea faptei din noaptea de opt spre nouă aprilie?

— Cu gazdele n-am avut nimic; ba le-am dat şi pachetul de la Niculina, că mie nu-mi place slănina afumată şi prunele uscate. Nici nu ne-am contrazis vreodată. Nu le-am făcut necazuri, întrebaţi-o şi pe doamna Şarlota care mă simpatiza. Adevărata cauză ce m-a îndemnat, n-o ştiu, mă apucase greaţa şi...

— „îmi venea să vomit. Mă dau jos şi văd securea — nenorocirea mea. Am luat-o şi fără să-mi dau seama nici acum de ce anume, m-am dus în camera bătrînilor"... completă procurorul, citind din declaraţia de la miliţie. Corespunde?

— Întocmai.

— Menţineţi declaraţia?

— Pînă la ultimul punct.

— Perfect. Au fost găsite o pereche de cizme, abandonate sub un pat. Au fost recunoscute că erau ale lui Ghedeon. Curios pare doar faptul că cineva le-a tăiat. Pe carîmi s-au găsit o mulţime de urme ce atestă că aţi umblat cu ele. Dacă vreţi să ne spuneţi că le-aţi lustruit, nu mai este cazul.

Dumitraşc se scărpină zdravăn în cap, de parcă dintr-o dată s-ar fi umplut cu păduchi de găină.

— Erau ale moşului şi am vrut să le iau. Le-am încălţat dar n-am putut să le suport în picioare. Strîngeau de mai să-mi taie răsuflarea. Am vrut să le dau jos, dar a fost imposibil. Atunci le-am tăiat pe la căpute.

— Unde s-au întîmplat toate astea?

— La mine în cămăruţă, bineînţeles. De necaz le-am azvîrlit în bucătărie.

„Destul de corect pentru unul ce afirmă că memoria îi joacă feste."

— Ce obiecte de-ale dumneavoastră au rămas în casa bătrînilor?

— O haină albastră, un fular, chiloţi, maioul flanelat, pătat cu sînge, o cămaşă ...

— În camera închiriată pătrundea lumina becului de afară?

— Nu, dormeam cu uşa închisă.

— Dacă uşa dinspre bucătărie ar fi fost deschisă, lumina becului din curte ar fi ajuns în odaie?

— Atît cît să nu-mi bag degetele-n ochi.

— Cămăruţa avea vreun geam?

— Parcă n-aţi şti că există doar o gaură de aerisire ce dă într-un coş de fum.

— Obişnuiţi să dormiţi cu lumina aprinsă?

— M-am săturat prin penitenciare. Bezna mă odihneşte.

— Mai concret, vă rog.

— Era stinsă.

— Sigur?

— Dacă vă spun!

— Atunci explicaţi cum aţi văzut pe întuneric secure-a? Am putea admite că nu vă simţeaţi bine, că aveaţi o stare aparte; însă nimeni n-o să vă creadă că în situaţia aceea şi datorită ei aţi început să cotrobăiţi după secure, sub dormeză. Un astfel de caz, dacă se va proba ştiinţific, cu siguranţă că va fi trecut — la loc de cinste — în analele Academiei Medicale. Să ştiţi că starea aceea pe care o reclamaţi nu-i deloc compatibilă cu căutatul toporului. În patru declaraţii afirmaţi că eraţi treaz; atunci cum explicaţi transa, somnambulismul?

— Poate că erau totuşi aprinsă ...

— Vă rog, nu vă pripiţi să distrugeţi ce cu atîta trudă aţi clădit: apărarea dumneavoastră. Căutaţi ceva zguduitor, să topească inima judecătorilor. Gîndiţi-vă bine! Pînă atunci, ca să nu ne plictisim, vă sugerez o altă variantă, mai verosimilă: toporul nu era sub pat, ci la-ndemînă. V-aţi trezit, aţi pus mîna pe el şi ce-a urmat se ştie. Povestea cu senzaţia de greaţă, vomă, ameţeli cade

și întrun caz și în celălalt, fiindcă toporul fusese împachetat în hîrtie și legat cu sfoară de Rita Ciopor. Dacă, prin absurd, cineva ar accepta că, totuși, toporul a ajuns în mîna dumneavoastră dintr-o întîmplare, cum ar putea explica dezlegarea nodului, înlăturarea hîrtiei? Așa ceva nu se vede nici la o ședință de hipnotism.

E drept, varianta propusă de mine duce la concluzia premeditării. Mă tem, însă că și povestea dumneavoastră tot acolo duce. S-au găsit martori ce susțin, sub prestare de jurămînt, că toporul v-a fost împrumutat doar în seara zilei de opt aprilie, aproximativ pe la orele douăzeci. Dorința de a-l primi împachetat atestă dorința de a trece neobservat. Oricum am întoarce-o, tot a premeditare miroase.

Cu fiecare clipă, deruta și îngrijorarea lui Dumitrașc creșteau. Expresia chipului său nu lăsa nici o îndoială.

— O să aveți timp suficient să redactați cîte variante doriți. În interesul adevărului vom întocmi cîte un proces-verbal de ascultare ori de cîte ori vă exprimați această dorință. Încă ceva: De unde ați avut bani de tren? Singur ați spus că abia puteați cumpăra cîte ceva de mîncare.

— În gară am vîndut, unor necunoscuți mesada de la pardesiu pentru suma de șase sute de lei — porni să se rotească placa dinainte înregistrată. Asta s-a întîmplat noaptea, în sala de așteptare. Cum spuneam, dimineața am fost în oraș, la film, iar la întoarcere spre gară am vîndut și pardesiul propriu-zis cu două sute.

— Ce-ați făcut între 9 și 14 aprilie?

— Am plecat direct la Bacău unde am ajuns doar în zorii zilei de 10 aprilie. N-am avut curajul să merg mai departe. Ce era să le spun alor mei? Două zile am umblat de colo-colo, negăsindu-mi locul. În tot acest timp mi-am cumpărat o pereche de pantofi noi; pe cei vechi i-am abandonat într-un coș de gunoi. La București am hoinărit fără nici un rost, apoi, nu știu de ce, m-am urcat în accelerat și în dimineața de 14 aprilie eram la Satu Mare.

— Mai aveți ceva de declarat?

— Am comis fapta sub influența unei crize de nervi, fiind suferind de cînd am avut accidentul. După tratamentul făcut s-a stabilit că sufăr de psihopatie...

După ploaie, vine soare! proclamă un dicton străvechi, îndemnînd la răbdare şi optimism. După ploaie, vine soare! afirmă cei ce se pretind totdeauna bine informaţi, uneori se mai hazardează şi meteorologii. După ploaie, apar ciupercile, vor susţine cei ce nu lasă sub cincisprezece lei kilogramul cînd vrei să le cumperi. Maiorul Georgevici constată doar că ploaia — ce vuise toată noaptea de credeai că s-au rupt baierele cerului — se oprise la fel de brusc cum începuse. „Vîntul o să alunge norii şi în două ore plaja o să fie plină", jubilă maiorul, scrutînd înaltul încă plumburiu.

Înseninarea i-a cuprins şi pe cei de la inspectorat. Sosise raportul complet al celor ce s-au ocupat cu descifrarea urmelor ridicate de la hotelul „Zalis". Pe baza celor trei litere şi a cifrelor găsite pe resturile de hîrtie carbonizată, a fost identificată victima în persoana numitei Guleran Ecaterina Rodica, fiica lui Vasile şi Varvara, născută la Abrud, cu douăzeci şi patru de ani în urmă.

Cercetările intrau de acum în altă fază, extinzîndu-se considerabil. A fost anunţată miliţia din Abrud de la care se solicită primele date concrete. Vaida îi rugă pe cei de acolo ca, de îndată ce vor strînge materialul, să-i comunice telefonic ce au aflat, urmînd ca actele întocmite să-i parvină ulterior.

— N-ar fi de mirare să găsim la Abrud cheia problemei, acceptă el, mai puţin convins decît Chita. Dacă va fi nevoie, unul din noi se va deplasa pînă acolo, fiindcă, drept să spun, căutările astea în van s-au prelungit mai mult decît credeam. Se pare că ce a fost greu a trecut, cu toate că surprize mai pot să apară. Tovarăşul colonel Babeu este de părere să-l trimitem pe locotenent. Ai mai fost prin părţile acelea?

Spre regretul locotenentului, telefonul primit de la comandantul miliţiei din Abrud a contramandat călătoria plănuită. Numita Guleran nu avea domiciliul stabil la părinţi. Provenea dintr-o familie dezorganizată; părinţii se despărţiseră de aproximativ zece ani şi fiecare dintre ei era acum la a doua sau a treia încercare de a-şi reface căsnicia. Singurul copil — Ecaterina Rodica — a rămas la mamă. Dar numai cîteva luni; mama o lasă în seama bunicilor, care locuiau tot în Abrud. Fata creşte mai mult singură, părinţii negăsindu-şi prea mult timp pentru educaţia

ei... Urmau şi alte date, precum şi informaţia neoficială a ofiţerului constatator: la aflarea veştii despre moartea fiicei lor, atît Vasile cît şi Varvara nu s-au arătat prea afectaţi. Au găsit de cuviinţă să se acuze reciproc, să arunce vina unul asupra celuilalt, amintindu-şi vechile ofense şi necazuri de dinaintea divorţului.

Îţi vine să urli cînd constaţi – şi Vaida a cunoscut multe la viaţa lui – cît de meschini pot fi unii din semenii noştri. O imagine a acestora, din păcate, mereu completată, maiorul şi-o formase de mult; meseria îi cerea să umble, să dezgroape, să scormonească pînă în adîncul sufletelor ca să descoperi adevărul, ferecat, cel mai adesea, de ipocrizia şi prostia omenească, trebuia să te loveşti de tot noroiul şi să-l dai la o parte. După o vreme începi să oboseşti de tot ceea ce îţi repugnă, gîndul se zbate să rămînă ca florile de cais, iar teama îţi dă tîrcoale pe aproape, teama să nu greşeşti, să rămîi acelaşi.

Animat mereu de sentimente, sau poate fără să-ţi dai seama te autosugestionezi, îţi confecţionezi o imagine lăuntrică căreia îi zici speranţă într-o schimbare în mai bine şi de care te cramponezi, uneori cu disperare. Dar vine şi ziua aceea – minte cine pretinde că le-ar cunoaşte numărul – cînd, oricît te-ai strădui, ai strania senzaţie că totul îţi iese pe dos, cînd începi să simţi că n-ai să răzbeşti orice ai face. Îţi ieşi din fire, totul te nemulţumeşte, răbufneşti în tine, uneori dai şi pe de lături. Dacă n-ai pe cineva apropiat pe care să te descarci, să te înţeleagă şi să te accepte aşa cum eşti în acel moment, tinzi să fii privit cu alţi ochi, ori să-ţi blestemi zilele considerînd că viaţa îşi bate joc de tine, cere mai mult, te încearcă mai nemilos, mai perfid ca pe oricare.

În cîteva zile, Vaida ajunsese să aibă aerul unuia ce se topeşte ca o lumînare. Căzuse într-o stare de depresiune ce părea a-l cuprinde mai lacomă decît acele temute nisipuri mişcătoare. Cazul pentru care fusese detaşat la Constanţa luase o întorsătură cu totul neaşteptată. Oricît l-ar fi afectat, nu putea să nu recunoască faptul că şanse de rezolvare nu se întrevedeau. Dar tocmai această luciditate i-a spulberat, pînă la urmă, ceea ce avea să numească singur – neîncrede bolnăvicioasă. Era vorba de munca, de colaborarea celor două judeţe, de strădania oamenilor,

de lungile zile și nopți de trudă, de veghe și efort; dar, mai ales, e vorba de căutarea adevărului, de îndeplinirea datoriei, a menirii lor. În singurătatea lui a întrevăzut, în cele din urmă, un fir. Era un risc, o nebunie sau amîndouă la un loc? Sau o inspirație fericită ce va conduce spre elucidare? Și-a prezentat punctul de vedere și, după lungi dezbateri, a fost acceptat.

Eliberat de povară, convins acum de reușită, Vaida a redevenit cel din totdeauna: demonic de normal. Știrea de la Abrud n-a avut darul să-l scoată din sărite, deși ceilalți o considerau o nouă piedică. Vaida era cît se poate de bine dispus cînd formă prefixul 961, apoi numărul atît de bine cunoscut. În celălalt capăt de țară, undeva pe o străduță liniștită, într-o casă nu prea arătoasă pe dinafară, telefonul porni să sune. Nimeni nu ridică însă receptorul.

„Nu-i nimic, am să revin la fiecare jumătate de oră", decise maiorul.

Acest prim eșec nu l-a indispus. Bucuria convorbirii preconizate era mult mai puternică decît umbra unei amînări. „Fie și așa, avem timp". Își scoase haina și după ce își făcu un „Nes" se reașeză la birou. De lucru avea berechet, nici vorbă să se plictisească.

Rămăsese la inspectorat pînă la acea oră fiindcă i se făcuse pur și simplu lehamite de neprimitoarea cameră în care își petrecea nopțile. Cîți dintre noi, aflați pentru un timp departe de casă, de cei dragi, nu am simțit nevoia să evadăm dintre cei patru pereți, unde, în afara geamantanului, nimic nu este al tău? Te-ai duce oriunde, ai face orice numai să scapi din locul acela. Pînă și un șoarece ar înnebuni dacă l-ai obliga să citească la nesfîrșit inventarul încăperii, plasat sub geamul ce acoperă masa, ori imediat la intrare, inventar înscris pe un carton căruia timpul i-a îndoit muchiile. Vaida rămăsese deci bucuros la birou. Pînă să răspundă cel chemat, își zise să nu stea degeaba. Va întocmi întîi formele oficiale care să justifice necesitatea convorbirii telefonice.

Prin geamul deschis, maiorul auzi după un timp melodia ce anunța terminarea programului de la televiziune. Venea probabil de la altă fereastră deschisă spre aerul curat de afară. Melodia îi aduse aminte că e tîrziu și că repetatele lui apeluri telefonice au rămas fără răspuns...

„Unde tot umblă băiatul ăsta?" se întrebă Vaida, încercînd să ghicească ce ispită ar fi putut să-i taie calea pînă aproape de crucea nopții.

Celor ce n-au bănuit despre cine este vorba, le vom spune că cel așteptat nu era altul decît locotenentul Bandu. Ei, da, Bandu, blondul și cîrlionțatul Bandu, în al cărui păr frizerii nu umblă decît cu piaptăn de aluminiu, atît e de aspru și de sîrmos. El care îi scotea maiorului peri albi, dar de care maiorul însuși nu s-ar fi despărțit pentru nimic în lume. Copilul Bandu care, nu cu prea mult timp în urmă, se ținea scai de Vaida prin curtea casei; locotenentul de mai tîrziu, umbra maiorului de azi. Mereu împreună, indiferent de problemă, dincolo de „neînțelegeri", cei doi formau un cuplu extrem de eficient. Ce anume i-a legat atît de trainic? Ei înșiși n-ar fi putut răspunde. Se pricepeau spontan, își prindeau ideile „din fugă", de multe ori nici nu mai era necesară rostirea frazei pînă la capăt. Nemărturisit, maiorul vedea, citeodată, în Bandu un succesor. Alteori, privindu-l — neobosit, întreprinzător — își amintea de propria tinerețe.

Dragostea ce i-o purta îl făcea însă sever. Nu-l cocoloșea (dealtfel, Bandu nici nu s-ar fi lăsat ținut în brațe), dimpotrivă. Nu-i trecea cu vederea nici cea mai mică greșeală. Încerca necontenit să-i cultive perspicacitatea și voința, atît de necesare în activitatea desfășurată, atunci cînd urîtul, necuviința nebunia unora amărăsc, otrăvesc și spurcă singura, scurta și niciodată îndeajuns de prețuita noastră viață.

Mai formă o dată numărul. Se hotărîse: era ultima încercare din noaptea aceea.

— Ascultl articula o voce nu prea amabilă, învăluită de acum în toropeala somnului clintit din făgașul său.

— Vai, cît m-aș bucura! declară maiorul patetic, dînd glasului nuanțe de tragedie antică.

A urmat o explozie de voie bună în care locotenentul nu mai prididea cu întrebările și tot el se grăbea cu altele, așa că aproape numai lui i se auzea glasul. Ca să-l mai domolească, că doar n-o să stea cu receptorul la ureche pînă la cel de-al treilea cîntat al cocoșilor, maiorul îl întrebă, cît se poate de serios:

— Pe unde îmi umblași, domnișorule?

— Am fost la operă, pe . . .

— I-auzi? Probabil te-a obligat generalul? Pînă mai ieri afirmai că așa și pe dincolo, împănîndu-ți disertația cu „desuet", „mă zgîrie la ureche", „retrospectivă muzicală pentru bunica-bunicii" și alte cîteva asemenea profunde cugetări.

— Să vedeți... vă spun eu cînd ne vom reîntîlni...

— Asta s-ar putea întîmpla mai curînd decît speri. Aș vrea să mă ajuți într-o treabă anume... Nu mă mai întrerupe și ascultă. Mîine dimineață îți trimit cele necesare pentru documentare. Mă interesează tot ce poți afla despre o anumită duduie Guleran.

— Frumoasă?

— Foarte! Adică a fost, înțelegi? Tot ce știm — de la părinți — și te-ar putea ajuta este faptul că a urmat liceul de arte plastice din Timișoara. Ultimul domiciliu legal, strada Vasile Lucareț, numărul...

— Stimate și prea stimate tovarășe Novac, mărturisesc că mă frămîntă mai multe probleme. Întîi: regret că n-am apucat să gust din sandvișul din care mușcați cu atîta ferocitate, mie rămînîndu-mi doar plăcerea de a contempla un lucru bine făcut, ceea ce mă obligă să vă urez tradiționalul, dar nu totdeauna sincerul „să vă fie de bine". Doi: m-am întîlnit cu fostul nostru profesor de română — Jucu — și, printre altele, a întrebat de tine. L-am asigurat de toată considerația noastră, afirmînd că te-ai făcut om de treabă și nici prin cap nu-ți trece să-i porți pică pentru neînțelegerile ce au fost între voi. De fapt, nu tu erai cel ce se supăra: el nu putea pricepe de ce fugeai de la orele lui.

— Bandule, lasă-mă să-mi tihnească! De la nevastă-mea ai aflat? Înghiți ultimul dumicat, apoi, prost dispus, continuă: Auzi, nenorocitul ăla mic n-a dat de două zile pe la școală. Cînd am aflat, credeam că îl omor.

— De, aș chia...

— Hai, termină că nici tu nu erai mai breaz. Cu noi a fost altceva, alte condiții...

— Desigur, alte condiții — îl imită Bandu, persiflîndu-l. După cîte îmi amintesc, războiul se terminase de mult cînd te-ai născut tu. Au mai trecut șapte ani pînă ai mers la școală, dar pentru tine au rămas aceleași „condiții" — grele, dacă am înțeles eu bine? Ce-ți lipsea, mă rog? Se

terminase cu piinea pe cartelă, punctele au fost desființate, ai tăi aveau unde lucra, numai cu mine ai fost de vreo cinci ori în diferite tabere de copii; niciodată n-am băgat de seamă să-ți lipsească ceva anume și tu îndrăznești să afirmi gogorițe. V-ați învățat să bagatelizați lucrurile și, are sau n-are rost, îi trageți cu cîte un exemplu din trecut.

— Ai căzut cumva pe scări și te-ai lovit oarecît la cap?

— Încă nu, dar asta nu înseamnă că trebuie să-ți las frîu liber cînd bați cîmpii. Nu vreau ca tu, prietenul meu, să trăiești din ce au făcut alții. Respectăm ce trebuie respectat: tradiția! Dacă se mai aduce trecutul ca suprem argument, să-l facă cei ce nu pot rezolva problemele de acum, cînd pe lîngă devotament se mai cer și multe alte lucruri. Tare mă deranjează cînd repetăm mecanic. Vorbe mari și cu fiu-tu. Cînd ai trecut ultima dată pe la școală?

— Da, ce, am timp? Spune mai bine de ce ai venit. Acasă o să mă descurs și singur.

Novac se întunecase la chip. Dar dacă socotea bine, Bandu avea dreptate. Nu se putea supăra pe el din foarte, foarte multe motive. Nu era pentru prima oară cînd își spuneau de-a dreptul părerea unul despre celălalt. Observase și el că uneori vorbea „ca din calendar". Era mai ușor? Alta era cauza? N-ar fi putut răspunde acum și nici ușor nu-i era să recunoască.

— Maiorul Vaida m-a rugat să mă interesez de cineva. Te rog să-i notezi numele: Guleran Ecaterina Rodica. Cunoscîndu-i adresa mi-am zis că nimic nu poate fi mai simplu. Într-adevăr, am găsit-o cu mutația făcută, totul legal. Adică găsesc numele și cele ce se cer cînd se întocmesc asemenea forme. Ia să-l caut acum, îmi zic, pe cel care a primit-o în spațiu, poate mă dumirește el. Îmi fac un calcul și, ieri, fiind duminică, gîndesc că am mai mulți sorți să găsesc pe cineva acasă. Nimeresc casa și o admir îndelung: îmi dau seama că în vreo șaizeci de ani — dacă nu mănînc nimic — aș putea și eu aduna jumătate din banii necesari pentru cumpărarea unui asemenea castel împrejmuit cu gard de piatră și ferecat cu porți de fier.

Mă apropii de sonerie. Degetul împunge aerul, rămîne așa cît timp citesc numele și profesia: „medic ginecolog". Apăs cu plăcere pe butonul acela sidefiu; undeva în castel se aude un „bim-bam".

Vine să-mi deschidă o fată cochetă; ochi frumoși, nu-ți mai vorbesc de zîmbet. Îmi face o reverență și mă trezesc cu un „sărut-mîna" care m-a pleoștit. Pînă atunci eram convins că nu arăt chiar așa bătrîn. Mă invită din priviri, poate a arătat și cu mîna, dar eu refuz — la fel de mut — s-o iau înainte. Venisem cu o treabă anume, însă m-am gîndit că nu strică să văd cum o femeie sfidează legile gravitației sau, dacă vrei, eram îngrijorat de glezna-i fină ce s-ar fi putut vătăma din cauza tocului cui, pe care, recunosc, l-am remarcat din prima clipă. Și-apoi, altfel urci cîteva scări cînd cineva se leagănă înaintea ta. Pînă la urmă am urcat alături.

Mă trezesc vîrît într-un adevărat muzeu unde rămîn singur. Ce mi-a fost dat să văd, nu mă întreba. Parcă mă sfiam să pîngăresc cu privirea icoanele pe sticlă, zecile de icoane, tablourile originale pe care le văzusem doar reproduse în albume. Obiect lîngă obiect, totul aranjat cu cea mai mare atenție, încît să iasă și mai bine în evidență. Argint și alte minunății pe care Casa Sotheby's din Londra or fi putut licita o săptămînă întreagă muncind zi-lumină. Mă prefac indiferent și, ca să nu fiu surprins căscînd gura, mă hotărăsc să-mi văd de treabă, adică să-mi admir pantofii. Urît din partea mea, mai ales dacă ignoram, în continuare, covoarele ce nu lăsau descoperit nici un centimetru din parchet, sau mobila despre al cărui stil nu aveam nici cea mai vagă idee. Părea trainică, masivă și ca să mă conving — profitînd că nu mă vede nimeni — apuc un colț de masă, cu care s-ar fi putut mîndri orice consiliu profesoral. Dau s-o ridic, dar simt că dacă mai fac o asemenea încercare o să ajung să mă operez de hernie.

— Bandule!

— Niță răbdare, băiatule, că nu era să te introduc așa hodoronc-tronc în miezul problemei. Și decorul își are rostul lui, ai să te convingi. Deci îți spuneam că stăteam copleșit, uitat ocolo, cînd aud o voce de tenor:

— „Gill, dragă, încă un minut și sînt al tău. Mă scuzi, da?"

N-am apucat să-i răspund, fiindcă o ușă trîntită (poate de curent) mă încunoștință că tenorul își vedea de treabă prin alte încăperi. Cît despre faptul că m-a alintat cu un nume ce nu-mi displăcea, mi-am zis că ăsta o fi obiceiul casei. Cînd mă așteptam mai puțin, apare lîngă mine un

individ cu dreapta întinsă şi zîmbetul lăţit pe toată faţa. Se opreşte contrariat şi mă întreabă, ca şi cum m-ar fi descoperit cu un tablou sub braţ:

— Ce cauţi dumneata aici? Cum ai intrat?

Ochii bulbucaţi, chelia lui mare, bronzată mă fascinau. Adică cum, adineaori cu „dragă" şi acum o schimbă? Era din cale afară de revoltat şi nu prea înţelegeam de ce.

— Dacă dumneavoastră sînteţi doctorul Mureşan Decu, aş . . .

— Acosă nu dau nici un fel de consultaţii. Mă puteţi găsi la spital ori la cabinetul cu plată. Nu insistaţi, fiindcă este în zadar. Am şi eu dreptul la o zi liberă. Vă rog!

Din nou întinsese mîna, însă doar pentru a mă pofti afară. Moment în care fata ce mi-a deschis poarta îşi făcu apariţia ducînd în braţe o tavă pe care se afla un ibric şi două ceşcuţe de cafea.

— Te-a chemat cineva? se răsti doctorul la ea.

— Păi, dumneavoastră . . .

— Şterge-o imediat şi altădată ai grijă pe cine bagi în casă. N-auzi?

Obişnuită să asculte, făcu întocmai, lăsîndu-ne singuri.

— Sînt de la miliţie, îi spun eu, arătîndu-i în acelaşi timp legitimaţia. Am vrut să vă consult într-o problemă, dar vă rog să mă scuzaţi pentru deranj. Aveţi, desigur dreptate în ceea ce priveşte ziua de duminică şi n-o să fiu tocmai eu cel care să abuzeze de timpul dumneavoastră liber. Încă o dată . . .

Continui să mă scuz şi mă îndrept spre uşă, dîndu-i dreptate. Ce am căutat, aia am găsit. Erau atîtea căi de a discuta cu o persoană iar eu am ales-o pe cea mai nefericită. Aflînd cine sînt, tenorul-doctor părea în dilemă, dar prestanţa nu-i permitea mai mult. Sobru, rece cu un zîmbet nedefinit, părea a spune: n-am ce-ţi face, nu poţi să te legi de nimic, pentru că am avut eu dinainte grijă.

Dacă ar fi avut bun simţ, ar fi putut să mimeze oarecare bunăvoinţă, să încerce, fie şi formal, să mă reţină. Venea în urma mea, lăsîndu-mi impresia că pînă nu mă vede în stradă nu-i complet liniştit în privinţa colecţiei. Dacă a urmărit să mă vadă plecînd cu coada între picioare, mai că a reuşit, fiindcă simţeam că îmi crescuse aşa ceva, iar dumnealui o tot călca. De fapt, mă călca pe nervi cu aerele

lui. În holul de la intrare, îi strigă fetei să mă conducă. I-o coc machiavelic, nu-i las răgaz, așa cum proceda și Colombo; îi zic, plat aparent dezinteresat:

— Venisem pentru Guleran Ecaterina Rodica, dar nu-i nici o grabă!

Și mă pregătesc să pun piciorul pe prima treaptă.

De cînd intrasem în mîndreața aia de casă mă tot întrebam ce anume o determinase pe victimă să locuiască acolo. Ce se aflase la baza tranzacției? Nu-i lucru curat cu doctorul ăsta! mi-am zis eu. Am hotărît că nu strică să-l perpelesc niței. De aceea i-am aruncat în treacăt motivul vizitei mele.

Reacția lui a întrecut orice așteptări. M-a prins imediat de braț și, cu mari eforturi, reușit să articuleze ceva din care înțelegeam că trebuie să rămîn, să lămurim lucrurile. Nici urmă de aroganță, masca de înfumurare se topise. Aveam în față un speriat și doar atît. De ce se temea? Mă prefac că sînt hotărît să plec. El: nu; eu: da; fiecare începu cu scuzele — eu că l-am deranjat, el că m-a confundat (uitase că m-am legitimat); dacă tot am venit, de ce să-mi mai răpească și altădată din prețiosul meu timp? Subit devenisem cineva!

Am reintrat în casă; la urma urmei, pentru această discuție venisem. Totul era să nu scap hățurile din mînă. S-a dovedit mai docil decît îmi imaginasem și, după ce o intrigă pe față cerîndu-i cafeaua, refăcut, chiar foarte lucid, explică:

— Ce să zic? Știți și dumneavoastră că în viață oricărui bărbat pot lăsa urme una sau mai multe femei...

Nu l-am aprobat, dar nici nu l-am contrazis. În cîteva minute aflasem o poveste de care în alte împrejurări m-aș fi lipsit cu plăcere. Trecut de prima tinerețe, celibatar fiind, a cunoscut-o pe „Rodi" — așa îi zicea el. Terminase liceul de arte plastice. În aceași toamnă încearcă să intre la facultate. Nu reușește, în schimb, îl cunoaște pe el — nu prea frumosul, dar bănosul doctor. Se consolează repede, idila se coace, iar dumnealui, ca dovadă supremă a iubirii ce i-o purta, îi face mutația. Trece un an, al doilea, începe încă unul, fără să-i intereseze prea mult ce vorbește „lumea bună" în tîrg; doctorul încercase, cît i-a stat în putință, să mascheze această legătură. Timpul, care rezolvă multe probleme sentimentale, le-a permis să-și descopere

și defecte. El o vedea treptat cu alți ochi; ea aducea din ce în ce mai des vorba de căsătorie. Primele certuri. Difrența de vîrstă — el vorbea despre diferența dintre gradul lor de cultură (ipocritul!) — începea să-și spună cuvîntul. Ceea ce altădată fusese plăcere, pe nesimțite se transformase în obligație. Fiecare căuta de-acum altceva. El, om cu stare, întrezărea la orizont un mariaj pe măsura pretențiilor sale. Ea, ea și-a făcut într-o bună zi valiza și dusă a fost. A mai urmărit-o de la distanță, ca să fie sigur că nu se mai întoarce. Pe urmă a perfectat visata lui căsătorie.

Iată de ce era atît de speriat cînd i-am amintit de Rodica Guleran. Văduva care și-a unit bogăția cu a lui nu admite nimic din ceea ce ar putea umbri profilul moral al unui bărbat. I-a atras atenția de la început că, la cea mai mică încurcătură cu vreo femeie, îl scoate în stradă. Doctorul mi-a mărturisit — și acum mă mir cum nu i-a crăpat obrazul — că, la căsătorie, văduva i-a cerut să treacă toate bunurile pe numele ei. Cum de-a acceptat? Din lăcomie. Văduva are cu douăzeci și cinci de ani mai mult decît el; speră, probabil, că nu va trece o veșnicie pînă o va conduce la groapă și atunci îi va rămîne averea ei. Asta n-a mai spus-o, dar sînt convins că așa gîndește. Iar acum îi era teamă de „Rodi", crezînd că vrea să-l vîre în cine știe ce încurcătură.

— Și ai venit la mine să-ți găsesc firul pe care a mers fosta lui iubită din ziua cînd i-a întors spatele? Emoționant cînd mă gîndesc cum ai tu grijă să nu mă plictisesc. N-am încotro! Dacă aflu ceva, vei fi primul meu confident...

I.C.S.M.L.L. Filiala Cluj-Napoca, comisia medico-legală:

Comisia medico-legală întrunindu-se și luînd în discuție raportul medico-legal întocmit de doctor Marcu Mihai, medic șef legist, referitor la autopsia cadrevrelor cercetate, pe baza datelor din raport aprobă concluziunile.

Urmau șase iscălituri ale membrilor comisiei.

În altă ordonanță emisă de procuror se ceruse efectuarea unei expertize medico-legale la nivelul Institutului de cercetări științifice medico-legale „Prof. dr. M. Minovici", filiala Cluj-Napoca. Ea trebuia să răspundă întrebărilor:

— cărei grupe sanguine aparţin petele de sînge de pe cămaşa-maiou flanelat?

— cărei grupe de sînge aparţin petele de pe cearşafuri?

— sîngele de pe secure aparţine unei singure grupe? căreia?

— cărei grupe sanguine aparţin petele aflate pe bucăţile decupate din pernă?

S-a pus la dispoziţia specialiştilor toporul şi celelalte piese necesare expertizei.

Către Procuratura judeţeană

La adresa dumneavoastră, privind dosarul 18/B, vă comunicăm rezultatul expertizei solicitate.

Buletinul de expertiză medico-legală conţine trei secţiuni. Savii trecu în fugă peste „materialul primit", „Obiectul expertizei", oprindu-se foarte atent la „Metodologie şi rezultat".

1. Examenul efectuat stabileşte că toate petele identificate pe corpurile delicte conţin sînge (Metoda Bertrand).

2. Sîngele din pete este sînge de om (Metoda Uhlenhuth).

3. Grupele sanguine nu s-au putut determina din cauza putrefacţiei avansate ce a dus la dispariţia aglutininelor (Metoda Lattes).

Iscălea profesor doctor Prică Sergiu, un medic primar şi un medic specialist — trei somităţi în medicina legală, în faţa cărora orice contestaţie ar fi fost dinainte sortită eşecului. Lui Savii nu-i rămînea altceva de făcut decît să trimită după corpurile delicte.

— Dane, ce vînt te aduce la mine în birou? N-ai mai pus piciorul pe aici de mai bine de o săptămînă.

— Dispoziţiunile articolului 254.

— Vrei aprobare pentru prelungirea termenului de anchetare şi arest preventiv?

— Cine altul mi-o poate da, în afara procurorului şef? Pînă acum am întocmit acte pentru pornirea procesului penal, punerea sub învinuire, audieri de martori, exper-

tiză dactiloscopică, precum și alte lucrări de urmărire penală, le știi tu.

— Cum îți motivezi cererea?

— Am nevoie de o expertiză neuropsihiatrică, prezentarea materialului și întocmirea actului de finalizare a cauzei.

— Pune totul pe hîrtie și mă ai de partea ta, promise Bungescu, fără să mai caute nod în papură, cum îi era obiceiul. În privința mobilului n-a mai apărut nimic nou?

— Ar fi ceva... dar deocamdată numai supoziții.

— Pot să le cunosc și eu?

— Se zice că în fața șefului trebuie să te prezinți cu lecția învățată, așa că merg să mai repet. O să-mi facă deosebită plăcere și altădată. Mîine, sau... cînd o fi.

— Ei, ce vești îmi aduci? întrebă Bandu curios, ieșindu-i în întîmpinare.

Novac clătină din cap, a negație, închizînd cu infinite precauții ușa în urma lui. Locotenentul reveni la biroul său și se reașeză posomorît de-a binelea. Văzîndu-l pe Novac crezuse, într-adevăr că problema e rezolvată. Tresărirea lui de bucurie, convingerea că va afla noutăți se întemeiau pe una din ciudățeniile colegului său. Anume: oricine mergea la Novac cu o treabă de rezolvat, zadarnic încerca să afle vreun amănunt înainte ca acesta să fi dus totul pînă la capăt. Ba, încă, atîta vreme cît aveai la el în lucru, indiferent ce, aproape că nu te cunoștea, lăsînd impresia că — pur și simplu — te ocolește. Cînd termina, se prezenta singur și îți punea totul pe masă. Era știut că nu intra în alte birouri decît atunci cînd aducea o veste. Apariția lui l-a derutat pe Bandu.

— Bine, spune atunci de ce ai venit?

— Mă interesează dacă ai de gînd să dai ceva de băut.

— După cîte ai făcut pentru mine, cel mult un pahar de apă minerală.

— O bere! O bere mă va recompensa după atîta alergătură. Habar n-ai ce ți-am adus.

— Ce mi-ai adus? repetă Bandu ca și cum ar fi vrut să fie absolut sigur că auzul nu l-a înșelat, că a distins în gla-

sul locotenentului major acea binecunoscută nuanță de triumf. Nu cumva...

— Evident! Că nu era să-ți calc pragul pentru ochii tăi frumoși.

— Atunci, zi-i odată!

— Am refăcut un drum destul de întortocheat, dar previzibil, reluă Novac, prefăcîndu-se că nu bagă de seamă încîntarea de pe chipul lui Bandu. După cele aflate de la tine, nu m-am mirat deloc cînd am constatat că numita Guleran era cunoscută la noi — „plimbăreață" — surprinsă deseori în compania unor străini. Ultima dată confundase ringul de dans cu una din mese, pe care țopăia ridicîndu-și poalele în cap. Bineînțeles, trează n-a fost, însă asta n-a scutit-o de o amendă substanțială. Am stat de vorbă cu cel care a „ajutat-o" să coboare de pe masă. Asta s-a întîmplat vara trecută. De atunci a mai fost zărită prin diferite localuri, în preajma unor bărbați ori a unor prietene „mereu neconsolate"; știi, dintre acelea ce îți zic că n-au noroc în dragoste și își caută uitarea în cafea și băutură, de regulă, plătite de alții. Nu se știa exact cînd a dispărut. Certă era doar absența ei.

Eu, unul, o regretam cel mai puțin, însă trebuia să caut în continuare, fiindcă pisălog cum ești... Întreb în dreapta, întreb în stînga și îmi dau seama că totul se oprește prin luna august, cel mult, septembrie. Reușesc să-mi formez o imagine clară despre persoana în cauză. Află de la mine că nimic nu este mai instructiv decît să auzi cum se laudă fițele astea între ele, mai ales cînd cea lăudată nu-i de față. Cît adevăr și cîtă minciună ori invidie cuprinde o astfel de relatare rămîne să discern singur; numai că, din vorbă în vorbă, aflu despre un oarecare individ — cu nume de cocotă masculină — care cică ar cunoaște-o destul de bine: se aflaseră, cîndva, în relații mai mult decît apropiate.

Îmi scarmăn memoria; de fapt, nici nu era nevoie mare, deoarece lucrurile s-au petrecut destul de recent. Respectivul fusese condamnat, printre altele, ca bișnițar. Cunoscîndu-i adresa, înarmat cu cele necesare, mă prezint la penitenciar. Tipul se dovedi deosebit de vorbăreț. Mă asigură de la început că, dacă îmi răspunde o face numai din propria lui voință. Primise — zicea el — suficienți „coți", așa că

o nouă declarație nu i-ar mai putea agrava situația. Din cîte am priceput, motivul era mult mai profund. Avea necaz pe toți cei ce nu se aflau după gratii, considerîndu-i, probabil, vinovați de ceea ce i s-a întîmplat lui. Gîndul că într-un fel sau altul s-ar putea răzbuna îl făcea să mărturisească lucruri bine tăinuite în fața fostului organ de anchetă, apoi la tribunal. În privința lui avea dreptate: „va mai sta un timp pe cracă".

A recunoscut că s-a înțeles foarte bine cu „Rodi"; a fost o vreme cînd a iubit-o — cît poate un astfel de declasat să iubească, n-am încercat să aflu. Părăsindu-l pe ginecolog, „Rodi" s-a mutat la el, în frumosul apartament moștenit de la părinți. Totuși, după un anumit timp au început să se plictisească unul de altul. Ea era prea emancipată, dornică să-și trăiască viața — „pînă la sînge" — asta-i era expresia; pe de altă parte, din ce în ce mai des, își amintea că este și o ființă pură, înzestrată cu har. El n-a prea luat în seamă tot ce îndruga ea despre reîncarnare, spirit și despre religia la care zicea că lucrează. Începuse să-l plictisească și, oricîte serate organiza la el în apartament, nu putea scăpa de sentimentul de deprimare ce-i cuprindea cînd rămîneau singuri. Seratele se transformau în adevărate orgii la care fuseseră ademeniți și mulți străini.

În casa lui a cunoscut-o un oarecare Cerra Otello, cetățean italian, aflat în Timișoara ca reprezentant al firmei „Ultrochi".

— Otello, ai zis?

— Da. Dar nu seamănă cu cel ce s-a lăsat prostit pentru o batistă. L-am vizitat. Iată-i semnalmentele: melancolic, mic, uscat, capul cît o tărtăcuță, spîn, fost păr negru, actualmente ușoare urme, dantură superbă — prea superbă ca să nu fie lucrătură de maestru — mîini lungi ce amintesc de vremea cînd „omul" găsea tot ce-i trebuia în copaci; îmbracă haine în carouri...

— Și frumusețea asta s-a încurcat cu fata?

— Va să zică ai ghicit? Vorbește cu mult respect despre ea, afirmînd că i-a fost mai mult decît tată. Tată degenerat, aș fi completat eu, numai că l-am lăsat să creadă că a nimerit peste un nătăfleț. Mințea cu atîta convingere, încît credea și el pe jumătate. Dacă aș afirma că-i șiret ca o vulpe, aș insulta animalul. Pe lîngă el, vulpea ar fi o biată inocentă, hulită pe nedrept.

– Îmi închipui că n-a stat prin preajma fetei doar să i se pună prișnițe, sticle cu apă caldă la picioare, iar cînd luna trecea dintr-un pătrar în altul s-o roage să-i prepare cîte un ceai de sunătoare.

– Destul de aproape cu ceea ce încerca să-mi fluture pe sub nas. Asta, bineînțeles, în pauzele dintre reprizele în care sporovăia despre Milano, Roma, secretul pregătirii spaghetelor și alte vreo douăzeci de subiecte ce nu mă interesau.

– „Vedi Napoli, e poi muori!"?

– A zis-o și pe asta, dar în cele din urmă Otello a priceput că nu eram dispus să asist cum își prăjește gogoșii. Discuția mi-a confirmat două lucruri aflate la penitenciar: Ecaterina Rodica cunoștea italiana din liceu. Ulterior și-a perfecționat-o cu Cerra Otello și cu amicii acestuia. Plecarea din Timișoara nu era un capriciu, ci urmarea faptului că a reușit la facultate.

– Mai că nu-mi vine să cred, se arătă Bandu neîncrezător, gîndindu-se, desigur, la tot ceea ce i se spusese pînă atunci.

– Și eu mi-am exprimat îndoiala, însă de fiecare dată am primit asigurări certe. Nu-i cunoșteam adresa deoarece protectorul îi făcuse vînt, iar stafiditul cu nume legendar rămăsese puțin în afara preocupărilor ei.

– La donna è mobile?

– Cam așa ceva. Revoltat, Cerra Otello mărturisi că printre relațiile și cunoștințele lui de afaceri se aflau și rații Gianfranco și Angelo Dechiari.

Bandu, care primise materialele de la inspectoratul din Constanța, era, cum s-ar zice, inițiat într-o oarecare măsură și de aceea numele Dechiari nu-i suna necunoscut. Îl căutase și el dar fără rezultat.

– De unde au mai apărut și frații ăștia? se pomeni întrebînd fără rost, parcă temîndu-se să nu își sperie gîndurile pornite în întîmpinarea veștilor aduse de Novac.

– Din Lună, sau de aiurea, se stropși locotenentul major. Îți spusei doar că erau în relații cu bătrînul Cerra. Se pare că „Rodi" s-a pregătit pentru facultate fără tam-tam, de unde și faptul că prea puțini îi cunoscuseră intențiile. Chiar și Cerra aflase numai după plecarea ei.

– Am să-i transmit tovarășului maior această informație. Tare m-aș mira dacă duduia asta a fost vreodată studentă.

Cît despre paharul cu apă minerală, îl meriți cu prisosință. Data viitoare, cu mîna mea am să te servesc.

— De ce nu acum?

— Fiindcă mai ai puțină treabă. Mă interesează frații Dechiari, mai ales Angelo. Poate te ajută melancolicul; află-mi cînd a părăsit țara și, eventual, unde poate fi găsit?

Novac se sculă greoi. Părea supărat cînd scoase din mapa ținută pînă atunci pe genunchi mai multe file dactilografiate, pe care le așeză în fața lui Bandu.

— Cu tine am terminat, declară el categoric. Ai în față tot ce îți trebuie. Poate treci după-masă pe la noi. A mai rămas din afinata aia din care ai băut, data trecută, jumătate. Ești tare simpatic. Poate ne distrezi cu ceva bancuri despre zgîrciți. Ai experiență, nici nu mai țin minte de cînd n-ai făcut cinste. Nu rîde, n-auzi? Apropo: prietenul meu Otello zicea că săptămîna asta frații Dechiari vor sosi în oraș.

Închise ușa fără să-i mai dea posibilitatea la replică. De fapt, Bandu era prea surprins ca să mai poată spune ceva.

Copie de pe fișa de antecedente penale.

Numitul Dumitrașc Aurel are următoarele antecedente penale:

— Condamnat 3 luni închisoare corecțională pentru furt, sentința 745, județul Bacău.

— Condamnat 6 luni închisoare corecțională pentru furt, sentința 352, județul Bacău.

— Condamnat 5 ani închisoare corecțională pentru furt din avutul obștesc, sentința 46 a Tribunalului Petroșani.

— Condamnat 2 ani închisoare corecțională pentru furt, sentința 789, Tribunalul Tîrgu-Ocna.

— Condamnat 6 luni închisoare corecțională pentru căsătorie ilegală, sentința 183, Tribunalul municipiului Brașov.

— Condamnat 8 ani închisoare corecțională pentru furt din avutul obștesc, sentința 143, Tribunalul Satu-Mare.

— Condamnat 12 ani închisoare corecțională și 6 ani interdicție corecțională pentru furt prin spargere: șase

unități socialiste la care se adaugă mai multe locuințe particulare, sentința 203, Tribunalul municipiului Brașov.

= Executat 14 ani și 6 luni, fiind grațiat conform Decretului 1165 al Consiliului de Stat.

= Executat 12 ani, mandat 305.

= La data de 14 aprilie a.c. — după 104 zile de la eliberarea din ultima detenție — a fost arestat preventiv pentru crimă de omor în baza mandatului emis de Procuratura Satu Mare. Nu avem soluția acestei cauze.

Șeful biroului — căpitan Paul Soboleanu

Comunicase cele aflate maiorului Vaida și, foarte curînd, ținîndu-se cont de situația creată, locotenentul Bandu era însărcinat să ia legătura cu Angelo Dechiari, despre care pînă la acea oră nici unul din organismele solicitate nu dăduse relații clare.

Reprezentantul lui „Ultrochi" susținea că relațiile firmei sale cu frații Dechiari urmau să fie perfectate în, cel mult, patru zile. Va veni Angelo? era întrebarea ce și-o punea Bandu în fiecare dimineață. Are el vreun amestec în sfîrșitul nefast al femeii? Știindu-se implicat vrea ca tocmai prin venirea lui să înlăture orice urmă de suspiciune? Sau habar nu avea de cele întîmplate după plecarea lui? A fost o plecare oarecare sau o fugă din calea celor ce făceau cercetările? Greu de răspuns. Trebuia oricum audiat, deoarece, pe lîngă faptul că se cunoștea dinainte cu victima, au și fost împreună cîteva zile la mare. Era de presupus că relatările lui vor aduce lumină sau vor umbri definitiv cazul.

Cînd te pregătești să înfrunți o anumită persoană, e necesar să ai un ascendent psihologic asupra ei; trebuie să-i cunoști dinainte punctele slabe pe care, ulterior, vei miza. De unde, însă, detalii în cazul de față? În Cerra Otello nu se puteau pune speranțe; nu era indicat să redeschizi cu el o discuție despre Angelo. Trebuiau să se mulțumească cu ceea ce i-a spus lui Novac atunci cînd, cu atîta bunăvoință, își ponegrea rivalul. Era ceva, dar nu suficient ca să poți obține o tipologie anume, să definești un caracter. Hazardîndu-te, riscai să construiești pe nisip o stereotipie fără personalitate. Ce îți rămîne de făcut? Să aștepți și, dacă poți, să nu-ți ieși din fire.

Se scurse și ultima din cele patru zile, fără ca situația să se fi schimbat. Nesiguranța, tensiunea, prelungite atîta vreme, îl obosiseră pe Bandu. Decise să mai aștepte o noapte și numai după acee să-i telefoneze maiorului la Constanța.

Stătea, pur și simplu, de pomană, mereu amînînd plecarea acasă, sperînd — nici el nu mai știa ce. Cele mai apropiate puncte de frontieră, pe unde se presupunea că vor intra în țară, fuseseră anunțate. Se însera cînd sosi și vestea mult așteptată. Bandu calculă în gînd cam cît timp le-ar trebui pînă să ajungă în oraș și, cu toate că mai era destul timp, porni grăbit spre „Continental", unde știa că obișnuiesc să poposească frații Dechiari.

Găsi cu greu un loc pe terasa de unde putea supraveghea parcarea. Îi va aștepta acolo, chiar și după ora închiderii. Făcu apoi semn unui ospătar și ceru ceva de mîncare. Nu-i era foame, dar ce putea face cînd, în jurul lui, aromele dădeau tîrcoale, iar berea potolea arșița acumulată în timpul zilei? Ar fi cerut și el o sticlă, însă gîndul că urma să-l întîlnească pe Angelo îl făcu să renunțe.

A prelumgit cît a putut cina, a băut și două cafele, înciudat că, atunci cînd ar fi mai mare nevoie, ospătarii nu știu să întîrzie. Totul a fost însă uitat cînd două autotrenuri își făcură apariția. Nu se putea înșela: cu litere enorme, firma Dechiari își făcea reclamă. N-au mai tras la parcare, poate și din cauza lungimii vehiculelor, greu de manevrat pe un spațiu relativ aglomerat. Au rămas în stradă, într-un refugiu, construit probabil tocmai pentru asemenea mașini. Pînă la terasă erau mai puțin de o sută de metri, nici că se putea alege loc mai potrivit. Coborîră cinci bărbați. Bandu n-avea ochi decît pentru unul. Nu doar pentru că era mai distins, ci fiindcă corespundea întocmai semnalmentelor lui Angelo.

Cei cinci ocoliră terasa privind cu voluptate la ceea ce avea să-i aștepte după un drum, desigur, lung și obositor. Bandu îi rugă pe cei ce erau cu el la aceeași masă să-i rețină cîteva clipe locul apoi își făcu de lucru la recepție. Să-și dea palme, nu alta, cînd constată că noii veniți aveau camerele rezervate.

„Și eu, tontălăul, mă dădeam de ceasul morții știind doar că vor trage la acest hotel. N-aveam decît să mă interesez și aflam exact cînd sosesc... Omul cît trăiește...

am toate şansele să mor prost dacă nu-mi pun capul la contribuţie!" conchise Bandu fără menajamente.

Angelo vorbea perfect românește şi, după cum se vedea, el era şeful. Solidul care îi semăna destul de bine trebuia să fie Gianfranco; Bandu observă că acesta avea pantalonii şifonaţi la genunchi şi mîinile destul de neîngrijite; în general nu se deosebea prea mult de ceilalţi trei şoferi. Dealtfel, Cerra afirmase că Gianfranco se ocupa personal de transporturile internaţionale ale firmei.

Predîndu-le cheile de la camerele rezervate, Angelo îi sfătui să se grăbească cu baia, el urmînd să-i aştepte pe una din terase, unde aveau de gînd să se ospăteze. Locotenentul porni spre locul lui, gîndindu-se ce să facă. Să-l abordeze acum? Pentru asta îl şi aşteptase, dar... „alt loc mai nimerit n-ai găsit să stai de vorbă?", parcă auzea dojana lui Vaida.

Părăsi restaurantul în care, prin fum, îşi vedea reflectată în oglinzi figura posomorîtă şi ieşi pe terasă. Hotărît lucru, avea ghinion; doar nu era să meargă după el, să-l prindă cu gingăşie de braţ şi să intre în vorbă: „ei, cum ţi-a mers de cînd ai fost ultima dată pe la noi?". „Aşa, şi-aşa", „Oricum, bine, sper, fiindcă cine vă vede nici nu v-ar da cincizeci trecuţi". „Chiar, nu? mă flatezi, eşti amabil. Cu ce te pot servi?". „Apelez la sinceritate, concentraţi-vă!" „Mă rog. Dă-i drumul".

Îl treziră la realitate cei de la masa cărora se aciuise cu vreo două ore în urmă. Plecau şi se simţeau datori să-i ureze „petrecere plăcută, în continuare". Lăudabilă treabă, numai că n-aveau de unde bănui, sărmanii cît de mult se înşelau.

Providenţa — Bandu avea să explice mai tîrziu totul prin lipsa de locuri — a făcut ca atunci să apară, lîngă masa lui, Angelo. Se interesă politicos dacă-i permite să se aşeze, iar cînd locotenentul confirmă, luă loc foarte degajat. Avea un fel de a se purta — remarcase şi la recepţie — de parcă peste tot unde s-ar duce s-ar simţi ca la el acasă. Îşi comandă un coniac; cu privirea porni să caute cunoscuţi prin mulţimea de la mese ori printre cei ce dansau. Nemulţumit de rezultat, sau simţind doar nevoia de conversaţie, se adresă locotenentului:

— A fost o zi tare caldă azi, n-ar strica o ploaie.

Cei de rea credinţă, oricît li s-ar explica, nu vor crede

că lucrurile s-au petrecut atît de simplu. „Prea seamănă a lucrătură din condei" vor declara ei, neputînd înțelege că întîmplarea, numai întîmplarea i-a adus unul lîngă altul. Nu lor, neîncrezătorilor din fire, ci celor ce recunosc că în viața lor și a altora simpla întîmplare a jucat adesea un rol hotărîtor, le redăm ce a urmat.

Bandu întrezări într-o fracțiune de secundă șansa ce i se oferea. „Singur se îmbie, atunci de ce să-l refuz?"

— N-ar strica... mie chiar mi-ar place, zise. Mă odihnește, mă destinde...

Se simți privit ca o curiozitate, poate și fiindcă artroza adunată în atîția ani nu-i permitea probabil interlocutorului său să se bucure de umezeală. Găsea necesară ploaia, dar numai pentru cîmp. Se bucura cînd venea, însă era și mai mulțumit cînd nu-l mai necăjeau încheieturile. Voind să fie totuși amabil, se grăbi să-i lege o etichetă de gît:

— Sînteți, desigur, un sentimental.

Bandu ridică din umeri și, candid, mărturisi:

— Printre altele, ofițer de miliție, locotenent. Locotenent Bandu.

— Foarte, foarte interesant, declară Angelo, surprins totuși de situație. Deranjez cumva? Aș putea...

Primind asigurările de rigoare, se recomandă, la rîndu-i, ba chiar se părea că o asemenea companie îl amuză. Se gîndea deja la ce o să povestească cunoscuților cînd se va întoarce acasă. Păcat numai că ofițerul nu avea un grad mai mare! Eh!... o să-l avanseze el!

La scurt timp, prin preajmă, își făcură apariția cei cu care venise. Umblau după locuri, iar cuvintele ce le schimbară cu șeful arătau cît sînt de irascibili. Angelo îi expedie la restaurant, amintindu-le că pot găsi și acolo ceea ce căutau. Să-l lase în pace! Cînd va termina discuția, o să vină și el. După a treia sau a patra întrerupere, provocată de Angelo pentru a saluta cordial cîțiva tineri — bișnițari, îi catalogă Bandu în gînd — locotenentul făcu o remarcă ce exprima, chipurile, numai mirare:

— Aveți multe cunoștințe în orașul acesta.

— În toată țara, îl asigură, plin de sine, Dechiari. Tratez de mult afaceri cu statul român și deseori am venit la dumneavoastră. Un popor foarte prietenos, dealtminteri ginta latină își spune cuvîntul, argumentă el, zîmbind jovial.

„Păi, dacă zici că sîntem niţel şi înrudiţi, n-o să te superi dacă aduc apă şi spre moara mea".

– De fetele noastre nu ziceţi nici un cuvînt de laudă? strecură Bandu întrebarea, surprinzîndu-l tocmai cînd Angelo conducea cu ochi de cunoscător o tînără ce trecea pe lîngă ei.

– Numai cuvinte de... Nu îşi termină fraza şi, mai mult instinctiv, deveni prudent; zîmbetul i se răci pe chip. Are chiar aşa de mare importanţă? completă el.

– Era doar o întrebare şi nimic altceva, mărturisi Bandu, convins însă că pusese de acum piciorul în scara de la şa. Poate mă ajutaţi să pricep de ce aproape toţi italienii care ne vizitează declară, la o adică, că ar fi necăsătoriţi?

Ochii, ochii aceia negri trădau pe cel ce nu crezuse o iotă din explicaţiile mai mult decît străvezii.

– Numai atît?

Rece, de te şi mirai cum poate cineva să-şi schimbe dintr-o dată glasul, aruncîndu-te – pradă – amintirilor din iernile copilăriei, cînd sprîncenele şi genele se umpleau de chiciură, vrabia împietrea pe creangă, iar dorinţele se mărgineau la o sobă încinsă.

Bandu zîmbi.

– Sincer să fiu, ceva mai mult... Nu-mi place să umblu cu şiretlicuri, rosti el, apoi, încet, dar autoritar: Dacă ar fi fost aşa, mă prefăceam că vă cunosc de undeva, mă chinuiam cîteva minute să găsesc o cunoştinţă comună, mă tînguiam de memoria care îmi joacă feste, promiţîndu-vă că pînă la urmă tot...

– Habar n-am unde vrei să ajungi, îl întrerupe Angelo, contrariat.

– ...am să-mi amintesc, continuă locotenentul ca şi cum n-ar fi fost întrerupt. Am mai schimba cîteva impresii, dumneavoastră aţi termina de cinat şi într-un tîrziu, neapărat spre sfîrşitul întrevederii noastre, lapsusul meu s-ar destrăma. Radiind de fericire aş exclama: Acum ştiu! Era frumoasă, blondă-blondă şi, mai ales, tînără. Dacă ar fi să ne prefacem – pe mai departe – dumneavoastră, flatat veţi zîmbi cu un aer superior, că doar n-o să recunoaşteţi imediat: bănuiesc că sînteţi discret în asemenea împrejurări. Şi-apoi, n-o să vă spovediţi mie numai pentru că ocupăm aceeaşi masă. Nesilit de nimeni mi-aţi făcut

onoarea să conversăm. Eu, încăpățînat, dar tot prefăcut — rețineți, vă rog, ultimul cuvînt — ar trebui să vă reamintesc: fata vorbea italiana și mulți îi ziceau, simplu, „Rodi", întrucît numele din buletin — Guleran Ecaterina Rodica — era lung și, mai ales, banal.

Faptul că nervii l-au săltat de pe scaun cu mai mare grabă decît ar fi făcut-o un recrut la trecerea superiorului, arăta, desigur, că numele pronunțat l-a deranjat binișor. Văzîndu-l gata de plecare, Bandu rosti destul de tare ca să se facă auzit.

— Chelnerul s-ar simți jignit, văzînd că aproape nu v-ați atins din mîncare. Se va-ntrista, la fel de tare, dacă plecați fără să achitați nota. Bineînțeles, numai nota dumneavoastră.

Fulgerat de răutate, Angelo se reașeză mecanic, înfruntîndul:

— Dă-i drumul! Spune ce vrei de la mine. Pînă acum am aflat cum ai proceda dacă ai lua-o pe ocolite; poate de acum înainte o să învăț cum lucrezi cînd mergi direct. Am dreptul să știu ce mi se pune în circă, e dreptul meu, dreptul meu! repetă el, de parcă locotenentul ar fi avut de gînd să i-l nege. După cum văd, trebuie să mă apăr.

— Liniștiți-vă! Nu-i momentul să ne dăm în spectacol. Propun să amînăm discuția pentru altădată. Dumneavoastră, probabil, nu aveți nimic de ascuns iar eu nu am acuzat pe nimeni. Veți primi o invitație oficială și nu mă îndoiesc că...

Angelo Dechiari, lăsînd capul în piept, îi făcu semn cu mîna să nu mai continue. Știa și singur că legile țării căreia îi erai oaspete trebuiau respectate și că pentru elucidarea oricăror probleme... Da, nu se gîndise că povestea ar putea lua o întorsătură urîtă. Din punctul lui de vedere totul a decurs conform planului; nimic nu lăsase să se întrevadă că împotriva sa s-ar putea strînge niște probe. Așa l-a asigurat și prietenul acela al lui, iar scrisoarea pe care acesta i-a trimis-o confirma că au anticipat corect situația.

În primul rînd, ce anume voia să afle locotenentul? Toată viața se ferise să aibă încurcături cu autoritățile din țările pe unde-l purtaseră pașii. Pentru el, omul legii reprezenta puterea și, fără voia lui, cînd împrejurările îl for-

ţau să intre în legătură cu vreunul, avea un sentiment de culpă de care nu se putea debarasa în nici un fel. La vamă ori în altă parte, senzaţia de frică se amplifica fără nici un motiv iar fantezia îi juca mereu aceeaşi festă, derulînd un film unde el era arestat şi îmbrăcat în haine vărgate.

— Domnule ofiţer, pentru liniştea mea, vă rog, să continuăm discuţia, se strădui Angelo să-şi recapete stăpînirea de sine. Am fost şocat şi nu s-ar putea spune că mi-a trecut. Nu cunosc ce reclamaţii a făcut „Rodi", însă, dacă acceptaţi, o să vă daţi seama de netemeinicia lor.

— Poate că mîine...

— Vă rog, acum. N-aş vrea să afle şi alţii, adică cei cu care am venit. Mîine am o zi plină. Lipsa mea ar putea să-mi încurce afacerile.

Bandu aprobă mişcînd doar capul, ceea ce pentru Angelo era mai mult decît suficient ca să continue:

— Nu pot pricepe cum se face că am nimerit tocmai lîngă dumneavoastră, aşa fără ca cineva să mă ducă de mînă. Probabil că n-am să ştiu niciodată ce aţi fi făcut dacă alegeam altă masă. O taină o să rămînă şi faptul că v-am întîlnit pe această terasă, cînd nimeni, dar absolut nimeni nu îmi cunoştea intenţia. N-am să insist, văd după zîmbetul dumneavoastră...

Locotenentul nu-l încurajă în nici un fel.

— Bine, să trecem peste aceste amănunte, consimţi Dechiari cu vădită părere de rău. În ceea ce mă priveşte sînt hotărît să vă spun tot adevărul, deoarece şi mie tertipurile îmi displac profund. De la bun început vreau să se ştie că nu neg faptul că am cunoscut-o pe „Rodi". Am cunoscut-o bine, poate chiar prea bine, preciză el, mai mult pentru sine.

Afirmaţia suna a reproş, dar n-ar fi fost de mirare să însemne şi altceva, întrucît locotenentul mai mult bănui ceea ce murmurase Angelo.

— Situaţia aceasta terifiantă mă deranjează cum nu vă puteţi închipui.

— La ce anume vă referiţi?

Gîndurile lui Bandu se opriră la victimă. Oare să ştie ceva despre ceea ce s-a întîmplat după plecarea lui? Are vreo vină sau...

— Pentru mine este îngrozitor — și asta-i puțin spus — să trag ponoasele, să fiu bănuit. Propriu-zis, nu știu cum să încep.

Poate că era, într-adevăr, sincer. Dar tot atît de bine se putea ca, făcînd pe neajutoratul, să încerce să afle ce știe, sau nu știe locotenentul? Bandu îi ceru să-și înceapă relatarea din momentul cînd a cunoscut-o pe Rodica Guleran.

Angelo și-a depănat amintirile, reactualizînd trei ani. Nimic spectaculos, o viață mai mult decît banală. Între el și Rodica — o legătură comodă, de care uita chiar în clipa cînd părăsea țara. I-a făcut, firește, unele promisiuni, dar asta la începutul prieteniei lor. Desigur, promisiuni dintre acelea pe care le fac bărbații cînd sînt interesați. Niciodată nu s-a gîndit să se țină de cuvînt. Nici n-ar fi putut, fiindcă acasă avea o familie, o fată de măritat. Timpul rezolvase oarecum problema, deoarece „Rodi" nu mai insistase cu căsătoria.

La fiecare reîntoarecer o găsea, cîte puțin, schimbată. Cam de vreun an, comportamentul ei a început chiar să-l îngrijoreze. „Rodi" trecea dintr-o extremă în alta, fără vreun motiv aparent și deseori avea un fel de crize de misticism. N-a înțeles-o niciodată. Își amintea vag de pretențiile ei de a revoluționa religia. Era atît de aprinsă, încît Angelo avea sentimentul că își ieșise din minți.

Primăvara trecută îl anunțase că va încerca din nou să intre la facultate. În toamnă, minunea s-a întîmplat. Cel mai mult s-a bucurat Dechiari, văzînd în acest lucru o ieșire onorabilă din impasul în care intraseră relațiile lor. De atunci n-a mai văzut-o. În aprilie, anul acesta, venise în țară după niște animale de prăsilă. Trebuiau să le ducă cu vaporul și de aceea în dimineața zilei de 30 aprilie plecă din Timișoara spre Constanța, urmînd să asiste la îmbarcarea vitelor, apoi să însoțească transportul. Face un popas în București unde își rezolvă unele treburi, avînd de gînd să lase acolo mașina unui prieten, mașină cu care pornise din Timișoara.

În seara zilei de 30 aprilie, s-a pomenit cu „Rodi" că îi bate în geamul mașinii — el aștepta la un stop. A fost de-a dreptul încîntat. Au cinat împreună iar a doua zi au plecat cu un accelerat spre Constanța.

Fata n-a vrut să-i spună nimic despre ea; tăcea sau schimba vorba cînd o întreba cum şi-a petrecut timpul, ce-a mai făcut de la mutarea ei la Bucureşti. Două zile au fost cazaţi la hotel „Select" din Mamaia, însă cum vaporul aşteptat nu mai sosea, treburile au început să se complice. Vitele adunate pentru export ridicau probleme neprevăzute, ceea ce însuma alergătură şi mare bătaie de cap. S-ar fi descotorosit cu dragă inimă de „Rodi", dar pînă la urmă n-a făcut-o. Se mutară la un particular în Constanţa declarînd că sînt turişti — tată şi fiică.

Angelo Dechiari mărturisea destul de jenat de cele ce s-au întîmplat apoi. Zicea că doar atunci a avut pe deplin sentimentul că fata era aproape nebună. Aflase ce treburi l-au adus la Constanţa şi îi cerea vehement s-o ajute să plece din ţară; altfel, zicea ea, se va sinucide.

— Trebuie să fi invocat cauzele pentru care voia să plece.

— Vechea poveste pe care o şi uitasem. Doctrina aia religioasă ce se cuibărise în mintea ei şi faptul că toţi o luau în derîdere. Îmi impunea să fac ce voi şti şi s-o îmbarc clandestin pe vapor. Din Bosfor, vroia să ajungă în Pamir sau mai ştiu eu unde. Afirma că o să-şi construiască, sau o să i se construiască un templu şi la foarte puţină vreme după aceea lumea o să i se prosterneze la picioare. Drept răsplată, o să primesc şi eu o funcţie pe lîngă templu...

— Şi?

— Doar nu credeţi că mi-am pierdut mintile!? Bineînţeles, m-am prefăcut că sînt de acord, însă niciodată n-am avut intenţia să procedez aşa. N-am avut şi n-am nevoie de încurcături! Ar fi însemnat să calc legile ţării dumneavoastră; treburile mele sînt mai importante decît... Nu mă puteţi învinovăţi pentru că n-am dat curs unei asemenea cereri. Dar să revin la ce a fost. În cele din urmă, sosi şi vaporul, îmbarcarăm vitele iar eu, sub pretextul că plec pînă la Bucureşti, la ambasadă, am reuşit să scap de ea. Cînd vaporul părăsea rada portului Constanţa, eu mă aflam pe punte. Se pare că a bănuit intenţia mea, dar am potolit-o dîndu-i un număr de telefon care pretindeam că este de la ambasadă. În prealabil, aranjasem cu prietenul meu din Bucureşti să mă sune la Constanţa şi

să se dea drept funcționar al ambasadei. Ea mă urmărea ca o umbră, dar, auzind convorbirea, s-a liniștit și astfel am putut să scap.

Rămaseserăm înțeleși ca, a doua zi, dimineața, să mă caute la numărul respectiv. Atunci eu eram departe! Îl rugasem pe amicul meu s-o trezească la realitate. După un timp, amicul mi-a scris că a primit telefonul, i-a spus fetei că am plecat din țară, pentru totdeauna. Dacă nu crede, să meargă în port și să întrebe de vasul „Tempico". A fost o glumă cam nesărată... dar... oricum voiam să termin definitiv cu ea.

— Cred că ați reușit, murmură Bandu, indispus de povestirea lipsită — de la un cap la celălalt — de ce are omul mai de preț: dragoste și minte.

— Mă poate cineva acuza fiindcă n-am făcut ce mi-a cerut?

Pe terasă, în afară de ei doi, nu mai era nimeni. Din cînd în cînd, paznicul trecea prin apropiere, privindu-i bănuitor. Nu pricepea ce aveau atîta de discutat. Locotenentul găsi că-i mai nimerit ca, deocamdată, Angelo să nu afle ce s-a întîmplat. La despărțire îi spuse:

— Poate vă faceți mîine timp să treceți pe la inspectorat. Dacă nu aveți nimic împotrivă, puteți așterne pe hîrtie întreaga poveste... Noapte bună!

— V-am chemat deoarece din declarația numitei Mara Dumitrașc reiese că dumneavoastră sînteți bărbatul cu care trăiește în concubinaj. Nu pentru acest lucru v-am deranjat, ci pentru că am aflat de la dînsa că, în dimineața zilei de 9 aprilie, l-ați fi întîlnit în oraș pe fostul ei soț.

— Într-adevăr, nu era prima oară cînd ne întîlneam. Întîi acasă, cînd s-a eliberat din pușcărie, apoi încă de patru sau cinci ori. Eu sînt vitrinier și prin natura lucrurilor mă tot deplasez de la magazin la altul. În aceste drumuri îl întîlneam, te și miri unde. Îmi închipui ce vreți de la mine și de aceea am să fiu cît mai clar și mai concis.

Apariția lui la ușă — cred că mă puteți înțelege — m-a întărîtat, dar m-am liniștit repede. Era normal să

vină acasă la el, însă refuzul Marei îl găseam întemeiat fie şi numai după necazurile pe care i le-a pricinuit. Eram hotărît să-mi apăr femeia, chiar dacă după acte era a lui. N-a mai fost nevoie; e un caracter slab. A renunţat imediat la ea, regretînd mai puţin decît după o pălărie pe care ţi-o ia vîntul la fereastra vagonului.

După un timp, ne-am reîntîlnit şi el a fost cel care a deschis vorba. Părea schimbat, era mai vesel, mai bine îmbrăcat. Avea chiar un pardesiu, destul de elegant. Mi-a spus că fusese pensionat şi că nu-i supărat pe mine. Din contră, m-a rugat să pun o vorbă bună pe lîngă fosta lui soţie, deoarece el vrea să ceară divorţul.

Au urmat încă vreo două întîlniri, la interval de cîteva zile.

În dimineaţa zilei de 9 aprilie, l-am întîlnit din nou, în plin centru. Eram grăbit şi i-am spus-o. El mi-a promis că n-o să mă reţină prea mult, are să-mi comunice ceva foarte important. Mi-a zis că pleacă din oraş, fiindcă ai lui din Moldova i-au găsit o slujbă bună. „Uite că scăpaţi de mine, nu te bucuri?“ m-a întrebat. Nu ştiu ce a înţeles el, dar ca să mă convingă şi-a scos portmoneul de unde a pescuit biletul de tren.

— A pescuit?

— Scuzaţi-mă, ziceam şi eu aşa, că pînă l-a nimerit se tot încurca prin nişte hîrtii şi bani.

— Ce fel de bani?

— Cîţiva de douăzeci şi cinci, restul de o sută. Ştiu bine acest lucru, căci în nerăbdarea lui o parte i-au scăpat pe trotuar. L-am şi ajutat să-i adune.

— Aţi putea aproxima ce sumă era în portofel?

— Nu, tovarăşe procuror... Nu prea mulţi. Eu am ridicat trei hîrtii de o sută, el vreo patru... mai rămăseseră în portofel cîteva de douăzeci şi cinci... în total, nu putea fi mult peste o mie.

— N-aţi avut impresia că insistenţa lui cu biletul a fost pusă la cale numai pentru a se făli cu banii? pentru a vă impresiona?

— Eu am crezut, în primul moment, că-i beat, dar nu era, fiindcă am un nas ce nu mă înşeală. Mai degrabă nervos, pripit. Parcă se bucura sincer că pleacă.

— Cum era îmbrăcat?

— Cum să fie? În talie.

— Gîndiți-vă bine, nu avea pardesiul pe el? Sau poate-l ținea pe mînă?

— În nici un caz, de asta sînt sigur.

Descrise, în mare, cum era îmbrăcat și Savii trebui să admită că erau aceleași haine cu care Dumitrașc fusese arestat. Era oare acest lucru un indiciu că omul din fața lui avea un spirit de observație destul de dezvoltat și că nu greșea cînd afirma că n-a văzut nici un pardesiu?

— Cam la ce oră l-ați întîlnit?

— În jurul orei nouă.

„Dumitrașc declarase că mesada a vîndut-o noaptea, iar pardesiul după ce a ieșit de la film. Nici un matineu nu începe mai devreme de zece. Iată încă o nepotrivire. Să facem un calcul: șase sute pentru mesadă, plus două sute pentru pardesiu. Oricum ai aduna tot opt sute rămîn. Am să mă interesez cît putea să coste biletul. Scăzînd — să zicem — o sută și ceva, în portmoneu nu mai puteau rămîne o mie ori, chiar peste o mie de lei. De unde atîția bani? Să fie o parte din suma împrumutată de victime de la Șarlota? Acceptînd această posibilitate, explicăm mobilul celor două crime. Înseamnă oare că putem accepta ideea că Dumitrașc știa de împrumut? Da, dacă dovedim premeditarea!"

— Cum puteți fi sigur de oră?

— La nouă urma să mă întîlnesc la magazinul „Piticul" cu colegul meu și eu am sosit înaintea lui cu vreo cinci minute. Întîlnirea cu Dumitrașc am avut-o la vreo două sute de metri de magazin.

— Aș vrea să revenim la penultima întîlnire. Dumitrașc avea pardesiul acela elegant?

— Categoric, nu! La ultimele două întîlniri nu-l avea. Înainte, da.

„Să-l fi vîndut ca să aibă din ce trăi?"

— O ultimă întrebare și nu vă mai reții. Nu sînteți obligat să-mi răspundeți... Ce aveți de gînd, adică, voiam să spun, dumneavoastră și Mara Dumitrașc?

— Este o problemă strict personală .Am să vă răspund totuși, deoarece păreați destul de încurcat cînd ați pus-o. Înseamnă că mă întrebați, așa, omenește și nu cu gînduri ascunse. Și eu am fost căsătorit. M-am înțeles cu Mara să ne refacem viața, însă am considerat că este mai

bine să hotărească ea momentul oficializării. Simţeam că ceva o mai leagă de fostul ei soţ. S-a decis după ce l-a văzut liber. Poate nu ştiţi, dar a înaintat divorţul încă de acum două luni. Dacă vă interesează soarta copilului, nu vă faceţi griji. Ne înţelegem şi sper să-i ofer ceea ce i-a lipsit pînă acuma...

Telex. Către Inspectoratul judeţean Constanţa. Răspuns la adresa dv. nr. 815.

„... numita Guleran Ecaterina Rodica, studentă, anul I, Institutul de arte plastice, exmatriculată din cauza absenţelor. Din ianuarie a.c. angajată muncitoare la «Tricodava». La 5 februarie internată de urgenţă la spitalul de psihiatrie nr. 1. În urma tratamentului situaţie generală ameliorată. 29 aprilie: învoită cîteva ore, treburi personale, nu se mai întoarce la spital..."

Raport de expertiză psihiatrico-judiciară.

...

La examenul psihic, bolnavul se prezintă liniştit, pare sincer în relatările sale. Nu poate da nici o explicaţie faptei penale, lucru care coincide cu declaraţia din dosarul judiciar unde spune că a intrat în casă, a avut „o stare nervoasă" şi a lovit. Descrie gesturile şi comportarea sa, imediat după faptă, cu lux de amănunte.

Din analiza şi din conţinutul dosarului judiciar reies o serie de manifestări ale unei psihopatii instabile, cu dizarmonia dezvoltării personalităţii şi cu un marcat grad de dezadaptare socială: nu are nici o meserie, nu a muncit niciodată, nu are locuinţă, a avut mai multe neveste. Se adaugă: părăsire de cămin conjugal, furturi repetate — atît de la soţie, cît şi de la alţi particulari sau din avutul obştesc.

A mai fost condamnat, fără ca detenţia să aibă o influenţă pozitivă asupra lui.

Este corect orientat auto şi allopsihic. Atenţia şi memoria, în limite normale. Intelectul, gîndirea şi raţionamentul fără modificări patologice. Tonusul afectiv normal. Analizele pentru sifilis în sînge şi L.C.R. negative. Examenul E.E.G. arată un traseu electric în limite nor-

male. Fundul de ochi normal. Examenul neurologic normal.

Concluzii:

Comisia de expertiză, examinînd pe învinuitul Dumitraşc Aurel şi fapta sa penală, constată: individul prezintă diagnosticul de psihopatie instabilă, sechele traumatism vertebro-medular. Aceste maladii pot duce la scăderea inhibiţiei şi autocontrolului, cît şi la creşterea impulsivităţii, însă nu-i afectează discernămîntul.

Iscăleau un medic primar psihiatru, un medic specialist psihiatru şi medicul legist.

Telex. Conform recomandării dumneavoastră, s-a trecut la audierea familiei numitului Dumitraşc Aurel. Declaraţiile au fost date în faţa maiorului Mihail Boţîrlan, întrunind cele legale. Din nota ofiţerului însărcinat cu audierea, rezultă că tatăl învinuitului, Moise Dumitraşc, refuză orice fel de discuţii în legătură cu fiul său. Afirmă că nu mai vrea să-l recunoască, deoarece, de pe urma lui, s-a acoperit de ruşine. Crede că păcatele celui ce a ucis o să-i îngreuneze lui sufletul, fiindcă n-a ştiut să-l ferească de satana cînd era mic. Se pare că este vorba de o criză mistică şi nu s-a mai insistat.

Rezumăm declaraţiile obţinute, urmînd ca originalele să fie trimise ulterior pentru a constitui piese la dosar.

„Mă numesc Sofia Dumitraşc şi sînt mama lui vitregă. Adevărata mamă a lui Aurel a fost sora mea geamănă, Eleonora, care s-a prăpădit de inimă. Asta s-a întîmplat acum vreo treisprezece ani. Cum eu locuiam şi înainte la sora mea, pot spune despre Aurel Dumitraşc următoarele: la paisprezece ani a furat o vacă de acasă şi a fugit cu ea. A vîndut-o şi, la cîteva luni, s-a întors. După nici doi ani a fugit iarăşi, luînd cu el toţi banii agonisiţi, haine şi o salbă de aur. De atunci venea pe acasă doar ca musafir. Am auzit că a fost închis de mai multe ori dar cu noi nu vorbea de asta. Tatăl lui l-a îndemnat să rămînă pe lîngă casă, numai că de fiecare dată pleca în lumea mare. În luna februarie a venit iarăşi, pentru vreo două săptămîni. Era mai slab, aproape că nu vorbea şi stătea mai mult sin-

gur, în casă. Nici n-a ieşit în sat, decît de trei ori la fratele lui care trăieşte tot în Prăjeşti, la socri. El zicea că o să primească o pensie şi o să fie bine. Mereu mă întreba dacă avem bani strînşi. După plecarea lui, am găsit toporul nostru la el în pat. Oare voia să ne omoare dacă-i spuneam că avem ceva bani? Am auzit că la plecare a furat mai multe lucruri din casa fratelui".

„Sînte fratele lui Aurel. Mai mare cu cinci ani şi mă cheamă Alexe. Ce să vă spun? Sîngele apă nu se face, chiar dacă el este oaia neagră a familiei. A apucat-o pe căi greşite, dar nu credeam că o să ajungă la omor. Cînd a venit în iarnă acasă, am vorbit mult cu el, am încercat să-l fac să înţeleagă că ar fi timpul să se schimbe. Zicea că şi el vrea asta. Mie nu mi-a spus, însă de la soţie am aflat că i-a mărturisit că o să divorţeze. A fost de mai multe ori în casa mea. Pe la sfîrşitul lui februarie, începutul lui martie — nu mai reţin data — a venit la noi, spre seară; ea nu mă întorsesem de la servici. Soţia mea este asistentă medicală şi a fost chemată urgent la un bolnav. L-a lăsat în casă. Cînd s-a întors, a găsit totul vraişte. Aurel furase două costume de ale mele, un pardesiu nou cu mesadă, o trusă de bărbierit, lenjerie şi un geamantan de vinilin. Nu l-am mai văzut de atunci.

Dosarul 18/B se completează cu încă un proces-verbal, urmarea faptului că numitul Ioan Hortoban s-a prezentat la procuratură, declarînd că se constituie parte civilă şi cere despăgubiri pentru cheltuielile de înmormîntare. Face dovada cu chitanţe.

Vaida coborî grăbit din trenul de Constanţa. Abia a avut timp să urce în acceleratul de noapte ce urma să-l ducă la Timişoara, acasă. Spre marea lui satisfacţie, compartimentul în care intră era complet gol.

Detaşarea se terminase şi ardea de nerăbdare să se întoarcă printre ai lui. N-avea nimic de reproşat colegilor din Constanţa, numai că se săturase pînă peste cap de camerele de la hotel. Prin faţa geamului, alergau ultimele

macazuri luminate. Trenul prinsese deja viteză – semn sigur că depăşiseră triajul – cînd uşa se deschise şi în compartiment intrară doi tineri. Nici „bună-seara", nici „du-te draculu", de parcă ar fi nimerit în plin pustiu. Nu se supăra Vaida din atîta lucru; vorba ceea: unde nu-i minte, degeaba mai stărui. În nici un caz n-o să sufere din cauza asta.

Cei doi vorbeau englezeşte. El, la perfecţie, ea: juma-juma. Adică, o parte engleză, cealaltă franceză amestecată cu italiana, iar cînd nu-i ajungeau cuvintele se ajuta şi cu mîinile. La fel de politicoşi ca şi prima dată, stinseră lumina.

Din cîte pricepuse, fata – după părerea lui Vaida, dacă împlinise şaisprezece ani – urma să-l conducă pînă la Arad, unde tînărul o să se urce în internaţionalul care-l va lăsa la Paris. Nu asta era problema ce ajunsese să-l irite, ci comportarea tinerei. Mai răbdă cît mai răbdă, întrebîndu-se, de cîteva ori, ce-i cu ea? Are părinţi, n-are? Dacă are, de ce nu-i poartă de grijă? În bunătatea lor, în naivitatea lor, părinţii ajung să-i creadă pe copii, chiar mai mult decît trebuie. Şi cînd se trezesc . . .

Se ridică din fotoliu şi aprinse lumina, dîndu-le de înţeles că s-a săturat de lecţiile lor de anatomie. Şi ca să nu le zică ceea ce ar fi meritat, ieşi pe culuar să fumeze o ţigară. Nu-l calmă şi de aceea mai aprinse una. Nu era vorba de o pudoare de domnişoară bătrînă, ci de bun simţ. Şi el are o fată, ce-i drept, mică acum, dar gîndul la iresponsabilitatea, deopotrivă a părinţilor şi a copiilor, îi picura sămînţă de ceartă pe limbă. Avusese de-a face cu destul de multe „poveşti" romanţioase şi mai toate se terminaseră cu intervenţia organelor de miliţie.

Picioarele îi amorţiseră de atîta stat pe loc, dar nu voia să reintre în compartiment. În alte situaţii dăduse dovadă de stăpînire, însă cînd venea vorba de minori, rolul de părinte trecea deseori în faţa celui de om al legii. Să-i facă morală? Ar fi ca şi cum ai căra apă cu ciurul. Şi-apoi, în ce calitate?

Tot sărind din iubire în iubire ajung „paraşutiste". Aşa a început probabil şi Guleran Ecaterina Rodica, a cărei moarte a fost elucidată de curînd. Gîndurile maiorului se întoarseră la zbuciumul acelor lungi zile. În cele din urmă, pe baza datelor şi informaţiilor adunate, s-a ajuns la con-

cluzia că numita s-a sinucis, într-un moment de depresiune nervoasă.

În temeiul articolului 11, punctul 1, litera „a" din Codul de Procedură Penală, Procuratura județului Constanța dispuse la 30 septembrie clasarea cauzei.

Clasarea cauzei, o formulă ca atîtea altele, nu-i spune mare lucru unui neinițiat. În cazul de la hotelul „Zalis" însuma 142 zile, deci peste douăzeci de săptămîni, exact 3 408 ore și munca zecilor de oameni angrenați în aflarea adevărului. Și pentru ce toate astea? Pentru a scoate la lumină o viață anostă, o moarte stupidă ...

— Ce citești acolo, scrisori de amor?

— Aș vrea eu, dar a cam trecut timpul. „Amiralul" de pe „Kara Mustafa" face pregătiri pentru banchet. Tu n-ai primit invitație? Scrie că a dat sfoară în țară să afle ce adrese s-au schimbat. Îl ajută din umbră eminența cenușie — Hristea, maiorul ce s-a pensionat și ...

— Bairam, dans, antren, îmi place. Vin și fetele?

— Desigur, „cocoșelule" numai că unele dintre fete au ajuns, între timp, bunicuțe. Nici tu nu stai mai bine.

— Chef să fie! că dumicații are nevastă-mea grijă să-i taie. Cît urmează să sărbătorim acuma?

— Treizeci de ani, căpitane Han! Văd că nici după atîta vreme n-ai învățat să socotești. Poate știi, în schimb, alte noutăți despre colegi.

— Pe Mircea Bulic l-am pierdut, că a ajuns mare director la Reșița. Comloșan se chinuiește de cîțiva ani să dobîndească faima lui Kojak. Picu face critică literară, Weiterschan Werner mărește producția la hectar, Inocentul a ajuns academician, iar eu trăncănesc cu tine, în loc să mergem să ne vedem de treabă.

În aceeași zi, Han și Savii au vizitat-o pe Șarlota Cnoblo. Bătrîna numai la așa ceva nu se așteptase.

— Tovarășul căpitan! Vai ce bine îmi pare! O, l-ați adus și pe tovarășul procuror Savii!? Și dumnealui a fost foarte amabil cu mine. Luați loc, luați loc!

Cu mișcări de vechil își alungă „puii de tigru", ofe-

rindu-le musafirilor cele mai bune fotolii, cu plușul ros pe alocuri și cu arcuri ce amenințau, în orice clipă, să rupă lanțurile robiei, lanțuri ce numai cu vreo optzeci de ani mai devreme fuseseră o sfoară trainică. Han, mai obișnuit cu neprevăzutul, nu făcu mofturi, îndemnîndu-l din priviri pe procuror să-i urmeze pilda. Un pantalon sfîrtecat era o pierdere prea mică față de mărețele gînduri ce-i aduseseră acolo, așa că, fie ce o fi, și Savii se așează cu graba celui urcat pe rug.

— Mai mare rușinea pentru mine, se văicărea Șarlota. N-am nimic cu care să vă pot servi, nici măcar o dulceață.

— Nu vă faceți nici o problemă, o liniști Han, băgînd mîna în buzunar. Întîmplător, am la mine o sută de grame de cafea și, dacă îmi permiteți . . .

Oricît ne-ar fi de greu, trebuie s-o spunem că Han, ei, da!, minția! În privința unui amănunt e drept, dar acesta e adevărul. În fața acestei condamnabile atitudini — n-o să credeți — nu s-a făcut nici gaură în cer, nici n-a crăpat pămîntul ca să-l înghită. Că cerul și pămîntul n-au vrut să reacționeze, nu-i totuși un indiciu că-l vor răbda la infinit.

„Minciună, numele tău este femeie" era deci o poveste depășită și desigur, raportîndu-se la cele aflate se vor lua și măsurile pentru corectare. Nu *întîmplător* se găsea cafeaua în buzunarul căpitanului. O cumpărase cu bună știință, îngrozit că ar putea fi servit cu vreo specialitate de-a Șarlotei.

După o rezistență minimă, bătrîna se oferi să transforme pulberea într-un deliciu.

— Vă rog, vă rog, nu vă deranjați, aruncă în luptă căpitanul toată puterea lui de convingere. Am s-o pregătesc eu, știu o mie și una de rețete.

— N-aș fi crezut, se minună bătrîna, gata-gata să-și facă cruce.

— Se vede că nu citiți cărți de aventuri, replică Han, preocupat să aprindă aragazul. Aproape că nu-i carte în care să nu se demonstreze — negru pe alb, dacă-i hîrtie scris I și negru pe gălbui, dacă-i hîrtie scris II — cît de pricepuți sînt oamenii legii în prepararea acestei otrăvi. Sînt descrise tot felul de rețete. E necesară și o anumită

știință la răsucirea robinetului, la apă. Un sfert de învîrtitură în plus sau în minus echivalează cu o catastrofă. Dar vorbesc prostii, fiindcă un micron contează. Nu respecți rețeta, te-ai ars. Nu, nu luați în seamă ce mi s-a întîmplat mie acum, eu așa obișnuiesc. Este foarte important cu ce mînă amesteci, cine-i vecinul de la parter, cît o lași să bolborosească, dacă ești la zi cu cotizația la sindicat și încă multe altele.

— Dar este dumnezeiască, afirmă bătrîna după ce sorbi un strop.

— Braziliană.

— Nu plecați pînă nu-mi lăsați și mie rețeta. Cine v-a învățat?

— Un prieten, un foarte bun prieten din București. De-ați ști cît s-a trudit, săracu' pînă să mă învețe, pe mine și pe căpitanul Apostolescu... Oricum, îi sînt recunoscător.

Credeți ce vreți despre cei doi musafiri, însă lor nici prin gînd nu le trecea să intre în subiect. Stăteau la taclale sorbindu-și fără grabă cafeaua. La un moment dat, Savii o rugă pe gazdă să-i ierte că au zăbovit atîta, dar, după cîte treburi au avut în ziua aceea, după atîta alergătură, locuința ei apărea ca o adevărată oază răsărită în plin deșert.

Ce alergătură, cînd nu părăsise o clipă biroul?

— Pe unde ați umblat? făcu Șarlota imprudența să-i întrebe.

— Am avut un caz afurisit de încîlcit, mărturisi Savii, iar fața i se strîmbă ca și cum numai amintirea i-ar fi adus gust amar în gură.

— Bine că s-a terminat, completă căpitanul. În toată cariera mea n-am avut de rezolvat ceva mai neplăcut. Există asemenea oameni care ajung să recurgă la cele mai murdare tertipuri pentru a se căpătui. Azi am avut de-a face cu o mărturie mincinoasă.

— Uneori, mărturisesc că îmi vine tare greu să-i înțeleg de ce se cramponează de neadevăr, fără să se gîndească la urmări. Căci nu numai ei, ci și familia are de suferit. Parcă ar fi blestemați, atît se străduiesc să se chivernisească cu o condamnare. Așa și cazul de acum: pentru o prăpădită de casă, individul a recurs la minciună...

— Cincisprezece ani o să încaseze, pe puţin, interveni Han, sorbind ultima picătură de cafea.

— Doamne, dumnezeule, aşa de mult? se înfioră bătrîna.

— Păi cum altfel, te joci cu legea? Aici, pe lîngă fapta propriu-zisă, se mai adaugă deranjul procurorului nevoit să cerceteze cazul, al miliţianului care-l ajută, fără să mai punem la socoteală instanţa ce o să dea verdictul...

N-o să ghiciţi după ce cod penal se dau astfel de pedepse. Nici nu vă obosiţi, ar fi zadarnic. Sperau că prelungita conversaţie cu Şarlota să-şi atingă ţelul.

Cînd au plecat duceau cu ei liniştea unei persoane ce, după propria-i mărturisire, primise o aleasă educaţie într-un pension.

A doua zi, dimineaţa, procurorul Savii primi vizita bătrînei doamne. Arăta ca după o matură chibzuinţă, ceea ce pentru perspicacitatea dumneavoastră — mai ascuţită decît un brici Solingen, sau lăsaţi-l că nu se mai poartă şi faceţi referiri la lame Wilkinson — arăta cît se poate de clar că nu închisese ochii toată nopticica. Chiar şi pălăria îi era mai pleoştită ca de obicei. Spontan cum îl cunoaşteţi, Savii era cît pe ce să-i spună că nu mai e la vîrsta cînd să piardă nopţile, fără ca asta să nu se răzbune imediat. A făcut un efort şi a reuşit să se abţină după ce şi-a muşcat limba. Făcu pe surprinsul, dar nu era deloc aşa, fiindcă bătrîna era persoană aşteptată.

Îi oferi un scaun şi se interesă de necazurile ce o duceau la el.

— Tovarăşe procuror, am venit să-mi retrag plîngerea, atacă Şarlota cu toată artileria.

După această frază, îşi recăpătă demnitatea de văduvă lezată în amorul propriu. Aştepta să fie întrebată, să dea explicaţii, dar procurorul se mulţumi să-i pună în faţă o coală de hîrtie, albă. Bătrîna începu să turuie:

— Poate că nu interesează pe nimeni, dar vreau să vă aduc la cunoştinţă, oricît mi-ar fi de neplăcut, că sufăr de scleroză. Nu căutaţi să mă contraziceţi, ori, şi mai rău, să mă menajaţi, deoarece ar fi îngrozitor. Nu mi se întîmplă de azi, de ieri, dar ziceam că este firesc de la o anumită

vîrstă să-ţi scape unele lucruri nesemnificative, căutînd printre lucrurile mele, ce credeţi că descopăr?

„Omenia", vru să-i spună Savii, dar se răzgîndi. Luă foaia albă şi o puse la locul ei în sertar. Se mulţumi să ridice din umeri, nevrînd să-i răpească o bucurie.

— Închipuiţi-vă, tovarăşe procuror, am găsit un plic în care erau banii împrumutaţi. Marta, săraca, mi i-a înapoiat, însă eu, aşa împrăştiată cum sînt, am uitat. Aţi mai întîlnit un asemenea caz?... Oare cînd mi i-a dat?

Ar fi vrut s-o roage să-i arate şi lui banii. Era sigur că toată povestea fusese inventată, dar la urma urmei, ce rost mai avea. Principalul era că vizita lor n-a fost zadarnică.

Văzînd că procurorul nu se aprinde la o asemenea veste — părea doar mai gînditor — Şarlota îndrăzni să termine lucrul început:

— Vă rog să mă scuzaţi şi să mă ajutaţi să nu persist în greşeală.

Savii scoase plîngerea ei dintr-un dosar şi i-o restitui fără părere de rău.

— Puteţi să o rupeţi, dacă vă face plăcere, o sfătui el cu tonul cel mai firesc posibil.

Apoi, în timp ce ea se grăbea să-i urmeze sfatul, îi mărturisi:

— Întrebarea care mă frămîntă se referă la Dumitraşc. Oare el ştia că bătrînii au împrumutat de la dumneavoastră suma respectivă?

Şarlota Cnoblo părea preocupată de propria-i manichiură, ferindu-şi astfel privirea de procuror. Oricît de mult timp ar lua o asemenea ocupaţie, omul nu are decît zece degete, lucru de care avea să se convingă repede. Mai oftă de cîteva ori, apoi se decise:

— Ştia, ştia de la mine de bani. Eu i-am spus. Cu vreo două săptămîni înainte de cele întîmplate. Stăteam pe scăunele, la soare, în faţa uşii mele. Venise vorba de munca cîmpului. Zicea că se pricepe şi că i-ar plăcea să-şi ocupe timpul, fiindcă dacă îl vor pensiona, o să se plictisească teribil.

Savii extrase din dosar o filă albă. O ţinea de parcă ar fi fost nehotărît.

— Am să declar şi în scris ceea ce v-am spus acuma. Aveţi cumva şi un toc?

— *Cu inginerul Ripan! hîrîi pîlnia difuzorului.*

— *Vă ascult tovarăşe director.*

Un timp nu se mai auzi nimic, ceea ce mă făcu să cred că directorul iar s-a apucat de altceva, aşa cum îi e obiceiul.

— *Ripane, eşti singur în birou?*

— *Întîmplător.*

— *Cînd intră cineva mă anunţi . . .*

— *Bine, tovarăşe director . . .*

— *Ia mai lasă-mă cu „tovarăşe director" şi spune mai bine ce faci acolo, îţi baţi joc de mine? Ce-i întreprinderea asta, uzină metalurgică, sau creşă? Adică, nu creşă, ci mult mai grav, vrei să-mi transformi secţiile în institute de reeducare?*

— *Nu văd nimic rău în asta, strecor eu o frază, înţelegînd de-acum ce mă aşteaptă.*

— *Să taci cînd vorbeşte un om mai în vîrstă. Nu mă mai întrerupe! Asta numeşti tu autoritate? Rău am ajuns! Mă auzi? . . . Ei, omule, mai eşti acolo?*

— *Sînt, dar nu vreau să vă întrerup. Poate că ar fi mai bine să vin la dumneavoastră . . .*

— *Stai unde eşti şi ascultă-mă bine. Cîţi . . . din „ăia" mai ai în secţie?*

A ezitat să le zică foşti puşcăriaşi, ştiind că mă zgîrie la ureche.

— *Doi.*

— *Parcă ştiam de trei, ce s-a întîmplat?*

Face pe naivul lumnealui, vrea să audă din gura mea şi apoi să-mi demonstreze că a avut dreptate cînd a prevăzut că-i zadarnică orice trudă cu indivizi de teapa asta. Nu-i mare lucru să recunosc că n-am reuşit cu unul dintre ei; a fost din nou anestat. Poate că nici cu ceilalţi doi n-o să reuşim, dar mai bine ne-am întreba de ce nu sîntem în stare de aşa ceva. Şi ăştia, cînd apar dimineaţa, parcă vin la tăiere, nu la lucru. Să sperăm totuşi . . .

— *S-a „reangajat", pe masă şi casă, răspund eu, amintindu-mi-l cît de colţos se învîrtea prin secţie.*

— *Într-adevăr, mult l-a ţinut cinstea, două luni şi jumătate. Iar a furat maşini? Cel puţin dacă o fura şi pe a ta, să te înveţi minte . . . Cu unul ai terminat, al doilea, aud că a cotrobăit prin vestiar. Să mă anunţi şi pe mine cînd începe al treilea să se dea în spectacol . . .*

— *Poate am s-o fac, poate nu. Oricum, despre chestia din vestiar sînteți puțin greșit informat. Sînt convins că nu a furat cei trei sute de lei. Cristofic este un bețiv și cînd îl apucă nu se mai poate opri. De teama scandalului de acasă a inventat toată povestea, găsind țap ispășitor, natural, nu? pe un fost delicvent. Am discutat azi cazul în secție și, după cele spuse de amicul lui de pahar, suma cheltuită se apropie de trei sute. Nu-i numai părerea mea, i-au spus-o și oamenii, așa că mă și mir că a avut obrazul să meargă la dumneavoastră.*

— *Ripane, îți bați cuie în tălpi!*

— *Asta-i specialitatea mea, doar mă cunoașteți.*

— *Cum vrei, spune-mi numai cînd o să-ți ridice statuie.*

— *La primăvară, depinde de mine, fiindcă nu m-am hotărît încă dacă accept bust sau mărime naturală. În privința textului ne-am înțeles: „Zaharia Ripan, tatăl puș-căriașilor". Înduioșător, nu? Poate îmi sugerați dumnea-voastră unde ar fi mai nimerit s-o plasăm: în fața între-prinderii, sau în Piața operei? N-aș vrea, totuși, ca po-rumbeii...*

— *Mai du-te dracului cu timpeniile tale, mă exaspe-rezi.*

— *Poate vreți totuși să vin la dumneavoastră.*

— *În nici un caz. Îmi ajunge că m-a vizitat prietenul tău Vaida. Așa, deci, vă înțelegeți dinainte, apoi îl trimiți cu jalba în proțap. Ce, miliția n-are altă treabă decît să se ocupe de cei pe care tot ea i-a priponit cîndva? Auzi, domnule, îmi propune să mai primesc un protejat de-al vostru.*

— *Nu neg...*

— *Ce anume, mă rog?*

— *Că Vaida-i prietenul meu, că locotenent fiind a venit la dumneavoastră și a pus o vorbă bună pentru mine, a vorbit chiar și cu Puia — fie-i țărîna ușoară — că și de data aceasta...*

— *De ce nu se angajează în altă parte? S-au găsit cîțiva deștepți care să te aprobe și eu ca prostu'...*

— *În mine de ce ați avut încredere?*

Tace, nu-i convine să mă apropii de „coarda sensibilă".

— *Cum rămîne cu...*

— *Întreabă-l pe Vaida, dacă tot vrei să știi...*

— Am sosit acolo cu acceleratul de dimineață, spuse locotenentul major Rada. Știam că, la ei, de cazul „Nasturilor de aur" se ocupă locotenentul Bandu. L-am sculat, pur și simplu, din pat. Vă transmite salutări și ne amenință că o să ne calce cînd pleacă în concediu. L-am vizitat împreună pe cel de-al patrulea păgubaș. „Diplomatul" a lucrat după aceeași metodă și reușita a fost deplină. Declarațiile și tot ce am putut aduna se află în fața dumneavoastră.

— Mulțumesc, Petrică, se declară satisfăcut căpitanul Han, cîntărind din ochi, dosarul. Cred că am dat peste o afacere de milioane. Adică, nu chiar de milioane, dar îmi place cum i-a dus de nas „Diplomatul". Dacă n-ar fi vorba și de valori recunoscute, mai că m-aș bucura de pățania afaceriștilor ălora. Pînă acum „Diplomatul" a recunoscut nouă „acționări". Am însă impresia că numărul lor este mult mai mare. De i-ar fi reușit lovitura, n-ar mai fi avut nici o grijă la bătrînețe...

— Ce mi se pare mie ridicol în toată afacerea asta este că cei escrocați nu sînt oameni simpli, ci numai unul și unul, indivizi cu pretenții.

— Ce să-i faci? Lăcomia-i lăcomie!

— Pentru că tot mă aflam acolo și de timp nu duceam lipsă, m-am interesat de Dumitrașc. Știți că din acte nu rezulta clar în ce împrejurări s-a întîmplat accidentul, lovitura aceea, de care pomenea și el. Ce-i drept, nu are legătură directă cu cazul de acum, însă simțeam nevoia să mă lămuresc ce fel de om era. N-aș putea afirma că m-am edificat întru totul. Nu-l uitaseră, deoarece le-a dat destulă bătaie de cap. Nu era un tip violent, din contră, supus ca un mielușel; n-ar fi întors vorba, n-ar fi spus vreodată nu, dar, după cum au putut să se convingă, pe ascuns, opunea rezistență, era refractar și îi îndemna și pe alții. Din păcate, statele lui de serviciu îi impresionau pe cei aflați acolo doar „în trecere", de pe urma cărora profita în diferite chipuri. Știa să se erijeze în șef și, după o lege nescrisă, lua caimacul din toate. Era un personaj ce se sustrăgea de la orice; numai la auzul cuvîntului muncă făcea alergie...

Vă amintiți de tatuajul pe care Dumitrașc îl are la încheietura pumnului stîng? reluă Rada, după un moment de întrerupere.

— Un craniu și un trandafir, pare-mi-se.

— Exact. Luam prînzul, împreună cu Bandu, cînd la masa noastră s-a așezat o cunoștință de-a locotenentului. De fapt, aveam să aflu că este un bun prieten de-al șefului său, al maiorului Vaida. Rămăsesem cu pixul în mînă, mă jucam cu el și din cînd în cînd trăgeam cîte o linie pe șervețelul de hîrtie. La un moment dat, am unit niște linii și mai departe a mers de la sine. Pe șervețel se afla o reproducere, fidelă, a tatuajului.

— Ce reprezintă? s-a interesat Zaharia Rîpan. Am uitat să vă spun că așa se prezentase noul venit.

— Mai nimic, zic eu, punîndu-l deoparte.

Discuția continuă. Aveau ăia o bere rece de mai mare dragul să stai acolo pînă o veni timpul să mergi la gară. Observ totuși că cel ce întrebase de desen nu mai era totuși atît de volubil ca la început. Se tot uita spre șervețel, ba chiar, la un moment dat, întinse mîna și îl trase spre el. Mă rog, dacă îl interesa atît de tare! Treaba lui! mi-am zis. Tocmai cînd eu și Bandu făceam un schimb de impresii, decente și foarte omenești, că nu era să ne legăm la ochi cînd un grup de turiste au coborît dintr-un autocar Rîpan vru să știe:

— Sînteți sigur că nu-i totuși ceva mai mult? Mă interesează dacă l-ați conceput din imaginație ori l-ați văzut pe undeva?

În definitiv, ce tot voia de la mine? Se vîră în sufletul omului...

— Vă pasionează cumva heraldica? întreb eu, lăsîndu-l să înțeleagă că n-aș avea nimic împotrivă dacă și-ar vedea de drum.

— Numai mecanica fină și delicvenții minori.

„Ăsta își bate joc de mine". Îl privesc mai atent, însă, în afara tîmplelor albite tare, nimic nu-mi garantează că l-aș distinge în mulțime dacă ar fi să-l întîlnesc a doua zi. Un chip comun, ca multe altele. Mă uit la Bandu, numai că el era ocupat cu autocarul.

— Și dacă aș recunoaște că am văzut acest desen, v-ar mulțumi? „Adică, o să pleci?" completez în gînd.

— Era singura explicație. Probabilitatea unei asemănări, mai precis, a unei identități absolut întîmplătoare era minimă, dacă nu imposibilă. Mulțumesc, asta am vrut să știu.

Părea satisfăcut şi doar atunci observai că privirile-i parcă scăpărau. O fi fost el mulţumit, eu însă... Dintr-o dată, fac legătura între desen, tatuaj şi Dumitraşc. Ce legătură poate avea Rîpan cu toate astea? Bandu îl prezentase ca inginer mecanic, părea serios... Individul se scuză, vru să-şi ia rămas bun. Iată că roata s-a întors. Apelez şi la locotenent, amîndoi ne străduim să-l convingem să mai rămînă. Îmi exprim nedumerirea şi-l rog să-mi spună ce ştie despre desen. La început, se codeşte; în cele din urmă, totuşi, acceptă.

— O poveste veche. Pe vremea aceea nici unul dintre dumneavoastră, bănuiesc, nu ştia că o să lucreze în miliţie. Patru persoane au avut tatuat acest desen la încheietura pumnului stîng. Două dintre ele au murit, ceea ce înseamnă că dumneavoastră aţi văzut desenul la un oarecare Dumitraşc Aurel. O clipă, să fac un calcul... da individul trebuie să fie acum liber, de cîteva luni.

Dacă altcineva mi-ar fi spus că i s-a povestit aşa ceva, l-aş fi trimis la plimbare, sfătuindu-l să nu mai mănînce mult înainte de culcare. Rîpan însă părea foarte sigur, iar Dumitraşc era o realitate şi nu un nume inventat. Greşea doar cînd susţinea că este liber. Am vrut totuşi să clarificăm cîteva lucruri:

— Afirmaţi că au fost patru persoane. Poate că am văzut desenul la cel de-al patrulea, nu la acel Dumitraşc de care vorbeaţi.

Mă privi îngăduitor. Pentru o clipă, zîmbetul i-a înflorit pe buze, apoi s-a stins.

— Numai la Dumitraşc aţi putut să-l vedeţi. Nu mă interesează în ce împrejurări. Cît despre a patra persoană, să nu mai vorbim. Eu sînt persoana aceea.

Îşi descheie manşeta şi sub brăţara ceasului văd o cicatrice, urma unei arsuri. Poate că spunea adevărul.

— Aveam vîrsta cînd credeam că tot ce zboară... Mai aveam şi un pic de talent la desen, aşa că eu le-am făcut tatuajele. Drept recunoştinţă, s-au simţit datori şi, fără voia mea, mi-au imprimat şi mie unul. Mai puţin reuşit ca cele făcute de mine, e drept, dar destul de asemănător.

Dacă tot se ivise un asemenea prilej, continuă Rada, trebuia să profit. L-am rugat să-mi spună cîte ceva despre Dumitraşc.

— Dacă vă interesează, din cîte îl cunosc, iar are încurcături. Dacă vă vorbesc nu o fac din răzbunare. Conturile dintre noi s-au lichidat de mult. Cum, n-are importanță. Dumitraşc e tipul parazitului înnăscut. Nu străluceşte în inventivitate. Avea o gîndire submediocră şi nu cred să se fi schimbat prea mult. În schimb, e perfid. Valorifică ideile altora. Numai cînd n-are de ales se apucă de furt. De muncă să n-audă. Visul lui era o pensie, sub acoperirea căreia să-şi justifice veniturile nocturne...

Ani de zile nu mai scrisesem nimic în jurnalul meu. Poate că la atît s-ar fi oprit însemnările, dacă ziua de astăzi n-ar fi răscolit în mine trecutul. Ziua s-a sfîrşit, numai că nu pot închide măcar un ochi; mă tot răsucesc în aşternutul ce mi se pare de tablă.

De vină sînt cafelele băute noaptea trecută. A fost un adevărat chef! Un chef între bărbaţi ale căror neveste sînt plecate din oraş. Iniţiatorul am fost eu.

Cruciţi-vă, scuipaţi în sîn, cine vrea poate să-şi muşte şi limba, dar ăsta-i adevărul: Iasmina s-a întors la mine. Ieri dimineaţă, duminică fiind, aveam de gînd să-mi fac de cap, adică să trîndăvesc în papuci cel puţin pînă la douăsprezece. Nu era puţin lucru dacă mă gîndeam că duminica, de regulă, se mai găsea cîte ceva de cumpărat şi, bineînţeles, absolut voluntar — înainte de a fi numit din oficiu — mă ofeream să alerg după frişcă, smîntînă, pîine proaspătă şi alte articole interzise mie, cu sadism, de consoartă, sub pretextul că şi aşa sînt destul de gras. Urma să prînzesc la mama, deoarece Madlena şi fetiţa plecaseră în concediu la mare.

Să fi fost ora zece cînd telefonul începu să sune. La început credeam că-i vreo greşeală, dar cum tot îmi îndesa în urechi chiseaua cu dulceaţă, am început să mă conving că eu eram cel drăgălit. Nu mai încăpea nici o îndoială: la celălalt capăt al firului, era Iasmina — numai miere şi iubire. Mi-a spus că vorbeşte din oraş şi că abia aşteaptă să mă vadă. N-am apucat să inventez ceva plauzibil. Cum, necum, mi-a smuls promisiunea că ne vom întîlni. Şi nu cînd o fi, ci imediat. Nu aiurea, ci la hotel „Continental" unde îşi reţinuse o cameră.

Normal ar fi fost să-i zic bye-bye, însă, de cînd mă

știu, n-am putut fi mojic cu femeile. Pornesc, așadar, la drum. Din tot ce-aș fi vrut să-i imput, n-a mai rămas nimic. Mă simțeam cuprins de emoție, ca un adolescent. Bat la ușă. Mi se răspunde imediat, pătrund ca împins de furtună. Dar, vai! clocotul inimii se potoli într-o clipă. Era Iasmina și parcă nu mai era ea. În fața mea stătea o femeie la care nu mai recunoșteam decît ochii și părul tuns scurt. Rămăsese tot frumoasă, se împlinise; sălbăticia de altădată se transformase într-o feminitate ispititoare.

Întinde mîinile spre mine, dar parcă prinsesem rădăcini lîngă prag. Nu se spunem nimic și nici nu mi-am dat seama cînd s-a apropiat, cînd și-a încolăcit mîinile în jurul gîtului meu. Se învîrte camera cu mine, iar lipsa de antrenament îmi amintește că dacă nu fac ceva, indiferent ce, riscam să mă sufoc sub sărutarea ce mă învăluise și parcă îmi luase mințile, oricum, atîta cît mai aveam.

Am vrut s-o întreb ceva, însă nu-mi dă nici o șansă. Mă strînge turbat și se lasă moale în voia brațelor mele. Înainte ca plămînii să-mi plesnească de lipsa aerului, o ridic în brațe — aveam senzația că cineva mi-a tras o mască de gaze defectă pe față — și ne prăbușim peste somiera moale, încăpătoare.

Era mai mult decît promițătoare revederea! Or, tocmai asta mă deranja. Vă asigur că nu sînt bolnav, n-am idei preconcepute și nici nu sînt omul care să nu întoarcă capul cînd vede ceva frumos. M-am desprins din brațele ei, preocupat doar să pun cît mai mare distanță între noi. Bleg nu sînt, dar de mic știu că nu-i bine să te joci cu focul, mai ales cînd singur ai convingerea că nu ți-ai însușit normele de stingere a incendiilor.

N-ar avea nici un rost să redau tot ce-am vorbit, fiindcă, vă asigur, nici unul dintre noi nu credea în spusele celuilalt. Iasmina se comporta de parcă ar fi lipsit doar o zi. Incredibil cum se putea preface și ce dulce putea minți! Zicea că venise să mă cheme la ea. Ori, dacă doresc, era gata să rămînă ea cu mine, aici. Știa că sînt căsătorit, însă, dacă o iubeam, nu vedea nici un impediment în calea fericirii noastre.

Deci, Madlena, fetița nu însemna nimic pentru ea Pentru mine, ele erau totul.

Am luat masa împreună în oraș; apoi am hoinărit prin locuri altădată atît de dragi. I-am satisfăcut orice capri-

ciu, prefăcîndu-mă că mă las prins în jocul reînodat. Se alinta și, în unele momente, mi se părea chiar că am regăsit-o pe Iasmina cea adevărată. Ca să nu rămîn peste noapte singur cu ea, am dat telefon, într-un moment de răgaz, unui prieten, întrebîndu-l dacă-l pot vizita. I-am explicat, pe scurt despre ce este vorba.

Am prelungit acea vizită pînă în zori. De cîte ori a încercat Iasmina să mă înduplece să plecăm, gazda și un alt prieten, chemat de primul în grabă, se opuneau cu înverșunare, declarînd că asta i-ar jigni. Trei bărbați și o femeie: muzică, dans, cafele, șuiete și priviri furișe spre pendula ce măsura în sferturi precise noaptea ce nu se mai sfîrșea.

Dimineața am dus-o la hotel, să se odihnească, iar eu am plecat direct la întreprindere. M-am întors după cîteva ore avînd la mine un bilet de avion. Am căutat să fiu cît se poate de politicos. I-am explicat de ce nu pot accepta oferta ei. Nu m-au impresionat nici lacrimile, cu toate că, între noi fie vorba, mi-am dat seama că are nevoie de cineva să o ajute. Am ținut s-o însoțesc pînă la aeroport. Ne-am despărțit ca doi oameni care nu mai au să-și spună nimic; ne-am despărțit, poate cu puțină obidă, poate cu nostalgia a aceea ce n-a fost să fie.

Și pentru că tot mă învoisem în ziua aceea, cînd m-am întors de la aeroport, am intrat într-o grădină de vară. Ziceam că o bere rece nu poate să-mi strice. Tocmai eram în căutarea unui loc liber, cînd locotenentul Bandu îmi face semn să mă așez la masa pe care o ocupa cu un oarecare. M-am așezat, dar curînd avea să-mi pară rău. Desenul făcut de amicul locotenentului m-a dus cu gîndul peste ani, de parcă nu era de ajuns întîmplarea cu Iasmina. Am fost surprins văzîndu-l și, fără să vreau, m-am arătat curios. Poate că și figura interlocutorului m-a întărîtat, cel cu desenul prea avea un aer atotștiutor; nu m-am putut stăpîni, simțind nevoia să-l dezumflu. Se uita la mine cînd i-am mărturisit că am făcut pușcărie de parcă l-ar fi văzut pe Al Capone reînviat, iar el pus în fața alternativei de a interveni ca om al legii, sau a închide ochii în fața inamicului public.

De fapt, am găsit ceea ce am căutat dacă n-am fost în stare să-mi țin gura. Chipul lui vorbea de la sine, ce rost

mai avea să intru în detalii? De ce tocmai el să priceapă că de mult nu mai caut pe cine să învinovățesc, cine să-mi plătească eroarea de a fi suferit în locul altuia. O parte din vină îmi aparținea, desigur, fiindcă legea nu e o simplă barieră, cum îmi plăcea să o interpretez. Mă grozăveam, zicînd că în viață boii se opresc în fața barierei, porcii se strecoară pe dedesubt, iar un pur-sînge va sări totdeauna peste. Aveam să constat curînd că nici pe departe nu puteam fi asemuit cu cel ce sare atît de elegant peste obstacole; epitetul de măgar mi se potrivea cel mai bine.

Dar am mai aflat un lucru pe care, sînt sigur, n-am să-l uit toată viața: există și dintre aceia ce te îndeamnă să-ți faci vînt, ca apoi, tot ei să țipe, cît îi ține gura, că legea a fost încălcată.

— Iată-ne, deci, în fața concluziilor de învinuire, rezumă Radu Bungescu, procuror șef, discuția de pînă atunci.

— Nu mai rămîne nici un dubiu că Dumitrașc a ucis pentru a jefui. În principal, vroia bani, amintiți-vă însă și de cizmele acelea. Faptul că a căutat bani se probează și prin bețele de chibrit, arse. O fi găsit doar cîțiva lei, așa cum susține? Probabil minte. Oricum, tot jaf se cheamă.

— Cred că ai dreptate, tovarășe Savii, zise Dragoș, comandantul miliției. Dumitrașc va fi judecat și o să-și primească pedeapsa. Nu același lucru se poate spune despre Șarlota Cnoblo, care, în prostia ei, i-a spus lui Dumitrașc că a împrumutat vecinilor șaisprezece mii. Din punct de vedere moral, ea este vinovată, deoarece dacă n-ar fi scornit minciuna cu banii, gîndul crimei poate n-ar fi încolțit în mintea chiriașului. În plus, voia să se îmbogățească apoi din nenorocirea altora. Știm că vizita procurorului Savii și a căpitanului Han n-a fost întîmplătoare. Nimeni nu poate acuza că s-a încercat intimidarea martorului ori că s-a urmărit retragerea acelei plîngeri, pentru a nu avea noi o problemă în plus. Existau serioase îndoieli în privința sincerității numitei Șarlota. Vizita a fost aprobată de procurorul șef. Crezînd că cei

doi fac aluzii la situația ei, dar îi acordă totuși o ultimă șansă, bătrîna se prezintă la procuratură și își retrage plîngerea. Tardiv...

— Absolut adevărat, însă, în cazul de față, nu poate fi făcută vinovată. Întreaga vină cade pe Dumitrașc. Ajuns la mare strîmtoare, reluă Savii, cere de la gazde, la data de 5 aprilie, zece lei cu împrumut, să aibă bani de autobuz pînă va merge în centru să scoată de la C.E.C. Gazda — Marta — nu are decît o hîrtie de o sută și se duce în vecini să o schimbe. Cînd s-a întors din oraș Dumitrașc i-a restituit banii.

— Nu cumva Dumitrașc a urmărit prin aceasta să vadă unde-și țin bătrînii banii?

— Nu știu ce să spun, tovarășe Bungescu. Poate că acesta-i adevărul, poate că într-adevăr îi erau de trebuință. Nu ca să meargă la C.E.C., ci ca să-și potolească foamea pînă reușește să mai vîndă ceva din lucrurile sale.

— Probabil că începuse să tragă mîța de coadă. Minciuna cu plecarea la ai săi nu mai avea trecere. Punctul culminant a fost vizita Niculinei. Aflînd că ea are de gînd să revină, Dumitrașc intră în panică și hotărăște să facă rost de bani, cu orice preț. După cum s-a stabilit, procurarea toporului a fost ceva premeditat.

— A doua zi după crimă, îl întîlnește pe concubinul soției sale. Acesta vede la el aproximativ o mie de lei. Mai mult ca sigur că era recolta culeasă după ce i-a ucis pe bătrîni. Ținînd cont de condițiile în care trăiseră, de obiceiul bătrînilor — în general — de a drămui fiecare leu, credem că doar atît avuseseră în casă, adăugînd, bineînțeles, costul biletului de tren.

— Cum explicați faptul că a recunoscut din primul moment?

— Cred că este vorba tot de o manevră de-a lui. Și-a dat seama că a lăsat urme. Știe ce îl așteaptă și tocmai de aceea mărturisește crima. Însă așa cum îi place lui: fără vreun mobil, fără premeditare, mînat de cine știe ce porniri. Joacă pe sîrmă, zicîndu-și că se va considera că un om normal nu recunoaște imediat. Nădăjduia că se vor lua în considerație și sechelele de pe urma accidentului și că, în final, va fi declarat iresponsabil...

Procuratura dispuse trimiterea în judecată, în fața Tribunalului județean Satu-Mare, în stare de arest preventiv, a învinuitului Dumitrașc Aurel.

Prin adresa numărul 516, dosarul 18/B a fost înaintat tribunalului. Pentru ca procedura să fie completă, sînt necesare nu mai puțin de șaisprezece noi acte; de asemenea, convocarea martorilor, cererea unui apărător din oficiu.

Învinuitul manifestă o atitudine îndolentă, declarînd că persoana lui nu-l mai interesează și că singura lui dorință este să se termine o dată totul.

În oraș, ba, se poate spune că și în întregul județ, cele două crime au stîrnit vîlvă. De la bun început evenimentul a polarizat în jurul lui cele mai controversate discuții. Nu era vorba numai de faptul în sine — nici el obișnuit, chiar nemaiîntîlnit prin ferocitatea de care a dat dovadă asasinul — ci de liniștea tulburată a cetățenilor, de liniștea atît de necesară pentru munca și viața lor cotidiană.

24 septembrie. Ședință publică. Sală arhiplină. Președintele instanței: Solomon. Chiar dacă n-ar fi existat asemănarea de nume, actualul Solomon promitea să nu fie mai prejos decît tizul lui biblic cînd va împărți dreptatea. Trec ore după ore de dezbatere. Spicuim din „Încheiere":

— Hortoban Mihai — renunță la despăgubiri.

— Soția inculpatului declară că nu vrea să fie ascultată ca martoră. Ținîndu-se cont de situația psihică și de rolul ei nu prea semnificativ ca martor, se aprobă cererea.

— S-a luat interogatoriul inculpatului și s-au audiat ceilalți martori; răspunsurile fiind consemnate în procese verbale ce au fost atașate la dosar.

— Apărătorul lui Dumitrașc, motivînd importanța faptelor ce se judecă, cere o nouă expertiză medicală ce urma să fie făcută de către Institutul medico-legal „Dr. Mina Minovici" din București. Expertiza să precizeze dacă inculpatul răspunde sau nu de faptele sale.

— Reprezentantul procuraturii amintește că mai există la dosar o expertiză. Cu toate acestea nu se opune cererii apărătorului.

— Tribunalul admite proba solicitată de apărător și amînă cauza pînă la 22 octombrie.

În perioada care a urmat se întocmesc alte acte, se face adresă către institutul din București, punîndu-se la dispoziția experților tot materialul de care au nevoie. La sfîrșitul lui septembrie, apărătorul din oficiu refuză să-l mai apere pe Dumitrașc; se întocmește delegație de substituire pentru alt avocat.

22 octombrie. La apelul nominal făcut în ședință publică se prezintă inculpatul sub stare de arest și noul lui apărător.

— Se face referatul cauzei, după care reprezentantul procuraturii, arătînd că expertiza cerută nu se află la dosar, cere amînarea, recomandînd să se revină printr-o nouă adresă la institut, solcitînd rezultatul.

— Tribunalul dispune amînarea pricinii.

Alt rînd de acte, acte, acte.

19 noiembrie. Expertiza nu a sosit încă. Convins de importanța rezultatului așteptat, reprezentantul procuraturii cere acordarea unui nou termen. Tribunalul aprobă, fiindcă această probă a fost acceptată de instanță și amînă judecarea pînă în decembrie.

Se face o nouă revenire către institut: „... cauza de față a suferit mai multe amînări pentru nedepunerea la timp a expertizei medicale. Rugăm ca expertiza medico-legală să fie trimisă înaintea termenului de 2 decembrie, dată pentru care s-a amînat soluționarea cauzei".

2 decembrie: procedură completă.

— Expertiza nu a sosit. Apărătorul, de comun acord cu reprezentantul procuraturii — cer un nou termen.

— Tribunalul menține în întregime jurnalul anterior și amînă judecarea cauzei.

Caruselul actelor continuă.

16 decembrie. La apelul nominal făcut în ședință publică s-a prezentat apărătorul din oficiu. Lipsea inculpatul, iar la dosar nu exista nici fila de înmînare a citației. După referatul cauzei, apărătorul și reprezentantul procuraturii, invocînd lipsa expertizei cer încă o amînare, precum și repetarea procedurii cu inculpatul.

Tribunalul aprobă amînarea pentru 13 ianuarie.

Secretara întredeschise masiva uşă, vîrîndu-şi fruntea în biroul procurorului şef.

— Telefonul, ridicaţi...

— Cine-i? se interesă Bungescu, neînţelegînd de ce e atît de misterioasă.

Secretara făcea semne cu mîna, împungînd aerul. Îi urmări arătătorul, dar oricît de sus ar fi privit, tot tavan zărea. Dincolo de el ştia că e podul, acoperişul aşa că din direcţia aceea...

— Alo, da, eu sînt... să trăiţi, tovarăşe secretar... mulţumesc de întrebare...

Vreo două minute nu mai scoase un alt cuvînt, apoi zise: Am să mă ocup personal! Cînd lăsă receptorul din mînă, încă nu ştia ce ar trebui să întreprindă. Asta numai un moment, pînă îşi aminti de Savii. Ieşi din birou cu gîndul să meargă la el. N-a mai fost nevoie, întrucît s-au întîlnit după cîţiva paşi.

— Haide pînă la mine.

Reîntors în birou îi mărturisi:

— Am primit adineaori un telefon şi, printre altele, am fost întrebaţi ce are de gînd procuratura. Adică, de ce nu se judecă cazul Dumitraşc? Am o rugăminte: dacă tot pleci diseară la Bucureşti, fă-ţi timp şi treci şi pe la institut. Vezi ce se aude cu expertiza...

— Alo, Bungescule? Da, eu sînt, Savii. Din capitală, se înţelege. Am fost la institut.

— Ai vorbit cu birocraţii ăia?

— Vorbit! Trebuie să le dăm dreptate. Spune-mi, poţi să te lipseşti de mine cîteva zile? Eventual, să-mi prelungeşti delegaţia şi cînd se va da gratificaţia să mă ai în vedere cu ceva substanţial.

— Pentru ce?

— Auzi, vorbă! Pentru sacrificiul de care dau dovadă. Rămîn la institut să-mi facă mie expertiza, că pe Dumitraşc nici măcar nu l-au văzut.

— Cum???

— Exact ceea ce ai auzit. Îi bombardăm cu adrese, dar nimeni nu s-a îngrijit de trimiterea lui Dumitraşc. Ştii vorba, de unde nu-i... nici expertiză nu se poate face... Ai zis ceva?

— Numai în gînd. Mersi pentru serviciu. Înapoiază-te şi vedem noi...

13 ianuarie. Toată lumea prezentă. Se expun cauzele întîrzierii expertizei.

Tribunalul dispune amînarea pentru 17 februarie, precum şi transferul inculpatului la Bucureşti.

Adreselor obişnuite li se adaugă şi aceea prin care se cere ca inculpatul să fie readus la Satu Mare înainte de 17 februarie.

17 februarie: Lipseşte inculpatul şi expertiza. Cauza se amînă.

17 martie: Situaţie neschimbată. Judecata se fixează pentru 21 aprilie.

Soseşte raportul de expertiză medico-legală psihiatrică. Concluziile au fost semnate de cinci doctori:

1. Numitul Dumitraşc Aurel prezintă tulburări de comportament în cadrul unei dezvoltări dizarmonice a personalităţii, de tipul psihopatiei impulsive.

2. Aceste tulburări nu-i alterează conştiinţa sau discernămîntul, sus-numitul putînd să aprecieze conţinutul şi consecinţele faptelor penale imputate...

Ieri a fost executat Dumitraşc Aurel, dovedit culpabil pentru dublă omucidere. Tribunalul Suprem, secţia penală — dezbătînd recursul făcut, a ţinut seama şi de condiţia anterioară a inculpatului, numitul fiind în majoritatea timpului în executarea unor pedepse privative de libertate. S-a ajuns la concluzia că aplicarea unei noi pedepse privative de libertate nu este indicată şi, în raport cu fapta comisă, cu consecinţe de o gravitate deosebită, totul coroborat cu datele ce caracterizează persoana infractorului — a respins recursul.

Las ziarul din mînă şi nu-mi vine să cred, cu toate că recitisem ştirea de cîteva ori la rînd. Pentru majoritatea cititorilor, un fapt divers — ce-i drept, neobişnuit — însăilat în rubrica cu acelaşi nume. Nu cred că se va găsi

cineva căruia să-i pară rău după Dumitraşc. Uitat o să-i fie numele chiar de-a doua zi; fapta-i condamnabilă va mai răscoli un timp unele inimi, apoi timpul va aşterne uitare peste toate.

Fără voie mi-l amintesc, aşa cum era cu ani în urmă, cînd drumurile noastre s-au întîlnit într-o celulă. Parcă-i aud şi glasul, retrăiesc amănuntele — mereu aceleaşi — ale zilelor fără sfîrşit şi fără început; un lung şir de aşteptări lipsite de bucurie. Au fost zilele cînd visam să se întîmple o minune care să deschidă porţile ferecate. Cu atît mai dureroase cu cît eram lucizi că numai în poveştile cu zîne se mai petrec asemenea lucruri. Acele zile au fost pierdute pentru totdeauna şi nimeni nu va putea să le înlocuiască cu altceva.

Miracolul nu s-a produs, dar am avut parte de o amnistie: un cec în alb, un avans de încredere pentru noi, cei „pătaţi". Fiecare putea face cu poliţa lui ce voia...

La cîteva luni după aceea, l-am întîlnit pe Dumitraşc. L-am găzduit o noapte iar dimineaţa ne-am despărţit certaţi. Pentru totdeauna. N-o duceam nici eu prea strălucit, şicanele mă exasperau, propunerile lui erau ademenitoare, iar viitorul îmi era descris în cele mai tentante perspective. Am avut totuşi tăria să-l refuz, să rezist ispitelor, presiunii morale ce a urmat. Am făcut tot ce mi-a stat în putinţă ca să nu înşel încrederea investită în mine. Pe Spirea l-am convins, în bună măsură, încă din penitenciar; pe cel de-al doilea, după amnistie şi sînt sigur că, dacă n-ar fi intervenit acel stupid accident cardiac, nu m-ar fi făcut de ruşine. Dumitraşc rămăsese singur...

Dacă ar fi existat în viaţa lui un Puia, un „Taur", colegi de muncă, o familie, oare aş mai fi citit astăzi ştirea în ziar? Categoric, nu!

Obosit şi, de ce să nu recunosc, puţin deprimat, sînt gata să adorm în fotoliu.

Nu mai sînt nici eu chiar aşa de tînăr. Îmi zic că merită să te zbaţi — chiar dacă n-o să-ţi ridice nimeni statuie — pentru ca să nu mai existe un alt Dumitraşc şi persoane exaltate ce vor să schimbe lumea asta şi aşa destul de aiurită. Desigur, am aflat de la Vaida de cazul petrecut la mare şi de „cecul" neonorat.

Visez sau sînt pe cale, dar parcă aud din depărtări glasul fostului instructor paraşutist: „Veţi fi lansaţi în viaţă..."

De acelaşi autor:

ACŢIUNEA BANANA

PROCURORUL FACE RECURS

VARIANTA PALMIER

FELIS MARGARITA

I. Iancu şi M. Schnellbach

NOROI ŞI STELE

Lector: MIRCEA OPRIȚĂ
Tehnoredactor: L. HLAVATHY

Apărut: 1980. Bun de tipar: 21.XI.1980.
Comanda nr.: 2038. Coli de tipar: 13.
Hîrtie velină: 70 g/mp.
Format: 16/54×84.

Tiparul executat sub comanda nr. 500/1980,
la Întreprinderea Poligrafică „Crișana", Oradea,
str. Moscovei, nr. 5.
Republica Socialistă România.

EDITURA DACIA

Lei 8,50